

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

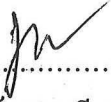
พวงศรี วังโส

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กุมภาพันธ์ 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

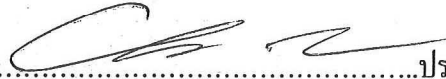
คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ พยุงศรี วังโส ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตร
ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่... 5 ...เดือน... ๑๓๐๗๒๓... พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือให้ความรู้ แนวคิดให้
คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจสอบความเหมาะสมทุกขั้นตอนการดำเนินการวิจัยอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกลิตกร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ในการทำคุษฎีนิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร กรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ ประธานคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย
โกศัยยะวัฒน์ คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรายละเอียดทำให้การพัฒนา
มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงทุกท่านที่ให้ความกรุณาให้
ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนา
มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงเป็นอย่างดีทุกขั้นตอน คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยผู้ศึกษาซึ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายวิชัย พวงภาตศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบพระคุณ
ดร.ปราณูชลี มะโนเรือง ศึกษานิเทศน์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ประธานคณะกรรมการ
ผู้ประเมิน ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนและคณะครูทุก โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัยทุกขั้นตอน

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และผู้มีส่วนเลี้ยงดูอุปการะทุกคนที่ได้มอบ
สติปัญญาและคุณลักษณะนิสัยรักการค้นคว้าส่งผลให้สามารถทำงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทาง
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดมาและทำให้คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

คุณประ โยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาตอบแทน
คุณของบิดา มารดาและผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ชีวิตและการอบรมเลี้ยงดู ครู อาจารย์ทุกท่าน
ที่ได้สั่งสอนอบรมให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมเรียนที่มีส่วนร่วมสนับสนุน
ให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในแต่ละช่วงชีวิตอย่างภาคภูมิใจ

พยุศรี วังโส

53810177: สาขาวิชา: วิจัย วัดผลและสถิติทางการศึกษา; ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติทางการศึกษา)

คำสำคัญ: มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง/ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

พยุศรี วิงโศ: การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม (THE DEVELOPMENT OF AUTHENTIC ASSESMENT STANDARDS FOR
TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER OFFICE OF THE BASIC EDUCATION
COMMISSION BY PARTICIPATORY ACTION RESERCH) คณะกรรมการควบคุมคุรุวิชาชีพ
มนตรี เข้มกสิกร, กศ.ด., พงศ์เทพ จิระโร, ค.ด. 506 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and development) และการวิจัย
แบบผสานวิธี ประกอบด้วยการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษา วิเคราะห์สภาพ
การประเมินตามสภาพจริงจากการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)
จากครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การพัฒนามาตรฐาน
ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)
กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน 3) การทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และ 4) การประเมินมาตรฐานการประเมิน
ตามสภาพจริง โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า มีองค์ประกอบมาตรฐาน 8 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพ
ครูผู้สอน มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 3 การจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้
ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 6 วิธีการ
และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้เรียน ผลการทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
มีค่าเฉลี่ย 4.87 และผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ทั้ง 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้

53810177: MAJOR: RESEARCH MEASUREMENT AND EDUCATION STATISTICS;
Ph.D. (RESEARCH MEASUREMENT AND EDUCATION STATISTICS)
KEYWORDS: AUTHENTIC ASSESMENT STANDARDS/ PARTICIPATORY ACTION
RESERCH.

PAYUNGSRI WUNGSO: THE DEVELOPMENT OF AUTHENTIC ASSESMENT
STANDARDS FOR TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER OFFICE OF THE BASIC
EDUCATION COMMISSION BY PARTICIPATORY ACTION RESERCH. DISSERTATION
ADVISORY COMMITTEE: MONTREE YAMKASIKORN, Ph.D., PONGTHEP JIRARO,
Ph.D. 506 P. 2018.

This research aimed to develop the Authentic Assessment Standards of the primary school teacher under the Office of the Basic Education Commission using Participatory Action research, research and Development and mixed methods. The research consisted of 4 steps: step 1) To analyze the status of the assessment according to the real situation from the questionnaire, in-depth interview of Primary School Teachers under the Office of the Basic Education Commission step 2) Development of standards, indicators and criteria based on Authentic Assessment using Delphi Technique with 17 experts, step 3) Using participatory action research; and step 4) Evaluating Authentic Assessment by applying the 4 dimensions appraisal standards.

The result of the research was that the development of the 8 standards were: standard 1, Teacher quality. Standard 2: Determining the actual learning load. Standard 3: Teaching and learning activities that promote learning. 4 Standardized learning media. Standard 5: Measurement and evaluation. Standard 6: Methods and tools used in real-life assessment. Standard 7 Criteria for evaluation based on real conditions Standard 8 Summary of knowledge process skills and desirable characteristics of learners. The results of the evaluation of authentic assessment were at the highest level, with an average of 4.87, and the results of the evaluation based on the Authentic Assessment was at the highest level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิด ทฤษฎี หลักการ การประเมินตามสภาพจริง	11
ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558)	
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	44
มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา.....	45
แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์.....	46
แนวคิด ทฤษฎีการประเมินสัมฤทธิ์ผล/ ประสิทธิภาพ.....	58
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย	62
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิมาน.....	70
แนวคิด ทฤษฎีวิธีการวิจัยและพัฒนา.....	83
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	91
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	101

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	108
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	108
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง.....	108
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง.....	115
ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง.....	123
ขั้นตอนที่ 4 ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง.....	128
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	131
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	132
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	284
สรุปผลการวิจัย.....	284
อภิปรายผล.....	297
ข้อเสนอแนะ.....	307
บรรณานุกรม.....	309
ภาคผนวก.....	320
ภาคผนวก ก.....	321
ภาคผนวก ข.....	325
ภาคผนวก ค.....	332
ภาคผนวก ง.....	421
ภาคผนวก จ.....	502
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	506

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	วิเคราะห์ความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม กับแนวคิดของสคริฟเวน..... 82
2	จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค..... 110
3	จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค อายุ และวุฒิการศึกษา..... 132
4	จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน 133
5	จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของ โรงเรียนที่สอน จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริง 134
6	จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบคำถามถูก จำแนกตามข้อคำถาม ตามแบบวัดความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง..... 135
7	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามระดับความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง.... 138
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความตระหนักด้านการประเมิน ตามสภาพจริง 139
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการประเมิน ตามสภาพจริง 140
10	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านคุณภาพครู เรียงลำดับจากมากไปน้อย..... 142
11	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านภาระงาน เรียงลำดับจากมากไปน้อย..... 143
12	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรียงลำดับ จากมากไปน้อย 144
13	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย..... 145
14	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผล เรียงลำดับจากมาก ไปน้อย 146
15	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านวิธีการและเครื่องมือ เรียงลำดับจากมากไปน้อย.. 147
16	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับจากมากไปน้อย..... 147
17	ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18	การวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการสร้างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง.. 158
19	คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน 171
20	คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงจากเทคนิค เดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 176
21	คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงจากเทคนิค เดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 180
22	คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 187
23	คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิค เดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 191
24	คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ตามสภาพจริง 195
25	คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงจากเทคนิค เดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง..... 197

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
26 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	200
27 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน.....	203
28 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	207
29 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	210
30 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	216
31 คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	219

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
32 คำมัชยฐาน และคำพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง.....	222
33 คำมัชยฐาน และคำพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง.....	224
34 คำมัชยฐาน และคำพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน.....	227
35 ผลการประเมินความเหมาะสมของกลุ่มมือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	231
36 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน.....	233
37 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	236
38 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	239
39 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	245
40 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	248

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
41	ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง..... 251
42	ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง..... 253
43	ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน..... 256
44	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน..... 258
45	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 261
46	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 264
47	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 270
48	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง..... 273
49	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง..... 276
50	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง..... 278
51	ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน..... 281

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 แบบจำลองการประเมินตามสภาพจริง.....	29
3 วงจรการวิจัยปฏิบัติการของ Kemmis and McTaggart.....	97
4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	130

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) ได้บัญญัติไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2) ซึ่งสาระดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายแม่บทเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติ และกฎหมายปฏิรูปการศึกษา ในฐานะของกฎหมายปฏิรูปการศึกษานั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ “การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้” และมีความคาดหวังว่าหากระบบการศึกษาสามารถบูรณาการให้การเรียน คือ ชีวิต และชีวิต คือ การเรียน ได้แล้ว จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดีและมีความสุข สามารถเรียนรู้จากการฝึกทักษะกระบวนการคิด ได้เรียนจากประสบการณ์จริง จากทุกสถานที่ ทุกเวลา และสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เต็มตามศักยภาพที่ตนมีอยู่ และในมาตรา 4 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “การศึกษา” ความว่า “การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” โดยมีการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ และมาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและ

การทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 20)

กระบวนการประเมินผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่ช่วยสะท้อนให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทางการศึกษา กล่าวคือ เป็นข้อมูลย้อนกลับที่จะทำให้ทราบถึงคุณภาพของการวัดผลและประเมินผล ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่กำหนดไว้ อันจะเป็นแนวทางในการที่จะพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวัดผลและประเมินผลการเรียน ต้องทำหน้าที่ทั้งการประเมินเพื่อพัฒนา และการประเมินเพื่อตัดสินผล (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545, หน้า 4) ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ภายใต้หลักการวัดและประเมินผลที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้คือ ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 26)

การวัดผลและประเมินผลผู้เรียน ครูควรพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ ครูจึงต้องทำการวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน ทั้งระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนและหลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจึงต้องมีบทบาท ทั้งในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 28) และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย โดยเน้น

การประเมินตามสภาพจริง และนำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2)

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการวัดผลและประเมินผลการเรียนในปัจจุบัน คือ ครูมักจะแยกการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลออกจากกัน และครูมักจะใช้แบบทดสอบในการวัดและประเมินผลเป็นส่วนใหญ่ หรือกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือชนิดเดียวที่ครูใช้ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า แบบทดสอบมีข้อจำกัดและข้อบกพร่องหลายประการในการประเมินหรือตัดสินผลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เนื่องจากแบบทดสอบที่ครูสร้างส่วนมากเป็นแบบทดสอบเลือกตอบ วัดได้เพียงความรู้ความจำ ซึ่งไม่ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้าน หรือแม้แต่การใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถวัดกระบวนการคิดที่ซับซ้อนหรือความคิดระดับสูงของนักเรียนได้ วัดประสิทธิภาพการแก้ปัญหาไม่ได้ วัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนครั้งของการทดสอบที่กระทำได้เพียงไม่กี่ครั้ง จำนวนเรื่องราวหรือเนื้อหาที่สุ่มมาทดสอบ ก็ได้เพียงจำนวนหนึ่งตามข้อจำกัดของเวลา ผลการประเมินไม่สามารถให้ภาพที่ครอบคลุมความสามารถทุกด้านได้อย่างชัดเจน (ชวลิต โปธีนคร, 2540, หน้า 36-37) การประเมินผลการเรียนนั้น เรากระทำเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น วัดได้แม่นยำขึ้น ครอบคลุมมากขึ้น (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2540, หน้า 68) และที่สำคัญ การประเมินผลจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มุ่งเพื่อที่จะสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีความหมายต่อชีวิต นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีโครงสร้างและมีบริบทที่สอดคล้องกับชีวิตจริง มีการผสมผสานความรู้หลาย ๆ ด้านที่เน้นกระบวนการและการดำเนินงาน ดังนั้น การวัดและประเมินผลเป็นเรื่องที่ต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน (ดำริ บุญชู, 2540, หน้า 63)

การประเมินผลที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดก็คือ การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เป็นการประเมินที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ในชีวิตจริง ทั้งนี้เพื่อให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า มีความหมายต่อผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการสังเกต การจดบันทึก ตัวอย่างงาน การอภิปราย การทดลอง การนำเสนอความคิดเห็น การแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โครงการงานและวิธีการต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นพบและสร้างความรู้เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคมแล้วสะสมผลงานและกระบวนการทำงานเหล่านั้นไว้ พร้อมกับความคิดเห็นที่ได้จากผู้เกี่ยวข้อง สะสมเป็นแฟ้มผลงานจะสะท้อนถึงศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่แท้จริงของนักเรียน ซึ่งจะประเมินออกมาอยู่ในลักษณะของระดับคุณภาพหรือคะแนนก็ได้ (สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542, หน้า

2) จึงมีผู้สนใจหันมาประเมินผลดังกล่าวซึ่งเป็นการประเมินผลทางเลือกใหม่อย่างกว้างขวาง วิธีการประเมินเป็นการประเมินผลจากงานหรือผลงานที่เป็นจริงมากกว่าการประเมินด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบเพียงอย่างเดียวและเป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ, 2544, หน้า 91)

การวัดและการประเมินผลเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน โดยเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้สอนทุกระดับและประเภทการศึกษาที่ต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกคนเพื่อตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้และขณะเดียวกันการวัดและประเมินผลก็เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2544, หน้า 20) เนื่องจากการประเมินตามสภาพจริงเป็นกิจกรรมที่ทำการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมทั้งทำการปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีข้อบกพร่อง การประเมินตามสภาพจริงหรือการประเมินทางเลือกที่เหมาะสมเพราะเป็นการประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อประเมินเป็นระยะ (Formative assessment) ไม่ใช่เพื่อการประเมินผลแบบสรุป (Summative assessment) ซึ่งผู้เรียนจะมีความก้าวหน้าทางทางทักษะพิสัย (Psychomotor domain) จิตพิสัย (Affective domain) พุทธิพิสัย (Cognitive domain) ถือเป็นการพัฒนาทักษะ เจตคติ และความรู้เกี่ยวกับการศึกษาอย่างแท้จริง (Schiemer, 2000, p. 4) และการประเมินผลจะต้องปฏิบัติตลอดเวลาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูจะต้องดำเนินการอย่างถูกต้องและเข้าใจตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง เรื่อง สมรรถนะและตัวชี้วัดการปฏิบัติงานตามวิถยฐานะของครู ในด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อ (8) ว่า ความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อจะได้พิจารณาปรับปรุง แก้ไข ให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงดังที่ได้กล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า เครื่องมือวัดผลที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มักใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบและพฤติกรรมที่วัดก็เป็นพฤติกรรมในระดับต้น ๆ ในด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ ความจำ และความเข้าใจ ส่วนความคิดขั้นสูง ความคิดที่ซับซ้อน กระบวนการ คุณลักษณะ และทักษะการปฏิบัติ มักถูกละเลยในการวัดและประเมินผล ผลของการทดสอบซึ่งไม่สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า คะแนนที่นักเรียนได้เพิ่มขึ้นมานั้นเป็นผลจากการเรียนการสอนหรือไม่ คะแนนเพิ่ม การเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ เพราะการทดสอบเป็นการวัดความรู้ความจำของนักเรียนในช่วงสั้น ๆ ของนักเรียนมากกว่าจะวัด

สิ่งที่มีหรือปรากฏในชีวิตประจำวัน และในปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษายังไม่มีการศึกษาวิจัย เพื่อกำหนดมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงที่จะนำมาใช้ในการควบคุมคุณภาพ การติดตาม คุณภาพและการประเมินคุณภาพการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงของครู ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้มี มาตรฐานและจะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติ ในด้านการประเมินตามสภาพจริงของครู ทำให้ได้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตาม สภาพจริงโดยมีการระดมความรู้ ความคิดจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้มีส่วนร่วมในการสร้าง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไว้กำกับให้กระบวนการ การปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ นำไปสู่การจัดการเรียนการสอน ที่มีสารสนเทศมากพอที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม
4. เพื่อประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำถามการวิจัย

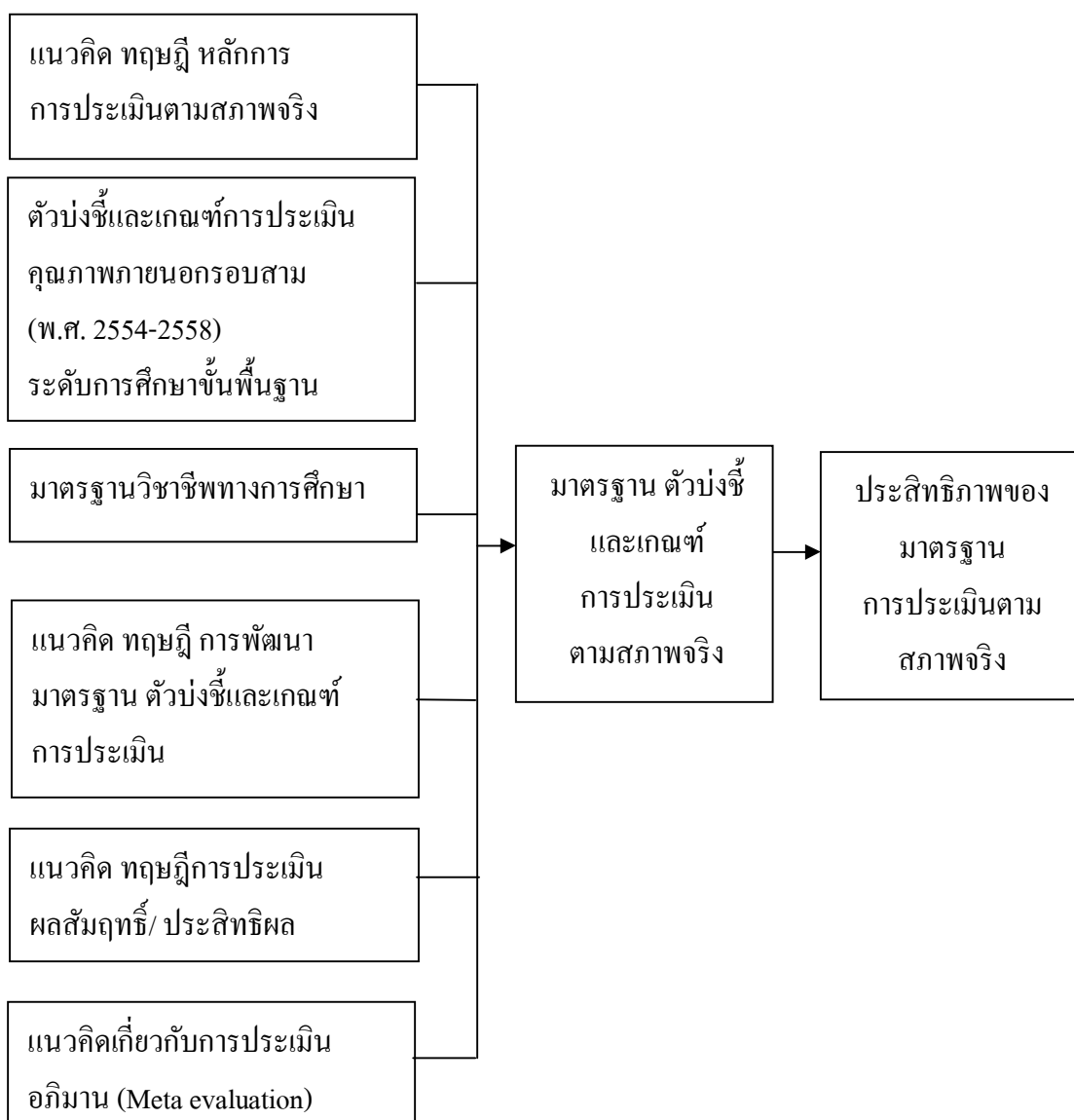
1. สภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอย่างไร
2. มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

3. ผลการทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร

4. ผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีอรรถประโยชน์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง หรือไม่ อย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง ข้อมูลบริบทของโรงเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงของครู โดยสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงสภาพความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง ความตระหนักต่อการประเมินตามสภาพจริง และการปฏิบัติตามตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน แนวคิด ทฤษฎีเทคนิคเดลฟาย การวิจัยและพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิมาน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นำไปพัฒนาร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ปรับปรุงพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ร่างขึ้น หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและประเมินผลการใช้โดยใช้การประเมินอภิมาน (Meta evaluation) จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักการ การประเมินตามสภาพจริงที่กล่าวมา ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูด้านการประเมินตามสภาพจริง
2. ได้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่มีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยมีการระดมความรู้ ความคิดจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้มีส่วนร่วมในการสร้าง

มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงไว้กำกับกระบวนการการปฏิบัติงานการประเมินตามสภาพจริงของครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. เป็นแนวทางให้หน่วยงานต้นสังกัดได้วางนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการประเมินตามสภาพจริง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร เนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย ความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง

2. มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพครูผู้สอน มาตรฐานการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานการสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาและประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ครูที่ใช้ในการสำรวจสภาพการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง ด้านความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย (ขั้นตอนที่ 1)

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 367,287 คน จากจำนวน โรงเรียน 31,193 โรงเรียน กำหนดขนาด (Sample size) โดยตารางทาร์ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน (Yamane, 1978) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (Yamane, 1978) เริ่มจากการกำหนดสัดส่วน 4 ภูมิภาค จากนั้นสุ่มจังหวัด สุ่มเขตพื้นที่การศึกษา สุ่มโรงเรียนและสุ่มครูในโรงเรียน

2. ครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 5 แห่ง โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัล โรงเรียนพระราชทาน จำนวน 2 โรงเรียน กลุ่มที่ 2 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยของ ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 2 โรงเรียน และกลุ่มที่ 3 โรงเรียน ประถมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสามอยู่ในระดับคุณภาพดีมากทุกมาตรฐาน จำนวน 1 โรงเรียน และเลือกครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน ทั้งสิ้น 40 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi techniques) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 17 คน โดยพิจารณาจากผู้มีคุณสมบัติ ดังนี้ (ขั้นตอนที่ 2)

1. คุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา สาขาวิชาการวิจัย วัดผลและ สถิติการศึกษา จำนวน 8 คน
2. นักวิชาการผู้มีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน
3. ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานคุณภาพเชิงประจักษ์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน
4. ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวนโยบายและกำกับติดตามคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ครูจากโรงเรียนนาร่อง 3 แห่ง เลือกโดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามความสมัครใจเข้าร่วมโครงการเพื่อใช้ในการทดลองและประเมินมาตรฐาน ตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้น โดยเลือกครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 24 คน และคณะผู้ประเมิน จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 27 คน (ขั้นตอนที่ 3 และ 4)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดที่ใช้เปรียบเทียบคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการประเมินผลจากการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงหรือผลงานตามสภาพจริง เน้นการประเมินพฤติกรรมและทักษะการคิด ที่ซับซ้อนหรือการคิดขั้นสูง โดยมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็น ประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเกณฑ์การประเมิน ที่หลากหลาย

3. การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอนในการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง และมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

4. ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศหรือค่าที่สังเกตได้ที่ใช้บ่งบอกคุณภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ระดับหรือค่าที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการตัดสินใจกำหนดระดับคะแนนของตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ระดับ คือ ระดับคะแนนตั้งแต่ 1-4 คะแนน

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ผู้วิจัย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยในขั้นตอนการทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and development) แบบผสมวิธี (Mixed methods) ซึ่งการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกิจกรรมที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงให้มีความครอบคลุม เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การนำเสนอผลการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงในครั้งนี้ ได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี หลักการ การประเมินตามสภาพจริง
2. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
4. แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์
5. แนวคิด ทฤษฎีการประเมินสัมฤทธิ์ผล
6. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย
7. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิमान
8. แนวคิด ทฤษฎีวิธีการวิจัยและพัฒนา
9. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎี หลักการ การประเมินตามสภาพจริง

ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง

ได้มีผู้ให้ความหมายการประเมินตามสภาพจริงไว้ ดังนี้

Wiggins (1990, p. 1) กล่าวว่า การประเมินผลจะเป็นไปตามสภาพจริงนั้น (Authentic) เป็นการตรวจสอบอย่างตรงไปตรงมาในการปฏิบัติงานที่มีคุณค่า มีความหมายและมีประโยชน์อย่างแท้จริงต่อผู้เรียน โดยใช้สติปัญญาของผู้เรียน

Mayer (1992, p. 5) กล่าวว่า ปัจจุบันมีผู้ที่สับสนกับคำนิยามของคำว่า “การประเมินตามสภาพจริง” และ “การประเมินผลจากการปฏิบัติ” โดยความจริงแล้วคำทั้ง 2 มีความหมายแตกต่างกัน เสนอแนวคิด เกี่ยวกับความแตกต่างของคำทั้งสอง โดยกล่าวว่า การประเมินผลจากการปฏิบัติงานนั้น ผู้เรียนต้องปฏิบัติพฤติกรรมให้สมบูรณ์หรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ผู้ประเมินต้องการให้แสดงออกให้ได้ตามที่กำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สิ่งที่ผู้เรียนแสดงออก คือ สิ่งที่ผู้ประเมินผลต้องการให้พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นต้องสามารถนำมาใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (Real-life context)

Worthen and Sanders (1993, p. 14) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง และการประเมินผลจากการปฏิบัติงานมีจุดร่วมที่เหมือนกัน ได้แก่ เป็นการประเมินผลที่เน้นการประเมินจากการปฏิบัติงานจริง มากกว่าการใช้แบบทดสอบ และเน้นการตรวจสอบการปฏิบัติงานในขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรมบางอย่าง ที่มีความสำคัญต่อรายวิชาและจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน

Hart (1994, p. 106) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic assessment) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมและจัดเตรียมข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความต้องการที่หลากหลายของการประเมินผล โดยเน้นทั้งการสะท้อนภาพและวัดการปฏิบัติของผู้เรียนจากงาน (Task) และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (Real-life)

Nitko (1996, p. 9) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการในการกำหนดงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีเพียงใด การประเมินตามสภาพจริงเป็นงานที่ต้องการให้นักเรียนประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจากหลาย ๆ เรื่อง เพื่อแสดงว่าได้บรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนรู้

Schiemer (2000, p. 4) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกิจกรรมที่ทำการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมทำการปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องการประเมินตามสภาพจริงหรือการประเมินทางเลือกที่เหมาะสมเพราะเป็นการประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อประเมินเป็นระยะ (Formative assessment) ไม่ใช่เพื่อการประเมินผลแบบสรุป (Summative assessment) ซึ่งผู้เรียนจะมีความก้าวหน้าทางทักษะพิสัย (Psychomotor domain) จิตพิสัย (Affective domain) พุทธิพิสัย (Cognitive domain) ถือเป็น การพัฒนาทักษะ เจตคติ และความรู้เกี่ยวกับการศึกษาอย่างแท้จริง

สมนึก นนธิจันทร์ (2540, หน้า 73) สรุปว่า การประเมินผลสภาพจริงเป็นการประเมินผลที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกหลาย ๆ ด้าน เพื่อนำไปแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลที่เป็นจริงในทุกบริบทที่จะเป็นได้

อุทุมพร จามรมาน (2540, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลสภาพจริงว่าเป็นการวัดและประเมินกระบวนการทำงานของสมองและจิตใจของผู้เรียนโดยตรงไปตรงมาตามสิ่งที่เขาทำ โดยพยายามตอบคำถามว่า เขาทำอย่างไรและทำไมทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอย่างไร” “How” และ “ทำไม” “Why” จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป

วัฒนาพร ระวังบุทช์ (2542, หน้า 53) ได้ให้ความหมายการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติของผู้เรียน วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

กรรวิ บุญชัย (2546, หน้า 11) กล่าวถึงความหมายของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ว่าเป็นการประเมินผลจากสภาพจริง “Real-life” สามารถประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อน (Higher-order thinking skills) ผู้สอนต้องบอกกล่าวผู้เรียนว่าเกณฑ์อะไรที่บอกว่าทำงานดี ซึ่งผลงานนั้น จะได้รับการประเมินกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

ศิริชัย กาญจนวาที (2546, หน้า 13) ได้สรุปความหมายของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ไว้ว่า เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิตจากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่อยู่ในระดับความสำเร็จใด

สุวิมล ว่องวานิช (2546, หน้า 13) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546, หน้า 12) ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นกระบวนการวัดผลและสังเกตผลอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการประเมินผลตามความสามารถทางด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยมุ่งประเมินจากผลงานที่ปฏิบัติจริงมากกว่าประเมินผลจาก

การทดสอบด้านข้อสอบแบบเลือกตอบ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงต้องมีผลสัมพันธ์กับพฤติกรรมและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, หน้า 101) สรุปว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตจริง เน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็นทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีผู้เกี่ยวข้องในการประเมินหลายฝ่ายและเกิดขึ้นได้ในบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้ รวมทั้งเป็นการประเมินที่มีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2554, หน้า 93) การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง วิธีการประเมินที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งโลกปัจจุบัน (Real World Situations) และเป็นวิธีประเมินโดยเน้นงานที่นักเรียนแสดงออกในการปฏิบัติ (Performance) เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) ผลผลิต (Products) และแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555, หน้า 96) ได้ระบุว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินจากผลงานหรือผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามหลักฐานร่องรอยหรือผลที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การบันทึก การทดลองและการรวบรวมข้อมูลจากผลงานที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงสมรรถนะที่แท้จริงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงของผู้เรียน การประเมินตามสภาพจริงควรให้ความสำคัญกับทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นความสามารถในการนำความรู้คณิตศาสตร์ไปใช้งานและพัฒนาการเรียนรู้อันแสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้และทำงานทางคณิตศาสตร์ การประเมินตามสภาพจริงจะช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดเป้าหมายไว้ ดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถของตนเอง 2) เพื่อให้การประเมินสอดคล้องกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง 3) เพื่อให้สามารถค้นหาจุดเด่นของผู้เรียนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ 4) เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องของผู้เรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันเวลา

สรุปการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนจากผลงานหรือการกระทำ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้วยตนเองในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดซับซ้อน กระบวนการ

ทำงานความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจและต้องประเมินอย่างต่อเนื่องโดยใช้เครื่องมือวัดหลายวิธี เพื่อจะได้ข้อมูลที่มากพอที่จะสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนได้

แนวคิด หลักการในการประเมินตามสภาพจริง

ผู้เชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผลกล่าวถึงแนวคิดและหลักการในการประเมินตามสภาพจริงไว้หลายท่าน ที่สำคัญมี ดังนี้

อนุวัติ คุณแก้ว (2548, หน้า 113) กล่าวถึง หลักการของการประเมินผลจากสภาพจริงไว้ ดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนบนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย
2. การประเมินตามสภาพจริง จะต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย
3. หลักสูตรสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริง คือ หลักสูตรต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
4. การเรียน การสอน การประเมินผล จะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม
5. การเรียน การสอน การประเมิน เน้นสภาพที่สอดคล้อง หรือ ใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเอง
6. การเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สูงสุด ตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล เติบโตตามศักยภาพของตนเอง การเรียน การสอน และการประเมินต้องเกี่ยวเนื่องกันและเน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่ใกล้เคียงหรือสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ทองสุข วันแสน (2537, หน้า 5 อ้างถึงใน สราวุธ สังกะเพศ, 2551) กล่าวถึง หลักการในการประเมินตามสภาพจริง ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริงจะประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ จะเป็นงานในสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง และเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่าการปฏิบัติงานในกิจกรรมการเรียนทั่ว ๆ ไป ผู้เรียนมีเวลาอย่างเพียงพอต่อการวางแผนและลงมือทำงานจนได้งานที่สำเร็จสมบูรณ์ ผู้เรียนได้ประเมินผลการทำงานด้วยตนเองและปรึกษาหารือกับเพื่อน โดยใช้วิธีการประเมินและเครื่องมือที่หลากหลาย และใช้เกณฑ์การประเมินในชีวิตจริงและใกล้เคียง

2. การประเมินตามสภาพจริงจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลายด้าน หลากหลายวิธีในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง และจะต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากพอที่จะสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้

3. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เป็นนวัตกรรมการวัดและประเมินผลทางเลือกหนึ่ง (Alternative assessment) เริ่มใช้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จนถึงปัจจุบัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการประเมินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้

สรุป แนวคิด หลักการในการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ จะเป็นงาน ในสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง และเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน มีการประเมินหลายด้านหลากหลายวิธีในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง และจะต้อง ประเมินอย่างต่อเนื่อง ประเมินความก้าวหน้าและการแสดงออกของนักเรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากแฟ้ม สะสมงาน โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย

ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

Nitko (1996, p. 243) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริง มีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เน้นการประเมินสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ และการประเมินในสิ่งที่นักเรียนรู้
2. ประเมินเป้าหมายของการเรียนรู้โดยตรงไปตรงมา
3. สนับสนุนส่งเสริมการคิดแบบปลายเปิด กล่าวคือ ให้มีวิธีการปฏิบัติภาระงาน ที่หลากหลาย สนับสนุนให้มีคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม และให้เวลาในการปฏิบัติภาระงานจนสำเร็จ

Herman, Gearhart and Baker (1993, pp. 20-22) กล่าวว่า คุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงหรือการประเมินทางเลือกไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง ผู้สอนต้องจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงออก ในทางปฏิบัติ คิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงาน หรือกระทำสิ่งที่สัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน
2. ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดระดับสูง และใช้ทักษะการแก้ปัญหา
3. งานภารกิจ หรือกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำในระหว่างการเรียนการสอนต้องมีความหมายสำหรับผู้เรียน

4. สิ่ง que ผู้เรียนเรียนรู้ต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตความเป็นจริงได้
5. การประเมินผลการเรียนรู้ต้องมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้สอน นักประเมิน ไม่ใช่เครื่องจักรในการตัดสิน
6. ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่ทั้งในด้านการเรียนการสอนและการประเมินผล สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2542, หน้า 26) ได้ระบุถึงลักษณะที่สำคัญของการประเมินตามสภาพจริงไว้ ดังนี้

1. สามารถประเมินกระบวนการในการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของนักเรียนในแง่ของผู้ผลิตและกระบวนการที่ใช้ผลิตมากกว่าที่จะประเมินนักเรียน สามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

2. เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียน เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นของนักเรียนที่ควรส่งเสริมและจุดบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ นักเรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพตาม ความสนใจความต้องการของแต่ละบุคคล

3. เป็นการประเมินที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง เชื่อมั่น ในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้

4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและวางแผนการสอนของครูว่าสามารถตอบสนองความสนใจและความต้องการของนักเรียนแต่ละ บุคคลได้หรือไม่

5. เพื่อความมั่นใจว่านักเรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

6. เป็นการประเมินหลาย ๆ ด้านหลากหลายวิธีในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ (2544, หน้า 101-102) ได้ระบุลักษณะของการประเมิน ตามสภาพจริง ดังนี้

1. เป็นการประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น ผู้เรียนเรียนการเขียนก็ต้องเขียน ให้ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน ไม่ใช่วัดด้วยการใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำหรือตอบคำถามเกี่ยวกับ หลักการเขียนงาน que ให้ผู้เรียนทำต้องเป็นงานที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นจริงทำทายการใช้สติปัญญา ที่ซับซ้อนหรือใช้ความรู้ที่อาศัยทักษะทางอภิปัญญา และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้ในการพัฒนา ความสามารถและค้นพบจุดเด่นของผู้เรียน

2. ใช้การประเมินที่เป็นเกณฑ์ที่ประเมินแก่นแท้ของการปฏิบัติ เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยและ รับรู้อยู่ใน โลกของความเป็นจริงตัวนักเรียนเองและผู้อื่น โดยการเปิดเผยเกณฑ์ไว้ก่อนนั้นจะทำให้

การเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูจะส่งเสริมซึ่งกันและกัน และสะท้อนให้เห็นเป้าหมายของกระบวนการศึกษาดังอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้ครูอยู่ในบทบาทของผู้ฝึกและนักเรียนอยู่ในบทบาทของผู้ปฏิบัติพร้อมกับเป็นผู้ประเมินตนเอง

3. ผู้เรียนทำการประเมินตนเอง (Self assessment) เป็นผู้ชี้แนะตนเองปรับปรุงจากแรงจูงใจของตนเอง ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซึ่งอยู่ในระดับขั้นต้นของการพัฒนาสมรรถภาพมีโอกาสเห็น รับรู้ และได้รับคำชมเชยในการพัฒนาตน

4. เป็นการบูรณาการความรู้ (Integration of knowledge) ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ในสาขาวิชาและปัญหาในชีวิตประจำวันมาช่วยในการทำงานหรือแก้ไขปัญหา

5. ใช้ความคิดระดับสูง (Higher-order thinking) ให้ผู้เรียนแสดงออกหรือผลิตผลงานขึ้นมา ซึ่งเป็นผลงานที่เกิดจากการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินทางเลือกลงมือกระทำ ตลอดจนใช้ทักษะการแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาที่เกิดขึ้น

6. ผลผลิตมีคุณภาพ (Quality products) ผู้เรียนมีการประเมินตนเองตลอดเวลาและพยายามแก้ไขจุดด้อยของตนเองตลอดเวลาจนกระทั่งได้มีผลงานที่ผลิตขึ้นอย่างมีคุณภาพและเกิดความพึงพอใจในผลงานของตนเอง มีการแสดงผลของผู้เรียนต่อสาธารณชนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และชื่นชม ผู้เรียนมีโอกาสเลือกปฏิบัติงานได้ตามความพึงพอใจ มีมาตรฐานของงานหรือสภาพความสำเร็จของงานที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างครู ผู้เรียนและอาจารย์ผู้ปกครองด้วย

7. มีการสะท้อนตนเอง (Self reflections) ต้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นหรือเหตุผลต่อการแสดงออก การกระทำหรือผลงานของตนเองว่าทำไมถึงปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ ทำไมถึงชอบ ทำไมถึงไม่ชอบ

8. เป็นการประเมินรอบด้านด้วยวิธีการที่หลากหลาย (Multiple assessment) เป็นการประเมินผู้เรียนทุกด้านทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะนิสัย โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิธีแห่งการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนตอบสนองด้วยการแสดงสร้างสรรค์ผลิตหรือทำงานในการประเมินต้องประเมินหลาย ๆ ด้าน ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เน้นการลงมือปฏิบัติมากกว่าการประเมินความรู้

9. เป็นการประเมินอย่างต่อเนื่อง (Ongoing formative) ต้องประเมินผู้เรียนตลอดเวลาและทุกสถานที่อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริง เห็นพัฒนาการ ค้นพบจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียน

10. มีปฏิสัมพันธ์ทางบวก (Positive interaction) ผู้เรียนต้องไม่รู้สึกเครียดหรือเบื่อหน่ายต่อการประเมินครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนต้องเกิดความร่วมมือที่ดีต่อกันในการประเมินและการใช้ผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงผู้เรียน

ชำระ ชูทัพ (2544, หน้า 32-33) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมเป็นสำคัญ (Performance based) ซึ่งแสดงออกมาจริง
3. ให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของนักเรียน
4. เน้นการพัฒนาการเรียนและการประเมินตนเอง
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานเหตุการณ์ในชีวิตจริงเพื่อการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
6. มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกบริบททั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชนอย่างต่อเนื่องเหมือนการแข่งขันกีฬาเป็นฤดูกาลที่มีการเก็บสะสมคะแนนตลอดฤดูกาล ไม่ใช่แบบแพ้คัดออก
7. เน้นคุณภาพของผลงาน ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถหลายด้านของนักเรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น การวิเคราะห์
9. ส่งเสริมการปฏิบัติเชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานไม่เครียด
10. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการเรียนรู้อการประเมินตามสภาพที่แท้จริงจัดเป็นการประเมินแนวใหม่ อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่า การประเมินที่ใช้กันมาหลายร้อยปีประเมินไม่ได้ตรงตามสภาพที่แท้จริงแต่ในความเป็นจริงนั้นครูได้ใช้เทคนิคการประเมินที่ดี และประสบความสำเร็จมานานแล้ว

ธีรพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2544, หน้า 183) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการประเมินสภาพจริงว่าเป็นการใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อลงสรุปว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความรู้สึนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดเป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้หรือไม่โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์สภาพจริงที่ผู้เรียนเป็นอยู่เป็นสิ่งที่เร้าสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้ตอบสนอง (Response) โดยการแสดงออก (Performance) ดังนี้

1. งานที่นำมาประเมินควรเป็นงานที่มีความหมาย (Meaningful task) งานที่มีความหมายคือ งานที่สอดคล้องกับชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน การที่ให้ผู้เรียนได้ทำงาน โดยการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาใช้ทำงานหรือแก้ปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานของชีวิตจริงจะทำให้ผู้เรียนง่ายต่อการถ่ายโยงไปใช้จริง

2. วิธีการที่ใช้การประเมินควรหลากหลายและควรประเมินรอบด้าน (Multiple assessment) ประเมินรอบด้าน หมายถึง ประเมินทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะนิสัย โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมหลากหลายประเมินหลายครั้ง เน้นการประเมินจากการปฏิบัติ (Performance) มากกว่าความรู้ (Knowledge)

3. การประเมินผลควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ การประเมินผลโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานจะทำให้ผู้เรียนรู้เห็นผลงานของตนเองและมองเห็นข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขด้วยตัวเอง ดังนั้น การประเมินตนเอง (Self assessment) จึงเป็นจุดเน้นที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่ต้องกระทำเป็นประจำเป็นวิถีชีวิต ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของงานหรือสภาพความสำเร็จของงาน (Benchmarking) ไว้สำหรับผู้เรียน ในการเทียบเคียงนอกจากนี้การได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์จากเพื่อนข้อเสนอแนะจากครูหรือผู้อื่น จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางในการพัฒนางานจนได้ผลงานที่มีคุณภาพ

4. การประเมินผลเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดระดับสูง (Higher order thinking) การประเมินผลวิธีนี้มุ่งพยายามให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ผลงานที่สร้างสรรค์ความเป็นผลงานที่ผ่านกระบวนการใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมก่อนลงมือทำงาน และเมื่อพบปัญหาที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางบวก (Positive interaction) การประเมินต้องจัดบรรยากาศไม่ให้เป็นสิ่งที่สร้างความเครียดและความเบื่อหน่ายให้แก่ผู้เรียน ควรมุ่งให้ผู้เรียนเห็นว่าการประเมินเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ต่อการนำผลประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ครู ปกครอง รวมทั้งตัวผู้เรียนเองด้วย ต้องประสานให้ความร่วมมือ (Collaboration) กันอย่างแท้จริง

6. กำหนดผลงานและมาตรฐานงานให้ชัดเจน (Clear tasks and standard) กรอบงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติมีความชัดเจนต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรหรือสอดคล้องกับสภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Standard)

7. การประเมินเน้นการให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญสะท้อนความรู้สึกร่วมกับตนเอง (Self reflections) กิจกรรมสำคัญประการหนึ่งในการประเมินตามสภาพจริง คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกร่วมกับตนเอง ใคร่ครวญอย่างมีเหตุผลต่อผลงานของตนเองไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือชิ้นงานว่าทำไมถึงปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ ทำไมถึงชอบ-ไม่ชอบ มีจุดเด่นจุดด้อยตรงไหนควรปรับปรุงอะไรบ้างในอนาคต

8. การประเมินการกำหนดปัญหาที่สามารถถ่ายโยงไปสู่ชีวิตประจำวัน (Transfer into life) เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนได้ตอบสนองปัญหาหรือสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมิน ควรเป็นสถานการณ์ที่เชื่อมโยงหรือสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ดังนั้นผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตจริงที่บ้านของผู้เรียน

9. การประเมินต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง (Ongoing formative) การประเมินสามารถทำได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ อย่างไม่เป็นทางการ (Informal assessment) ทำให้มองเห็นความสามารถคุณลักษณะที่แท้จริง จุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weaknes) ของผู้เรียน

10. งานใช้ประเมินควรเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะในเชิงการบูรณาการความรู้ (Integration of knowledge)

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2554, หน้า 103) ได้จำแนกลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การปฏิบัติในสภาพจริง (Performance in the field) การประเมินตามสภาพจริง ออกแบบขึ้นเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ โดยงานที่ต้องเป็นงานที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ทำทหายการใช้สติปัญญาที่ซับซ้อน หรือใช้ความรู้ที่อาศัยทักษะทางอภิปัญญา (Meta-cognition skills) และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ความถนัดและความสนใจ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและค้นหาจุดเด่นของผู้เรียน

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ต้องเป็นเกณฑ์ประเมิน “แก่นแท้” (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ โดยต้องมีการเปิดเผยเกณฑ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบซึ่งต่างจากการประเมินแบบเดิมที่ได้มีการเปิดเผยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ ข้อดีของการให้ผู้เรียนรับทราบว่าตนเองจะต้องทำภารกิจอะไร และมีเกณฑ์การประเมินผลอย่างไรจะทำให้เกิดการส่งเสริมระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเนื่องจากเกณฑ์เป็นสิ่งที่นำมาจากการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้สอนสามารถใช้เกณฑ์เป็นข้อบ่งชี้สำหรับเป้าหมายและกระบวนการศึกษาได้อย่างชัดเจน

3. การประเมินตนเอง (Self-assessment) การประเมินตนเองมีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติงานจริง (Authentic task) จุดประสงค์ของการประเมินตนเองเพื่อ 1) ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองเทียบกับเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป 2) เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทิศทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันท่วงที 3) เพื่อริเริ่มการวัดความก้าวหน้าของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ โดยอาศัยผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะตนเองและพัฒนาจากแรงจูงใจของตนเอง

4. การนำเสนอผลงานวิธีการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง คือ การฝึกให้ผู้เรียนนำเสนองานที่ตนเองทำต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมการนำเสนอจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และสามารถสะท้อนความรู้ ความคิดของผู้เรียนต่อเรื่องนั้น นอกจากนั้นการนำเสนอผลงานยังส่งผลถึงความมั่นใจในตนเองของผู้เรียนได้โดยการนำเสนอผลงานเป็นสัญญาณบ่งบอกว่างานของผู้เรียนมีความสำคัญพอที่จะให้ผู้อื่นรับรู้และชื่นชมได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบ ปรับปรุงและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ลักษณะที่สำคัญของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อสรุปว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความรู้ลึกซึ้งคิดในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์สภาพจริงที่ผู้เรียนเป็นอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ การลงมือปฏิบัติงาน หรือการผลิตชิ้นงาน

ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้

Wiggins (1989, pp. 292-295) ได้จำแนกวิธีการประเมินตามสภาพจริงไว้ 4 ประการ ได้แก่ การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินการเขียน การประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน และการแสดงนิทรรศการ แต่ละวิธีการมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกัน โดย Wiggins ได้นำเสนอคำถามเพื่อใช้ในการประเมินตามสภาพจริงสำหรับครู ดังนี้

1. พิจารณาจากประสบการณ์ □

1.1 วิธีการประเมินชนิดใดที่ครูคิดว่าวัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้ถูกต้องที่สุด

1.2 อะไร คือ ตัวอย่างของวิธีการประเมินที่ครูพิจารณาว่ามีความสำคัญต่อการวัด

ความสามารถ

1.3 อะไร คือ ตัวอย่างของวิธีการประเมินที่ครูพิจารณาว่าไม่มีความสำคัญต่อการวัด

ความสามารถ

2. การประยุกต์การประเมินตามสภาพจริงให้เข้าถึงการสอนของครู

2.1 ส่วนใดบ้างที่ครูสอนโดยประยุกต์ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงทั้ง 4 วิธีการ ได้แก่ การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินการเขียน การประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน และการแสดงนิทรรศการ

2.2 อะไร คือ ตัวอย่างของวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่ครูใช้ในการสอน

2.3 วิธีการประเมินตามสภาพจริงทั้ง 4 วิธีการดังกล่าว วิธีใดที่เป็นประโยชน์หรือ

น่าจะเป็นประโยชน์กับการสอนของครู ทำไม่

3. การใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง

3.1 หากครูวางแผนที่จะสอน โดยเลือกจุดประสงค์การสอนมา 3 จุดประสงค์และบรรยายวิธีการประเมินตามสภาพจริง ที่ครูจะใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทั้ง 3 จุดประสงค์

3.2 ระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนตามข้อ 3.1

3.3 ส่วนประกอบใดบ้างที่ครูต้องการให้นักเรียนนำไปรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน

3.4 ครูวางแผนจัดนิทรรศการ 1 ครั้ง หรือมากกว่า 1 ครั้ง เพื่อประเมินทักษะที่พัฒนาขึ้นของนักเรียน

4. สรุป

4.1 กรรณาสรุย่อ (ประมาณครึ่งหน้า) จุดสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นพอสังเขป

4.2 การประเมินที่หลากหลายเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ได้อย่างไร

4.3 ครูอยากกล่าวอะไรที่จะทำให้เพื่อนครูเกิดความเชื่อมั่นที่จะเริ่มต้นใช้ 1 ใน 4 วิธีการประเมินตามสภาพจริงและแนะนำวิธีการใดก็ได้ให้เห็นเป็นรูปธรรมและทำไมครูจึงเลือกวิธีการนั้น

อนุวัติ คุณแก้ว (2548, หน้า 115 อ้างถึงใน ส.วาสนา ประवालพฤษย์, 2544, หน้า 1)
ดำเนินการประเมินตามสภาพจริงตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ต้องสอดคล้องกับสาระ มาตรฐาน จุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาด้วย

2. กำหนดขอบเขตในการประเมิน ต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น

3. กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ

5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่ม/ โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง/ พักกลางวัน ฯลฯ

6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่า ผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้ อาจกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงเป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการโดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง หลักสูตรท้องถิ่นและความต้องการของ นักเรียน มีแนวทางของงานที่ปฏิบัติ กำหนดกรอบและวิธีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้ประเมิน และผู้ถูกประเมิน ซึ่งวิธีการประเมินตามสภาพจริงจะกล่าวต่อไป

อาจกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกัน กำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์ตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรท้องถิ่นและ ความต้องการของผู้เรียน มีแนวทางของงานที่จะปฏิบัติ กำหนดกรอบและวิธีการประเมินร่วมกัน ระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยประเมินตามสภาพจริง

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic instruction) และการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning)

โกวิท ประवालพฤษ์ (2545, หน้า 31) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยเรียกว่า การเรียนรู้แท้ (Authentic learning) ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจได้เอง มีกระบวนการที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้อธิบาย นำเสนอได้อย่างมีหลักวิชาด้วยการเรียบเรียงด้วยตนเอง อธิบายได้อย่างครอบคลุม ชัดเจนมี กระบวนการที่ดี มีความคิดรวบยอดและหลักการของวิชาที่เรียนรู้รวมทั้งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ นำเอาความรู้ต่าง ๆ ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพงาน คุณภาพสังคม สิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นปกติวิสัยจนเป็นหนึ่งเดียวกัน

ทิตนา เขมมณี (2545, หน้า 135) ได้สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการดำเนินการช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น และได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, หน้า 9) ได้สรุปว่า การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) เป็นแนวคิดในการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงประสบการณ์และการเรียนรู้ไว้ด้วยกันหรือเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริง โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่มี

ความหมายผู้เรียนได้ใช้วิธีการสืบสอบ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการเป็นยุทธศาสตร์ในการคิดอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่แสดงความสำเร็จของการทำงานและผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic instruction) หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ (Authentic learning) ในชีวิตจริงหรือเสมือนจริง และใกล้เคียงกับตัวนักเรียนมากที่สุด หรือเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาที่เรียนกับโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติหรือแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

การออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 26-28) เสนอแนวทางการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้โดยการกำหนดภาระงานไว้ ดังนี้ การออกแบบมาตรฐานภาระงาน โดยพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

1. เป็นภาระงานที่ผู้เรียนได้ใช้สมรรถภาพหลายด้าน ใช้องค์ความรู้ที่ลึกซึ้ง
2. ผู้เรียนได้ใช้ทักษะหรือกระบวนการคิดขั้นสูง
3. ภาระงานจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง
4. เป็นภาระงานที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน
5. เป็นภาระงานที่มีความหมายต่อผู้เรียน ทางจิตวิทยาหรือสังคมเพื่อความสำเร็จของผู้เรียนและเป็นความภาคภูมิใจ

Cole, Ryan, Kick and Mathies (2000, p. 8) ได้ระบุกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินตามสภาพจริง ดังนี้

1. ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของภาระงานให้ชัดเจน และวิธีดำเนินการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์
2. ออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติ
3. ภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติมีวิธีการปฏิบัติมากกว่าหนึ่งวิธี
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือกชิ้นงานมาเพื่อการประเมิน

Hart (1994, p. 10) กล่าวว่า คุณลักษณะที่สำคัญของการประเมินตามสภาพจริงด้านคุณลักษณะของชิ้นงานมีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นชิ้นงานหรือการปฏิบัติที่เป็นตัวแทนของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน

2. สามารถทดสอบทักษะการคิดระดับสูงและทักษะการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน มิใช่เพียงวัดระดับความรู้ ความจำ
3. ต้องการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์ผลงานหรือผลการปฏิบัติที่แสดงถึง ผลการเรียนรู้ของตนเอง
4. สามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนในการบูรณาการความรู้และทักษะ ที่มีอยู่ในการทำผลงานที่มี
5. เป็นงานที่ออกแบบโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในด้านระดับความสามารถ วิธีการเรียนรู้ ภูมิหลังการศึกษาและวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้รูปแบบการเรียนรู้ความถนัด และความสนใจของตนเอง

Newmann et al. (1995) กล่าวถึง หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามสภาพจริง ดังต่อไปนี้

1. การใช้ความคิดขั้นสูง (Higher-order thinking) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด ในการสังเคราะห์ การอธิบาย และการสรุปรวม เพื่อสร้างความเข้าใจ และความหมายใหม่ ๆ สำหรับผู้เรียน
2. การเรียนรู้จากแก่นความรู้ (Depth of knowledge) ให้ผู้เรียนเข้าถึงแก่นความคิด ของเนื้อหาวิชา ใช้ความรู้ที่มากกว่าความรู้พื้นฐาน มีการสำรวจความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความซับซ้อน
3. การเรียนรู้สู่การเชื่อมโยงกับโลกภายนอก (Connectedness to the world beyond the classroom) เชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาวิชาสู่ปัญหาสาธารณะหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อสามารถนำความรู้ที่เรียนรู้ในชั้นเรียนไปอธิบายปัญหาต่าง ๆ นอกชั้นเรียนหรือโลกแห่งความจริงได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้ระบุว่า แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้มี ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามความสามารถ ทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ
2. ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ให้ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกัน ให้ผู้เรียน ได้เรียนจากสถานการณ์จริงและสัมพันธ์กับชีวิตจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผล

ระชัย แสนรัมย์ (2550, หน้า 4 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2554) กล่าวว่า แนวทางการผลิตและการใช้สื่อ มีดังนี้

1. เหมาะสมทั้งในด้านการลงทุนและการจัดลำดับความจำเป็น
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ
3. ห้องปฏิบัติการผลิตสื่อต้องกว้างพอเหมาะ สามารถบรรจุคนและอุปกรณ์ได้ดีพอ

มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานภายในห้อง

4. สื่อต้องมีความเที่ยงตรงในการแปลข้อมูลสำหรับการสรุปผล

ถาวรณ สกุลกรุณาอารีย์ (2545, หน้า 12) กล่าวว่า การจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอนจะต้องมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียน มีสื่อเพียงพอ ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 193) ได้ระบุถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์รายวิชา/ กลุ่มประสบการณ์
2. ศึกษาเนื้อหา
3. เขียนจุดประสงค์ในลักษณะภาระงาน คือ การปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้อยู่ในรูปภาระงาน ซึ่งวัตถุประสงค์ที่กำหนดต้องชัดเจนทั้งทางด้านพัฒนาการและผลการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ โดยได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ทำความเข้าใจในลักษณะและความหลายของผลสัมฤทธิ์นั้น
5. กำหนดแนวทางของงานที่จะต้องปฏิบัติ ทั้งงานที่ต้องทำทุกคน และงานที่ทำตาม

ความสนใจของแต่ละบุคคล

6. กำหนดรายละเอียดของงาน/ ภาระงานให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียน
7. กำหนดกรอบการประเมิน โดยทำแผนผังการประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ของ

เนื้อหา กับพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน

8. กำหนดวิธีการประเมินและเครื่องมือที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

- 8.1 การสังเกต
- 8.2 การสัมภาษณ์
- 8.3 การตรวจงาน
- 8.4 การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง
- 8.5 การใช้ข้อสอบการปฏิบัติจริง
- 8.6 การรายงานตนเองของนักเรียน
- 8.7 การใช้แฟ้มสะสมงาน

9. กำหนดตัวประเมิน ควรมีผู้ประเมินหลาย ๆ คน ครูเป็นผู้ประเมินชิ้นงานในขณะที่นักเรียนจะประเมินผลผลิตของตนเองเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ผู้ปกครองก็อาจจะมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของนักเรียนด้วย

10. การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Scoring rubric) ในการประเมินงานต้องมีเกณฑ์ในการประเมินเพื่อตอบคำถามว่า นักเรียนทำอะไรได้สำเร็จและมีคุณภาพอยู่ในระดับใดมีผลงานเป็นอย่างไร ซึ่งการกำหนดเกณฑ์จะมี 2 วิธี คือ

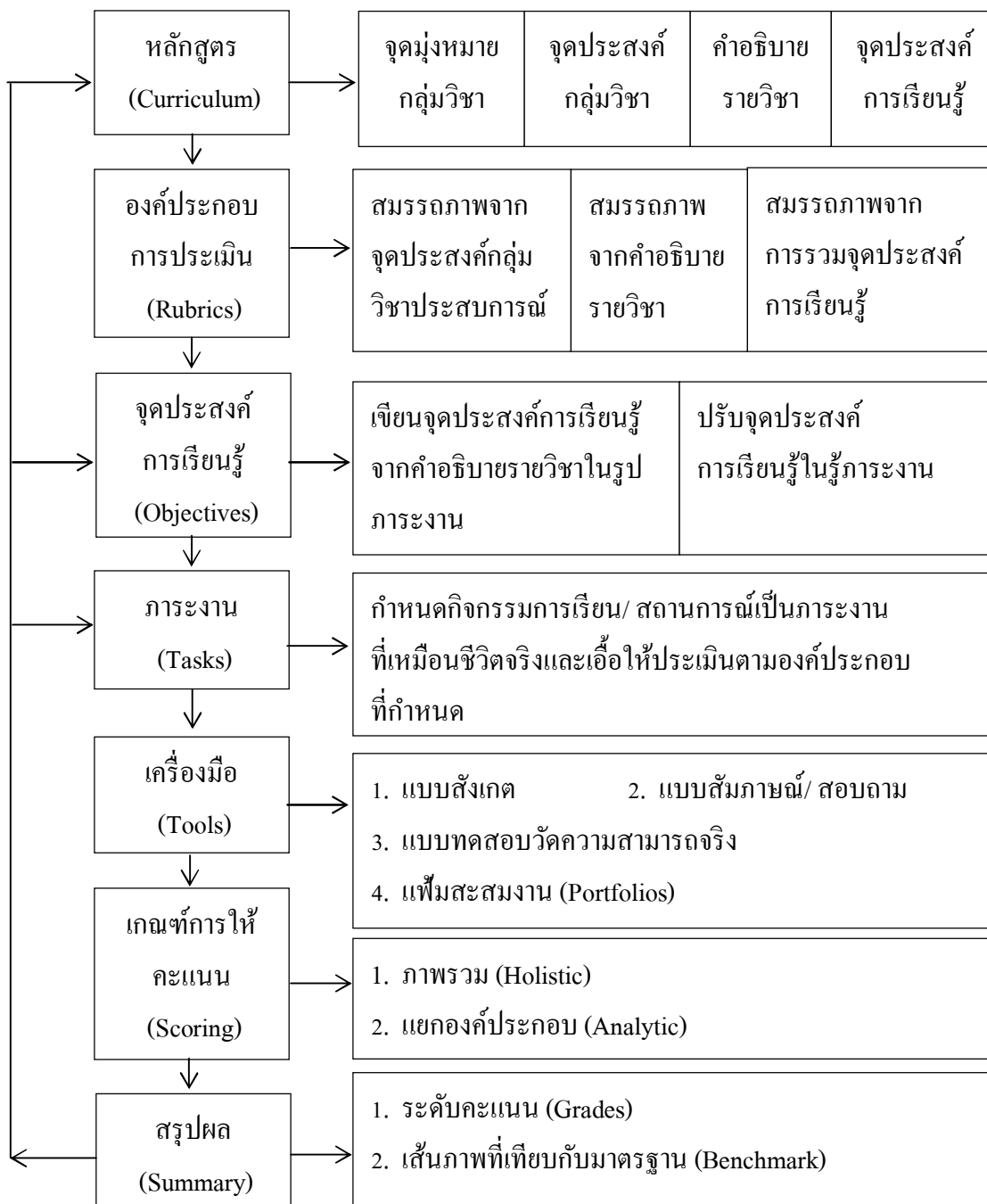
10.1 การกำหนดเกณฑ์ในภาพรวม (Holistic score) เป็นการให้คะแนนเดียวสำหรับชิ้นงานนั้น เช่น การประเมินการเขียนจะได้ระดับคะแนนออกมาเป็นแนวเดียวแต่จะมีการบรรยายคุณภาพของการเขียนทั้งฉบับเป็นระดับคุณภาพ

10.2 การกำหนดเกณฑ์โดยแยกเป็นด้าน ๆ (Analytic score) เป็นการแบ่งคะแนนออกเป็นส่วน ๆ จากความสามารถที่ต้องปฏิบัติงานหรือผลงานนั้น นำมาแจกแจงรายละเอียดของงานเป็นด้าน ๆ ว่าแต่ละด้านมีคุณภาพอย่างไร เช่น การประเมินงานเขียนจะแบ่งดูเป็น ด้านสำนวน ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ การเขียนถูกไวยากรณ์ เป็นต้น

จากข้อความดังกล่าวสามารถนำมาแสดงดังภาพที่ 2 ได้ ดังนี้

แบบจำลองการประเมินตามสภาพที่แท้จริง (Authentic assessment model: CROTTSS

Model)

ภาพที่ 2 แบบจำลองการประเมินตามสภาพจริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540)

ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง

ทศนา เขมมณี (2545, หน้า 135-136) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และผู้สอนมีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ที่จำลองหรือสะท้อนความเป็นจริงให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดแก้ปัญหา หรือเข้าไปสวมบทบาทในสถานการณ์นั้น

2. ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาและแสวงหาความรู้ ข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย โดยในกิจกรรมการเรียนผู้เรียนจะได้ศึกษา ทำความเข้าใจวิเคราะห์ความรู้และข้อมูล แล้วนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา

3. ผู้เรียนมีการตัดสินใจกระทำ โดยในการเรียนผู้เรียนจะมีโอกาสได้ตัดสินใจในการทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน

4. ผู้เรียนได้รับผลการตัดสินใจและการกระทำของตนจากสังคม ตามเกณฑ์มาตรฐานในชีวิตจริง

5. มีการวัดและประเมินผลที่รอบด้าน โดยผู้สอนมีการวัดและประเมินผลผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงหรือไม่นั้น ผู้สอนควรจัดการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ในโลกแห่งความจริงหรือจัดกิจกรรมจำลองเพื่อสะท้อนความเป็นจริงให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา แสวงหาความรู้จากหลายแหล่ง เกิดการเรียนรู้แล้วนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตจริง โดยครูผู้สอนควรมีการวัดและประเมินผลตามเกณฑ์การประเมินในชีวิตจริงจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง

Newman et al. (1995) ได้สร้างมาตรฐานเพื่อใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. การใช้ความคิดขั้นสูง (Higher-order thinking) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการสังเคราะห์ การอธิบาย และการสรุปรวม เพื่อสร้างความเข้าใจ และความหมายใหม่ ๆ สำหรับผู้เรียน

2. การเรียนรู้จากแก่นความรู้ (Depth of knowledge) ให้ผู้เรียนเข้าถึงแก่นความคิดของเนื้อหาวิชา ใช้ความรู้ที่มากกว่าความรู้พื้นฐาน มีการสำรวจความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความซับซ้อน

3. การเรียนรู้สู่การเชื่อมโยงกับโลกภายนอก (Connectedness to the world beyond the classroom) เชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาวิชาสู่ปัญหาสาธารณะหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อสามารถนำความรู้ที่เรียนรู้ในชั้นเรียน ไปอธิบายปัญหาต่าง ๆ นอกชั้นเรียนหรือโลกแห่งความเป็นจริงได้

4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Substantive conversation) ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเนื้อหาวิชากับผู้สอนและกับกลุ่มผู้เรียนด้วยกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ชัดเจนมากขึ้น

5. ต้องสร้างบรรยากาศที่ส่งผลดีแก่การเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน (Mutual respect) ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงให้บรรลุตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดตามหลักสูตรนั้น ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ 5 ด้านข้างต้น โดยฝึกให้ผู้เรียนใช้การคิดขั้นสูงเพื่อให้เข้าใจถึงแก่นของความรู้และสามารถเชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาสาระนั้น ๆ กับโลกแห่งความเป็นจริงได้ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากเพื่อนผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สามารถช่วยเหลือ ส่งเสริมให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในโลกลความเป็นจริงในปัจจุบันได้

วิธีการและเครื่องมือประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนได้ข้อมูลของผู้เรียนที่ตรงตามสภาพจริงจากวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ จากนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

Brown (2001) กล่าวว่า แนวทางในการประเมินตามสภาพจริงซึ่งสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลไว้ใกล้เคียงกัน โดยมีวิธีการประเมินตามสภาพจริงดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการประเมินพฤติกรรมที่ง่ายสามารถทำได้ตลอดเวลา
2. การสัมภาษณ์ ควรมีการเตรียมคำถามล่วงหน้าที่จะเข้าใจง่าย ๆ ซึ่งทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

3. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถและคุณลักษณะพฤติกรรม

4. การรายงานตนเอง เป็นการประเมินผลที่ให้นักเรียนพูดหรือเขียนบรรยายสะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ วิธีการทำงานและคุณลักษณะของผลงาน สมนึก นนธิจันทร์ (2542, หน้า 103-105) กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ สรุป ดังนี้

1. การสังเกต
2. มาตรฐานประมาณค่า
3. การบันทึกพฤติกรรม
4. การสอบถาม
5. ระเบียบสะสม
6. การสัมภาษณ์
7. แบบสำรวจรายการ
8. แบบพัฒนา

รายละเอียดของวิธีการและเครื่องมือจะกล่าวเป็นแนวทางในการปฏิบัติในลำดับต่อไป

1. การสังเกต (Observation) การสังเกต คือ การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งห้าส่วน โดยเฉพาะตาและหูในการพิจารณาสิ่งนั้น การสังเกตเป็นวิธีการที่นิยมกันแพร่หลาย เพราะไม่ต้องมีการเตรียมอะไรมากนัก ทั้งเป็นวิธีที่ไม่สิ้นเปลืองอุปกรณ์หรือทุนทรัพย์มากจนเกินไป บุคคลที่ได้รับการฝึกฝนเพียงเล็กน้อยและมีจิตใจเป็นธรรมก็สามารถทำการสังเกตได้ การสังเกตนับว่าเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์มากเพราะจะช่วยให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจผู้เรียนดีขึ้นหากใช้วิธีในการสังเกตเป็นเกณฑ์แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การสังเกตทางตรง คือ วิธีที่ผู้สังเกตเป็นผู้สังเกตตลอดเวลา เช่น ผู้ศึกษาสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนคนหนึ่งในช่วงโมงภาษาอังกฤษ หลังจากที่ทราบว่ามีนักเรียนคนนั้นไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ

1.2 การสังเกตทางอ้อม คือ วิธีการที่ผู้สังเกตมิได้สังเกตด้วยตนเอง แต่ให้ตัวแทนหรือบุคคลอื่นไปสังเกตแทนแล้วกลับมาเล่าพฤติกรรมที่สังเกตให้ฟัง

2. มาตรฐานประมาณค่าเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งที่จะใช้บันทึกการสังเกต ก็คือ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scales) ซึ่งต้องการให้ผู้สังเกตคิดค้นเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความรู้สึกและคุณลักษณะในขอบเขตที่จะสังเกต โดยกำหนดให้เป็นตัวเลขหรือบรรยายระดับคุณภาพมาตรฐานประเมินค่าจะสร้างค่อนข้างยาก เนื่องจากจำเป็นต้องมีการบรรยายระดับคุณภาพ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้สังเกตแต่ละคน มิฉะนั้นนี้อาจจะเกิดความลำเอียง การที่มีช่องแสดงระดับคุณภาพหรือความถี่ของการกระทำจะช่วยให้ครูสามารถบันทึกข้อมูลได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่ต้องพยายามให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุดเมื่อสังเกตพฤติกรรมที่เป็นตัวแทนเหล่านั้น

3. การบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) เป็นข้อมูลที่สำคัญในเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กในแต่ละวัน การบันทึกอาจจะทำอย่างละเอียดหรือย่อ ๆ ก็ได้ โดยปกติจะเขียนหลังจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยนิยามรายงานที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงอย่างสั้นกะทัดรัดรวมทั้งสิ่งที่พูดหรือทำโดยสมาชิกในกลุ่ม การสังเกตอย่างชำนาญ และบันทึกอย่างเที่ยงตรงจะต้องให้บันทึกเหตุการณ์ที่สำคัญและจำเป็นได้ และยังการบันทึกนั้นทำได้ทันทีหลังเหตุการณ์เร็วเท่าใดให้ได้ข้อมูลมากและมีความแม่นยำมากขึ้นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามมักจะเป็นไปไม่ได้เพราะครูมีกิจกรรมอื่นในชั้นเรียนที่ยังตลอดเวลาครูอาจจดบันทึกย่อ ๆ ไว้ก็ได้

4. แบบสอบถาม (Questionnaire)

ปราณี เถลิงพล (2540, หน้า 104) ให้ความหมายว่าแบบสอบถามเป็นชุดคำถามหรือข้อความที่เรียงเรียงขึ้นเพื่อสืบค้นรายละเอียดต่าง ๆ ที่ต้องการทราบเกี่ยวกับตัวนักเรียนในรายละเอียดอื่น ๆ หากจำแนกแบบสอบถามตามลักษณะของข้อคำถามอาจจะมีหลายชนิด เช่น

1. ข้อคำถามชนิดให้เขียนตอบ อาจเป็นการเขียนตอบสั้น ๆ หรือเติมคำในช่องว่างที่กำหนดให้ ข้อคำถามชนิดนี้มักใช้ในการเก็บข้อมูลที่หลากหลายไม่สามารถเดาคาดคะเนคำตอบได้ว่ามีรายละเอียดอย่างไร

2. ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญหรือระดับของปัญหา หรือระดับความต้องการของข้อความแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใด

3. ข้อคำถามชนิดเลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้อาจตอบเพียงตัวเดียวหรือหลายตัวเลือก ข้อคำถามชนิดนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากคำถามที่มีแนวตอบที่แน่ชัดอยู่แล้วข้อมูลสามารถนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ได้ ลักษณะของข้อมูลมักเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

4. ข้อคำถามชนิดที่ให้จัดลำดับความสำคัญของคำตอบที่กำหนดให้ใช้ในกรณีที่ต้องการทราบลำดับความสำคัญของข้อความแต่ละข้อในกลุ่มข้อความที่กำหนดให้กลุ่มหนึ่งว่าแต่ละข้อความแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใด

ในการประเมินผลจากสภาพจริงที่ใช้แบบสอบถามควรใช้แบบสอบถามปลายเปิดชนิดเขียนตอบ ด้วยแบบสอบถามประเภทนี้ไม่มีคำตอบแน่นอนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดที่อิสระปราศจากแรงกดดันใด ๆ ในการแสดงถึงการแก้ปัญหาที่ไม่มีการตัดสินว่าสิ่งใดที่ได้แสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องหรือผิด คำตอบที่ได้จากเครื่องจักรการทำงาน ความคิดและบุคลิกภาพของผู้เรียนเอง

5. ระเบียบสะสม (Cumulative record) ระเบียบสะสมเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมากกว่าเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาขึ้นมา ระเบียบสะสมนอกจากจะรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมการเรียนแต่ละวิชาครูประจำชั้นยังบรรยายสรุปพฤติกรรมที่เด่น ๆ ทั้งทางบวกและทางลบไว้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาพัฒนาของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

6. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความคิด ความรู้สึก กระบวนการในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา การสัมภาษณ์หากนำไปใช้ประกอบกับวิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความมั่นใจยิ่งขึ้น การสัมภาษณ์เป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์และการพูดคุยหรือสนทนานั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาสาระที่แน่ชัด

7. แบบสำรวจรายการ (Checklists) เป็นเครื่องมือที่ใช้ได้รวดเร็วกว่าการบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจรายการจะช่วยในการบันทึกแบบตั้งใจที่จะดูพฤติกรรม หรือการเรียนรู้ของเด็กว่าเกิดหรือไม่เกิด แบบสำรวจรายการอาจจะเน้นดูที่ความเจริญเติบโต และพัฒนาการหรือจุดประสงค์การเรียนรู้รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร องค์ประกอบแบบสำรวจรายการได้แก่ คุณลักษณะ ทักษะความสนใจและพฤติกรรมที่มุ่งหวังตามมาตรฐานของหลักสูตร และผลการเรียนรู้ในแต่ละระดับ (Curricular benchmark) หรือความคิดรวบยอด แบบสำรวจรายการสำรวจใช้ในการประเมิน การแสดงออกกระบวนกรและผลผลิตของนักเรียน แบบสำรวจรายการอาจจะเป็นเครื่องมือที่ครูออกแบบมาจากเครื่องมือของนักวิจัย หรือผู้ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาการเรียนรู้หรือทักษะในวิชาต่าง ๆ

8. แบบพัฒนาการ (Inventories) คล้ายคลึงกับแบบสำรวจรายการ แต่แบบพัฒนาการจะมองภาพรวมมากกว่าแบบสำรวจรายการเป็นแนวที่ดูร่องรอยของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรื่อย ๆ หรือพัฒนาการโดยสังเกตสิ่งทีแสดงออกถึงพัฒนาการซึ่งแตกต่างจากแบบสำรวจรายการในแง่ที่ไม่มีรายชื่อเพียงข้อเดียวที่สามารถเป็นตัวแทนแสดงผลสัมฤทธิ์ได้ แบบสำรวจรายการจะแสดงรายการที่ชี้ให้เห็นความเจริญเติบโตพัฒนาการและการเรียนรู้แต่ inventory จะแสดงจุดเด่นของความเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ที่ปรากฏให้เห็นความแตกต่างดังกล่าวเปรียบได้กับบรรยากาศกับการย่อความ

นิพล รัตนพันธ์ (2543, หน้า 33-34) ได้กล่าวถึง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสภาพจริง ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ เป็นการประเมินเจตคติ ความรู้สึก ความรู้และความเข้าใจง่าย ๆ ก่อนสัมภาษณ์ ผู้สอนจะต้องเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าแต่จะต้องไม่กระทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักว่าเป็นการล้วงความลับ จะต้องให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด

2. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยพิจารณาจากความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และคุณลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนจากครู ผู้ปกครองและเพื่อน เป็นต้น

3. แบบทดสอบความสามารถจริง (Authentic test) เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบแบบปลายเปิดเน้นให้นักเรียนตอบสนองคำถามในลักษณะการนำความรู้ไปใช้หรือสร้างความรู้ให้จากความรู้เดิม ถามความเข้าใจ ถามกระบวนการและนำไปใช้จะถามว่า อย่างไร มากกว่าถามว่า อะไร หรือ เพราะเหตุใด มากกว่า เมื่อไร

4. การรายงานตนเองเป็นการให้นักเรียนพูดหรือเขียนบรรยาย สะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ วิธีการทำงาน และลักษณะของงาน

5. แฟ้มผลงาน (Portfolios) เป็นตัวอย่างผลงานดี ๆ ที่สะท้อนความสามารถและพัฒนา งานของตนเองในช่วงหนึ่ง ๆ ที่เลือกรวบรวมเก็บไว้อย่างเป็นระบบ สะท้อนให้เห็นกระบวนการ ความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ ความถนัด ความสนใจ ความพยายาม ความก้าวหน้าและความสำเร็จในเรื่องหนึ่งหรือมากกว่า

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546, หน้า 24-26) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้ผู้สอนรับรู้ข้อมูล และผลสำเร็จจากการเรียนของผู้เรียนตามที่เป็นจริง โดยเน้นการประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาการของผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกตหรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมินโดยตั้งคำถามอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน นิยมใช้ประเมินผลการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำและด้านความรู้สึกนึกคิด

3. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และการแสดงออกของพฤติกรรมลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

4. แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง (Authentic test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากความเข้าใจและประสบการณ์เดิม

5. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึก หรือพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรง เพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ความต้องการ การใช้วิธีการต่าง ๆ และการสร้างผลงานของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากขึ้น และสามารถประเมินผล การเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจทักษะกระบวนการ รวมทั้งเจตคติต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

6. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นการเก็บตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบและกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตรหรือ โปรแกรมการเรียน เพื่อเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นความสามารถของผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียน พัฒนาได้สำเร็จ รวมทั้งความถนัด ความสนใจ ความพยายาม แรงจูงใจ และความก้าวหน้าทางการเรียนที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคนให้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability)

สุวิทย์ มูลคำ (2541, หน้า 17) ได้กล่าวว่า แฟ้มสะสมงาน หมายถึง สิ่งที่เก็บรวบรวมตัวอย่างหรือบางส่วนของหลักฐานที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ ความพยายามหรือความถนัดของบุคคลหรือประเด็น ที่ต้องจัดทำแฟ้มสะสมงานไว้อย่างเป็นระบบโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำแฟ้มร่วมกัน

ลักษณะและประเภทของแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงานเป็นแฟ้มที่แสดงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของแฟ้ม เพื่อเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะและประเภทของแฟ้มสะสมงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 194) ได้กล่าวถึงลักษณะของแฟ้มสะสมงาน ดังนี้

1. แฟ้มสะสมงานส่วนบุคคล เป็นแฟ้มที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับตัวเจ้าของแฟ้ม เช่น พรสวรรค์ ด้านกีฬา งานอดิเรก สัตว์เลี้ยง การท่องเที่ยว และการร่วมกิจกรรมชุมชน เป็นต้น
2. แฟ้มสะสมงานเชิงอาชีพ เป็นแฟ้มที่แสดงผลงานเกี่ยวกับอาชีพ เช่น แฟ้มผลงานดีเด่นเพื่อในการสมัครงาน แฟ้มสะสมผลงานดีเด่นเพื่อเสนอขอเลื่อนระดับ เป็นต้น
3. แฟ้มสะสมงานเชิงวิชาการหรือแฟ้มสำหรับผู้เรียน โดยการวัดผลแฟ้มที่แสดงเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น แฟ้มสะสมงานดีเด่นเพื่อใช้ประเมินผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ แฟ้มสะสมงานดีเด่นเพื่อใช้ประกอบการประเมินปลายภาคหรือปลายปี

ข้อดีและข้อจำกัดของแฟ้มสะสมงาน

อุทุมพร จามรมาน (2540, หน้า 50) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัด ดังนี้

ข้อดี

1. แฟ้มสะสมงานสะท้อนความสามารถต่าง ๆ ของผู้เรียน ได้ดีกว่าแบบทดสอบ

โดยเฉพาะแบบทดสอบแบบเลือกตอบ

2. แฟ้มสะสมงานเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับคณะครู ผู้ปกครอง

และชุมชน

3. แฟ้มสะสมงานเป็นงานที่ตรงกับตัวผู้เรียนและการเรียนการสอน

4. แฟ้มสะสมงานช่วยให้เกิดระบบการประกันคุณภาพแก่บุคคลภายนอก และการวัดผล

สภาพจริงมีในการใช้สะสมงานมีข้อจำกัดดังต่อไปนี้

ข้อจำกัด

1. ความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินงานหรือแฟ้มของผู้เรียน ควรมีจำนวนมากน้อย

เท่าใดยังไม่เป็นที่ชัดเจนนัก

2. ค่าที่ได้จากการประเมินหรือแฟ้มสะสมงาน ในระยะเวลาต่าง ๆ เช่น ต้นปี ปลายปี

ควรมีค่าคงที่หรือไม่ ยังไม่เป็นที่ชัดเจน

3. ความเป็นมาตรฐานของค่าที่แสดงความสามารถของผู้เรียนอยู่ที่ใคร

4. จำนวนงานหรือแฟ้มที่ต้องการพิจารณาจะมีปริมาณจะเกิดความคุ้มค่า คำนวณเวลาแรงงาน

หรือไม่ และจะส่งผลต่อคุณภาพของค่าคงที่ได้หรือไม่

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2554, หน้า 17) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินตามสภาพจริง ไว้ว่า

1. การปฏิบัติในสภาพจริง ออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น

เมื่อเรียนเรื่องการเขียน นักเรียนก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน ไม่ใช่ทดสอบด้วยการสะกดคำ หรือตอบด้านความสามารถให้เรียน ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนด้วย

2. การนำเสนอผลงานการประเมินตามสภาพจริงคาดหวังให้นักเรียนเสนอผลงานต่อ

และดำเนินการแก้ปัญหา กิจกรรมเหล่านั้นจะทำให้นักเรียนรู้คุณค่าของการทำงาน เป็นการเรียนรู้ ที่หยั่งรากลึกและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Hart (1994, pp. 222-228) ได้เสนอวิธีการประเมินความสามารถตามสภาพจริง ทางการศึกษา โดยได้แบ่งวิธีการประเมินตามสภาพจริงเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) หรือข้อมูลที่ครูเก็บรวบรวมจากผู้เรียนในแต่ละวัน

2. ตัวอย่างการปฏิบัติงาน (Performance sample) หรือผลผลิตที่เป็นรูปธรรม

ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เช่น ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio assessment)

3. การทดสอบแบบใหม่และวิธีการเสมือนการทดสอบ (Tests and test-like)

หรือการวัดสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในเวลาและสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะ เช่น การประเมินการปฏิบัติตามสภาพจริง (Performance authentic assessment)

สรุปได้ว่า เครื่องมือประเมินสภาพจริงมีหลากหลายวิธี เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงและต้องประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้ข้อมูลที่มากพอที่จะสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน วิธีการประเมินประกอบไปด้วยการประเมินตนเอง การประเมินโดยเพื่อนนักเรียน

การหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลจากสภาพจริง

คุณภาพของการประเมินสภาพจริงเป็นสิ่งที่ทำให้การประเมินสภาพจริงมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารสรุปได้ ดังนี้

บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2550, หน้า 226-227) ได้กล่าวถึง ความเที่ยงตรงของเครื่องมือประเมินผลโดยจำแนกประเภทของความเที่ยงตรง ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เป็นการตรวจสอบสรุปอ้างอิงถึงมวลเนื้อหาสาระ ความรู้ หรือประสบการณ์ ที่เครื่องมือมุ่งวัดว่ามีความครอบคลุม หรือเป็นตัวแทนมวลความรู้ หรือประสบการณ์ได้ดีเพียงไร

2. ความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related validity) เป็นการตรวจสอบ สรุปอ้างอิงสมรรถนะการดำเนินงานของสิ่งที่มุ่งวัดว่าการวัดได้ผลสอดคล้องกับการดำเนินงานนั้นเพียงใด ที่จำแนกได้ ดังนี้

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent validity) ที่ใช้เกณฑ์เทียบ ความสัมพันธ์ที่เป็นสถานภาพการดำเนินการที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันที่สามารถตรวจสอบได้โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่วัดได้จากเครื่องมือ นั้นกับคะแนนที่วัดได้จาก เครื่องมือมาตรฐานอื่น ๆ ที่วัดสิ่งนั้น ได้ในปัจจุบัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive validity) ที่ใช้เกณฑ์เทียบ ความสัมพันธ์เป็นผลสำเร็จของการปฏิบัติงานนั้น ในอนาคต ที่ตรวจสอบได้โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่วัดได้จากเครื่องมือ นั้นกับคะแนนที่วัดได้จากเครื่องมือมาตรฐานอื่น ๆ ที่วัดสิ่งนั้น ได้ในอนาคต

3. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) เป็นการสรุปอ้างอิงโครงสร้างของสิ่งที่มุ่งวัดว่าการวัดได้ผลตรงตามทฤษฎีของ โครงสร้างนั้น ๆ ได้ดีเพียงไร

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2544, หน้า 37-40) ได้กล่าวถึง การหาคุณภาพเครื่องมือประเมินสภาพจริงไว้ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง เป็นความสอดคล้องหรือความเหมาะสมของผลการวัดกับเนื้อเรื่องหรือเกณฑ์ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะที่มุ่งวัด

2. ความเชื่อมั่น ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือวัดสิ่งที่ต้องการวัดไม่ว่าจะวัดกี่ครั้ง หรือวัดในสภาพการณ์ที่แตกต่างกันจะได้รับผลการวัดคงเดิม ในการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย มีวิธีการ ดังนี้

2.1 ความเชื่อมั่นแบบวัดความคงที่ (Measure of stability) ที่เป็นวิธีการทดสอบซ้ำ (Test-Retest Method) โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันไปทดสอบกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง ที่ใช้ช่วงเวลาที่ต่างกันแล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

2.2 ความเชื่อมั่นแบบสมมูล (Measure of equivalence) หรือวิธีการทดสอบโดยใช้เครื่องมือวิจัยที่สมมูลกัน (Equivalent-form method) เป็นการนำเครื่องมือวิจัย 2 ชุดที่มีความสมมูลกัน ไปทดสอบกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดียวกันในเวลาเดียวกันแล้วนำคะแนนที่ได้จากเครื่องมือ วิจัยทั้ง 2 ชุด มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง ความสามารถที่จะประเมินได้ข้อมูลที่แน่นอน โดยปราศจากอคติและความรู้สึกของบุคคล

สรุปได้ว่า คุณภาพของเครื่องมือได้แก่ ความเที่ยงตรง ซึ่งวัดได้ตรงจุดประสงค์ของการวัด ความเชื่อมั่นซึ่งวัดได้คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ได้ผลตรงเสมอ และความเป็นปรนัย ความสามารถที่จะประเมินได้ข้อมูลที่แน่นอน โดยปราศจากอคติและความรู้สึกของบุคคล

เกณฑ์และวิธีการสร้างเกณฑ์การประเมินสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมักนิยมใช้รูบริกส์เพื่ออธิบายผลความสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนและด้วยเหตุผลที่สำคัญหลายประการ รูบริกส์นั้นเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ได้กับทั้งการสอนและการประเมิน เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้เรียนได้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดเวลาในการประเมินผลงานนักเรียน และทำให้ผู้เรียนได้ทราบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับจุดเด่นและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขของตนได้ มีนักการศึกษาได้จำแนกเกณฑ์การประเมินไว้หลากหลายและควรใช้ตัวบ่งชี้ 4-6 ตัวในแต่ละเกณฑ์ (Cox, 1996 อ้างถึงใน ทรงศรี คู่หนอง, 2545, หน้า 41) โดยได้เสนอรายละเอียดไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2554, หน้า 137) ได้นำเสนออูบิคส์ที่ปรับจาก Perkins (1994) เพื่อใช้ในการประเมินชิ้นงานด้านภาษา การเขียน หรือรายงานที่นักเรียนจัดทำขึ้น โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

1. จุดประสงค์ของการเขียน
2. ลักษณะหรือส่วนต่าง ๆ ของงาน
3. การวิเคราะห์/ วิจารณ์
4. ความต่อเนื่องระหว่างอดีต ปัจจุบัน อนาคต ส่วนรายละเอียดในแต่ละเกณฑ์เป็น

การอธิบายระดับคุณภาพของชิ้นงาน (Degree of quality) คือ ยอดเยี่ยม (Excellent) ดี (Good) พอใช้ (Satisfactory) และควรปรับปรุง (Poor) ตามลำดับ

Nitko (1996, p. 263) ได้เสนอมาตรฐานในการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินภาระงาน ดังนี้

1. เกณฑ์สะท้อนภาระงานตามสภาพจริง ซึ่งเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่มีนัยสำคัญ
2. สะท้อนสิ่งที่มีคุณค่าจากการปฏิบัติภาระงาน
3. นักเรียนสามารถนำไปประเมินการปฏิบัติภาระงานของตนได้
4. เกณฑ์ครอบคลุมความสามารถของบุคคล
5. เข้าใจง่ายสำหรับผู้ที่น่าไปใช้
6. แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริงได้

ธีรพัฒน์ ฤทธิทอง (2545, หน้า 3-4) ได้กล่าวถึง การสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนไว้ ดังนี้

การสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพิจารณาตัดสินให้คะแนน (Rubric) มีรูปแบบการสร้าง 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การให้คะแนนแบบรวมองค์ประกอบ (Holistic scoring) การสร้างเกณฑ์การประเมินเพื่อให้คะแนนแบบรวมองค์ประกอบ หมายถึง การให้คะแนนผลการเรียนรู้โดยรวมทุกประเด็นที่กำหนดเพื่อการประเมินแล้วเขียนอธิบายคุณภาพของผลการเรียนรู้โดยรวมทุกตัวอย่างเช่น

วิธีที่ 1 แบ่งงานตามคุณภาพเป็น 3 กอง คือ

กองที่ 1 ได้แก่งานที่มีคุณภาพเป็นพิเศษและเขียนอธิบายลักษณะของคนที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ

กองที่ 2 ได้แก่งานที่ยอมรับได้และเขียนอธิบายลักษณะของงานที่ยอมรับได้

กองที่ 3 ได้แก่งานที่ยอมรับได้น้อย หรือยอมรับไม่ได้และเขียนอธิบายลักษณะของงานที่ยอมรับได้น้อยจากนั้นก็ทำงานแต่ละกองมาให้คะแนนเป็น 2 ระดับ คือ

งานกองที่ 1 จะให้คะแนน 6 หรือ 5

งานกองที่ 2 จะให้คะแนน 4 หรือ 3

งานกองที่ 3 จะได้คะแนน 2 หรือ 1

วิธีที่ 2 กำหนดระดับความผิดพลาด โดยพิจารณาจากความบกพร่องจากคำตอบว่ามีมากน้อยเพียงใด และหักจากระดับคะแนนสูงสุดลงมาทีละระดับ ดังนี้

คะแนน 4 หมายถึง คำตอบถูกแสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน

คะแนน 3 หมายถึง คำตอบถูก เหตุผลถูก แต่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย

คะแนน 2 หมายถึง เหตุผลหรือการคำนวณผิดพลาด แต่มีแนวทางที่จะนำไปสู่คำตอบ

คะแนน 1 หมายถึง แสดงวิธีคิดเล็กน้อยแต่ไม่ได้คำตอบ

คะแนน 0 หมายถึง ไม่ตอบหรือไม่ถูกเลย

วิธีที่ 3 กำหนดระดับและยอมรับคำอธิบาย เช่น เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubric) ของความสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระเขียนได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

4 หมายถึง การสาธิตหรือแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องแม่นยำในหลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดรวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ที่แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงเกณฑ์หรือลักษณะของข้อมูล

3 หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้องในหลักการ ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนด

2 หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้องในหลักการ ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดในบางส่วน

1 หมายถึง แสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจในหลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดน้อยมาก และเข้าใจไม่ถูกต้องในบางส่วน

0 หมายถึง ไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ

รูปแบบที่ 2 การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic scoring) คือ การให้คะแนนโดยการแยกองค์ประกอบของสิ่งที่จะประเมินเพื่อมองให้เห็นคุณภาพงานหรือความสามารถของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ผลการประเมินจะบ่งบอกถึงจุดเด่น จุดด้อย ของแต่ละประเด็น ประเมินได้ชัดเจน การสร้างเกณฑ์การประเมินในรูปแบบนี้จะต้องเขียนคำอธิบายของคุณภาพงานในแต่ละองค์ประกอบแต่ละระดับขององค์ประกอบ โดยทั่วไปแล้วจะมีการแยกองค์ประกอบของงานเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความเข้าใจในความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริง เป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจในความคิดรวบยอด หลักการในปัญหาที่ถามกระจ่างชัด

2.2 การสื่อความหมาย สื่อสาร คือ ความสามารถในการอธิบาย นำเสนอ การบรรยาย เหตุผล แนวคิด ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดีมีความสร้างสรรค์

2.3 การใช้กระบวนการและยุทธวิธี สามารถเลือกใช้ยุทธวิธี กระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ผลสำเร็จของงาน ความถูกต้องแม่นยำในผลสำเร็จของงาน หรืออธิบายที่มาและตรวจสอบผลงานครูจะต้องให้นักเรียนทราบรูปกรวยเมื่อนักเรียนทำงานใดงานหนึ่ง ถ้างานนั้นได้รับการออกแบบให้สามารถวัดได้ 4 องค์ประกอบครูก็ต้องรู้จักรูปกรวยของทั้ง 4 องค์ประกอบเมื่อครูกำหนดงานขึ้นมางานหนึ่งก็จะต้องสร้างรูปกรวยเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการบรรลุสมรรถภาพที่อยู่ในงานนั้น ๆ เช่น ความสามารถเข้าใจการสื่อสาร กระบวนการและผลงาน

สรุปได้ว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสภาพจริงในการให้คะแนนมี 2 แบบ คือ แบบรวมองค์ประกอบและแบบแยกองค์ประกอบซึ่งมีความแตกต่างกัน คือ แบบรวมองค์ประกอบสรุปประเด็นที่กำหนดเพื่อการประเมินส่วนแบบแยกองค์ประกอบจะบอกถึงจุดเด่น จุดด้อยของแต่ละประเด็นที่จะประเมินและลักษณะที่เหมือนกัน คือ จะต้องเขียนคำอธิบายระดับคุณภาพของประเด็นการประเมิน

ข้อดีและข้อจำกัดของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินสภาพจริงมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดต่าง ๆ มากมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารถึงข้อดีและข้อจำกัดของการประเมินสภาพจริง ดังนี้

ไพโรจน์ สุวรรณ (2543, หน้า 8-9 อ้างถึงใน ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, 2550) ได้กล่าวถึงข้อดีของการประเมินสภาพจริงไว้ว่า

1. ใ่อให้นักเรียน ได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ/ ศักยภาพของตนเองเพราะเน้นให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนสามารถยืดเอาความคิดขั้นสูงออกมาเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน
2. เน้นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถในการดำเนินการ จาก การปฏิบัติงานจริงในสังคม ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการจัดการ/ ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. เน้นการเรียนการสอน โดยใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางการสอนเป็นตัวชี้สภาพที่แท้จริงของนักเรียน
4. การประเมินตามสภาพจริงจะเป็นการค้นหา ข้อดี-ข้อเสีย ของนักเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา เพื่อแก้ไขบกพร่องและส่งเสริมการพัฒนาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครูอย่างแท้จริง

5. เป็นการประเมินผลที่ช่วยประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครู นักเรียนโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

กรมวิชาการ (2545, หน้า 8-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ข้อดีและข้อจำกัดในการประเมินตามสภาพจริงในการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. เอื้ออำนวยให้นักเรียนได้เรียนเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลเพราะเน้นให้นักเรียนได้แสดงออก สร้างสรรค์ ผลิตหรือทำงานโดยใช้ความคิดขั้นสูงความคิดที่ซับซ้อนและทักษะการแก้ปัญหาออกมาได้นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ที่มาจากการเรียนการสอนที่สอดคล้องความเป็นจริงในชีวิตประจำวันเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการประยุกต์การเรียนรู้สู่โลกของความเป็นจริง

2. เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้บอกความรู้ ครูจะเป็นเพียงผู้ชี้แนะหรือจัดเนื้อหาอย่างไรนักเรียนจะได้เรียนรู้จากการกระทำมากขึ้น เป็นการบ่งชี้ความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน มิใช่เป็นการทำเพียงข้อสอบได้คะแนนสูงเท่านั้น การประเมินผลสภาพจริงจากการเรียนนั้นจะแสดงให้เห็นว่านักเรียนทำอะไรได้มากกว่าจะบอกว่าคุณครูรู้อะไร

3. เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้สร้างงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้อะบบบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นโครงการหรือภาระงานจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติในปัจจุบัน ให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม ผลงานของนักเรียนที่ปรากฏจะเป็นหลักที่สำคัญที่แสดงถึงความรับผิดชอบของครูผู้สอนด้วย

4. นักเรียนไม่มีความวิตกกังวล มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะการประเมินสภาพจริงสอดคล้องชีวิตจริงมิใช่การจับผิดหรือหาจุดด้อยของผู้เรียนแต่เป็นการช่วยพัฒนาการเรียน การสอนของครูและนักเรียนค้นหาจุดดีของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนให้พัฒนาเต็มศักยภาพ ดังนั้น การเรียนการสอนและการประเมินสภาพจริงจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและในเวลาเดียวกัน

5. ลดภาระการสอนซ่อมเสริมของครูเพราะการประเมินผลสภาพจริงจากการเรียนนั้นจะมีรายงาน หรือหลักฐานการปฏิบัติงานของนักเรียนในขณะที่เรียนและมีการแก้ไขพัฒนาข้อบกพร่องมาโดยตลอด รวมทั้งมีการบันทึกการปฏิบัติงาน การรายงาน การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้เรียนในแต่ละคนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กันอย่างเต็มที่รวมทั้งมีข้อมูลยืนยันความสามารถของผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้มากกว่าบอกว่าคุณครูรู้อะไร แต่ไหน

**ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2554-
2558, หน้า 21)**

รายละเอียดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ประเมินภายใต้ภารกิจของสถานศึกษา โดยกำหนด
ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินบนพื้นฐานที่ทุกสถานศึกษาต้องมีและปฏิบัติได้ ซึ่งสามารถ
ชี้ผลลัพธ์และผลกระทบ ได้ดีและมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย
8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดเฉพาะตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของ
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำอธิบาย

ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง
การดำเนินการของสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นถึงความสามารถของผู้เรียน
เป็นรายบุคคลและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ
และเต็มตามศักยภาพ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ย่อย คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 ประสิทธิภาพการดำเนินการของสถานศึกษา

คำอธิบาย

ประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษา หมายถึง ผลการบริหารจัดการเรียนรู้ของ
สถานศึกษา มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพ จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

1. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทุกคนได้รับการพัฒนาวิชาที่สอนหรือวิชาครูตามที่ครูสภา
กำหนด (ไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมง/ปี)

2. สถานศึกษามีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมออย่างน้อย ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง

3. สถานศึกษามีการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อย ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง

4. สถานศึกษามีการประเมินแบบวัด แบบทดสอบ ของครูทุกคน ทุกภาคการศึกษา

5. สถานศึกษามีการนำผลประเมินจากข้อ 1-4 ไปพัฒนาครูแต่ละคนอย่างเป็นระบบ ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

คำอธิบาย

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการที่เป็นความ คิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

3. การออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมาย

4. การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

5. การจัดเตรียมและใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้

6. การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและ ระดับพัฒนาการของผู้เรียน รวมทั้งการวางแผนใจให้ผู้เรียนประเมินความก้าวหน้าของตนเองและนำมาใช้ปรับปรุง และพัฒนาตนเอง

7. การวิเคราะห์ผลการประเมินและนำมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุง การจัดการเรียนรู้

8. การศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้อง

ประพฤติกฎปฏิบัติตาม ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐาน การปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน

ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
2. ตัดสินใจปฏิบัติการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์โดยเน้น ผลการที่เกิดแก่ผู้เรียน
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
10. ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

ความหมายของตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ ดังนั้น จึงมีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ กันหลายความหมาย ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2544, หน้า 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่ง ที่บอกข้อมูลที่น่ามาใช้เพื่อให้เห็นอะไรบางอย่าง เช่น ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ตัวชี้วัดคุณภาพผลผลิต ตัวชี้วัดประสิทธิผลของโครงการ ตัวชี้วัดความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ขององค์กรกับแผนชาติ ตัวชี้วัดความชัดเจนของแนวคิด ตัวชี้วัดความคุ้มค่าของการลงทุน เป็นต้น

กรมสามัญศึกษา (2545, หน้า 89) ได้นิยามความหมายของตัวบ่งชี้ไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแทนของสิ่งที่เป็นนามธรรมที่แสดงผลเป็นค่าประเมิน ในขณะที่ตัวบ่งชี้ผลสำเร็จ (Performance indicators) เป็นสิ่งที่บ่งบอกความสำเร็จของงานที่ได้ปฏิบัติ

ศิริชัย กาญจนาวาสี (2547, หน้า 82) ให้ความหมายของตัวชี้วัดไว้ว่า ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปรหรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้ชี้วัดบอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะของ ทรัพยากรการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2547, หน้า 91) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่งที่ บอกสภาพหรือสภาวะในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพของสถานการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการนำข้อมูล หรือตัวแปรหรือข้อความจริงมาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าหรือคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นลักษณะ ของสภาพการณ์นั้น ๆ

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 25) ได้ให้ความหมาย ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัด (Indicator) หมายถึง สิ่งที่จะสะท้อนถึงคุณภาพของโครงการที่จะทำการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การประเมิน (Evaluation objection) ที่กำหนดไว้โดยแต่ละวัตถุประสงค์ ผู้ประเมินจะต้องกำหนด หรือมีกระบวนการกำหนดว่ามีตัวบ่งชี้ใดบ้างที่จะสะท้อนถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของ โครงการ ซึ่งแต่ละวัตถุประสงค์ในการประเมินอาจประกอบด้วย ตัวบ่งชี้เดียว หรือมากกว่าหนึ่งตัว บ่งชี้ก็ได้ ตัวบ่งชี้ที่มีความชัดเจนเป็นตัวบ่งชี้ที่สามารถวัด (Measure) ได้ชัดเจน โดยทั่วไปตัวบ่งชี้ แต่ละตัวมีระดับการวัดใด ระดับการวัดหนึ่ง (Scale of measurement) ได้แก่ นามบัญญัติ (Nominal scale) เรียงอันดับ (Ordinal scale) อันตรภาค (Interval scale) สัดส่วน (Ratio scale) หรือนักวิชาการ ทางการประเมินบางท่านอาจแบ่งเพียงสองกลุ่ม เป็นตัวบ่งชี้ที่มีทั้งที่เป็นเชิงปริมาณ (Quantitative indicator) และตัวบ่งชี้เชิงลักษณะ (Qualitative indicator) ก็ได้ อย่างไรก็ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้น ควรเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญต่อการประเมินสิ่งนั้น ที่เรียกว่า KPI (Key performance indicator) ในการดำเนินโครงการสำหรับโครงการที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์โครงการชัดเจน มีการกำหนด เป้าหมายชัดเจน การกำหนดตัวบ่งชี้ก็ทำไม่ได้ไม่ยาก จากการวิเคราะห์โครงการที่จะประเมินจะทำให้ทราบได้ว่าในวัตถุประสงค์ของโครงการหรือในเป้าหมายของโครงการประกอบด้วยตัวบ่งชี้ใดบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากโดยทั่วไป การเขียนเป้าหมายของโครงการที่มีความชัดเจนประกอบด้วยตัวบ่งชี้และ เกณฑ์อยู่แล้ว

จากความหมายข้างต้น พอสรุปความหมายของตัวชี้วัดได้ว่า หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปรหรือสิ่งที่บอกสภาพเพื่อสะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน ในเชิง ปริมาณหรือเชิงคุณภาพของสถานการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งลักษณะ ดังกล่าวเป็นการนำข้อมูลหรือตัวแปรหรือข้อความจริงมาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าหรือคุณค่า ที่สามารถชี้ให้เห็นลักษณะของสภาพการณ์นั้น ๆ

คุณสมบัติสำคัญของตัวบ่งชี้

ศิริชัย กาญจนวาที (2547, หน้า 84-86) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติสำคัญของตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความตรง (Validity) ตัวชี้วัดที่ที่จะต้องชี้วัดได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 มีความตรงประเด็น (Relevant) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้ตรงประเด็นมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด เช่น GPA ใช้เป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

1.2 ความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวชี้วัดจะต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่มุ่งวัดหรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดอย่างครบถ้วน เช่น อุณหภูมิร่างกายเป็นตัวชี้วัดสภาวะการมีไข้ของผู้ป่วย

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวชี้วัดที่ที่จะต้องชี้วัดคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือชี้วัดได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.1 ความเป็นปรนัย (Objectivity) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวชี้วัดควรขึ้นอยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย

2.2 มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum error) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 27) กล่าวว่า ตัวบ่งชี้ที่ดีเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความชัดเจน สามารถวัดได้ชัดเจนจะทำให้ผลการประเมินมีความตรง มีความถูกต้อง ครอบคลุมและสามารถสะท้อนคุณภาพโครงการได้ดีทำให้ผลการประเมินประสิทธิภาพผู้ใช้ผลประโยชน์มีสารสนเทศที่จะก่อประโยชน์สูงสุดต่อสิ่งที่มุ่งประเมิน นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาได้ตรงประเด็นทันเวลา หรือนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ ตัวบ่งชี้ที่ไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ทำให้การวัดไม่มีความตรง (Validity) ขาดความเที่ยง (Reliability) ทำให้ผลการประเมินผิดพลาด ไม่ครอบคลุมไม่สามารถสะท้อนคุณภาพโครงการได้ นำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมโครงการที่ผิดจุดที่ควรได้รับการพัฒนา หรือนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดทำให้เกิดความสูญเสียหรือทำให้มีความสูญเสียเปลืองมากกว่าที่ควรจะเป็น

การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2547, หน้า 92) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับวิธีการสร้างหรือการพัฒนาตัวชี้วัด มีหลายวิธีด้วยกัน โดยทั่วไปต้องใช้หลักเหตุผลทั้งหมดกำหนดค่านิยามตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น

ว่ามีความหมายอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงปรากฏการณ์เรื่องใด วิธีการสร้างและพัฒนา
ตัวชี้วัดทางการศึกษา โดยทั่วไปมีอยู่ 3 วิธี

1. เป็นการกำหนดตัวแปรหรือการรวมตัวแปรจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกันแล้วนำ
ตัวแปรเหล่านั้น ไปใช้งาน
2. เป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันด้วยวิธีทางคณิตศาสตร์ โดยอาศัย
ข้อกำหนดเชิงทฤษฎี
3. เป็นการสร้างตัวชี้วัดโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นำมาวิเคราะห์แล้วจัดกลุ่ม
ตัวแปรโดยอาศัยหลักทางสถิติ

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 27) กล่าวว่า การกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมิน
เป็นการระบุสิ่งที่ต้องการประเมินให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนสะดวกและ
ชัดเจนในการวัดควรเขียนเป็นคำนาม (Noun) โดยวัตถุประสงค์ในการประเมินอาจมีเพียง
ตัวบ่งชี้เดียวหรือมากกว่าหนึ่งตัวบ่งชี้ก็ได้ แต่ควรเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ และควรเป็นที่ยอมรับจากผู้มี
ส่วนได้เสียและการแบ่งตัวบ่งชี้อาจมีวิธีการแบ่งได้หลายวิธี ได้แก่

การแบ่งตัวบ่งชี้ตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน ตัวบ่งชี้ด้านครู และตัวบ่งชี้
ด้านผู้บริหาร

การแบ่งตัวบ่งชี้เชิงระบบ เช่น ตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยนำเข้า ตัวบ่งชี้ที่เป็นกระบวนการ และ
ตัวบ่งชี้ที่เป็นผลผลิต

การแบ่งตัวบ่งชี้ตามชนิดของข้อมูล อาจแบ่งเป็นตัวบ่งชี้ออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ
ได้แก่ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ และตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ

การแบ่งชี้ตามระดับการวัด (Scale of measurement) ได้แก่ การแบ่งตัวชี้ออกเป็น
4 ประเภท ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ระดับนามบัญญัติ ตัวบ่งชี้ระดับเรียงอันดับ ตัวบ่งชี้ระดับอันตรภาค
และตัวบ่งชี้สัดส่วน

ในที่นี้จะแบ่งตัวบ่งชี้ออกเป็น 4 ประเภท ตามระดับการวัด ดังนี้

1. นามบัญญัติ (Nominal scale) เป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้เป็นเชิงคุณลักษณะ จัดเป็นกลุ่ม ๆ
ค่าที่ได้ไม่ต่อเนื่อง ช่วงไม่เท่า หากเฉลี่ยไม่ได้ เช่น เพศ อาชีพ หรือ ตัวบ่งชี้ด้านครู ด้านผู้บริหาร
ของ สมศ.ที่วัด โดยใช้ Rubric score เช่น ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม
ของครู
2. เรียงอันดับ (Ordinal scale) เป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้เป็นเชิงคุณลักษณะ จัดกลุ่ม ๆ ค่าที่ได้
ไม่ต่อเนื่อง เรียงลำดับจากมาก ไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก หรือเรียงจากก่อนมาหลัง ช่วงไม่เท่า
หากเฉลี่ยไม่ได้ เช่น ชั้นยศทหาร ตำรวจ ลำดับการเข้าเส้นชัย ตัวบ่งชี้คุณภาพภายในของ

มหาวิทยาลัยที่กำหนด เช่น ระดับหนึ่งในห้าของประเทศไทย หรือตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการปฏิบัติที่วัดโดยใช้ Rubric score กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่ต้องทำตามขั้นตอน หนึ่ง สอง สาม

3. อันตรภาค (Interval scale) เป็นตัวอย่างที่วัดได้เป็นเชิงประมาณ ค่าที่ได้ต่อเนื่อง เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก ช่วงเท่า หากค่าเฉลี่ย แต่มีศูนย์ ไม่แท้ เช่น ผลสัมฤทธิ์คะแนนผลการเรียนวิชาต่าง ๆ หรือตัวบ่งชี้ประเภท ความพึงพอใจแต่โครงการ

4. สัดส่วน (Ratio scale) เป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้เชิงปริมาณ ค่าที่ได้ต่อเนื่อง เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก ช่วงเท่า หากค่าเฉลี่ยได้มีศูนย์แท้ เช่น ร้อยละของผลงานวิจัย ร้อยละของผู้ผ่านมาตรฐานวิชาชีพ

จากที่กล่าวมาแล้ว ตัวบ่งชี้เป็นสิ่งที่บอกถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของสิ่งที่จะประเมินควรเขียนให้เป็นการวัดได้ อยู่ในระดับการวัดใด ระดับการวัดหนึ่ง ดังกล่าวก่อนลงมือประเมินควรวิเคราะห์ให้ได้ว่าวัตถุประสงค์การประเมินแต่ละวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้ใดบ้างที่จะสะท้อนถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของโครงการ ซึ่งแต่ละวัตถุประสงค์ในการประเมินอาจประกอบด้วย ตัวบ่งชี้เดียว สองตัวบ่งชี้ หรือหลายตัวบ่งชี้ก็ได้

กรณีตัวอย่างการกำหนดตัวบ่งชี้ของการประเมิน

ตัวอย่างการกำหนดตัวบ่งชี้ที่มีความหลากหลาย และมีความชัดเจนที่พบได้โดยทั่วไป ได้แก่ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ที่ใช้การประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา ซึ่งมีตัวบ่งชี้หลายประเภท แต่ละตัวบ่งชี้ระบุวิธีการวัด และเกณฑ์ไว้ค่อนข้างชัดเจน สำหรับตัวบ่งชี้ในการประเมิน โครงการฝึกอบรมมักเป็นตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ (Project objective) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน (Evaluation object) เป็นหลัก

ความหมายของเกณฑ์การประเมิน

คำว่า เกณฑ์ มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549, หน้า 80) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้หรือส่วนประกอบการ (Performance) ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของระดับพฤติกรรมที่ยอมรับได้ ระดับของเกณฑ์ที่เหมาะสมควรผันแปรอยู่ระหว่างปกติวิสัยและมาตรฐาน

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2547, หน้า 95) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็น

ตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำหรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2548, หน้า 185) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้หรือส่วนประกอบการ ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของระดับพฤติกรรมที่ยอมรับได้

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 28) กล่าวว่า เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ระดับที่กำหนดขึ้นและเป็นที่ยอมรับกันในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเพื่อใช้เป็นสิ่งที่นำมาเทียบกับค่าที่ได้จากผลการวัดตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจึงควรสอดคล้องกับระดับการวัด (Scale of measurement) วิธีวัด (Measure methodology) การใช้เกณฑ์ที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปถือว่าเกณฑ์นั้นเป็นมาตรฐาน (Standard)

สรุปได้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ระดับที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลลัพธ์ที่ได้

คุณลักษณะของเกณฑ์การประเมิน

ในการวัดและประเมินสิ่งใดก็ตามจำเป็นต้องมีเกณฑ์ เพราะเกณฑ์คือ ข้อกำหนดที่เป็นบรรทัดฐานในการตัดสินคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกณฑ์เปรียบเสมือนแนวทางที่ใช้ประเมินหรือชี้วัดคุณภาพ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549, หน้า 79) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเกณฑ์การประเมินว่าควรมีความเที่ยงตรงถูกต้อง สมเหตุสมผล และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2548, หน้า 185-186) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเกณฑ์การประเมินที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความท้าทายและเป็นไปได้ เกณฑ์ที่ดีจะต้องเป็นความคาดหวังอันท้าทาย และอยู่ในวิสัยที่จะบรรลุตามความคาดหวังนั้นได้
2. สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เกณฑ์สามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพสังคม และสถานการณ์ เช่นเมื่อมีการบรรลุผลตามเกณฑ์ในระดับหนึ่งแล้วอาจมีการตั้งเกณฑ์ที่มีมาตรฐานที่สูงยิ่งขึ้นไป
3. ได้รับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประเมินและผู้ใช้ผลการประเมิน เกณฑ์ที่ดีจะต้องเป็นที่ยอมรับจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมิน

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 28) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ที่ดีมีหลักการกำหนดเชิงวิชาการ มีความเป็นไปได้อย่างมีความน่าเชื่อถือได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้รับประโยชน์ร่วม อันประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ใช้

ผลการประเมิน จะทำให้ผลการประเมินได้รับการยอมรับ เกณฑ์ที่ดีสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการประเมินแต่ละครั้ง หรือแต่ละวงรอบจะทำให้ผู้รับการประเมินหรือหน่วยงานที่ถูกประเมินได้มีการพัฒนา เกณฑ์ที่ดีจึงควรมีความท้าทาย และมีความยุติธรรมกับผู้รับการประเมินทุกคน ทุกกลุ่มหรือทุกหน่วย หากหลักเกณฑ์ขาดหลักการเชิงวิชาการ กำหนดเกณฑ์ที่เป็นไปไม่ได้ ผลการประเมินย่อมไม่เกิดประโยชน์ อาจบั่นทอนการปฏิบัติลดประสิทธิภาพผลงาน เกณฑ์ที่ขาดความเชื่อถือจะไม่ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะทำให้ผลการประเมินไม่ได้รับการยอมรับ เกณฑ์ที่กำหนดถาวรปรับเปลี่ยนไม่ได้ บางครั้งทำให้ไม่เกิดความท้าทายทำให้ไม่เกิดการพัฒนา บางครั้งเกณฑ์ที่ขาดความยุติธรรมกับทุกคนทุกกลุ่ม หรือทุกหน่วย ผู้รับประเมินนำไปสู่ความแตกแยก การร้องเรียน หรืออาจเกิดสิ่งไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ตามมา การกำหนดเกณฑ์การประเมินต้องมีการสอดคล้องกับผลการวัด ประกอบด้วย เกณฑ์ภายในซึ่งใช้กับการประเมินแบบอิงกลุ่ม เป็นการที่ได้จากการเทียบเคียงภายในสิ่งที่รับการประเมินกันเอง และเกณฑ์ภายนอกที่ใช้ในการประเมินแบบอิงเกณฑ์เป็นการกำหนดมาก่อนหรือจากมาตรฐานที่มีกำหนดไว้แล้ว เกณฑ์ที่ใช้ในการพัฒนาจะมีได้หลายค่าจาก 1 ผลการวัด เช่น ในกรณีค่าเฉลี่ยจากมาตรฐานค่า (Rating scale) ที่พบได้โดยทั่วไปมีการแปลความหมายอยู่ 2 แบบ คือ การแปลความหมายโดยใช้จุดกึ่งกลางชั้น (Midpoint average) กับการแปลความหมายโดยการกำหนดช่วงเท่า (Interval equal) ในการประมาณค่าจากค่าเฉลี่ย มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

ประเภทของเกณฑ์

ศิริชัย กาญจนวาที (2547, หน้า 95) ได้จำแนกเกณฑ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์และเกณฑ์สัมบูรณ์ โดย เกณฑ์สัมพัทธ์เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลที่เคยทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัย สำหรับเกณฑ์สัมบูรณ์เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับทางวิชาชีพ หรือคุณภาพของสิ่งนั้นอันเป็นที่ยอมรับของ

อุทุมพร จามรมาน (2544) ได้เสนอไว้ว่า เกณฑ์อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เกณฑ์ตามเนื้อหาสาระ (Content criterion) เป็นการระบุว่า ควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง นิยมใช้ในเรื่องหลักสูตรว่า นักเรียนที่จบหลักสูตรมีความรู้อะไรบ้าง (ไม่คำนึงถึงระดับของความสามารถ)

2. เกณฑ์ตามการปฏิบัติ (Performance criteria) เป็นการระบุว่า คนสามารถปฏิบัติงานดำเนินงานได้มากน้อยเพียงใด หรือมีความรู้มากน้อยเพียงใด เท่าไร เกณฑ์ตามการปฏิบัติ แยกได้ 3 แบบ คือ

2.1 เกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum criterion) เป็นการระบุว่า อย่างน้อยที่สุดคนควรทำอะไร
ได้บ้าง

2.2 เกณฑ์ขั้นสูง (Maximum criterion) เป็นการระบุว่า อย่างมากคนควรทำอะไร
ได้บ้าง

2.3 เกณฑ์มาตรฐาน (Standard criterion) เป็นการระบุว่า ตัวเทียบอยู่ระดับที่คน
ส่วนใหญ่ยอมรับ เป็นค่าตรงกลาง หรืออยู่ระดับกลาง ไม่สูงหรือต่ำ เกณฑ์มาตรฐานส่วนใหญ่
ได้จากกลุ่มปกติ (Normative group) หรือกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวแทนประชากร

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 29) กล่าวว่า ในแต่ละวัตถุประสงค์ของการประเมิน
อาจประกอบด้วยตัวบ่งชี้เพียงตัวเดียวหรือมากกว่า แต่ละตัวบ่งชี้จะต้องมีระดับการวัดที่ชัดเจน
ผลการวัดแต่ละตัวบ่งชี้จำเป็นต้องนำไปเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สะท้อนคุณภาพของสิ่ง
ที่ประเมิน นำมาใช้ในการจัดลำดับ หรือใช้ในการตัดสินคุณค่า การกำหนดเกณฑ์ที่พบโดยทั่วไป
นิยมใช้ในการประเมินมี 2 ลักษณะ คือ

1. เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute criteria) เป็นการกำหนดระดับที่เป็นคุณภาพ ระดับที่ควรจะมี
ก็ควรจะเป็นหรือควรจะได้จากโครงการ การกำหนดอาจทำโดยผู้จัดทำโครงการ คือ กำหนดอยู่ใน
ตัวโครงการ หรืออยู่ในเป้าหมายโครงการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ประเมิน เช่น การกำหนด
ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม 80% ระดับที่กำหนดขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย
หรือผู้ถือประโยชน์ร่วม (Stakeholder) ทั้งผู้ประเมิน ผู้รับการประเมินและผู้ใช้ผลการประเมิน
ผู้รับบริการ ฯลฯ

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative criteria) ในบางกรณี เป็นการเทียบเคียงกันเองภายใน
ผลการวัดคราวนั้น ๆ เช่น เทียบเคียงกันเองระหว่างการประเมินทั้งสามด้าน และหรือเป็น
การเปรียบเทียบระหว่างแต่ละข้อรายการที่นำมาวัด แต่ละวัตถุประสงค์แต่ละตัวบ่งชี้ในโครงการ
เดียวกัน หรือเป็นการเทียบเคียงกันเองระหว่างผลการวัดตัวบ่งชี้เดียวกันของแต่ละโครงการย่อย
หรือเป็นการเทียบเคียงจากโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันและเป็น โครงการที่จัดว่าประสบ
ความสำเร็จ ก็สามารทำได้

การกำหนดเกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์อาจทำโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น

1. กำหนดโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การกำหนดโดยค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี 5 ปี
3. เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในแต่ละช่วงเวลา
4. การใช้มาตรฐาน โดยใช้กันอยู่ทั่วไป
5. การใช้เกณฑ์จากเป้าหมายโครงการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าเกณฑ์ที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีการกำหนดจากหลักการเชิงวิชาการ
2. มีความเป็นไปได้
3. มีความยุติธรรม
4. สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการประเมินแต่ละครั้ง

หรือแต่ละวงรอบ

5. ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะ หรือผู้รับประโยชน์รวม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมิน

การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ดีต้องมีการสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ซึ่งตัวบ่งชี้ก็ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน การนำเสนอกรณีตัวอย่างเกณฑ์เพื่อแสดงให้เห็นที่มาของเกณฑ์และความสอดคล้องดังกล่าว จึงจะนำเสนอโดยนำสรุปรายงานผลการประเมิน โครงการมาแสดงพร้อมกรอบการประเมิน (Evaluation framework) ของการประเมิน โครงการนั้น ๆ โดยทั่วไปกรอบการประเมินประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญได้แก่ วัตถุประสงค์ในการประเมิน ตัวบ่งชี้ วิธีการวัดและเครื่องมือ แหล่งข้อมูล การวิเคราะห์หรือสถิติ และเกณฑ์ อาจมีความแตกต่างกันบ้าง ตามผู้ประเมินแต่ละคนแต่ละคณะ หรือแต่ละทีม โดยทั่วไปจะครอบคลุมตามมิติข้างต้น ซึ่งกรอบการประเมินมักแนบอยู่ที่ส่วนแรกหรือส่วนท้ายของวิธีดำเนินการ ซึ่งหากเป็น การทำวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) กรอบการประเมินจะต้องมีความสอดคล้องกับข้อความ ในวิธีการดำเนินการวิจัย ครอบคลุม การออกแบบส้อม การออกแบบวัดและการออกแบบวิเคราะห์ ในกระบวนการวิจัย

หลังจากทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามภาพจริง ซึ่งจะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา ขั้นตอนการพัฒนาคู่มือแสดงไว้ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

คู่มือ

เนื่องจากการพัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามภาพจริง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพไว้ใช้เป็นแนวทางในการการประเมินตามภาพจริง

นิยามคู่มือ

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของหนังสือคู่มือ (Handbook) ดังต่อไปนี้

Hormby (2001 อ้างถึงใน กิตติยา ภมรดล, 2546) ให้ความหมายของหนังสือคู่มือ (Handbook) ว่า หมายถึง หนังสือที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการใช้บางสิ่งหรือบางอย่างหรือข้อมูลที่เป็นเรื่องเฉพาะ

ทิสนา แคมมณี (2543) ได้ให้ความหมายของหนังสือคู่มือไว้ว่า เป็นหนังสือหรือเอกสารที่ใช้ควบคู่ไปกับการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง วัตถุประสงค์ของคู่มือก็เพื่อให้แนวทางในการปฏิบัติแก่ผู้ใช้คู่มือช่วยให้ผู้ใช้สามารถกระทำการใดสิ่งหนึ่งตามที่ต้องการได้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย

สุนิตย์ เย็นสบาย (2543) ได้ให้ความหมายของหนังสือคู่มือไว้ว่า เป็นหนังสืออ้างอิงประเภทหนึ่งจัดทำขึ้น เพื่อรวบรวมเรื่องราว และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์ แนวโน้ม เฉพาะด้าน ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่น่าสนใจด้านใดด้านหนึ่ง หรือเรื่องในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะอย่างกว้าง ๆ สามารถใช้เป็นคู่มือศึกษาเรื่องที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี หรืออาจใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน และใช้เป็นแหล่งอ้างอิงข้อเท็จจริงที่จะตอบคำถามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป คู่มือ หมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้ ประกอบการกระทำการใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย คำนำ สารบัญ กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือ ประโยชน์ของคู่มือ หลักการและเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับผู้ใช้คู่มือ คำแนะนำสำหรับผู้ใช้คู่มือ การดำเนินกิจกรรม การประเมินกิจกรรม และแหล่งอ้างอิง

หลักการเขียนคู่มือที่ดี

ทิสนา แคมมณี (2543) ได้กล่าวถึงหลักในการเขียนคู่มือที่ดีว่า ควรมีรายละเอียดครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า คู่มือที่จะเขียนขึ้นนั้นเป็นคู่มือสำหรับใครและใครเป็นผู้ใช้คู่มือนี้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง
3. ควรมีส่วนนำที่จูงใจผู้ใช้ว่า เครื่องมือนี้จะช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ผู้ใช้จะได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง
4. ควรมีส่วนที่ทำให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้คู่มือ เพื่อให้การใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
5. ควรมีส่วนให้คำแนะนำผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ
6. ควรมีส่วนให้คำแนะนำผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอนในการกระทำการใดสิ่งหนึ่งซึ่งควรมีคุณสมบัติที่ดีดังต่อไปนี้

- 6.1 ความถูกต้อง เนื้อหา สารที่ให้นั้นควรมีความถูกต้องช่วยให้ผู้ใช้สิ่งนั้น ๆ ได้
 6.2 ความเพียงพอ ให้ข้อมูล รายละเอียดที่เพียงพอที่จะช่วยให้สามารถทำสิ่งนั้น ๆ

ได้สำเร็จ

6.3 ความเหมาะสมของการเรียงลำดับขั้นตอน ขั้นตอนการทำงานต้องมีการเรียงลำดับอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและประหยัด

6.4 ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ภาษาที่ใช้จะต้องสื่อให้ผู้ใช้ตรงกับผู้เขียน ไม่มี ความคลุมเครือ หรือทำให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจผิด และเป็นภาษาที่จะช่วยให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจได้ง่าย หากสิ่งใดลำบากหรือซับซ้อน ยากแก่การเขียน ควรใช้เทคนิคอื่น ๆ ประกอบ เช่น การใช้ ภาพประกอบ การใช้การเปรียบเทียบ เป็นต้น

6.5 ความครอบคลุมของสาระที่ให้ ควรให้คำแนะนำและชี้แจงเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งที่ ควรทำ และไม่ควรทำ เช่น เคล็ดลับ หรือเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การทำสิ่งนั้น ๆ สำเร็จได้

7. ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้คู่มือ ได้โดยสะดวก เช่น การจัด รูปเล่ม ขนาด การเลือกตัวอักษร ขนาดตัวอักษร การใช้ตัวดำ การใช้สี การใช้ภาพ การใช้ติกรอบ และการเน้นข้อความบางตอน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของหนังสือคู่มือ

1. ให้เรื่องราวและความรู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป
2. เป็นคู่มือในการตอบคำถามเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งอย่างรวดเร็ว
3. เป็นคู่มือในการศึกษาและปฏิบัติงานในด้านหนึ่ง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ของคู่มือ

สุมาลี สังข์ศรี (2553) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของคู่มือ ดังนี้

หนังสืออ้างอิงประเภทนี้จะช่วยให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ตัวเลข สถิติต่าง ๆ ตลอดจน เรื่องราวที่ควรรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ และคู่มือปฏิบัติในวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น คู่มือในวิชาเคมี และ ฟิสิกส์ ซึ่งจะบอกสูตร กฎต่าง ๆ และตารางที่มีใช้ในวิชาเคมี ฟิสิกส์ เป็นต้น

วิธีใช้หนังสือคู่มือ

1. พิจารณาว่าเรื่องที่ต้องการนั้นเป็นเป็นเรื่องทั่วไปหรือเป็นเรื่องของสมาคม องค์กร ฯลฯ
2. เลือกใช้หนังสือคู่มือให้ถูกประเภท ถ้าต้องการใช้หนังสือคู่มือให้พิจารณาว่าต้องการ ใช้ในลักษณะใด เลือกประเภทให้ถูกต้อง เช่น คู่มือช่วยปฏิบัติงาน หรือความรู้เบ็ดเตล็ด เป็นต้น
3. ก่อนใช้หนังสือคู่มือ ให้เปิดอ่านวิธีใช้เสียก่อน

ส่วนประกอบของกลุ่ม

สันติ งามเสริฐ (2551) ได้จัดทำ คู่มือการใช้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และแนวทางการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพเรือ ที่ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 กระบวนการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพเรือ บทที่ 4 มาตรฐานการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพเรือ บทที่ 5 คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หลักและตัวบ่งชี้เฉพาะหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพเรือ และภาคผนวก เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับแบบฟอร์มยื่นรายงานผลการประเมิน แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

สุมาลี สังข์ศรี (2553) ได้เขียนรายละเอียดของกลุ่ม ดังนี้ บทที่ 1 บทนำ การเขียนเหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำคู่มือ วัตถุประสงค์ของกลุ่ม ขอบเขตเนื้อหาในคู่มือ ประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากคู่มือ คำศัพท์สำคัญที่ใช้ในคู่มือ บทที่ 2 การวิเคราะห์งานและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์งาน หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ บทที่ 4 กรณีตัวอย่าง บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ สรุปขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานปฐมนิเทศและบรรณานุกรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคู่มือ ได้แก่ ทิศนา ขัมมฉนิ (2538; สุนิตย์ เย็นสบาย, 2543; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547; คู่มือคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา, 2550; สุมาลี สังข์ศรี, 2553) ได้เขียนรายละเอียดของกลุ่ม ดังนี้ บทที่ 1 บทนำ การเขียนเหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำคู่มือ วัตถุประสงค์ของกลุ่ม ขอบเขตเนื้อหาในคู่มือ ประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากคู่มือ คำศัพท์สำคัญที่ใช้ในคู่มือ บทที่ 2 การวิเคราะห์งานและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์งาน หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ บทที่ 4 กรณีตัวอย่าง บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ สรุปขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานปฐมนิเทศและบรรณานุกรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันจำ โทสันติ งามเสริฐ (2551) คู่มือการใช้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และแนวทางการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพเรือ ผู้วิจัยจึงยึดองค์ประกอบของกลุ่มที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคู่มือ และใช้เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยเพิ่มเติม ปรับปรุง องค์ประกอบบางอย่างเพื่อให้มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยสรุปแล้วองค์ประกอบของกลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตาม

สภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่

บทที่ 1 บทนำ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือ ประโยชน์ของกลุ่มและนิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง แนวคิด หลักการ การประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และจรรยาบรรณ บทบาทและหน้าที่ผู้ประเมิน

บทที่ 3 กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา ขั้นเตรียมการประเมิน ขั้นระหว่างการประเมินและขั้นหลังการประเมิน

บทที่ 4 มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา กล่าวโดยสรุปคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพ 4 ระดับ

บทที่ 5 คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง ซึ่งเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิด ทฤษฎีการประเมินสัมฤทธิ์ผล/ ประสิทธิภาพ

ความหมายของประสิทธิผล

ตามทัศนะของนักวิชาการได้ให้ความหมายของ “ประสิทธิผล” ไว้ต่างกันพอสรุปได้ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2536 อ้างถึงใน แมน รถทอง, 2544) เห็นคำว่า “ประสิทธิผล” ใช้ในการวัดความสามารถในการทำงานบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น เราตั้งเป้าหมายว่าจะหาบุคคลให้มาสมัครเข้าเป็นสมาชิกวารสารให้ได้ 1,000 คน ในหนึ่งเดือน เราก็สามารถทำได้แบบนี้ การทำอย่างนั้นถือว่ามีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นการกระทำที่บรรลุตามที่ต้องการหรือที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้โดยพิจารณาถึงผลงานที่ได้รับเท่านั้น งานที่มีประสิทธิผลจึงไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป เรื่องประสิทธิผลไม่ได้ หมายถึง การเปรียบเทียบต้นทุนกับผลที่ได้รับซึ่งเป็นเรื่องของประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงษ์ (2533 อ้างถึงใน แมน รถทอง, 2544) มีความเห็นว่าประสิทธิผลขององค์การจะมีขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าองค์การสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดอยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิผล

ก็คือ ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่ง หมายถึง การที่สมรรถนะสูงสามารถมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลได้สูง โดยได้ผลผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป

วิทยา คำนธำรงกุล (2546, หน้า 27) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ประสิทธิภาพจึงวัดกันที่ว่า องค์การสามารถสนองผู้บริโภคสินค้าหรือบริการที่เป็นต้องการหรือไม่ และสามารถบรรลุในสิ่งที่พยายามจะทำมากน้อยเพียงใด

Hall (1991, p. 54) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

Hoy and Miskel (1991, p. 51) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำ เป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจ เป็นผลทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

Gross (1965 อ้างถึงใน สราวุธ สังกะเพศ, 2551, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของ ประสิทธิภาพว่าเป็นการสมดุลที่สุดระหว่างการปรับตัว (Adaptation) และการรักษาสภาพ (Maintenance) การตัดสินใจว่าองค์การมีประสิทธิภาพหรือไม่จึงประกอบไปด้วย

1. การได้มาซึ่งทรัพยากร
2. การใช้ตัวป้อน (Input) อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับผลผลิต
3. การผลิตผลผลิตในรูปบริการหรือสินค้าโดยใช้ทฤษฎีระบบ เช่น การกำหนด

การรักษาปริมาณ

4. การปฏิบัติงานด้านเทคนิคและด้านการบริหารอย่างมีเหตุผลด้วยหนทางที่ดีที่สุด
5. การลงทุนในองค์การ ได้แก่ การขยาย การสับเปลี่ยน การอนุรักษ์

การพัฒนาทรัพยากร

6. การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของพฤติกรรม
7. การตอบสนองความสนใจที่แตกต่างกันของบุคคลและกลุ่ม

Arnold and Feldman (1986, p. 6) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ (Organizational effectiveness) หมายถึง ระดับของการปฏิบัติงานที่องค์การคาดหวัง หรือ วางแผนไว้ สามารถบรรลุหรือสำเร็จลุล่วงไปได้ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์การที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. การเจริญเติบโตขององค์การ (Growth) เช่น จำนวนของผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่เพิ่มขึ้น

2. การได้มาซึ่งทรัพยากรทางการจัดการ (Resource acquisition) เป็นความสามารถขององค์กร ในการสรรหาปัจจัยนำเข้าตามกรอบการพิจารณาขององค์กร ได้แก่ ทุน คน วัตถุดิบ และแนวความคิดใหม่ ๆ เป็นต้น

3. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ขององค์กรภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในส่วนของผู้รับบริการ คู่แข่งขัน พนักงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. นวัตกรรม (Innovation) คือ ความสามารถขององค์กรในการคิดสิ่งใหม่ ๆ เช่น การให้บริการรูปแบบใหม่ การใช้เทคโนโลยีใหม่ หรือระบบการจัดการที่ทันสมัย เป็นต้น

5. ผลิตภาพการให้บริการ (Productivity) คือ การจัดหาบริการที่มีคุณค่าในระดับสูง โดยใช้ต้นทุนต่ำที่สุด หรือความมีประสิทธิภาพในการจัดการ

6. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Customer/ Client satisfaction) และความพึงพอใจ ความผูกพันของพนักงาน หรือสมาชิกที่มีต่อองค์กร Etzioni (1964, p. 8) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กร (Organization effectiveness) กำหนดจากระดับความมากน้อยในการบรรลุเป้าหมาย หรือการทำเป้าหมายให้เป็นจริงขององค์กร และยังได้กล่าวถึง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพขององค์กร ใน 2 รูปแบบ คือ

1. ตัวแบบเป้าหมาย (Goal model) คือ การประเมินประสิทธิภาพขององค์กร โดยใช้เป้าหมายขององค์กรเป็นเครื่องวัดผลการทำงาน

2. ตัวแบบเชิงระบบ (System model) ซึ่งวัดประสิทธิภาพขององค์กรจากความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรไปยังส่วนต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อสนองตอบความต้องการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปจากแนวคิดต่าง ๆ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กรมีความ หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนด ได้ตั้งไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สมาชิกเกิดความพอใจในงาน และองค์กร โดยส่วนรวมสามารถปรับตัวและพัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไปได้

ลักษณะขององค์กรที่มีประสิทธิผล

องค์กรที่มีประสิทธิผล (Effective organization) เป็นองค์กรที่ถือได้ว่ามีความมั่นคง มีประสิทธิภาพ และมีความเจริญงอกงาม นั่นหมายความว่าองค์กรที่มีประสิทธิผล หมายถึง องค์กรที่สามารถผสมผสานความต้องการของบุคคลหรือความต้องการของสมาชิกในองค์กรกับความ ต้องการหรือเป้าหมายขององค์กร โดยสามารถให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักวิชาการจำนวนมากได้พยายามศึกษาถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรว่ามีลักษณะอย่างไร มีองค์ประกอบใดขององค์กร

ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์การต่างกันไป ซึ่งเครื่องมือหรือตัวแปรบางตัวให้ความสำคัญของลักษณะองค์การว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น องค์การเอกชนมีลักษณะของการค้ากำไร องค์การที่เป็นส่วนราชการซึ่งไม่สามารถประเมินผลผลิตเป็นตัวเลขเหมือนเอกชนได้ ก็จะทำให้ความสำคัญกับความสามารถในการปรับตัว การผสมผสาน หรือการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิผล

ลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไรจึงเรียกว่าก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่องค์การ มนุษย์ วงศ์นารี (2524, หน้า 94-96) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า เกณฑ์ในการวิจัยขององค์การประสิทธิผลคือ ความร่วมมือช่วยเหลือกันทำงานโดยมุ่งจุดมุ่งหมายสู่จุดมุ่งหมาย และความรู้สึกเป็นอิสระในการเสนอข้อคิดเห็นจากความรู้สึกในการแก้ปัญหาเหล่านั้นจะเป็นการปฏิบัติที่มุ่งต่อผลอย่างแท้จริง และบรรยากาศการทำงานเป็นแบบให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ เกื้อกูลไปอย่างอิสระโดยเต็มใจ และไม่ถูกบังคับโดยสรุปลักษณะขององค์การที่มีประสิทธิผล ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การสามารถผสมผสานความต้องการสมาชิกได้
2. การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น
3. การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม
4. ผลผลิตที่สูงขององค์การ

แนวคิดในการประเมินประสิทธิผล

การประเมินประสิทธิผลขององค์การ มีนักวิชาการเสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลขององค์การไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละสาขาวิชาก็จะให้ความสำคัญแก่เกณฑ์การประเมินแตกต่างกัน เช่น นักวิทยาศาสตร์เห็นว่าความมีประสิทธิภาพได้จากสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่สามารถคิดค้นได้ นักเศรษฐศาสตร์เสนอให้วัดประสิทธิผลขององค์การจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน นักสังคมวิทยาก็เห็นควรให้พิจารณาจากความพึงพอใจของพนักงานและสภาพแวดล้อม หรือบรรยากาศในการทำงาน

การประเมินประสิทธิผลขององค์การ อาจแยกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. การประเมินผลตามเป้าหมาย เป็นการประเมินประสิทธิผล โดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ภรณ์ มหามนต์ (2529 อ้างถึงใน แมน รถทอง, 2544) ได้รวมถึงตัวแปรที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์การ ได้แก่ ความสามารถในการผลิต (Productivity) ความยืดหยุ่น (Flexibility) ขององค์การในรูปของความสำเร็จในการปรับเข้ากับการเปลี่ยนแปลงภายในองค์การและภายนอกองค์การ การปราศจากความตึงเครียด (Strain) หรือการขัดแย้งรุนแรงระหว่างกลุ่มย่อยในองค์การ หรือระหว่างหน่วยงานในองค์การ

2. การประเมินประสิทธิผลเชิงระบบ (The system approach) เนื่องจากแนวการศึกษาเน้นที่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อันเป็นผลผลิตหรือปัจจัยนำออก (Output) โดยละเอียดที่จะพิจารณาปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการผลิต (Process) จึงก่อให้เกิดข้อจำกัดในการประเมินประสิทธิผลขององค์การหลายประการ ดังนั้น ทฤษฎีระบบจึงเป็นรูปแบบการประเมินประสิทธิผลที่พยายามแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว โดยเพิ่มตัวแปรในการพิจารณาเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต กระบวนการผลิต และผลผลิตที่ได้รับ ในขณะเดียวกันก็ได้ให้ความสำคัญแก่สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ โดยพิจารณาจากการปรับตัวและดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมต่อไปได้ แนวคิดการประเมินประสิทธิผลขององค์การตามทฤษฎีระบบมีหลักเกณฑ์โดยสรุป คือ เกณฑ์การประเมินผลประสิทธิผลจะต้องสะท้อนให้เห็นวงจรทั้งหมดของตัวป้อนกระบวนการและผลผลิต (Inputs-outputs analysis) และเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลจะต้องสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างองค์การและสภาพแวดล้อมซึ่งองค์การตั้งอยู่

Seiler (1976 อ้างถึงใน แมน รททอง, 2544) ใช้ทฤษฎีระบบเป็นกรอบการวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์การ โดยเห็นว่าประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการผลิต (Productivity) หมายถึง กิจกรรมในการผลิตโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด
2. ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง กิจกรรมในการสนองตอบความสนใจสมาชิก
3. การพัฒนา (Development) หมายถึง กิจกรรมในการลงทุนในทรัพยากรสินค้านคน (Productivity) โดยเฉพาะการฝึกอบรมและการพัฒนา

เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi technique)

ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพเทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคหนึ่งที่ผู้วิจัยนิยมใช้ในการดำเนินการวิจัย เพราะเป็นเทคนิคที่สามารถสกัดความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นเอกฉันท์เพื่อการตัดสินใจ โดยให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากพิจารณาเป็นข้อ ๆ เทคนิควิจัยแบบเดลฟายช่วยให้ผู้ตอบได้ทบทวนคำตอบของตน และอาจแก้ไขคำตอบของตนหลังจากที่ได้ข้อมูลย้อนกลับ (นนิษฐา วิทยานุมาศ, 2530, หน้า 15) จากการศึกษา พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายของเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายไว้หลายท่าน พอสรุปได้ ดังนี้

สุวิมล ว่องวาณิช (2548, หน้า 220) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟาย (Delphi) ว่าเป็นเทคนิคการรวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกันของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการนำมาซึ่งข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ

พิชญ์ ฟองศรี (2549, หน้า 32) ให้ความเห็นว่า เทคนิคเดลฟาย เป็นการวิจัยที่อาศัยความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องต่าง ๆ ตามความประสงค์ของผู้วิจัยในลักษณะนั้นตามมติประมาณ 3-4 ครั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องเผชิญหน้า แต่จะให้แต่ละคนตอบคำถามโดยอิสระแล้วนำผลมาหาค่าสถิติแต่ละครั้ง สรุปให้ผู้เชี่ยวชาญทราบและเปลี่ยนความคิดเห็นได้ใหม่ในครั้งต่อ ๆ ไป โดยทั่วไปใช้ผู้เชี่ยวชาญประมาณ 17 คน การวิจัยโดยใช้เทคนิควิธีนี้ผลที่ได้ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกมาเป็นสำคัญ

Jensen (1996, p. 857) ได้ให้คำนิยามของเทคนิคเดลฟาย ว่าเป็นโครงการจัดทำรายละเอียดรอบคอบ ในการที่จะสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อจะได้ให้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา โดยมุ่งที่จะรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต

Johnson (1993, p. 982) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่าเป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจที่มุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะหรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติของที่ประชุมเทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจหรือลงข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบที่ปราศจากการเผชิญหน้าโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

สรุปได้ว่าเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย คือ กระบวนการรวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจอย่างอิสระจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเมื่อใดก็ตามที่ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือเมื่อใดก็ตามที่เห็นว่ามีความสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างเป้าหมาย (Goal) และวัตถุประสงค์ (Object) เป็นสิ่งสำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายซึ่งทำได้โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) สำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลที่เป็นฉันทมติหรือสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

ขั้นตอนการทำเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย

พิชญ์ ฟองศรี (2549, หน้า 34-35; สุวิมล ว่องวานิช, 2548, หน้า 239-240) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการนำเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายโดยมีรายละเอียดพอสรุปได้ 6 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาที่จะศึกษา

ลักษณะปัญหาที่จะศึกษาในเทคนิคเดลฟายควรจะเป็นประเด็นปัญหาที่มุ่งหาความเห็นสอดคล้องต้องกันเพื่อแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนทั้งในเชิงโครงสร้างและการปฏิบัติงานหรือเพื่อสรุปเป็นหลักการแนวคิดร่วมกัน ปัญหาที่ศึกษาในการวิจัยแบบเดลฟายจึงเป็นปัญหาในเชิงคุณลักษณะ

ซึ่งไม่อาจได้คำตอบโดยอาศัยการศึกษาด้วยวิธีการสถิติ ดังนั้น ปัญหาที่ควรใช้เทคนิคเคลฟายสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1.1 ปัญหาที่จะทำการวิจัยที่ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่สามารถวิจัยปัญหาได้จากการรวบรวมตัดสินแบบ Subject Judgments ของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ
- 1.2 ปัญหาที่จะทำการวิจัยต้องการความคิดเห็นหลาย ๆ ด้านจากประสบการณ์ หรือความรู้ ความสามารถของผู้ทรงคุณวุฒิสาขานั้น ๆ
- 1.3 ผู้วิจัยไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินปัญหานั้น ๆ
- 1.4 การพบปะหรือนัดประชุมของกลุ่มเป็นการ ไม่สะดวก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศหรือเสียค่าใช้จ่ายและเวลามากเกินไป
- 1.5 เมื่อไม่ต้องการเปิดเผยรายชื่อบุคคลในกลุ่ม เพราะความคิดเห็นของบุคคลในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่วิจัยอาจมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง

2. การกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากเนื่องจากผลวิจัยจะน่าเชื่อถือหรือไม่จะขึ้นอยู่กับว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เลือกสรรมานั้นสามารถให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นผู้รอบรู้และรู้ลึกในประเด็นที่ศึกษาอย่างจริงจัง เป็นผู้รู้ หรือรอบรู้ในเรื่องนั้น ๆ อาจเป็นผู้ที่ศึกษาเรื่องดังกล่าวเป็นเวลานาน เป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบหรือประสบการณ์โดยตรงกับประเด็นที่ศึกษา ผู้วิจัยควรกำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดสรรกลุ่มคนมีจะเข้าร่วมการวิจัยหรืออาจอาศัยการสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิในวงการนั้น

จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยของกลุ่มและประเด็นที่จะศึกษาเป็นสำคัญ หากกลุ่มผู้ศึกษามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous group) อาจจำเป็นต้องใช้เพียง 10-15 คน แต่หากกลุ่มมีความแตกต่างกันมีลักษณะเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneous group) อาจต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นจำนวนมากอย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยแมคมินแลน (Macmillan, 1999 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2548, หน้า 225) หากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีตั้งแต่ 17 คนขึ้นไปอัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error) จะมีน้อยมาก

3. การสร้างเครื่องมือ

โดยทั่วไปมักอยู่ในรูปแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างขั้นตอนการสร้างชุดสุดท้ายของข้อมูล ถือเป็นหัวใจสำคัญของเทคนิคนี้ เครื่องมือจำเป็นมีหลายชุดเนื่องจากต้องใช้ความคิดเห็นที่มั่นใจแน่นอนของผู้เชี่ยวชาญ

4. ทำเคลฟาย โดยการส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือสัมภาษณ์ตัวต่อตัว หรือโดยการใช้โทรศัพท์ หรือทำการประชุมทางไกล โดยผ่านระบบสื่อสารทางเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยการขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทำการคาดเดา เหตุการณ์ว่า ภายในเวลาที่กำหนดจะมีเหตุการณ์หรือแนวโน้มใดเกิดขึ้นบ้าง แล้วรวบรวมวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้ในรอบที่หนึ่งทำเคลฟายในรอบที่สอง โดยรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับข้อมูล ป้อนกลับเชิงสถิติที่เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวม เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณา ตรองใหม่ ซึ่งทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญอาจเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันคำตอบของตนได้ แต่ถ้าคำตอบใดอยู่นอก ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้เชี่ยวชาญจะถูกขอร้องให้แสดงเหตุผลประกอบด้วย กระบวนการทำซ้ำ แบบนี้จะดำเนินต่อไปราว ๆ สองหรือสามรอบหรือจนกว่าจะได้คำตอบที่เป็นฉันทามติของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ จุดมุ่งหมายของการทำซ้ำดังกล่าวก็เพื่อจะกรองความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นั้นเอง

5. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่การติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญให้เข้าร่วมการวิจัย โดยต้องขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามกันทุกรอบ นอกจากนี้ การรวบรวมข้อมูลต้อง พึงระวัง การเว้นช่วงระยะเวลาการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบด้วย หากเว้นระยะนานเกินไป อาจขาดความต่อเนื่องทางความคิด ผู้ตอบอาจลืมเหตุผลในการตอบแบบสอบถามรอบก่อนหน้านั้น หรืออาจเกิดเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้ไม่แน่ใจในคำตอบ หรือแม้แต่อาจขาดความสนใจ ในการตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบรอบที่ สองและสาม คือ สถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง อันได้แก่ ฐานนิยม มัธยฐาน หรือ ค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงคำตอบของความคิดเห็น นอกจากนี้ยังใช้ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อพิจารณา การกระจายของความเห็นหากข้อใดมีพิสัยกว้างแสดงว่าผู้เชี่ยวชาญความคิดเห็นต่างกันมาก ข้อความใดมีค่าพิสัยแคบแสดงถึงความสอดคล้องต้องกันของความคิดเห็น ซึ่งอาจนำข้อนั้นมาเป็น ข้อสรุปของงานวิจัยได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่ควรละเลยข้อที่มีพิสัยกว้าง อาจเป็นข้อความที่มี ประโยชน์ทั้งนี้การวิเคราะห์จะต้องพิจารณาถึงเหตุผลของคำตอบ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ระบุไว้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูล จึงควรแยกการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นฉันทามติหรือความคิดเห็น ร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลที่ไม่เป็นฉันทามติ

6. ข้อสรุปและอภิปรายผล

โดยการเสนอแนวโน้มที่มีฉันทามติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนข้อมูลที่มีค่าพิสัยกว้างแต่เมื่อ พิจารณาเหตุผลที่ผู้เชี่ยวชาญระบุแล้วเห็นว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์ควรนำเสนอ โดยสรุปบรรยาย แล้วอภิปราย เสนอแนะจากผลการวิจัย

สรุป การทำเดลฟายเป็นเทคนิคที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก เป็นเทคนิคที่มีขั้นตอนการดำเนินงานไม่ยากนัก ได้ผลรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องมีการพบปะหรือประชุมกัน ข้อมูลที่ได้จะเป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือ เพราะผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการวิจัยมีโอกาสดังกล่าวแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และมีโอกาสได้รับทราบผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรอบและปรับเปลี่ยนหรือยืนยันความคิดเห็นของตนเอง เป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริงและคำตอบได้มาจากการข้ถามหลายรอบ

ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

ในการใช้เทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูลที่ได้ตั้งแต่ การคัดเลือกและเกณฑ์การพิจารณาเลือกผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือ การกำหนดกรอบให้ผู้เชี่ยวชาญ ความรอบคอบและไม่ลำเอียงของผู้วิจัยในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบแต่ละรอบ การใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามปลายเปิดมากทำให้ผู้เชี่ยวชาญรู้สึกว่าการตอบมากเกินไป หรือการสูญหายระหว่างทางของการส่งแบบสอบถาม หรือการไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบในแต่ละรอบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องพิจารณาเพื่อให้สอดคล้องกับข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายไว้ ดังนี้

ข้อดีของเทคนิคเดลฟาย มี ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ไม่ถูกควบคุมทางความคิด ทำให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงถึงความคิดเห็นตามความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่
2. ช่วยแก้ปัญหาการรวมกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อยุติของความคิดเห็นที่สอดคล้อง เช่น จัดปัญหาด้านการนัดหมายให้ผู้เชี่ยวชาญมารวมกลุ่ม โดยพร้อมหน้ากัน จัดปัญหาด้านงบประมาณค่าที่พัก และค่าเดินทาง
3. ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญได้รับการยอมรับเนื่องจากเป็นความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญในประเด็นนั้น ๆ รวมทั้งมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม

ข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย มีดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญต้องตอบคำถามในลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันมาก และเป็นคำถามในประเด็นเดียวกันหลาย ๆ รอบ อาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความรู้สึกเหนื่อยหน่ายได้
2. ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญถูกรบกวนด้วยงานวิจัยที่รวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟายหลาย ๆ ชั้น อาจส่งผลทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการให้ความคิดเห็นได้

3. อาจต้องใช้เวลานานในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละรอบ อันเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีเวลาสำหรับตอบแบบสัมภาษณ์หรือแบบสอบถาม

นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวานิช (2548, หน้า 239-240) ยังได้ระบุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เทคนิควิจัยแบบเดลฟายใช้ได้สมบูรณ์ไว้ 3 ประการ คือ

1. เวลา ผู้ทำการวิจัยควรมีเวลามากพอที่จะดำเนินการวิจัยด้วยเทคนิควิธีนี้ โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 2 เดือน จึงเสร็จสิ้นกระบวนการ อาจช้าหรือเร็วกว่านี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าจะส่งแบบสอบถามแต่ละรอบกลับคืนมาช้าหรือเร็วเพียงใด การเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละรอบ ผู้วิจัยต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม ไม่เร่งรัดหรือเว้นระยะมากเกินไป เพราะการเว้นระยะนานเกินไปอาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญลืม ขาดความต่อเนื่องทางความคิด เสียเวลาในการทบทวนและเกิดความเบื่อหน่ายได้

2. ผู้เชี่ยวชาญ เทคนิควิจัยแบบเดลฟายต้องอาศัยความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถาม ฉะนั้นความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับต้องขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของผู้ตอบว่า มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริง หรือเป็นผู้มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในประเด็นที่ศึกษา สำหรับจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ถึงแม้จะไม่มีกำหนดตายตัวว่า ควรจะใช้จำนวนเท่าใดขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า จำนวนผู้ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยนั้นมีตั้งแต่ 10 คนไป จนถึงจำนวนร้อยคนหรือเป็นพันคน ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความแตกต่างกันมาก ก็อาจจะต้องใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญมาก นอกจากนั้นในเรื่องการเลือกผู้ตอบหรือผู้เชี่ยวชาญในการตอบคำถามในเทคนิคเดลฟายควรเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาโดยตรง และเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว โดยจำนวนผู้ตอบไม่มากนัก กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เลือกมิใช่สุ่ม ซึ่งจากการศึกษาของ Macmillam (1999 อ้างถึงใน ขนิษฐา วิทยานุมาศ, 2530, หน้า 30) พบว่า หากผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมากจนคงที่นั่น คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยไม่ควรน้อยกว่า 17 คน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเลือกผู้เชี่ยวชาญให้มีจำนวนมากกว่า 17 เพราะการวิจัยที่ผ่านมามีผู้เชี่ยวชาญส่วนหนึ่งสูญหายไปในระหว่างการทำวิจัยเนื่องจากไม่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครบทุกราย

3. แบบสอบถามเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ตรงตามความเป็นจริงและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น กระบวนการของเทคนิควิจัยแบบเดลฟาย จึงต้องมีการถามซ้ำด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหลายรอบ แบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบนั้นมี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิด ส่วนรอบต่อ ๆ มาใช้แบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วน

ประมาณค่า ลักษณะของแบบสอบถามแต่ละรอบที่ผู้วิจัยควรเอาใจใส่ คือ ข้อความในแบบสอบถามต้องชัดเจน สละสลวย ง่ายแก่การอ่าน และผู้ตอบแต่ละคนต้องเข้าใจตรงกันในคำถามหรือข้อความเดียวกัน

เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญ รูปแบบของแบบสอบถามใช้ทั้งสองประเภท คือ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (โดยทั่วไปใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) เทคนิคเดลฟายที่พัฒนามาแบบดั้งเดิม จะเก็บข้อมูลรอบแรกโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ส่วนรอบต่อมาจะใช้แบบปลายปิด การเก็บข้อมูลในรอบแรกโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมความคิดเห็นกว้าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญสำหรับแบบสอบถามในรอบที่สองพัฒนามาจากคำตอบของแบบสอบถามในรอบแรก โดยนำความคิดเห็นทั้งหมดจากผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์สร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่าแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจัดลำดับความสำคัญหรือคาดการณ์แนวโน้มในแต่ละข้อ การจัดทำแบบสอบถามในรอบที่ 3 นั้น จะมีการนำคำตอบของแต่ละข้อที่ได้รับจากแบบสอบถามรอบที่ 2 ทั้งหมดมาคำนวณค่าสถิติ ประเด็นที่ต้องพิจารณาในการจัดทำแบบสอบถาม คือ การเลือกค่าสถิติที่ใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile range) หรือความถี่ ร้อยละ เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วยค่าสถิติ 2 ส่วน ได้แก่ ค่าสถิติที่แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยสรุปรวมซึ่งอาจแสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม หรือร้อยละเพื่อแสดงความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ค่าสถิติส่วนที่สอง ได้แก่ ค่าสถิติที่แสดงการกระจายของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงระดับความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่พบบ่อย ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ หรือการแจกแจงความถี่หรือร้อยละในแต่ละกลุ่มคำตอบ กลุ่มที่สอง เป็นตัวเลขที่แสดงคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่แล้ว เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความสอดคล้องหรือความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกับความคิดเห็นของกลุ่ม

รูปแบบของเทคนิคเดลฟายที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบของเทคนิคเดลฟายมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบดั้งเดิม และรูปแบบปรับปรุง ธรรมชาติของเดลฟายมีลักษณะสำคัญ หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ เพื่อสร้างความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกันหรือฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการนำมาสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ ที่มีรูปแบบการดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามนำในรอบแรกและแบบสอบถามที่ใช้ในรอบแรกเป็นแบบสอบถามปลายเปิด การนำเทคนิคเดลฟายแบบเดิมไปใช้ในในการเก็บรวบรวมข้อมูลประสบปัญหาหลายด้าน เช่น การใช้เวลาในการตอบ

แบบสอบถามปลายเปิดนาน การเก็บข้อมูลหลายรอบทำให้ผู้เชี่ยวชาญรู้สึกเบื่อและถูกรบกวน มากเกินไป อัตราการตอบกลับแบบสอบถามค่อนข้างต่ำ ข้อมูลที่ได้ไม่ค่อยมีความหลากหลาย ตอบเข้าหาค่ากลางเพื่อให้ยุติโดยเร็ว ปัญหาเหล่านี้จึงทำให้ผู้วิจัยปรับปรุงข้อจำกัดของเทคนิค เดลฟายแบบเดิมให้สามารถใช้งาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง

เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงหรือ Modified techniques หมายถึง เทคนิคเดลฟายที่มีการปรับปรุงวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และลดข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ในเทคนิคเดลฟายแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยแบบสอบถามของเทคนิคเดลฟายในแต่ละรอบใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 40 วัน จึงมีความพยายามหาวิธีลดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การใช้วิธีการระดมความคิดแทนการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรก มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมแนวคิดที่หลากหลายของกลุ่มบุคคล สำหรับการจัดทำเป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิดในรอบที่ 2 ของเทคนิคเดลฟายแบบดั้งเดิม การระดมความคิดจะช่วยลดระยะเวลา สำหรับการจัดทำแบบสอบถามในรอบสอง เพราะการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มด้วยเทคนิคระดม ความคิดจะทำให้ได้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการอภิปรายภายในกลุ่มอย่างมีเหตุผล และช่วยลดระยะเวลาในการรอแบบสอบถามกลับคืนในรอบแรก

2. การใช้วิธีการสัมภาษณ์แทนการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรก จุมพล พูลภัทรชีวิน (2545) ได้ปรับปรุงเทคนิคเดลฟายให้เหมาะสมกับการวิจัยอนาคต โดยพัฒนาเทคนิค ที่เรียกว่า EDFR (Ethnographic delphi futures research) เทคนิคนี้เก็บรวบรวมข้อมูลรอบแรก ด้วยการสัมภาษณ์ที่ไม่มีการจำกัดขอบเขตของแนวคิดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ใช้การสัมภาษณ์ แบบเปิดและไม่ชี้แนะ ผู้ให้สัมภาษณ์มีโอกาสปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์ ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความน่าเชื่อถือ

3. การประชุมแบบเดลฟาย (Delphi conference) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะ ของการประชุม ระหว่างการประชุมจะเก็บข้อมูลซ้ำด้วยแบบสอบถามและนำเสนอข้อมูลย้อนกลับ แก่สมาชิกในกลุ่ม และขอให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาและตรวจสอบความคิดเห็นของตนเองอีกครั้ง พร้อมกับการสนับสนุนให้เกิดการอภิปรายกันภายในกลุ่ม การเก็บข้อมูลแบบนี้ไม่สามารถปิดบัง สถานภาพทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลได้ ผู้วิจัยสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลได้

4. เดลฟายใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน (Computer-based delphi) การวิจัยที่เก็บรวบรวม ข้อมูลที่ผ่านทางคอมพิวเตอร์ ผู้ให้ข้อมูลจะเห็นข้อมูลของสมาชิกในกระบวนการ โดยไม่ต้องอาศัย

การสรุปหรือวิเคราะห์ความคิดโดยนักวิจัยซึ่งอาจมีความลำเอียง วิธีนี้จะเก็บข้อมูลได้รวดเร็ว ประหยัด

5. เดลฟายกลุ่ม (Group delphi) Wikin and Altschuld (1995) เสนอการใช้เดลฟายกลุ่ม โดยการกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม เมื่อได้รับการตอบรับและผู้เชี่ยวชาญให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมในการประชุมแล้ว ผู้ประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessor) ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ไปให้ก่อนการประชุม หลังจากนั้นก่อนหรือหลังการประชุม ประมาณ 3-4 ชั่วโมง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะได้รับแบบสอบถามฉบับที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญใช้ช่วงเวลา ระหว่างพักการประชุมประมาณ 20 นาที ในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้ประเมินความต้องการจำเป็นต้องขอความร่วมมือไม่ให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถามภายในกลุ่มและผู้ประเมินความต้องการจำเป็นต้องรวบรวมคำตอบที่ได้อย่างรวดเร็ว จากนั้นสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นต้องนำข้อเสนอแนะหรือประเด็นที่มีผู้ไม่เห็นด้วยมาให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาร่วมกันแบบเผชิญหน้าเพื่อหาข้อสรุป

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิมาน (Meta evaluation)

การประเมินอภิมานเป็นการประเมินผลการประเมินที่มีความสำคัญโดยผู้วิจัยนำเสนอ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินอภิมาน 5 ด้าน คือ ความหมายของการประเมินอภิมาน จุดมุ่งหมายของการประเมินอภิมาน ประเภทของการประเมินอภิมาน ขั้นตอนการประเมินอภิมาน และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินอภิมาน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ความหมายของการประเมินอภิมาน

ได้มีนักวิชาการทางการศึกษาให้ความหมายของการประเมินอภิมานไว้ดังต่อไปนี้

Scriven (1991, p. 91) ได้ให้ความหมายของคำว่า การประเมินอภิมาน (Metaevaluation) ว่า การประเมินงานประเมินหลาย ๆ เรื่อง หรือการประเมินผู้ประเมินหลาย ๆ คน (Evaluation of evaluation or evaluation) หรือเป็นการประเมินชั้นการประเมิน (Second-order evaluation)

Stufflebeam (2000, p. 96) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินอภิมานว่าเป็น กระบวนการในการบรรยาย การได้รับและการประยุกต์ใช้สารสนเทศเชิงบรรยายและสารสนเทศเชิงตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องของการประเมินเพื่อให้แนวทางในการประเมินและการรายงานต่อสาธารณะในส่วนของจุดแข็งและจุดอ่อนของการประเมิน

พิสนุ ฟองศรี (2551, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินอภิมาน (Meta evaluation) หมายถึง การประเมินผลของการประเมินอีกครั้งหนึ่งเพื่อพิจารณาคุณภาพ โดยศึกษา ความถูกต้องและความเหมาะสมของการประเมิน

สุวิมล ตรีภานันท์ (2550, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินอภิมาน (Meta evaluation) หมายถึง การประเมินโครงการประเมินเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการประเมินนิยมใช้ประเมินการประเมินผลผลิต (Product evaluation) การประเมินผลสรุป (Summative evaluation) และการประเมินผลที่เกิดขึ้น (Outcome evaluation)

รัตนะ บัวสนธ์ (2550, หน้า 193) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินอภิมาน (Meta evaluation) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเชิงบรรยายและเชิงตัดสินใจเกี่ยวกับการมีประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความแม่นยำถูกต้อง (Accuracy) ของการประเมินตลอดจนสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานประเมินอย่างเป็นระบบ ความซื่อสัตย์ การยอมรับและความรับผิดชอบ ในการดำเนินงานประเมินที่มีต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางการดำเนินงานประเมิน รวมทั้งชี้แนะจุดอ่อนและจุดแข็งของรายงานการประเมิน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินอภิมาน (Meta evaluation) เป็นกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของงานประเมิน โดยอาศัยเกณฑ์ในการประเมินที่มีความครอบคลุมกระบวนการประเมินเพื่อทำให้ทราบถึงคุณภาพของงานประเมินและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการประเมิน

จุดมุ่งหมายของการประเมินอภิมาน

Smith (1978 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545, หน้า 174) กล่าวว่า การประเมินอภิมาน เป็นกลไกอย่างหนึ่งในการควบคุมคุณภาพของการประเมิน อันอาจนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีและวิธีปฏิบัติทางการประเมิน การประเมินอภิมานอาจนำไปใช้โดยมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ คือ

1. ประเมินคุณภาพ ผลกระทบ หรือการใช้ผลการประเมิน
2. ตรวจสอบและรับรองรายงานการประเมิน
3. ควบคุม หรือสะท้อนอคติในการประเมิน
4. ดีคุณค่าหรือประโยชน์ของวิธีการประเมินใหม่ ๆ

Stufflebeam (1985, p. 151 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2550, หน้า 193-194) เสนอจุดมุ่งหมายของการประเมินอภิมานไว้ 2 ข้อ คือ

1. เพื่อชี้แนะแนวทางการประเมินที่อยู่ในระหว่างการประเมินสิ่งที่ได้รับการประเมิน
2. เพื่อจัดทำรายงานสู่สาธารณะเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของการประเมิน

จากวัตถุประสงค์ทั้งสองประการที่กล่าวมานั้นก็จะสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานประเมินอภิมานที่แบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ การประเมินอภิมานเป็นระยะ (การประเมินอภิมานเชิงความก้าวหน้า) และการประเมินอภิมานแบบสรุปรวมรวม ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

ประเภทของการประเมินอภิมาน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541, หน้า 84-85) ได้แบ่งการประเมินอภิมานออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ การประเมินอภิมานเชิงความก้าวหน้า (Formative meta evaluation) และการประเมินอภิมานเชิงสรุปรวม (Summative meta evaluation) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การประเมินอภิมานเชิงความก้าวหน้า (Formative meta evaluation)

การประเมินอภิมานเชิงความก้าวหน้าเป็นการประเมินงานที่มีลักษณะการใช้การประเมินเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ เป็นการวางแผนก่อนปฏิบัติการประเมิน การประเมินอภิมานเชิงความก้าวหน้าช่วยให้นักประเมิน ตัดสินใจเกี่ยวกับการตัดสินใจว่าจะประเมินอะไร นิยามปัญหาที่ประเมินกำหนดเกี่ยวข้องกับการประเมินหรือลูกค้าของการประเมินทำวัตถุประสงค์ของการประเมินให้กระจ่างกำหนดข้อสัญญา กำหนดข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการ กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดตารางการประเมิน จัดหาทีมประเมิน กำหนดงบประมาณ เตรียมข้อสรุปและเสนอแนะ และเลือกรูปแบบและวิธีการรายงานผลการประเมิน โดยสัญลักษณ์การประเมินอภิมานเชิงความก้าวหน้า โดยสรุปแล้วการประเมินอภิมานเชิงความก้าวหน้าหมายถึง การประเมินว่าแผนการประเมินและการดำเนินการประเมินเป็นไปตามแนวทางมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ถ้าปฏิบัติตามแนวทางก็จะได้ผลประเมินที่ถูกต้อง สมเหตุสมผล อีกทั้งเป็นการหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด โดยทั่วไปของการประเมินได้ ทั้งนี้ข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ คือ คุณค่าสูงสุดของการประเมินจะมีค่ามากที่สุดเมื่อดำเนินการประเมินตามแนวทางมาตรฐานของการประเมินที่กำหนดและหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดในการประเมิน

2. การประเมินอภิมานเชิงสรุปรวม (Summative meta evaluation)

การประเมินอภิมานเชิงสรุปรวมนั้นถือว่าเป็นบทบาทพื้นฐานของการประเมินอภิมาน กล่าวคือ เป็นการแสดงถึงคุณค่ารวมของงานประเมิน เป็นบทบาทที่แสดงถึงความพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ของนักประเมิน โดยการรายงานให้สาธารณะทราบถึงความเป็นมาตรฐานของงานประเมิน ผลการประเมินอภิมานเชิงสรุปรวมช่วยให้ผู้ใช้ผลการประเมินตัดสินใจได้ว่าควรจะยอมรับผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากงานประเมินมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2547, หน้า 21-22) ได้กล่าวถึงประเภทของการประเมินในเอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการประเมินอภิมาน (Meta evaluation) ว่าในปัจจุบัน

การประเมินอภิมานมีแนวปฏิบัติแตกต่างกันสองแบบ กล่าวคือ แบบแรกเป็นการประเมินอภิมานงานประเมินเดียว (Meta evaluation of the evaluation) และแบบที่สองเป็นการประเมินอภิมานงานประเมินหลายเรื่อง (Meta evaluation of evaluation) โดยมีรายละเอียด คือ

1. การประเมินอภิมานงานประเมินเดียว (Meta evaluation of the evaluation)

การประเมินอภิมานงานประเมินเดียวเป็นการประเมินอภิมานงานประเมินเพียงเรื่องเดียว มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ ควบคุม และรับรองคุณภาพงานประเมิน เน้นความสำคัญของการประเมิน คุณภาพงานประเมิน โดยไม่มีการสังเคราะห์ผลของการประเมินเพราะมีงานประเมินเพียงเรื่องเดียว การประเมินอภิมานแบบนี้อาจทำได้ทั้งการประเมินอภิมานของการประเมินภายนอกและการประเมินอภิมานของการประเมินภายใน

2. การประเมินอภิมานงานประเมินหลายเรื่อง (Meta evaluation of evaluations)

การประเมินอภิมานงานประเมินหลายเรื่องเป็นการประเมินหลายโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพและเพื่อสังเคราะห์งานประเมินทั้งหมด ซึ่ง สกริฟเวน อธิบายว่าการประเมินแบบนี้เน้นความสำคัญของการประเมินงานประเมินหลายเรื่อง เพื่อตรวจสอบ ควบคุม และรับรองคุณภาพงานประเมิน และเพื่อสังเคราะห์งานประเมิน ให้ได้องค์ความรู้ที่นำไปใช้ปรับปรุงทั้งในส่วนของงานประเมินและในส่วนของ การประเมินอภิมานได้

ขั้นตอนการประเมินอภิมาน

การประเมินอภิมานประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานเช่นเดียวกับการประเมินทั่วไป แต่จะมีขั้นตอนการสังเคราะห์ผลการประเมินงานประเมินเพิ่มมาอีกขั้นตอนหนึ่ง (Scriven, 1991; Scott-littie, Hamann & Jurs, 2002, pp. 397-416; Harvey, 1999; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2545, หน้า 30-31 อ้างถึงใน ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, 2550, หน้า 61-63) ได้สรุปว่าการประเมินอภิมานมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินอภิมาน

การดำเนินงานขั้นตอนนี้เป็นการระบุความจำเป็น เหตุผลที่ต้องการประเมินอภิมาน พร้อมระบุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการประเมินอภิมาน

ขั้นตอนที่ 2 เสาะค้นงานประเมิน/ นักประเมิน

ขั้นตอนที่เป็นการเสาะค้นหางานประเมิน/ นักประเมิน ซึ่งจะนำมาประเมินอภิมานในบางกรณี อาจมีงานประเมินอภิมานที่ต้องการประเมินอภิมานแล้วก็ได้ในกรณีที่ยังไม่มี อาจจะต้องเสาะค้นตามหลักการเสาะค้นงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์งานวิจัย ในกรณีที่เป็น การประเมิน นักประเมินต้องกำหนดคุณสมบัติหรือขอบข่ายของนักประเมินที่จะนำมาประเมินอภิมาน

ขั้นตอนที่ 3 บรรยายลักษณะงานประเมิน/ นักประเมิน

การดำเนินงานขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาบรรยายลักษณะของงานประเมิน/ นักประเมิน ซึ่งจะนำมาประเมินอภิमानลักษณะของรายงานที่ได้จะเป็นรายงานบรรยายลักษณะธรรมชาติ ของกระบวนการประเมินที่ใช้ ตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการประเมิน ลักษณะของนักประเมิน การบรรยายสิ่งที่ถูกประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล และการเสนอผลการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินว่ามีลักษณะอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

การดำเนินงานขั้นตอนนี้เป็น การตรวจสอบคุณภาพงานประเมิน/ นักประเมิน โดยวิเคราะห์งานประเมิน/ นักประเมิน มีลักษณะสอดคล้องตรงตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน มากน้อยเพียงใด การดำเนินงานขั้นตอนนี้อาจใช้บัญชีตรวจสอบงานประเมินหลักที่สร้างขึ้น ตามเกณฑ์มาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของงานประเมินของ The joint committee on standards for educational evaluation ก็ได้ นอกจากนี้นักประเมินยังต้องตรวจสอบคุณภาพของแบบแผน การวิจัยที่ใช้ในการประเมินด้วย

ขั้นตอนที่ 5 การสังเคราะห์งานประเมิน

หลังจากการดำเนินงานในขั้นตอนที่สี่ เมื่อนักประเมิน พบว่า งานประเมิน/ นักประเมิน มีคุณภาพตรงตามที่ต้องการ นักประเมินจะดำเนินการสังเคราะห์งานประเมิน/ ลักษณะ ของนักประเมินทั้งในส่วนที่เป็นผลการประเมินและการนำผลการประเมิน ไปใช้ประโยชน์ สรุป และอภิปราย ผลการสังเคราะห์ หากงานประเมินใช้แบบแผนวิจัยเชิงทดลอง นักประเมินอภิमान จะสังเคราะห์ขนาดอิทธิพลที่ (Effect size) ของงานประเมินด้วย

ขั้นตอนที่ 6 เสนอรายงานประเมินอภิमानและการนำผลไปใช้

ขั้นตอนนี้เป็น การสรุปผลการประเมินอภิमानทั้งหมดจัดทำเป็นรายงาน นักประเมิน อภิमानต้องให้ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการนำผลการประเมินอภิमानไปใช้ประโยชน์ ทั้งในการปรับปรุงงานประเมินที่นำมาประเมินอภิमानและปรับปรุงวิธีการประเมินอภิमानด้วย

รัตนะ บัวสนธ์ (2555, หน้า 176-177) ได้สรุปจากแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2000, pp. 191-202) ถึงขั้นตอนในกระบวนการประเมินอภิमानว่าประกอบด้วย 11 ขั้นตอน กล่าวคือ

1. กำหนดและติดต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับการประเมินอภิमान ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าว ก็ได้แก่ ผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้ว่าจ้างทำการประเมินและผู้ปฏิบัติงานในโครงการที่ได้รับการประเมิน
2. จัดหาทีมนักประเมินอภิमानที่ต้องมีนักประเมินที่มีความเชี่ยวชาญอย่างน้อย 1 คน หรืออาจมากกว่าก็ได้ร่วมกับบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในโครงการนั้น ๆ หรือบุคคลภายนอกองค์กร หน่วยงาน เจ้าของโครงการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับหรือมีความน่าเชื่อถือทางสังคม บุคคลเหล่านี้เป็น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการสร้างทีมนักประเมินอภิมานที่จะทำหน้าที่ประเมินการประเมิน ให้เป็นที่ยอมรับต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

3. กำหนดและนิยามคำถามการประเมินอภิมาน โดยพิจารณาจากประเด็นคำถามหลัก 2 ประการ คือ 1) งานประเมินนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขความต้องการหรือมาตรฐานการประเมินหรือไม่หรือกล่าวง่าย ๆ ว่างานประเมินนั้นมีคุณค่าเพียงไรนั่นเอง และ 2) งานประเมินนั้น สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการหรือไม่ หรือเป็นงานประเมินที่มีคุณประโยชน์ต่อการนำไปใช้เพียงไร คำถามหลัก 2 คำถามนี้จะนำไปสู่การแตกเป็นประเด็นคำถามย่อย ๆ เพื่อใช้ในการประเมิน (Guiding principle for evaluation) และมาตรฐานการประเมินโครงการ (Program evaluation standards) ของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมิน รวมทั้งการกำหนดคำถามจากกลุ่มผู้ให้บริการด้วยส่วนหนึ่ง เหล่านี้ประกอบกันเป็นคำถามเพื่อใช้ในการดำเนินงานประเมินอภิมาน

4. ยอมรับและใช้มาตรฐาน หลักการ และเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการตัดสินใจ ในการประเมิน ซึ่งความเหมาะสมของมาตรฐาน หลักการ และเกณฑ์ที่จะนำมาใช้นั้นก็อาจจะพิจารณาจากการยอมรับในวงวิชาชีพนั้น ๆ เช่น มาตรฐานความเป็นครู พยาบาลหรือวิศวกร เป็นต้น ขึ้นการอยู่กับว่าเป็นการประเมิน โครงการอะไรในแวดวงวิชาชีพใด

5. จัดทำสัญญายอมรับการว่าจ้างพร้อมเงื่อนไขข้อตกลงต่าง ๆ ในการประเมินอภิมาน การทำบันทึกข้อตกลงสัญญาว่าจ้างการทำการประเมินอภิมานภายหลังจากการทำการเจรจาต่อรองระหว่างนักประเมิน อภิมานและผู้รับบริการหรือผู้ว่าจ้างนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งเป็นการช่วยป้องกันนักประเมินมิให้ถูกแทรกแซงในทางการเมืองเกี่ยวกับการประเมินแล้ว ยังช่วยให้ผู้รับบริการรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าใจถึงการทำการประเมินอภิมานซึ่งอาจจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติม คู่มือประการหนึ่งเป็นการคอยตรวจสอบจัดผิคนักประเมิน โครงการเดิม ดังนั้น การทำสัญญาข้อตกลงที่ชัดเจนรัดกุมจะช่วยป้องกันความเข้าใจผิดในทำนองที่กล่าวได้เป็นอย่างดี

6. เก็บรวบรวมและตรวจสอบบททวนสารสนเทศเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ที่จัดเตรียมหรือปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน การเก็บรวบรวมและตรวจสอบสารสนเทศในขั้นนี้ มีมุ่งหมายเพื่อทำการตรวจสอบรายงานการประเมิน โครงการที่ได้รับการจัดเตรียมนำเสนอหรือเผยแพร่ไว้แล้ว เช่น การเผยแพร่ในรูปเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรืออาจเป็นการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ (Website) ก็ได้ หากนักประเมิน พบว่า สารสนเทศที่ปรากฏอย่างชัดเจนซึ่งมีการจัดเตรียมไว้เหล่านี้ มีความสมบูรณ์ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือแล้ว ก็จะสามารถจัดทำเป็นรายงานการประเมินอภิมานได้เลย แต่ถ้าหากยังเห็นว่าสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการสรุปจัดทำรายงาน

นักประเมินอภิมานก็จะต้องดำเนินการต่อไปในขั้นที่ 7

7. เก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ ๆ ที่จำเป็นเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การเยี่ยมชมสถานที่ เพื่อสัมภาษณ์ การสังเกต และการสำรวจเป็นต้น ในการประเมินอภิมานเพื่อตัดสินคุณค่าและ คุณประโยชน์ของการประเมินครั้งแรกนั้น บ่อยครั้งที่นักประเมินอภิมานจำเป็นต้องเก็บรวบรวม ข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากข้อมูลและสารสนเทศที่จัดเตรียมไว้ในการประเมินครั้งแรก ซึ่งอาจยังไม่เพียงพอต่อการลงข้อสรุปตัดสินคุณค่าและคุณประโยชน์ของการประเมินนั้น ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่นี้อาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การเยี่ยมชมสถานที่ที่โครงการ มีการดำเนินงานอยู่เพื่อการสัมภาษณ์ สังเกตบุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนร่องรอยการดำเนินงานของ โครงการหรืออาจจะใช้การสำรวจความคิดเห็นของบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็ได้

8. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศทั้งที่เป็นเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เนื่องจาก ข้อมูลสารสนเทศทั้งที่มีอยู่เดิมจากการประเมิน โครงการครั้งแรก และจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ใหม่มีอย่างหลากหลายซึ่งอาจเป็นทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้น จึงต้องใช้วิธีการ วิเคราะห์ทั้งสองแบบให้สอดคล้องกับลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่

9. ตัดสินคุณค่าและคุณประโยชน์ของการประเมิน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและหลักการ ตัดสินที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับได้ในวิชาการวิชาชีพนั้น ๆ

10. จัดทำรายงานการประเมินอภิมานตามที่จำเป็นหรือตามที่ระบุไว้ในสัญญาข้อตกลง รวมทั้งการนำเสนอรายงานการประเมินอภิมาน การจัดทำรายงานประเมินอภิมานเพื่อให้ตอบสนอง กับความต้องการของผู้ใช้บริการ จำเป็นต้องมีการวางแผนการเขียนรายงาน การจัดทำต้นฉบับ ทั้งที่เป็นรายงานย่อและรายงานสรุปสุดท้าย นอกจากนั้นเมื่อจัดทำรายงานแล้วก็ต้องมีการนำเสนอ โดยวาจาประกอบในที่ประชุมของกลุ่มผู้ให้บริการก็ได้

11. ช่วยผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำการตีความและนำผลการประเมินอภิมาน ไปใช้ในกรณีที่เป็นและหากเป็นไปได้นอกเหนือจากการทำรายงานและนำเสนอรายงานแล้ว นักประเมินอภิมานยังอาจจะต้องช่วยตีความผลการประเมินอภิมานและเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผล การประเมินไปใช้ในแง่มุมต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้รับบริการจากโครงการที่ทำ การประเมินอีกด้วย

เกณฑ์การประเมินอภิมาน

เกณฑ์การประเมินอภิมาน เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการพิจารณาตัดสินคุณค่า ของงานประเมิน จากการศึกษาพบว่าเกณฑ์การประเมินอภิมานที่สำคัญมีอยู่ 2 แนวทาง ได้แก่ เกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสตีฟเฟิลบีมและคณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน การประเมินทางการศึกษา (The joint committee on standards for educational evaluation)

และเกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสคริฟเวน (Scriven) โดยมีรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินทั้งสองแนวคิดดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมและคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (The joint committee on standards for educational) โดยมีสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นผู้อำนวยการได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) จำนวน 30 เกณฑ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Madaus, Scriven & Stufflebeam, 1984, pp. 395-404; ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2545, หน้า 175-181 อ้างถึงใน ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, 2550, หน้า 63-68)

1.1 มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility standards) เป็นมาตรฐานที่มีเจตนาเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินนั้นให้สารสนเทศที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเกณฑ์ จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

1.1.1 U1 การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ: จะเป็นการระบุผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการและประเมินหรือผู้ต้องการใช้สารสนเทศในการประเมิน

1.1.2 U2 ความเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้ประเมิน: ผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงวิธีการประเมิน ผู้ประเมินจะต้องเป็นที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ (น่าไว้วางใจ)

1.1.3 U3 การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง: การรวบรวมสารสนเทศจะต้องมีความครอบคลุมและเลือกใช้สารสนเทศที่ตรงกับวัตถุประสงค์การประเมิน ตลอดจนตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เกี่ยวข้อง

1.1.4 U4 การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน: การแปลความหมายจากข้อค้นพบที่ได้จะต้องใช้มุมมอง กระบวนการและเหตุผล โดยจะต้องบรรยายอย่างระมัดระวังและการตัดสินคุณค่าจะต้องมีความยุติธรรม

1.1.5 U5 รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน: รายงานการประเมินจะต้องบรรยายตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการประเมินบริบทของการประเมิน ความมุ่งหมาย กระบวนการและข้อค้นพบของการประเมิน โดยจะต้องมีการอธิบายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลการประเมินได้เข้าใจว่าประเมินอะไร ประเมินทำไม ใช้สารสนเทศอะไร บทสรุปเป็นอย่างไร และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

1.1.6 U6 การเผยแพร่ผลการประเมิน ไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง: ข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินจะต้องเผยแพร่ไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โดยที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสามารถประเมินและนำข้อค้นพบไปใช้ได้

1.1.7 U7 รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์: รายงานการประเมินจะต้องเสร็จทันเวลา ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินสามารถใช้สารสนเทศที่ได้จากรายงานการประเมินมากที่สุด

1.1.8 U8 การประเมินส่งผลกระทบต่อในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง: การประเมินจะต้องกระตุ้นให้เกิดการวางแผนและปฏิบัติต่อไป

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards) เป็นมาตรฐานที่มีเจตนาเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถปฏิบัติได้จริง มีความรอบคอบ ถ้วนถี่ประหยัดและคุ้มค่า ประกอบด้วยเกณฑ์ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1.2.1 F1 วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง: กระบวนการของการประเมินสามารถปฏิบัติได้จริง

1.2.2 F2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง: การออกแบบและการปฏิบัติการประเมินควรได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.2.3 F3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า: การประเมินควรได้รับสารสนเทศที่เพียงพอที่จะพิสูจน์ถึงความถูกต้องเพื่อที่จะสามารถปรับปรุง ขยายงานหรือการล้มเลิก

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) เป็นมาตรฐานที่มีเจตนาเพื่อให้คำนึงถึงกฎ ระเบียบ จริยธรรม/ จรรยาบรรณ และความปลอดภัยของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประกอบด้วยเกณฑ์ จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

1.3.1 P1 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ: มีการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นในการประเมิน (ทำไมถึงประเมิน ประเมินอย่างไร ใครเป็นผู้ให้ข้อมูลประเมิน เมื่อใด)

1.3.2 P2 การแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส: การให้ความสนใจเกี่ยวกับความขัดแย้ง (ที่เกิดขึ้นและหลีกเลี่ยงไม่ได้) และการปฏิบัติกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างซื่อสัตย์และตรงไปตรงมา

1.3.3 P3 รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผยและคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน: การรายงานการประเมินจะต้องมีความตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์ เปิดเผย ตรงกับข้อค้นพบที่ได้จากการประเมิน และบอกถึงข้อจำกัดของการประเมินด้วย

1.3.4 P4 มีการให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ: การประเมินจะต้องให้ความสำคัญและรับรองสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร โดยจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและสิทธิส่วนบุคคล

1.3.5 P5 การคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง: การประเมินจะต้องออกแบบและปฏิบัติโดยคำนึงถึงสิทธิและความปลอดภัยของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญและปกป้องกลุ่มตัวอย่าง

1.3.6 P6 การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง: ผู้ประเมินจะต้องเคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

1.3.7 P7 มีรายงานผลการประเมินที่สมบูรณ์ ยุติธรรมและเสนอทั้งจุดเด่น จุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน: รายงานการประเมินจะต้องมีความสมบูรณ์และยุติธรรมในการนำเสนอจุดเด่น และจุดด้อยของสิ่งที่ทำการประเมิน

1.3.8 P8 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ: ผู้ประเมินจะต้องใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบ มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม/ จรรยาบรรณ

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) เป็นมาตรฐานที่มีเจตนาเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินเป็นไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา มีการใช้เทคนิควิธีการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เพียงพอสำหรับการของตัดสินคุณค่าทางด้านรูปธรรมและนามธรรมของสิ่งที่ทำการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์ จำนวน 11 ข้อ ดังนี้

1.4.1 A1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน: วัตถุประสงค์ของการประเมินจะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างดี และจะต้องมีความชัดเจน

1.4.2 A2 มีการวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ: จะต้องมีการตรวจสอบรายละเอียดของบริบทการประเมินในรายงานการประเมิน

1.4.3 A3 มีการบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน: วัตถุประสงค์และกระบวนการประเมินจะต้องมีการบรรยายอย่างละเอียด เพียงพอและสามารถปฏิบัติได้

1.4.4 A4 มีการบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้อย่างชัดเจน: จะต้องมีการบรรยายแหล่งสารสนเทศ (ข้อมูล) ที่จะใช้อย่างละเอียด ชัดเจนและเพียงพอ

1.4.5 A5 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง: เครื่องมือและกระบวนการประเมินจะต้องมีความตรง และได้สารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำ

1.4.6 A6 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง: เครื่องมือและกระบวนการประเมินจะต้องมีความเที่ยง และได้สารสนเทศที่มีความคงเส้นคงวา

1.4.7 A7 มีการจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการรายงาน: การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการรายงานในการประเมินได้รับการพิจารณา/ตรวจสอบเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ไม่มีข้อบกพร่องผิดพลาด

1.4.8 A8 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ: มีการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการประเมิน เพื่อสนับสนุนการแปลความหมายของผลการประเมิน

1.4.9 A9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: มีการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการประเมิน เพื่อสนับสนุนการแปลความหมายของผลการประเมิน

1.4.10 A10 มีการลงสรุปที่มีเหตุผลและมีผลการประเมินสนับสนุน: การสรุปผลการประเมินจะต้องมีความแน่นอน ชัดแจ้ง มีเหตุผลสนับสนุน

1.4.11 A11 มีการเขียนรายงานที่มีความเป็นปรนัย (Objectivity) : การเขียนรายงานการประเมินจะต้องมีความชัดเจนถูกต้องตามข้อค้นพบจากการประเมิน โดยปราศจากข้อคิดเห็นที่ลำเอียงของผู้ประเมิน

2. เกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของ Scriven (1991, pp. 230-231) ได้เสนอรายการตรวจสอบการประเมินหลัก (The key evaluation checklist: KEC) เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพงานประเมินในการประเมินอภิมาน แบ่งออกเป็น 13 ประเด็น ซึ่งครอบคลุมกระบวนการตรวจสอบตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นการประเมิน จนกระทั่งการวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยมีรายละเอียดของรายการตรวจสอบการประเมิน ดังนี้

2.1 การบรรยาย (Description) เป็นการบรรยายเกี่ยวกับสิ่งที่จะประเมินการออกแบบการประเมิน การกำหนดทีมประเมิน หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ การกำหนดระยะเวลาในการประเมิน รวมถึงแหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ภูมิหลังและบริบท (Background and context) เป็นการระบุผู้ต้องการทราบผลการประเมิน รวมถึงผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการประเมิน

2.3 ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน (Consumer) เป็นการระบุถึงผู้เกี่ยวข้อง ผู้รับฟัง/รับทราบ/ อ่านผลของการประเมิน

2.4 แหล่งที่มาของการประเมิน (Resources) เป็นการระบุถึงแหล่งที่จะได้มาซึ่งสารสนเทศในการประเมิน

2.5 คุณค่าของการประเมิน (Values) เป็นการระบุถึงคุณค่าสำหรับการประเมิน อาทิเช่น การตรงต่อเวลา (ทันเวลา) ความคุ้มค่า ความยุติธรรม ความตรง (Validity) ความเหมาะสม และตรงกับความต้องการของผู้ต้องการทราบผลประเมิน

2.6 กระบวนการในการประเมิน (Process) เป็นการระบุถึงการออกแบบและวิธีการปฏิบัติในการประเมินที่จะต้องมีความเหมาะสมและถูกต้อง โดยอาจจะพิจารณาจากการที่มี

การอำนวยความสะดวกในการประเมิน การรายงานและเผยแพร่ผลการประเมิน การพิจารณาถึงความจำเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ความน่าเชื่อถือและความรับผิดชอบของผู้ประเมินการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดจากการประเมิน

2.7 ผลลัพธ์ของการประเมิน (Outcomes) เป็นการรายงานผลดีและผลเสียของการประเมินในขอบเขตซึ่งสามารถคาดการณ์ล่วงหน้า

2.8 ความคุ้มค่าของการประเมิน (Costs) เป็นการพิจารณาค่าใช้จ่ายในการประเมินทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

2.9 การเปรียบเทียบผลการประเมิน (Comparisons) เป็นการพิจารณาเปรียบเทียบผลการประเมิน ซึ่งอาจจะเป็นการตัดสินอย่างไม่เป็นทางการ หรือการใช้โมเดลอื่น ๆ มาช่วยในการเปรียบเทียบ

2.10 การสรุปอ้างอิงผลการประเมิน (Generalizability) เป็นการพิจารณาถึงการที่ผู้อื่นสามารถนำผลของการประเมินไปใช้ในการออกแบบสำหรับการประเมินต่อไป

2.11 ความสำคัญของการประเมิน (Significance) เป็นการพิจารณาโดยการสังเคราะห์ทุกข้อที่กล่าวมาข้างต้น โดยการพิจารณาผลที่ได้จากการอ่านที่เกี่ยวกับคุณค่าของงานประเมิน

2.12 ข้อเสนอแนะในการประเมิน (Recommendation) เป็นการพิจารณาถึงข้อเสนอแนะสำหรับผู้อ่านงานประเมิน ทั้งนี้อาจจะมีสิ่งที่แนะนำหรือสิ่งที่ไม่แนะนำให้ทำตาม อาทิเช่น ปฏิเสธให้ทำตาม ให้มีการทำซ้ำเพื่อยืนยันหรือนำไปดำเนินการต่อ เป็นต้น

2.13 การรายงาน (Report) เป็นการรายงานผลการประเมิน จากเกณฑ์การประเมินอภิมานทั้ง 2 แนวคิดนี้ พบว่า เกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของ Stufflebeam (1974) และแนวคิดของ Scriven (1967) มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน จากเกณฑ์การประเมินที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น พบว่า มีความครอบคลุมทุกกระบวนการประเมิน ตั้งแต่การเริ่มกระบวนการตัดสินใจในการประเมิน การกำหนดเป้าหมายการประเมิน การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง การทำสัญญา การจัดทีมผู้ประเมิน การบริหารจัดการ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การรายงานข้อค้นพบและการนำผลการประเมินไปใช้ แต่มีสิ่งที่ยุวิจัยได้ศึกษาและพบข้อสังเกตว่าเกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม จะมีความละเอียด ครอบคลุมและชัดเจนมากกว่าเกณฑ์การประเมินของสคริฟเวน อาจเนื่องมาจากเกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม มีการแบ่งเกณฑ์การประเมินอภิมานออกเป็นรายมาตรฐานและภายใต้มาตรฐานแต่ละด้าน ได้มีเกณฑ์พิจารณาที่กล่าวถึงรายละเอียดของการประเมินไว้อย่างครอบคลุมและชัดเจน ตามขั้นตอนการประเมิน ในขณะที่เกณฑ์การประเมิน

ตามแนวคิดของสคริปเฟเวนมีการกล่าวถึงเกณฑ์การประเมินอภิमानไว้เป็นประเด็นอย่างกว้าง ๆ ทำให้ตีความยากแต่ก็ยังคงครอบคลุมสาระการประเมิน โดย ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2550, หน้า 70) ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม กับเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของสคริปเฟเวนไว้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินอภิमानตามแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม กับแนวคิดของสคริปเฟเวน

แนวคิดของ สตีฟเฟิลบีม	แนวคิดของสคริปเฟเวน												
	การบรรยาย	ภูมิหลังและบริบท	ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน	แหล่งที่มาของการประเมิน	คุณค่าของการประเมิน	กระบวนการในการประเมิน	ผลลัพธ์ของการประเมิน	ความคุ้มค่าของการประเมิน	การเปรียบเทียบผลการประเมิน	การสรุปอ้างอิงผลการประเมิน	ความสำคัญของการประเมิน	ข้อเสนอแนะในการประเมิน	การรายงาน
U1			●										
U2	●												
U3	●												
U4					●	●			●				
U5													●
U6										●		●	●
U7									●	●			●
U8							●						
F1						●							
F2		●	●			●	●						
F3					●			●		●	●		
P1	●	●		●		●							
P2						●							
P3				●		●				●			
P4					●	●							

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แนวคิดของ ศัพท์ฟิล์ม	แนวคิดของสคริปเวน												
	การบรรยาย	ภูมิหลังและบริบท	ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน	แหล่งที่มาของการประเมิน	คุณค่าของการประเมิน	กระบวนการในการประเมิน	ผลลัพธ์ของการประเมิน	ความคุ้มค่าของการประเมิน	การเปรียบเทียบผลการประเมิน	การสรุปอ้างอิงผลการประเมิน	ความสำคัญของการประเมิน	ข้อเสนอแนะในการประเมิน	การรายงาน
P5			●			●					●		
P6			●										
P7						●	●					●	●
P8					●						●		
A1	●												
A2	●	●											
A3	●				●								
A4	●		●	●									
A5						●							
A6						●							
A7						●							
A8						●			●				
A9						●			●				
A10							●	●	●				
A11						●					●		●

แนวคิด ทฤษฎีการวิจัยและพัฒนา

ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่มีการปรับกระบวนการเรียนเปลี่ยนกระบวนการสอน โดยใช้เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูผู้สอนต้องศึกษาผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อระบุประเด็นปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและการสร้างคุณลักษณะนิสัยที่ดี ในขณะที่สถานศึกษาโดยผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องก็ต้องร่วมพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาทำให้เกิดการคิดค้นเทคนิควิธีการ นวัตกรรม และเครื่องมือในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์และทดลองปรับปรุงพัฒนาเป็นวัฏจักรโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมในการพัฒนา การวิจัยและพัฒนาการศึกษา (Educational research and development) เป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการพัฒนาการศึกษา โดยใช้พื้นฐานการวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาและดำเนินการตรวจสอบคุณภาพผลิตผลทางการศึกษาพร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาหรือกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์ (2545, หน้า 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย เป็นวิธีการที่สำคัญวิธีหนึ่งที่นิยมใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาโดยเน้นหลักการ เหตุผล เป็นเป้าหมายหลักในกระบวนการพัฒนาและดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา

ทิสนา แคมณี (2543, หน้า 5) กล่าวถึง การวิจัยและพัฒนา (Research and development) ไว้ว่า คือ การวิจัยที่มุ่งเอาความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อ โดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลองใช้จนเป็นผลที่น่าพอใจ แล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นิโลบล นิมกัรรัตน์ (2543, หน้า 26) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา (Research and development) เป็นกระบวนการที่ใช้การพัฒนาและประเมินผล ขั้นตอนส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปทางการประเมินผลและผลผลิต จุดมุ่งหมายในการวิจัยและพัฒนาจะแตกต่างจากการวิจัยทั่วไป คือ วิจัยทั่วไปนั้นมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แต่การวิจัยและพัฒนานั้นมุ่งเกี่ยวกับการพัฒนาผลผลิตให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

Gay (2002, p. 8 อ้างถึงใน พิณทิพย์ ราชโรจน์, 2550, หน้า 5) ได้กล่าวถึง การวิจัยและพัฒนาว่า เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ภายในโรงเรียน ซึ่งผลิตภัณฑ์จากการวิจัยและพัฒนาจะหมายรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ของครูที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน วัสดุสำหรับการฝึกอบรม การเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อการสอนและระบบการจัดการ การวิจัยและพัฒนายังครอบคลุมถึงการกำหนดจุดประสงค์ลักษณะของบุคคลและระยะเวลา รวมถึงระยะเวลา ซึ่งจะสมบูรณ์ เมื่อผลิตภัณฑ์ถูกนำไปทดสอบภาคสนามและหาประสิทธิภาพให้ได้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐาน

Borg and Gall (2006, p. 782 อ้างถึงใน พิณทิพย์ ราชโรจน์, 2550, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาว่า คือ กระบวนการเพื่อพัฒนาและตรวจสอบ ความถูกต้องของผลิตผลทางการศึกษาซึ่งผลิตผลจะไม่ได้ หมายถึง สิ่งที่อยู่ในหนังสือ फिल्म หรือโปรแกรม

คอมพิวเตอร์เท่านั้นแต่ยังหมายรวมถึงวิธีการและ โปรแกรมการศึกษา การพัฒนาโปรแกรมที่จะทำให้เกิดระบบการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาอุปกรณ์และการฝึกอบรมบุคลากร ให้เหมาะสมกับงาน เป็นต้น

Richey and Nelson (1996) นิยามคำว่า Developmental research หมายถึง การศึกษา เกี่ยวกับการออกแบบ การพัฒนาและประเมินผลโปรแกรมการเรียนการสอน กระบวนการ และ ผลิตภัณฑ์ที่จะต้องมีความสอดคล้องภายในและมีประสิทธิผล เช่น การออกแบบการเรียนการสอน การพัฒนา หรือการประเมินผลกิจกรรม การศึกษาผลกระทบของการนำเอารูปแบบที่ได้จากการวิจัย ไปใช้การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ประกอบ ที่เป็นผลผลิตที่ใช้ในการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่มี วัตถุประสงค์ขั้นตอนการพัฒนาที่ชัดเจน โดยเมื่อได้แนวทาง นวัตกรรม รูปแบบ หรือเทคนิควิธีการ แล้วก็นำไปทดลองใช้เพื่อเก็บผลการใช้รูปแบบวิธีการนั้น ๆ มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปรับปรุง นำไปทดลองซ้ำจนได้วิธีการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ลักษณะของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่สามารถใช้ในการหาวิธีการพัฒนางาน ด้านการบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยที่สามารถช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ โดยเริ่มจากการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมหรือร่างรูปแบบการพัฒนางานแล้วมีการทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ การวิจัยและพัฒนาการศึกษาอาจ แบ่งตามเป้าหมายหลักของการดำเนินงานได้เป็น 2 ลักษณะ คือ (รัตนะ บัวสนธ์, 2552, หน้า 4)

1. งานวิจัยที่มีเป้าหมายมุ่งไปสู่การค้นคว้าสิ่งสมองค์ความรู้ ซึ่งอาจเป็นทฤษฎี หลักการ และกฎที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งการวิจัยทางการศึกษาประเภทนี้ดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายจากการวิจัยพื้นฐานหรืองานวิจัยบริสุทธิ์ที่มุ่งสร้างและทดสอบทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการวัดและประเมินผล ทฤษฎีการให้คำปรึกษาและทฤษฎี การบริหารการศึกษา เป็นต้น ปัญหาของการวิจัยประเภทนี้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากความสงสัยในทฤษฎีต่าง ๆ ว่ายังมีช่องว่างที่จะต้องทำการทดสอบเพื่อวิจัย เพื่อหาข้อสรุปหรือการยืนยันซึ่งนำไปสู่การเพิ่มเติมองค์ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป ผลงานวิจัยที่ได้จะมีประโยชน์ในการอธิบาย และทำนายปรากฏการณ์ทาง การศึกษาในเรื่องดังกล่าว

2. งานวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อมุ่งไปสู่การแก้ปัญหา หรือมุ่งหาคำตอบให้กับการปฏิบัติงานประจำทางการศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งนั้น เป็นการวิจัยเพื่อนำความรู้ ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในสภาพการณ์ศึกษา ซึ่งการวิจัยทางการศึกษาที่ดำเนินการ โดยมีเป้าหมายเช่นนี้ ก็คือ

การวิจัยประยุกต์ (Applied research) นั่นเอง ตัวอย่างของการวิจัยทางการศึกษาที่มีลักษณะเป็นการวิจัยประยุกต์ ได้แก่ การวิจัยเพื่อปรับพฤติกรรมของนักเรียนภายในชั้นเรียน การวิจัยเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบใหม่กับแบบเก่า การวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุ หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการทางการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา หรือการสำรวจติดตามสภาวะการปฏิบัติงานทำของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้งานวิจัยทางการศึกษาประเภทนี้ ปัญหาของการวิจัยส่วนใหญ่เกิดจากสถานการณ์ที่เป็นจริงทางการศึกษาหรือเกิดขึ้นจากการลงมือทำงานเกี่ยวกับการศึกษาแล้วประสบกับปัญหาในการดำเนินการ

ลักษณะของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational research and development, R&D) อาจแบ่งตามการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาโดยอาศัยพื้นฐานการวิจัย (Research based educational development) โดยแบ่งตามลักษณะผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาได้ ดังนี้ (พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2535, หน้า 21; อานาจ ช่างเรียน, 2542)

1. ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่เป็นวัสดุครุภัณฑ์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา หมายถึง การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาในลักษณะการคิดค้น ประดิษฐ์ สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเพื่อเสริมให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพโดยอาศัยกระบวนการทางการวิจัยและการบูรณาการศาสตร์แขนงอื่น ๆ มาผสมผสานเพื่อให้เกิดวัสดุครุภัณฑ์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง ยกตัวอย่าง เช่น ฟิล์ม สไลด์ แผ่นคอมแพคดิสก์ คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2. ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่เป็นเทคนิควิธีและกระบวนการทางการศึกษา หมายถึง การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ระบบ รูปแบบ เทคนิควิธีการเพื่อปรับปรุงให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนพัฒนาดีขึ้น เช่น รูปแบบการสอนแบบอุปนัย (Joyce & Weil, 1980) รูปแบบการสอนตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ โดย สาโรช บัวศรี (2526) เป็นต้น

3. การวิจัยและพัฒนาเพื่อตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เป็นการวิจัย และพัฒนาที่มุ่งค้นหาความรู้ใหม่โดยมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินอยู่และตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา

ลักษณะของงานวิจัยและพัฒนาทางการศึกษายังสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะของการทำวิจัยโดยแต่ละประเภทมีธรรมชาติและเป้าหมายที่แตกต่างกันงานทั้ง 4 ลักษณะนี้จึงแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่

1. งานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นการวิจัยที่มีการตั้งโจทย์การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง ดังนั้น ประเด็นวิจัยจึงถูกตั้งขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล และดำเนินการวิจัยโดยนักวิจัย กระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยมักเป็นแบบระดมความคิด โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมทั้งในส่วนของผู้ใช้ข้อมูล ผู้ประกอบการ สถานศึกษานักวิจัย และผู้ที่ได้รับผลกระทบ (เช่น อาจใช้วิธีการระดมความคิดแบบ ZOPP หรือ Objective project planning) เมื่อได้กรอบการวิจัยแล้ว จึงประกาศเชิญชวนให้นักวิจัย ได้ยื่นข้อเสนอโครงการวิจัยตามกรอบที่ได้ระบุไว้แล้ว โดยในขั้นแรกแนะนำให้เสนอเป็นเอกสารเชิงหลักการ ก่อน เมื่อได้ปรับแต่งแนวคิดได้ตรงกันแล้ว จึงพัฒนาไปสู่การเขียนข้อเสนอโครงการฉบับเต็มต่อไป ประเด็นวิจัยสำหรับโครงการประเภทนี้ คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัจจุบันของเรื่องนั้น ๆ และการวิจัยดังกล่าวจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษานั้นต่อไป

2. งานวิจัยเพื่อเตรียมรองรับปัญหาในระยะปานกลางถึงระยะยาว เป็นงานวิจัยที่เตรียมความพร้อมสำหรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยปัญหาดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้น การกำหนดกรอบการวิจัยหรือตั้งโจทย์วิจัย จะต้องอาศัยความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างมาก โจทย์การวิจัยอาจมาจากนักวิจัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องหรือจากการระดมความคิดก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ต้องมีหลักฐานยืนยันแนวคิดนั้น ๆ อย่างชัดเจนและรัดกุมว่ามีโอกาสเป็นไปได้สูงที่เรื่องดังกล่าวจะเป็นปัญหาสำคัญในอนาคตทั้งระยะใกล้และไกล

3. งานวิจัยและพัฒนาซึ่งนำไปสู่การสร้างผลิตภัณฑ์นวัตกรรมทางการศึกษา หรือเป็นการวิจัยเพื่อให้ได้ทางเลือกใหม่ในการพัฒนา โจทย์ของงานวิจัยประเภทนี้มักถูกกำหนดโดยนักวิจัยหรือผู้ที่เชี่ยวชาญในวงการนั้น ๆ การพัฒนาโครงการประเภทนี้ จำเป็นต้องมีหลักฐานยืนยันแนวคิดอย่างชัดเจน รวมทั้งต้องชี้ให้เห็นความสำคัญและความเป็นไปได้ในเรื่องที่จะวิจัยอย่างชัดเจน นอกจากนี้ต้องมีการคำนึงถึงความเป็นไปได้การขยายผลงานวิจัยดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์ในแง่มุมต่าง ๆ ด้วย

4. งานขยายผลการวิจัย เป็นกระบวนการจัดการปลายทางเพื่อหาข้อมูลบางประการ หรือสนับสนุนกิจกรรมบางอย่างเพื่อให้ผลงานที่ได้จากการวิจัย ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ประโยชน์โดยกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงลักษณะงานประเภทนี้อาจไม่ใช่งานวิจัยอย่างแท้จริงตามความเข้าใจของบุคคลทั่วไป อย่างไรก็ตามบางกรณีการดำเนินงานเช่นนี้อาจมีความจำเป็นในการผลักดันให้ผลงานถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง

กล่าวโดยสรุปการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาทุกรูปแบบเน้นการแก้ปัญหาจากสภาพที่เป็นจริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้การศึกษาพัฒนาปรับปรุงให้ก้าวหน้าดียิ่งขึ้น ผลที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาสามารถนำประโยชน์ได้จริงในการปรับปรุงวัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา เทคนิควิธี และ

กระบวนการทางการศึกษา และคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพเพราะกระบวนการวิจัยมีการทดลอง ปรับปรุงแก้ไข พัฒนา ตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผลการวิจัยจนเป็นที่น่าพอใจและยอมรับได้จึงจะสรุปเป็นรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม

ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การพัฒนาถือเป็นรูปแบบหนึ่งของวิจัยประยุกต์ (Applied research) เพราะการวิจัยพัฒนามีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลที่ได้ไปทำประโยชน์ให้แก่มนุษย์ เพื่อให้ชีวิตมนุษย์มีความสุข และสะดวกสบายยิ่งขึ้น การวิจัยและพัฒนา มีแนวทางการดำเนินการที่เป็นขั้นตอน (Borg & Gall, 1996, pp. 784-785 อ้างถึงใน พิณฑิพย์ ราชโรจน์, 2550, หน้า 7) ได้กำหนดขั้นตอนที่สำคัญในการวิจัยและพัฒนาไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการกำหนดผลิตภัณฑ์ และรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการกำหนดความต้องการ รวบรวมข้อมูล การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการเขียนความสำคัญและที่มา
2. ขั้นการวางแผนวิจัยและพัฒนา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต ประมาณค่าใช้จ่าย รวมถึงการจำกัดทักษะในการเรียนเพื่อป้องกันกิจกรรมทางการเรียนและการทดสอบย่อย
3. ขั้นการพัฒนาารูปแบบของผลิตภัณฑ์เบื้องต้น เป็นขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์ กระบวนการและการประเมินผลการสอนเพื่อวางแผนงาน การออกแบบ และดำเนินการสร้างผลิตภัณฑ์ตามที่ได้ออกไว้
4. ขั้นการทดสอบภาคสนามเบื้องต้น ขั้นนี้จะทำการทดสอบกับโรงเรียน จำนวน 1-3 โรงเรียน กับนักเรียน 6-12 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตและการสอบถาม แล้วทำการวิเคราะห์ผล
5. ขั้นการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 เป็นการนำข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงแล้ว จาก ข้อ 4 มาใช้ในการพิจารณาปรับปรุง
6. ขั้นการทดสอบภาคสนาม คือ การนำข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงแล้วจากข้อ 5 มาใช้ในการพิจารณาปรับปรุง เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะนำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดสอบกับโรงเรียนจำนวน 5-15 โรงเรียน และใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 30-100 คน
7. ขั้นการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 เป็นการนำข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ได้จากขั้นการทดสอบหรือทดลองผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 มาใช้ในการพิจารณาปรับปรุง

8. ขั้นการทดสอบการใช้ภาคสนามขั้นตอนนี้เป็นการนำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลิตภัณฑ์ โดยการใช้โรงเรียน 10-30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 40-200 คน

9. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองตามขั้นตอนที่ 8 มาปรับปรุงแก้ไข

10. การเผยแพร่และนำเสนอผลขั้นตอนนี้เป็นการเขียนรายงานการวิจัยผลิตภัณฑ์ เพื่อเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ นำเสนอผลงานวิจัยและพัฒนาในที่ประชุมสัมมนาวิชาการและติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาหรือหน่วยงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำผลิตภัณฑ์นั้นเผยแพร่ออกไปใช้

ในขณะที่ Borg and Gall (1989) ได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาไว้ในหนังสือ “Educational research: An introduction” ดังนี้

1. การกำหนดและรวบรวมข้อมูลในด้านผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา หรือเป้าหมายที่จะวิจัยและพัฒนา การกำหนดคุณลักษณะทั่วไป รายละเอียดของการนำไปใช้และวัตถุประสงค์ของการใช้ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์การศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนา 4 ข้อ คือ

1.1 ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่

1.2 ความก้าวหน้าทางวิชาการมีเพียงพอในการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

1.3 บุคลากรที่มีอยู่ มีทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษานั้นหรือไม่

1.4 ผลิตภัณฑ์นั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

2. การวางแผนการวิจัยและพัฒนา การวางแผนการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์

2.2 ประมาณการค่าใช้จ่าย

2.3 การกำหนดกำลังคนในการเก็บข้อมูล

2.4 การกำหนดระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้

2.5 พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนที่ 2 ในการวางแผนการวิจัยและพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจะสามารถคาดคะเนได้ว่าการวิจัยครั้งนี้จะมีแนวทางเป็นไปได้หรือประสบความสำเร็จตามเวลาที่วางแผนไว้หรือไม่

3. การพัฒนารูปแบบขั้นตอนของการผลิตภัณฑ์ขั้นตอนนี้เป็นการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็น โครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น

ก็ต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตร คู่มือผู้ฝึกซ้อม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผล โดยให้สอดคล้องกับมุ่งหมายของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ตั้งไว้

4. ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ในขั้นนี้จะเป็นการนำผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นการพัฒนา ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพ 3 ครั้ง ได้แก่

4.1 การทดลองขั้นต้นของผลิตภัณฑ์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก 6-12 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ หลังจากนั้นนำข้อมูลและผลการทดลองมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลและผลการทดลองที่ได้จากขั้นที่ 4 มาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

4.2 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 ในขั้นนี้จะนำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้โรงเรียนประมาณ 5-15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30-100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับทดสอบหลังเรียน (Post-test) นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ ของการใช้ผลิตภัณฑ์ อาจมีกลุ่มควบคุมการทดลองถ้าจำเป็น หลังจากนั้นนำข้อมูลและผลการทดลองมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลและผลการทดสอบที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

4.3 ทดสอบหรือทดลองผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 ในขั้นนี้จะนำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้โรงเรียนประมาณ 10-30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40-200 คน ประเมินโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลและผลการทดลองที่ได้ มาปรับปรุงเพื่อเผยแพร่ต่อไป

5. การเผยแพร่ เสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุม สัมมนาทางวิชาการวิชาชีพ ส่งไปลงเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปในสถานศึกษาต่าง ๆ หรือติดต่อกับบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายต่อไป

โดยสรุปแล้วการวิจัยและพัฒนาเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองที่เน้นการปฏิบัติจริง การทดลองใช้และปรับปรุงโดยใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบเป็นการประยุกต์ ทั้งการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาทางการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนา ทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิตที่มีขั้นตอนที่ ชัดเจนในการทดลองและปรับปรุงพัฒนาจนเกิดผลเป็นที่น่าพอใจและมีประสิทธิภาพสามารถนำผล ที่เกิดจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรงอย่างเป็นรูปธรรม

ขอบข่ายของงานวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาเป็นงานวิจัยที่มีเป้าหมายหลัก ในการวิจัยเพื่อการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในกระบวนการผลิต การตลาด อุตสาหกรรมหรือสังคม ดังนั้น การวัดความสำเร็จของโครงการวิจัยและพัฒนา จึงวัดที่ความสำเร็จจากการที่ผลงานนั้น ๆ ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เชิงนโยบาย หรือในเชิงสาธารณะ (รุจโรจน์ แก้วอุไร, 2550) เป็นงานวิจัยที่สร้างสรรค์งานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้โดยการใช้แนวทางการสร้างผลงานบนฐานของการวิจัย ซึ่งแนวทางที่นิยมของการวิจัยและพัฒนา มี ดังนี้ (ยุทธ ไกรวรรณ, 2545)

1. การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงรูปแบบ (Model research & development) คือ การนำหลักการและทฤษฎี มาผสมผสานกับเครื่องมือและการประยุกต์ใช้จริง โดยนำมาเข้าสู่กระบวนการวิจัยทดลองหารูปแบบจนเกิดประสิทธิภาพ ดังเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น การพัฒนารูปแบบสถานีทดลองยางพาราสำหรับชุมชน การพัฒนารูปแบบห้องเรียนเสมือนจริงทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product research & development) การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้ ขอบข่ายการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จะอยู่ในกลุ่มการวิจัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จะมุ่งเน้นประเด็นที่ตัวผลิตภัณฑ์ เช่น พัฒนาให้มีความแข็งแรง การขึ้นรูป การดูดซึมน้ำ การลดความทนไฟ ความเหมาะสมกับการใช้งาน เป็นต้น งานวิจัยและพัฒนา จะช่วยให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความต้องการ

3. การวิจัยและพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ (Equipment research & development) เป็นการวิจัยและพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ในระบบการผลิตให้มีความสะดวกในการใช้งาน อย่างดีมีประสิทธิภาพ มีความคงทน ลดต้นทุน คุณภาพและผลผลิตดี เช่น การวิจัยและพัฒนาเครื่องปลูกทุเรียน การวิจัยและพัฒนาอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น

4. การวิจัยและพัฒนาสร้างนวัตกรรม (Innovation research & development) เป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ที่ยังไม่เคยมีใครวิจัยมาก่อน เช่น เครื่องกรองน้ำระบบสุญญากาศ เครื่องสูบน้ำแบบพลังแสงอาทิตย์ เป็นต้น

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research)

ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

นิตยา เงินประเสริฐศรี (2544, หน้า 61-62) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการเดินทางไปสู่การพัฒนา (Journey of development)

โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่มีไปสู่สิ่งที่สามารถเป็นไปได้ ทั้งในระดับปัจเจกชนและระดับสังคม โดยหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่กระบวนการวิจัย ซึ่งใช้แนวทางร่วม (Collaborative approach) ระหว่างนักวิจัยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งนี้ กระบวนการวิจัยจะต้องเป็นประชาธิปไตย ยุติธรรม มีอิสระ และส่งเสริมคุณค่าของชีวิต และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้าร่วมสังเกต ตรวจสอบสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของตน ทรัพยากรที่มีอยู่ อุปสรรคและปัญหาที่ปรากฏอยู่ ตรวจสอบทางเลือกที่เป็นไปได้ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจิตสำนึกไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่

สุภางค์ จันทวานิช (2548, หน้า 67-68) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจาก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในกิจกรรมวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหาการดำเนินการ การติดตามผล จนกระทั่งถึงขั้น ประเมินผล

สมโภชน์ อเนกสุข (2548, หน้า 18) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของการวิจัยที่นักวิจัยมีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนหนึ่งขององค์กรและเป็นนักวิจัย เป็นการนำแนวคิดและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาศึกษา โดยผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยช่วยกันแสวงหารูปแบบของการพัฒนาหรือหาวิธีการแก้ปัญหา มีการพัฒนาความสำนึกในการวิเคราะห์วิจารณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงสถานะความเป็นอยู่และวิถีชีวิต ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพโครงสร้างความสัมพันธ์พื้นฐานในสังคมตนเอง

Kemmis and McTaggart (1988) ได้ให้ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการวิจัยที่กลุ่มสะท้อนตนเอง สืบค้นและดำเนินการโดยผู้มีส่วนร่วมในสังคมเพื่อปรับปรุงความเป็นธรรมและความมีเหตุมีผลของการปฏิบัติในสังคมของตนเอง

ดังนั้น จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการวิจัยที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการวิจัย

หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประกอบไปด้วย กระบวนการค้นคว้าทางสังคม (Social investigation) การให้การศึกษา (Education) และการกระทำหรือปฏิบัติ (Action) เพื่อที่จะให้กลุ่มผู้ถูกกดขี่ หรือด้อยโอกาสในสังคมได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และทำความเข้าใจกับสภาพการณ์ที่ปรากฏอยู่ รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้เรียนรู้และแก้ไขปัญหา ร่วมกันระหว่างหลายฝ่าย อันเป็นการสร้างความรู้ให้กับสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรมซึ่ง พันธุ์ทิพย์ รามสูต (2540, หน้า 33-35) อธิบายไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีหลักการสำคัญที่ให้

ความเคารพต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนระบบการสร้างความรู้ ซึ่งแตกต่างไปจากของนักวิชาการ โดยประกอบด้วย

1. ปรับปรุงความสามารถและพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ด้วยการส่งเสริมกระดับ
2. ศึกษาและพัฒนาความเชื่อมั่นให้เกิดการวิเคราะห์/ สังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของตนเองซึ่งเป็นการนำเอาศักยภาพเหล่านี้มาใช้ประโยชน์
3. ให้ความรู้ที่เหมาะสมแก่ชาวบ้าน ตลอดจนมีการนำไปใช้อย่างเหมาะสม
4. สนใจปริทัศน์ของชาวบ้าน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับประเด็นปัญหา
5. การปลดปล่อยแนวความคิดเพื่อให้ชาวบ้านและคนยากจนด้อยโอกาส สามารถมองความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเสรี มองสภาพการณ์และปัญหาของตนเอง วิเคราะห์วิจารณ์ ตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2545, หน้า 241) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งเข้าร่วมศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล รวมทั้งการหาประเด็นปัญหาเชิงพัฒนาและวรรณกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนตนมิใช่การรอคอยแต่นักวิจัยและนักพัฒนามาดำเนินการให้
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลความเป็นจริง แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมหรือมีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นนั้น
3. เพื่อให้มีการขับเคลื่อนมวลสมาชิกเข้าด้วยกัน เป็นกระบวนการของผู้มีความรับผิดชอบร่วมกัน เรียนรู้ด้วยกันและแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Kemmis and Wilkinson (1988, p. 556) ได้สรุปลักษณะที่สำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นกระบวนการทางสังคมที่นักวิจัยมีเจตนาขยายความสัมพันธ์ของบุคคลแต่ละบุคคลกับบุคคลอื่น ๆ เพื่อทำความเข้าใจว่าแต่ละบุคคลสร้างความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างไร
2. รูปแบบการวิจัยเน้นการมีส่วนร่วม หมายความว่า แต่ละคนจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ตนทำแล้วเสนอความรู้ความคิดเห็นต่อบุคคลอื่น รวมทั้งผลักดันให้เกิดการกระทำร่วมกัน

3. เป็นความร่วมมือในการปฏิบัติร่วมกัน เพราะการวิจัยจะมีความสมบูรณ์ต้องเกิดจากการกระทำของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการปฏิบัติเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนหรือสร้างความรู้ให้กับองค์การทางสังคม เพื่อลดความไม่สมเหตุสมผล ความสับสนและความไม่ยุติธรรมในการปฏิบัติหรือจากปฏิสัมพันธ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ

4. การดำเนินงานไม่มีการบังคับ ทุกคนเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์ที่ไม่มีเหตุผลและโครงสร้างที่ไม่ยุติธรรมซึ่งเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาตนเอง

5. ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเป็นอิสระในตัวเองจากข้อกำหนดต่าง ๆ เช่น สื่อภาษา และกระบวนการทำงาน เป็นต้น

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถเกิดขึ้นซ้ำกันได้อีก โดยพิจารณาผลที่สะท้อนกลับและเหตุผลที่เหมาะสม เพราะเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ

Cresswell (2003, p. 614) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. มีจุดเน้นไปสู่การปฏิบัติ
2. การดำเนินการวิจัยมีการปฏิบัติร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นความร่วมมือกันระหว่างนักวิจัยและผู้เข้าร่วมวิจัย
4. เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต (Dynamic process) ของเกลียวปฏิสัมพันธ์ที่มีกระบวนการย้อนกลับและนำไปสู่การพัฒนาขั้นต่อไป (Back and forth) จากผลสะท้อนของสิ่งที่เป็นปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติ
5. การพัฒนาผลการดำเนินงานต้องสามารถปฏิบัติได้
6. มีการนำเสนอผลการวิจัยต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียนในท้องถิ่น ชุมชน และบุคคลทางการศึกษา เป็นต้น

สมโภชน์ อเนกสุข (2548, หน้า 18) สรุปว่าลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผลการปฏิบัติ และการปรับปรุงแผนเพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรช่วงต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่พึงพอใจซึ่งกระบวนการวิจัยต้องมีความยืดหยุ่นสูง มีความเป็นพลวัต ไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเชิงเส้นตรงสามารถทำการวิจัยซ้ำกันได้อีก โดยพิจารณาจากผลสะท้อนกลับ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาแผนงานและกระบวนการวิจัยลำดับต่อไป

ดังนั้น ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ รูปแบบเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง เน้นการปฏิบัติและมีกระบวนการยืดหยุ่นเป็นพลวัตเกิดขึ้นซ้ำกัน ได้อีกเป็นเกลียวปฏิสัมพันธ์ โดยพิจารณาจากผลสะท้อนของสิ่งที่เป็นปัญหาการรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติ

องค์ประกอบสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบที่สำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 3 ประการ ดังนี้ (สิทธิณัฐ ประพุทธนิติสาร, 2546, หน้า 49-52)

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและการแสวงหาคำตอบที่ทั้งการพัฒนาและการแสวงหาคำตอบ
2. มีการกระทำ (Action) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมองค์ความรู้มีการเชื่อมต่อการปฏิบัติการหรือการได้มาซึ่งผลการวิจัยไปสู่การพัฒนาแบบวงจร
3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning process)

Walton and Gaffney (1991, pp. 122-123 อ้างถึงใน นิตยา เงินประเสริฐ, 2544, หน้า 62) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยในการวิจัย โดยตระหนักยอมรับคุณค่าของผู้เข้าร่วมปฏิบัติ (Participation) สมาชิกชุมชน ประชาชน ผู้ปฏิบัติงาน และอาสาสมัครต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวเป็นผู้มีประสบการณ์จะสร้างองค์ความรู้ที่มีประโยชน์จากภูมิปัญญาของตน โดยพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
2. การกระทำ (Action) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การวิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงความพยายามต่าง ๆ ของผู้มีส่วนร่วมในสถานการณ์เฉพาะ ดังนั้น จึงมีการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
3. การวิจัย (Research) ซึ่งเป็นความพยายามอย่างมีระบบที่จะสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการในสถานการณ์เฉพาะ

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม

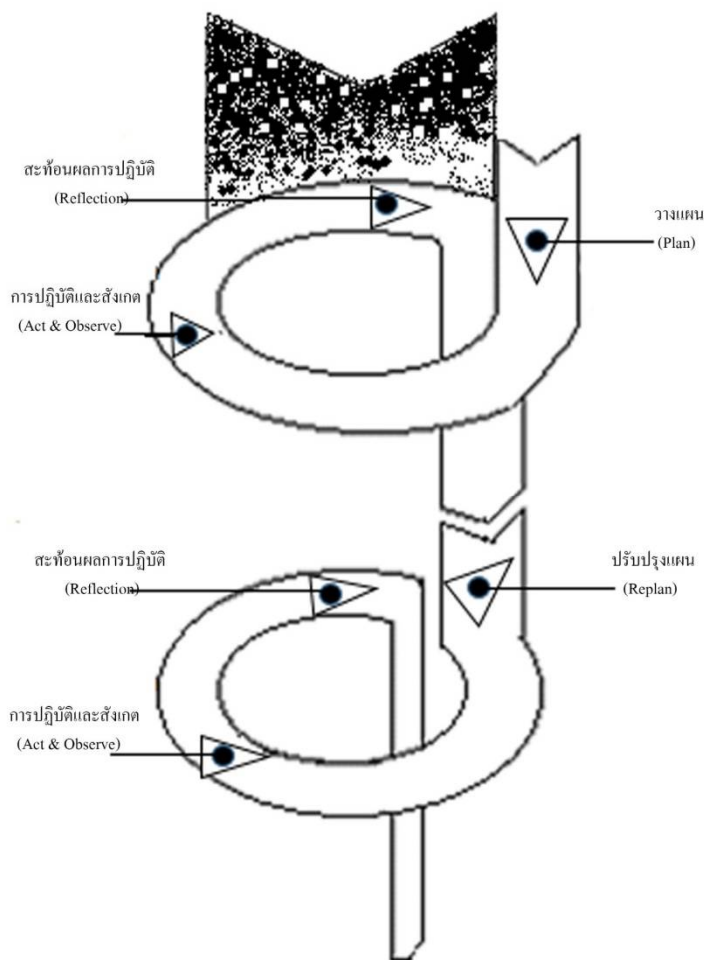
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2543, หน้า 82)

1. ระยะก่อนทำวิจัย (Pre-research phase) ได้แก่
 - 1.1 การคัดเลือกชุมชนและการเข้าถึงชุมชน
 - 1.2 การบูรณาการตัวนักวิจัยที่เข้าประชุม
 - 1.3 การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน

2. ระยะของการทำวิจัย (Research phase) ได้แก่
 - 2.1 การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกับชุมชน
 - 2.2 การฝึกอบรมทีมวิจัยท้องถิ่น
 - 2.3 การวิเคราะห์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการ PAR และกำหนดแนวทางแก้ไข
 - 2.4 การออกแบบวิจัยและเก็บข้อมูล
 - 2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.6 การนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมหมู่บ้าน
 3. ระยะทำแผน (Planning phase) ได้แก่
 - 3.1 การอบรมทีมงานวางแผนท้องถิ่น
 - 3.2 การกำหนดโครงการหรือกิจกรรม
 - 3.3 การศึกษาความเป็นไปได้ของแผนงาน
 - 3.4 การแสวงหางบประมาณและหน่วยงานที่สนับสนุน
 - 3.5 การวางแผนเพื่อติดตามและประเมินผล
 4. ระยะการนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation phase) ได้แก่
 - 4.1 การกำหนดทีมงานปฏิบัติการอาสาสมัคร
 - 4.2 การอบรมทีมงานปฏิบัติงานอาสาสมัคร
 5. ระยะการติดตามและประเมินผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Monitoring and evaluation phase) ได้แก่
 - 5.1 การจัดตั้งทีมงานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหมู่บ้านขึ้นมา
ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายปฏิบัติทุกระยะ
 - 5.2 เสนอผลการประชุมต่อที่ประชุมหมู่บ้าน
- Kemmis and McTaggart (1998, pp. 11-15) กำหนดขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การกระทำ/ ดำเนินการ (Action) การสังเกตผล (Observation) การสะท้อน/ ทบทวน (Reflection) ดังนี้
1. การวางแผน (Planning) การเลือกกิจกรรมกำหนดในแผน ต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ดี มีการตรวจสอบอย่างรอบคอบ มีการวิเคราะห์สภาพการณ์และกำหนดยุทธวิธีการดำเนินการให้อยู่ในแนวของการปฏิบัติจริงให้ชัดเจนโดยเน้นให้เห็นการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด
 2. การปฏิบัติ (Action) เป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการควบคุมการดำเนินงานเป็นอย่างดี เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด แต่ในทางปฏิบัติ อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากแผน ดังนั้น แผนจึงต้องมีการยืดหยุ่น

3. การสังเกตผล (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สังเกตการณ์ กระทำ วิธีการกระทำ อิทธิพลเกี่ยวเนื่องกับการกระทำอื่นและผลการกระทำตามเนื้อหาที่จะต้องปฏิบัติและผลของการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการบันทึกการปฏิบัติงานไว้เป็นหลักฐาน ดังนั้น การสังเกตเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง

4. การสะท้อน/ ทบทวน (Reflection) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นำผลของการปฏิบัติ และการสังเกตมารวบรวมการวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย สรุปผล สะท้อนข้อมูลย้อนกลับไปสู่ การวางแผน การดำเนินการครั้งต่อไป ซึ่งวนกลับไปสู่วงจรการปฏิบัติอีกครั้งหนึ่ง วงจรนี้มีลักษณะ เหมือนขดลวด (Spiral circle) ดังภาพ

ภาพที่ 3 วงจรการวิจัยปฏิบัติการของ Kemmis and McTaggart (1998 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒนา, 2548)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต (Dynamic process) ของเกลียวปฏิสัมพันธ์ มีกระบวนการย้อนกลับและนำไปสู่การพัฒนาขั้นต่อไป (Back and forth) จากผลสะท้อนจากสิ่งที่เป็นปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis and McTaggart (1998)

เทคนิคและเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

เทคนิค A-I-C (Appreciation-influence-control)

เทคนิค A-I-C คิดค้นและพัฒนาโดย Dr. William E. Smith และ Ms. Turid Sato ซึ่งเทคนิค A-I-C คือ กระบวนการประชุมที่มีวิธีการหรือขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัญหา ข้อจำกัด ความต้องการ และศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่ประชุมระดมพลังสมองเพื่อแก้ไขปัญหาและแนวทางในการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งวิธีการของ A-I-C เป็นการเชิญคนที่จะร่วมกันทำงานทั้งหมดมาเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะดำเนินการใน 3 ขั้นตอน ดังนี้ (ชอบ เข้มกลัด และ โกวิทช์ พวงงาม, 2547, หน้า 54-58)

ขั้นตอนที่ 1 A หมายถึง Appreciation เป็นการทำให้ทุกคนยอมรับและชื่นชมคนอื่น โดยไม่แสดงการต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์ ทุกคนจะมีโอกาสแสดงออกอย่างทัดเทียมกันด้วยภาพ ข้อเขียน หรือคำพูด ว่าเขาเห็นสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไรและเขาอยากเห็นความสำเร็จในอนาคตอย่างไร ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีโอกาใช้ข้อเท็จจริง เหตุผล และความรู้สึก ตลอดจนการแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ ตามความจริง เมื่อทุกคนที่แสดงออกได้รับการยอมรับจากคนอื่นจะทำให้ทุกคนมีความรู้สึกที่ดี มีความสุข ความอบอุ่น และเกิดพลังขึ้นในระหว่างคนที่มาประชุมด้วยกัน ซึ่ง A แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น รับฟัง ยอมรับ และสรุปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 I หมายถึง Influence เป็นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แต่ละคนมีอยู่ มาช่วยกันกำหนดวิธีการ หรือยุทธศาสตร์ ที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน วิธีการที่เสนอแนะมาทั้งหมดจะถูกนำมาจัดหมวดหมู่ แยกแยะ และพิจารณาว่าสมควรจะกระทำได้วิธีการที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกันว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จที่กลุ่มต้องการ ซึ่ง I เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์มาตรการและเสนอทางเลือก เพื่อให้บรรลุความมุ่งหวัง บรรลุภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. คิดกิจกรรม โครงการที่จะทำให้บรรลุตามความมุ่งหวัง/ ภาพที่พึงประสงค์

ซึ่งดำเนินการโดยให้แต่ละคนคิดยุทธศาสตร์ ประมาณคนละ 1-3 ข้อ จากนั้นเขียนยุทธศาสตร์ลงบนแผ่นกระดาษย่อยแผ่นละ 1 ข้อ อธิบายแลกเปลี่ยนความคิดในกลุ่มเล็ก คัดเลือกยุทธศาสตร์ที่เห็นว่า

ดีที่สุดประมาณ 3-5 ข้อ อภิปรายแลกเปลี่ยนกัน เพื่อหาข้อยุติที่มีเหตุผล กลุ่มพอใจมากที่สุด ยอมรับมากที่สุด

2. จัดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 3 C หมายถึง Control เป็นการนำวิธีการที่กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ

(Action plan) อย่างละเอียด ทำอะไร มีหลักการและเหตุผลอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไร

ใครรับผิดชอบเป็นหลัก ใครต้องให้ความร่วมมือ จะใช้งบประมาณค่าจ้างอย่างไร จากแหล่งใด ในขั้นนี้สมาชิกแต่ละคนจะเลือกว่า ตนสมควรใจรับผิดชอบเรื่องใด ใครจะให้ความร่วมมือในเรื่องใด ใครจะเป็นผู้ร่วมวางแผนปฏิบัติการข้อใด เป็นการกำหนดข้อผูกพันให้ตนเองเพื่อควบคุมให้เกิดการกระทำอันจะนำไปสู่การบรรลุผลที่เป็นเป้าหมายหรืออุดมการณ์ร่วมกันของกลุ่มในที่สุด ซึ่ง C เป็นการทำงานร่วมกันโดยนำเอาโครงการและกิจกรรมมาสู่การปฏิบัติและจัดกลุ่มดำเนินการที่แต่ละคนถนัด

เทคนิค FSC

กิจกรรม FSC (Future search conference) หรือการประชุมเพื่อสร้างอนาคตร่วมกัน เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) ของผู้แทนกลุ่มเฉพาะหลายประเภท ซึ่งต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนั้นมาร่วมกันทำงานและสร้างวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อให้ได้แผนหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับการนำไปปฏิบัติจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ของกลุ่ม ทั้งนี้ โดยใช้ออนาคตที่เต็มไปด้วยความหวังเป็นจุดประสงค์ในการทำงาน ไม่ใช่ปัญหาเป็นตัวตั้ง เพราะจะทำให้รู้สึกท้อแท้และสิ้นหวังในการแก้ปัญหา กิจกรรม FSC ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ดังนี้ (ทวิศักดิ์ นพเกษตร, 2541, หน้า 32-44)

2.1 การวิเคราะห์เหตุการณ์ในอดีต เพื่อเชื่อมโยงกับสภาพการณ์และแนวโน้มในปัจจุบัน

2.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อความเข้าใจในทิศทางและปัจจัยที่มีอิทธิพลในประเด็นหลักของการประชุม

2.3 การสร้างจินตนาการถึงอนาคตที่พึงปรารถนาในประเด็นหลักของการประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดความคิดเห็นและสร้างแผนปฏิบัติการไปสู่อนาคตร่วมกัน

เทคนิค SWOT

การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT (Strength weakness opportunity threat) เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา โดยวิเคราะห์ว่า ชุมชนท้องถิ่นของเรามีจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และข้อจำกัดหรืออุปสรรค (Threat) อย่างเป็นป้าง ผลจากการทำกิจกรรม SWOT จะทำให้ทราบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

ชุมชน จากนั้นร่วมเสนอกลยุทธ์ทางเลือกซึ่งจะสามารถนำไปวางแผนพัฒนาชุมชนได้อย่างเหมาะสมและจะเป็นการดีถ้าคนในชุมชนท้องถิ่นส่วนมากมีส่วนร่วมด้วย

เมื่อพิจารณาขั้นตอนของกิจกรรม SWOT จะมีมติของการวิจัยแฝงอยู่ กล่าวคือ การที่จะวิเคราะห์ชุมชนท้องถิ่น ได้นั้น จะต้องมีข้อมูลที่ได้จากสภาพจริงของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ (สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, 2545, หน้า 258)

การสนทนากลุ่ม (Focus group interview)

กิจกรรมความเห็นของกลุ่มเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่เป็นารเริ่มต้นที่ดีของการพัฒนาท้องถิ่นชุมชน เป็นการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปนำไปสู่การวางแผนที่ดี การอภิปรายดังกล่าวต้องมีความเที่ยงตรง ความเห็นของกลุ่ม หรือกระบวนการสนทนากลุ่ม เป็นการพูดคุยแบบธรรมชาติ คนที่มีบทบาทสำคัญ คือ พิธีกรหรือผู้นำกลุ่ม (Moderator) ในการพูดคุยแบบความเห็นของกลุ่มนี้ ต้องมีการกำหนดกลุ่มคนที่พูดคุย เวลา สถานที่ หัวข้อที่จะพูดคุยและบรรยายในการพูดคุย

วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม มี ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประเด็นเฉพาะด้าน
2. เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนร่วมได้ส่วนเสียบกับประเด็นนั้น ๆ แสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูล

รายละเอียด

3. เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

องค์ประกอบของ ความเห็นของกลุ่ม ได้แก่ บุคคลที่ร่วมสนทนากลุ่มไม่ต่ำกว่า 6-12 คน พิธีกรจะต้องรู้พื้นที่นั้นแล้วพอสมควร และรู้ขอบเขตของชุมชน จึงเลือกกิจกรรมใช้ความเห็นของกลุ่ม และในการสนทนาแต่ละครั้งจะใช้ระยะเวลาตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

บทบาทของบุคคลที่เข้าร่วมในสนทนากลุ่ม มี ดังนี้

1. พิธีกร (Moderator/ Facilitator) ทำหน้าที่เป็นผู้จุดประเด็นหรือชักจูงให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นตามประเด็นคำถามที่ได้มาจากวัตถุประสงค์ของปัญหาการวิจัยและต้องควบคุมการสนทนาให้อยู่ในประเด็นและวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในการสร้างคำถามใหม่

2. บุคคลเป้าหมายของการสนทนา (Discussion) ทำหน้าที่ในการพูดคุยแสดงความคิดเห็นในประเด็นข้อคำถามต่าง ๆ

3. ผู้จัดบันทึกการสนทนา (Note taker) ทำหน้าที่จดระหว่งการสนทนากลุ่มห้ามมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

4. ผู้ช่วย (Assistants) ทำหน้าที่ควบคุมเทป อำนวยความสะดวกและดูแลแก้ปัญหาอื่น ๆ (ชอบ เข้มกลัด และ โกวิทช์ พวงงาม, 2547, หน้า 65; นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2547, หน้า 244)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประสงค์ สุกุลชัง (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจ สภาพการปฏิบัติ สภาพปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา และเจตคติต่อการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง พร้อมทั้งเปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติต่อการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครูที่สอนในกลุ่มวิชาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่สอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 230 คน ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ครูในโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงอยู่ใน ระดับปานกลาง (ร้อยละ 58.78) และมีเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง
- 2) ครูที่สอนในกลุ่มวิชาแตกต่างกันมีความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง และเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงไม่แตกต่างกัน
- 3) ครูในโรงเรียนประถมศึกษามีการนำเอาวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงไปใช้ระหว่างที่มีการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เครื่องมือที่ใช้มากที่สุด คือ การสังเกต พฤติกรรมและการสัมภาษณ์ รองลงมา คือ การตรวจผลงานของนักเรียนและสนทนาซักถาม
- 4) ปัญหาที่สำคัญที่ครูในโรงเรียนประถมศึกษาประสบได้แก่ ความคลุมเครือไม่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลในการเรียนตามสภาพจริง รองลงมา คือ มีภาระการสอนและงานพิเศษมาก
- 5) แนวทางการแก้ไขปัญหาคือครูในโรงเรียนประถมศึกษาเสนอแนะมา คือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงอย่างชัดเจนและควรกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ ในการวัดให้ชัดเจนเป็นมาตรฐาน เพื่อง่ายต่อการนำไปใช้วัดและประเมินผลการเรียน

ศิระทัศน์ สุขสุวรรณ (2544) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนต้นแบบ การประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระยืน สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้มี ขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ในการดำเนินการพัฒนา มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานยกร่างมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความตรงของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบ

ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบปรับปรุงมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ขั้นตอน
ที่ 6 ได้มีการจัดพิมพ์เป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ฉบับสมบูรณ์ จากผลการดำเนินงานวิจัยและพัฒนา
มาตรฐานและตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของมาตรฐานแล้ว พบว่า มาตรฐานด้านการเรียน
การสอน มาตรฐานที่ 9 จัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของ
นักเรียน มาตรฐานที่ 10 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการ
ที่เหมาะสม มาตรฐานที่ 11 ครูผู้สอนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ 1 มีความรู้ ความเข้าใจ
เรื่องหลักสูตร ตัวบ่งชี้ 2 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตัวบ่งชี้ 3 ใฝ่ศึกษาหาความรู้และปรับปรุงตนเอง
ตัวบ่งชี้ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม ตัวบ่งชี้ 5 อุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่างเต็มที่ ตัวบ่งชี้ 6
มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองและส่วนรวม ตัวบ่งชี้ 7 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตัวบ่งชี้ 8 ศรีทธาต่อ
วิชาชีพครูและรักโรงเรียนเสมือนบ้าน ตัวบ่งชี้ 9 มีความรัก ความเมตตาต่อนักเรียน ตัวบ่งชี้ 10
มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนได้ ตัวบ่งชี้ 11 มีความรู้เรื่องวิจัยและสามารถทำวิจัยได้ และตัวบ่งชี้ 12
เป็นนักประชาธิปไตย

ทรงศรี ตุ่นทอง (2545) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตาม
สภาพจริงของนักเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้
ตามสภาพจริง และเพื่อศึกษาคุณภาพของรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ประกอบด้วย
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนเทศบาลวัดสิงห์สถิต อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท
จำนวน 45 คน พร้อมด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 1 คน และ
ผู้ปกครองนักเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มที่สองประกอบด้วยนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนวัดสิงห์ อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท จำนวน 40 คน พร้อมด้วย
ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 1 คน และผู้ปกครองนักเรียนหรือ
คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแบบทดสอบ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้
ตามสภาพจริงที่สร้างและพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนด
เป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน 2) การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง
3) การกำหนดมิติในการประเมิน 4) การกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม
การเรียนรู้ตามสภาพจริง 5) การประเมินการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริงจากเพิ่มสะสมงานที่
นักเรียนจัดทำขึ้น และ 6) การลงสรุปความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน เมื่อนำรูปแบบไป
ใช้จริงในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทำใ้
นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีความเชื่อในสมรรถภาพตน และมีการกำกับตนเอง

ในการเรียนดีขึ้น โดยทั้งนักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารและผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพึงพอใจในผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบไปปฏิบัติเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการประเมิน และเห็นว่าสามารถนำรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่พัฒนาได้ไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา

วิริยา วนาพรรณ (2546) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งเปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงด้านการปฏิบัติงาน ตามเพศ อายุ ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ของครูวัดผลระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 257 คน ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง วุฒิทางการศึกษาต่างกัน สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีสภาพของการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูผู้สอนมีปัญหาของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน ประสบการณ์การสอนต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกัน สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2547) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา วัดอุปสรรคของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 2) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา และ 3) นำเสนอรูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (2) ผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนด้วยการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 14 คน ผู้เรียนระดับปริญญาบัณฑิต

ชั้นปีที่ 1 โครงการขยายโอกาสอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 45 คน ผู้สอนประจำ
 รายวิชา 1 คน ทิวเตอร์ จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน (3) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน
 ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงฯ ประกอบด้วยรายละเอียด
 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบของการวัดประเมินตามสภาพจริง และขั้นตอนการวัดประเมิน
 ตามสภาพจริง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1.1 องค์ประกอบของการวัดประเมินตามสภาพจริงฯ
 ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การวัดประเมิน ตัวชี้วัดการวัดประเมิน เกณฑ์การวัดประเมิน เครื่องมือ
 การวัดประเมิน และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมิน 1.2 ขั้นตอนการวัดประเมินตาม
 สภาพจริงฯ ประกอบด้วยขั้นตอน จำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนเตรียมความพร้อมสำหรับการ
 การวัดประเมินตามสภาพจริงและการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์
 (2) ขั้นตอนออกแบบกิจกรรมการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งเสริมการวัดประเมินตามสภาพจริง
 (3) ขั้นตอนปฏิบัติงานและแลกเปลี่ยนข้อความรู้จากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตาม
 สถานการณ์ (4) ขั้นตอนวัดประเมินผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้
 วิธีการเรียนตามสถานการณ์ และ (5) ขั้นตอนสรุปความรู้จากการปฏิบัติงานตามสภาพจริงเพื่อ
 เผยแพร่ให้บุคคลภายนอกรับทราบ 2. ผลจากการใช้รูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงฯ
 ที่พัฒนาขึ้น โดยทดลองใช้รูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริง พบว่า ผู้เรียนมีระดับการรับรู้
 ความสามารถของตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ดวงดาว แซ่โง้ว (2549) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้
 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนามาตรฐานและ
 ตัวบ่งชี้ รวมทั้งกำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไป
 ได้ของตัวบ่งชี้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของครูผู้สอนกลุ่มสาระ
 การเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่พัฒนาขึ้นมี 5 มาตรฐาน ประกอบด้วย 78 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
 1) มาตรฐานด้านการเตรียมการสอน 2) มาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3) มาตรฐาน
 ด้านสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูผู้สอนใช้วิธีการและ
 เครื่องมือประเมินพัฒนาการของผู้เรียนที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ ตัวบ่งชี้ที่ 7
 ครูผู้สอนแจ้งผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ผู้เรียนทราบ และ 5) มาตรฐาน
 ด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ กล่าวถึง

เพ็ญศรี วรศิริ (2550) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง 2) หาประสิทธิภาพของรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างตามขั้นตอนของรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มที่กำหนด 4) ศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่สร้างตามขั้นตอนของรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 160 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งสอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิตประจำวัน ตามหลักการและแนวทางในการประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนของการศึกษาหลักสูตรและกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน 2) ขั้นตอนของการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3) ขั้นตอนของการกำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน 4) ขั้นตอนของการกำหนดลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5) ขั้นตอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง 6) ขั้นตอนการสรุปผลด้านความรู้ ทักษะ/ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามสภาพจริง เพื่อวางแผนการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ในครั้งใหม่ และรายงานผลผู้เกี่ยวข้องต่อไป

2. รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพเชิงเหตุผล ตามเกณฑ์ที่ยอมรับ ได้อย่างน้อย .75 และมีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ 73/ 75 ที่กำหนด 3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนของรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงในระดับดี

สุรีย์ แก้วเศษ (2553) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคู่มือในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (Teacher development model on physical education authentic assessment in the secondary school level) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบ โปรแกรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 2) เพื่อศึกษาความสามารถของครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา 3) เพื่อศึกษาเจตคติของครูพลศึกษา ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม

(Programmed instruction) และการนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Collaborative supervision) คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 5 ประเภท ดังนี้ 1) บทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 2) แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลัง การศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง การประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 3) แบบประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติของครูพลศึกษาในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 4) แบบประเมินเจตคติของครูพลศึกษาที่มีต่อการประเมินตามสภาพจริง 5) แบบประเมินเจตคติของครูพลศึกษาที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
2. ศึกษาความสามารถของครูพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา
3. ผลการศึกษาเจตคติของครูพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง การประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เท่ากับ 80.06/ 80.57 2) ความสามารถของครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา ด้านความรู้ในการประเมินตามสภาพจริง หลังการศึกษายบทเรียนแบบโปรแกรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติและเจตคติของครูพลศึกษาที่มีต่อการประเมินตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก และ 4) เจตคติของครูพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครู โดยการใช้นิเทศแบบโปรแกรมและการนิเทศแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Pfeifer (2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการประเมินผลตามสภาพจริงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ต่อการศึกษาสังคมและการทำโครงการตามสภาพจริง เพื่อตรวจสอบผลงานของการใช้การประเมินผลตามสภาพจริงต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 และความรู้ที่พึงพอใจของนักเรียนในชั้นดังกล่าว จากการประเมินผลตามสภาพจริงในการทดลองได้แบ่งครู นักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่แต่ละกลุ่มมีการทดสอบที่ต่างกันรวมทั้งการสัมภาษณ์ ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าความรู้ที่ศึกษองนักเรียนต่อการศึกษาทางสังคม ไม่ได้พัฒนาขึ้นแม้ว่า

จะมีการใช้การประเมินผลตามสภาพจริง แต่นักเรียนก็ยังตระหนักถึงโครงการว่าต้องมีความรู้ตลอด เพื่อให้เกิดการตั้งคำถามที่สัมพันธ์กับแขนงวิชา และนักเรียนก็ยังรู้สึกพึงพอใจที่ได้เรียนหรือค้นคว้า ในวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่แต่ละบุคคลคุ้นเคยดี การใช้การประเมินส่วนบุคคลในวิชาไม่ได้ สัมพันธ์กับความเห็นจากการประเมินผลตามสภาพจริงเกี่ยวกับโครงการเท่าใดนัก

Mintah (2001) ได้ทำงานศึกษา เรื่อง การประเมินผลตามสภาพจริงในวิชากายภาพ เพื่ออธิบายละเอียดวิเคราะห์ชนิดของการประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในโรงเรียนรัฐบาล และเพื่อ ศึกษาการตอบสนองของครูผู้สอนวิชากายภาพต่อการประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียนในเรื่อง การพัฒนาทักษะและแรงบันดาลใจ ครูเหล่านี้ยังได้แสดงความเห็นถึงระดับความพอใจเกี่ยวกับ ผลการประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนเรื่อง การพัฒนาทักษะและแรงบันดาลใจ จากโรงเรียน รัฐบาล 210 โรงเรียน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าครู 158 คน (ร้อยละ 75.2) ใช้เทคนิค การประเมินผลตามสภาพจริง สถิติความถี่แสดงให้เห็นว่าการสังเกตของครู การประเมินตนเอง การตรวจสอบรายการ การแสดงตัวอย่างเพื่อนเป็นผู้สังเกต และสถานการณ์ที่ยากเป็น 6 อันดับแรก ของการประเมินผลตามสภาพจริงที่ครูใช้ ครูผู้สอนวิชากายภาพมีการใช้การประเมินผลตามสภาพ จริงอย่างกว้างขวาง ครูเหล่านี้ยอมรับว่าการใช้การประเมินผลตามสภาพจริงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนของนักเรียนอย่างมาก

Price (1999) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลตามสภาพจริงและผลของการประเมินผล ตามสภาพจริงในห้องเรียนขนาดกลางโดยการสำรวจวิธีนี้ทำให้นักเรียนมีโอกาสฝึกหัดแก้ปัญหา ผลของครอบครัวและประวัติครอบครัวถูกนำมาพิจารณาด้วย สรุปได้ว่า การประเมินผลตามสภาพจริงถูกนำมาใช้และประเมินผลภายในห้องเรียนได้ดี

จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ พอสรุปได้ว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการวัดและประเมินผลมีปริมาณมากพอสมควร นอกจากนั้น ในงานวิจัยยัง พบว่า ครูส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการประเมินตามสภาพจริง ดังนั้น ผู้สอนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวัด และประเมินผลการเรียน ควรตระหนักถึงความสำคัญและพยายามศึกษาหาความรู้ทำความเข้าใจ ให้ดีที่สุด เพื่อผู้สอนจะสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในฐานะที่ผู้วิจัย ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวัดผลและประเมินผลการศึกษาโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินการวัดผลและการประเมินผลตามสภาพจริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการเรียนการสอนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and development) และการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนา มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และ 4) เพื่อประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ เก็บข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการวิจัยและพัฒนา มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการตามขั้นตอน 4 ขั้นตอนที่สำคัญตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

รายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง โดยการสำรวจจากการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับ ผลการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการดังนี้

1. สำรวจสภาพความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้การสังเกตและเข้าร่วมเก็บข้อมูลในสถานศึกษาพร้อมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 5 แห่ง
3. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของประเทศไทยและต่างประเทศ
4. วิเคราะห์เอกสาร คุณลักษณะการประเมินตามสภาพจริงของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ จัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นของมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาประมวลร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการศึกษานี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 367,287 คน จากจำนวน โรงเรียน 31,037 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ครูที่ตอบแบบสอบถามสภาพการประเมินตามสภาพจริง กำหนดขนาด(Sample size) โดยตารางทายูยามาเน่ ประชากร 367,287 คนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 398 คน (Yamane, 1978) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เริ่มจากการกำหนดสัดส่วน 4 ภูมิภาค จากนั้นสุ่มจังหวัด สุ่มเขตพื้นที่การศึกษา สุ่มโรงเรียนและสุ่มอย่างง่ายครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ภาคกลางและภาคตะวันออก	101,058	101
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	116,452	117
ภาคเหนือ	73,179	73
ภาคใต้	76,598	77
รวม	367,287	398

2. ครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 5 แห่ง โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

2.1 กลุ่มที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานระดับ
เขตพื้นที่ ได้แก่

2.1.1 โรงเรียนบ้านห้วยไข่เน่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 3

2.1.2 โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 3

2.2 กลุ่มที่ 2 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบระดับชาติ
(O-Net) สูงกว่าระดับประเทศ ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนวัดเขาคันธมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 3

2.2.2 โรงเรียนบ้านอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.3 กลุ่มที่ 3 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสามอยู่ในระดับคุณภาพ
ดีมากทุกมาตรฐาน ได้แก่ โรงเรียนบ้านนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

โดยเลือกจากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน
ทั้งสิ้น 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-depth interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมประเด็นความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติ

เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ดังนี้

แบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้ ด้านการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย คำถาม
แบบตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0 จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความตระหนักเกี่ยวกับด้านการประเมินตามสภาพจริง
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (พงศเทพ จิระโร, 2552, หน้า 10)
กำหนดค่าเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
พิจารณาว่าการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด โดยกำหนดค่าเป็น
5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียด (พงศเทพ จิระโร, 2552, หน้า 12) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) (พงศเทพ จิระโร, 2552, หน้า 10) กำหนดค่าเป็น
5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่า
การประเมินตามสภาพจริงมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด โดยกำหนดค่าเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียด (พงศ์เทพ จิระโร, 2552, หน้า 12) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.49-5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิด (Open end) ในการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended question) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลตอบได้อย่างเสรีตาม ความพอใจ โดยผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลประกอบได้อย่างอิสระ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อประเด็นในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประเมิน ตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเป็นปรนัยของ แบบสอบถาม (Objectivity) พิจารณาจากความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวัด (Index of items objective congruence หรือ IOC) มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป งานวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความสอดคล้อง ระหว่าง .60-1.00 โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1.1 คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1.1.1 คุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา สาขาการวิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา จำนวน 4 คน

1.1.2 นักวิชาการผู้มีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน

1.2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1.2.1 ดร.ศจี จิระโร (ก.ค. สาขาวิชาการวัดและประเมินผล) ตำแหน่งอาจารย์ประจำ
สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.2.2 ดร.มุกดา อามาลีนา (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง
หัวหน้า กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

1.2.3 ดร.รุ่งนภา จันทรา (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง
รองผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี

1.2.4 ดร.ศิริพร งามแสง (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี

1.2.5 ดร.เรวดี จันทรรักษ์มีโชติ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง
ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 18

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทดลองใช้
(Try out) กับครูที่โรงเรียนบ้านสัดหีบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
จำนวน 30 คน สำหรับแบบวัดความรู้ หาค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายใน (Internal
consistency) ตามสูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94 ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.31-0.72
และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.67-0.93

แบบสอบถามความตระหนักและแบบสอบถามการปฏิบัติการประเมินตามสภาพจริง
เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ หาค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายใน
(Internal consistency) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ
Cronbach (1990, pp. 202-204) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 และค่าอำนาจจำแนก 0.64-0.93
ตามลำดับ

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อมูลที่ได้จากการทดลองภาคสนามและนำไป
เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์

1. ร่างแบบสัมภาษณ์นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ
(Fact validity) และนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Items objective congruence หรือ IOC) และคัดเลือก

ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป วิจัยครั้งนี้ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง .60-1.00 นำมาเป็นประเด็นในการจัดทำแบบสัมภาษณ์

2. นำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแบบสัมภาษณ์และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยเพื่อศึกษาความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อดำเนินการขอออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. สำหรับแบบสอบถามผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ประสานงาน โดยผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อขอเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย สำหรับแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษาด้วยตนเอง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัยอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพร้อมทั้งบันทึกวีดิทัศน์ สัมภาษณ์โดยขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งด้วยวาจา ผู้วิจัยจดบันทึกข้อมูลภาคสนาม (Field note) เพื่อใช้ประกอบการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่เก็บคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์วิเคราะห์ข้อมูล ได้กลับคืน จำนวน 386 ฉบับ จากจำนวน 398 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม

สถิติภาคบรรยาย (Descriptive statistic) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviations) ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและการศึกษาระดับความรู้ (Knowledge) ความตระหนัก (Awareness) และการปฏิบัติ (Practice)

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล มีการตรวจสอบความถูกต้องของคำสัมภาษณ์ โดยเมื่อมีการสัมภาษณ์เสร็จในแต่ละประเด็นคำถาม ผู้วิจัยจะอ่านคำถามเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้กับผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะใช้หลักวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulate) คือ ต้องเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์

และการตรวจสอบจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 5 แห่ง เพื่อให้ผลวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ เมื่อการวิเคราะห์แบบสามเส้าเกิดปัญหาว่าข้อมูลที่ได้อาจไม่ตรงกันก็จะมีกรอบอภิปรายในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ประเมินเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลว่าข้อมูลใดควรจะเป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือมากที่สุด ทั้งนี้ การตัดสินใจเลือกจะอยู่บนพื้นฐานข้อมูลและเหตุผลนำมาอ้างอิงเป็นสำคัญ แต่ถ้ามีบางประเด็นสรุปไม่ได้ก็ถือว่ายังไม่มีข้อยุติและได้หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ โดยวิธีอุปนัย (Inductive methods) เป็นสำคัญทำให้ได้กรอบแนวคิดในการจัดทำร่างเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ได้ดำเนินการ 3 ประการ คือ การจัดประเภทข้อมูล (Category) การตีความ (Interpretation) และการสรุปความ (Summary)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากผลการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของประเทศไทยและต่างประเทศ และผลจากการสำรวจในขั้นตอนที่ 1 ด้านความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ประกอบกับข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ทำให้ได้ข้อมูลมาเป็นข้อสรุปร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จำนวน 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ และจัดทำแบบสอบถามรอบที่ 1

2. กำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยกำหนดผู้เชี่ยวชาญ 17 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) กำหนดเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาให้ครอบคลุมการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงจากบุคคล 4 กลุ่ม ดังนี้

- 2.1 คุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา สาขาการวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติการศึกษา จำนวน 8 คน

- 2.2 นักวิชาการผู้มีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน

2.3 ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานคุณภาพเชิงประจักษ์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน

2.4 ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวนโยบายและกำกับติดตามคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 กลุ่มที่ 1 คุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา สาขาการวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา จำนวน 8 คน ได้แก่

2.4.1.1 ดร.สุวัฒนา จิตต์รัตนจรูญ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียน วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ โรงเรียนบ้านสวายไทรภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 13

2.4.1.2 ดร.พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2.4.1.3 ดร.อรทัย แก้วทิพย์ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2.4.1.4 ดร.จิตรารวรรณ บุตรราช (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษกหนองจอก

2.4.1.5 ดร. มุกดา อามาลีนา (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.4.1.6 ดร.ศิราพร งามแสง (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี

2.4.1.7 ดร.ไพฑูรย์ สังข์สวัสดิ์ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ วิทยาลัยการอาชีพอ่างทอง

2.4.1.8 ดร.มยุรี เสือคำราม (ปร.ค. สาขาวิจัย วัสดุและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

2.4.2 กลุ่มที่ 2 นักวิชาการผู้มีความรู้ด้านการวัสดุและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน

2.4.2.1 ดร.ศจี จิระโร (ค.ค. สาขาวิชาการวัดและประเมินผล) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ สำนักทะเบียนและวัสดุ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.4.2.2 ดร.อ้อวดี สุนทรวิภาต (ปร.ค. สาขาการบริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านพัฒนาระบบการประชุม สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ

2.4.2.3 ดร.ศิริรัตน์ ตระกูลจิตมั่น (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา)
สำนักบริหารกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2.4.3 กลุ่มที่ 3 ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานคุณภาพเชิงประจักษ์ วิทยฐานะ
ชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน

2.4.3.1 นายวุฒิชัย วีระวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านบางเสา
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 3

2.4.3.2 นางอภิรมย์ เป็นสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสัดหีบ วิทยฐานะ
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.4.3.3 นางสาวพรพิศ อภิชาติพงษ์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบางพระ
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.4.4 กลุ่มที่ 4 ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวนโยบายและกำกับติดตามคุณภาพ
การจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน 3 คน

2.4.4.1 ดร. ธนกฤตย์ มงคลวงษ์ (ปร.ค. สาขาการบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการกลุ่มงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.4.4.2 ดร.ศิริลักษณ์ เส็งมี (ปร.ค. สาขาการบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบุญญราศี วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2.4.4.3 นางสาวอัมพร บำรุงผล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านนา วิทยฐานะ
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

3. ดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจากฝ่ายบัณฑิตวิทยาลัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมให้ข้อมูลประกอบการวิจัย

4. ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองและทางโทรศัพท์เพื่อขอเก็บข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามรอบที่ 1

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการด้วยวิธี 3 วิธี ตามความประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละราย ได้แก่
 - 6.1 การนัดหมายเพื่อเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
 - 6.2 การจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ
 - 6.3 ติดต่อประสานงานส่งแบบสอบถามผ่านระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์
7. ปรับปรุงมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
8. สร้างคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
9. ตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยผู้เชี่ยวชาญ
10. ปรับปรุงคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามเพื่อคัดเลือกมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 2 ฉบับ โดยแบบสอบถามฉบับที่ 1 มีทั้งส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายปิดที่มีช่องสำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยและส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ส่วนแบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง และการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ดังนี้

แบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง จำนวน 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน มาตรฐานที่ 2 การกำหนด

ภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง และมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่มีทั้งส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายปิดโดยมีช่องสำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ในส่วนท้ายของแบบสอบถามปลายปิดที่มีข้อความตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาแต่ละตัวจะมีส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะหรือเพิ่มเติมตัวบ่งชี้ให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสม ตลอดจนปรับแก้ข้อความตัวบ่งชี้บางตัวให้มีความชัดเจนทางการสื่อความหมาย

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการตอบคำถามของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามรอบที่ 1 ทั้งในส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายปิดและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสร้างแบบสอบถามในรอบที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยช่องสำหรับแสดงความคิดเห็น ในการเก็บข้อมูลตามตัวบ่งชี้ โดยมีรายละเอียดสำหรับความหมายในการตอบแต่ละช่อง ดังนี้

ช่องความคิดเห็นของตัวบ่งชี้ อันดับคะแนนที่ให้ มีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม

4 หมายถึง เห็นด้วย ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม

3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามเพื่อคัดเลือกมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

แบบสอบถามรอบที่ 1 ผู้วิจัยนำร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริงและข้อคำถามในแบบสอบถามรอบแรกในแต่ละมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ การประเมินตามสภาพจริง จำนวน 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ปรีกษาประธานและคณะกรรมการ ควบคุมคุชฎินิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง ความถูกต้อง เหมาะสมในด้านการใช้ภาษาและนำข้อเสนอแนะที่ได้ปรับปรุงแก้ไข

แบบสอบถามรอบที่ 2 สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมในการเก็บรวบรวม ข้อมูลตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยนำไปปรีกษาประธานและ คณะกรรมการควบคุมคุชฎินิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมในด้านการใช้ภาษาและ ความเรียบร้อย ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเช่นกัน

2. แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสม ของกลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง และศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินชนิด มาตรฐานส่วนประมาณค่า

2.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มผู้ใช้ ลักษณะเป็น แบบสอบถามชนิดมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามกรอบด้านความเหมาะสมของกลุ่มผู้ใช้ มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 14 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง .60-1.00

2.3 นำเสนอร่างแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่สร้างขึ้นให้ประธานและคณะกรรมการ ควบคุมคุชฎินิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาแล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้สมบูรณ์ และจัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมของ กลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยคู่มือ การใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงมีส่วนประกอบ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของกลุ่ม ิ่กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือ ประโยชน์ของกลุ่มและนิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง แนวคิด หลักการ การประเมินตามสภาพจริง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และจรรยาบรรณ บทบาทและหน้าที่ผู้ประเมิน

บทที่ 3 กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียน ประถมศึกษา ขั้นเตรียมการประเมิน ขั้นระหว่างการประเมินและขั้นหลังการประเมิน

บทที่ 4 มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา กล่าวโดยสรุปคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพ 4 ระดับ

บทที่ 5 คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง ซึ่งเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก มีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบฟอร์มการเขียนรายงานการประเมิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามฉบับที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมคำชี้แจงประกอบคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูล

2. แบบสอบถามฉบับที่ 2 ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง โดยการส่งทางไปรษณีย์ และนำส่งด้วยตนเอง

3. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ และนำมาวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามฉบับที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาความสอดคล้องของข้อมูลสรุปประเด็นสำคัญเพื่อสร้างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละของความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป มาพิจารณากำหนดเป็นประเด็นสร้างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

2. แบบสอบถามฉบับที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกับคำตอบของกลุ่ม โดยคำนวณ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile ranges) โดยมีเกณฑ์ การแปลผล ดังนี้ (จนิษฐา วิทยานุกมาศ, 2530, หน้า 30-33)

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

1.00-1.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ น้อยที่สุดในการเก็บข้อมูลเชิง ประจักษ์ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินดังกล่าว

1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ไม่เห็นด้วย ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ น้อยในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินดังกล่าว

2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ไม่แน่ใจ ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ การประเมินมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ปานกลางในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินดังกล่าว

3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เห็นด้วย ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ การประเมินมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้มากในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินดังกล่าว

4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้มากที่สุดในการเก็บข้อมูล เชิงประจักษ์ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินดังกล่าว

2.2 ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile ranges)

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ดังนี้ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ที่คำนวณได้ของข้อความน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน

ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของข้อความมีค่ามากกว่า 1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น ไม่สอดคล้องกัน

นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและประเด็นที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปและค่าพิสัย ระหว่างควอร์ไทล์ 1.50 ลงมา มากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

3. แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายโดยประยุกต์มาจาก (พงศเทพ จิระโร, 2552, หน้า 12) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง กลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

ก่อนการทดลองใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดอบรมคณะผู้ประเมิน ซึ่งดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดคณะผู้ประเมิน จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ดังนี้
 - 1.1 ดร.ปราณชติ มะโนเรือง (ปร.ค. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี
 - 1.2 นางสาวณภัทร ทวีผลดี ผู้อำนวยการ โรงเรียนเกล็ดแก้ว วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
 - 1.3 นางพยุศรี วังโส ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเขาจิระรัย วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. ติดต่อประสาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศเทพ จิระโร เป็นวิทยากรอบรมคณะผู้ประเมิน

3. ติดต่อบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อดำเนินการขอออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ประเมิน

การทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การดำเนินการในขั้นตอนนี้ เป็นการหาประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทดลองใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) ซึ่งดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อดำเนินการขอออกหนังสือขอความอนุเคราะห์โรงเรียนนำร่อง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านสัดหีบ โรงเรียนวัดหนองจิบเต่า และโรงเรียนบ้านเขาชีจรรย์

2. ผู้วิจัย คณะผู้ประเมินและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนนำร่อง 3 แห่ง จำนวน 24 คน ประชุมร่วมกันวางแผน เตรียมใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในขั้นเริ่มต้น ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยนำเสนอคู่มือการใช้ฯ ต่อที่ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วร่วมกันปรับปรุงคู่มือการใช้ฯ ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปดำเนินการทดลองใช้ต่อไป โดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ให้ข้อมูลป้อนกลับ และเจรจาต่อรองเพื่อหาฉันทามติ (P) โดยผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ แจงให้ทราบว่า การวิจัยครั้งนี้ เพื่อการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และไม่มีผลเสียต่อสถานศึกษา ไม่ทำให้ครูเสียเวลา เพราะเป็นงานที่ทำอยู่แล้ว ที่สำคัญครูและนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงในครั้งนี้ด้วย เพราะจะทำให้ทราบว่า การวัดผลและประเมินผลนั้นมีมาตรฐานหรือไม่ นอกจากนี้ยังร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียนด้านการประเมินตามสภาพจริงอีกด้วย

3. นำคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กับโรงเรียนนำร่อง 3 แห่ง ซึ่งคัดเลือกโดยพิจารณาความเต็มใจให้ความร่วมมือในขั้นการติดตามความก้าวหน้า โดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อมูลป้อนกลับ (A) และร่วมกันสังเกตการปฏิบัติการประเมินผลตามสภาพจริงตลอดจนประเมินประสิทธิผลของคู่มือการใช้ฯ (O) ซึ่งโรงเรียนต้องร่วมกิจกรรม ดังนี้

3.1 โรงเรียนนำร่อง 3 แห่ง ดำเนินการนำคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นไปใช้

3.2 โรงเรียนรับการประเมินจากคณะผู้ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 3 ท่าน ซึ่งผู้ประเมินดังกล่าว จะดำเนินการนิเทศอย่างน้อย 3 ครั้ง โดยการให้คำแนะนำ ปรีกษา จัดอบรม หรือให้การนิเทศด้วยวิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. คณะผู้ประเมินสังเกตและเก็บข้อมูลการประเมินระหว่างการปฏิบัติงาน โดยใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

5. คณะผู้ประเมินนำผลที่ได้มาสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (R) ในชั้นสรุปรวม รายงานผลการประเมินให้โรงเรียนทราบ พร้อมให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการประเมินผล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันเป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ (ขนาดสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2549) ซึ่งสถานศึกษาทั้งสามแห่งอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พร้อมนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาสมัครใจยินดีเข้าร่วมวิจัยพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้คู่มือการใช้ฯ และศึกษาผลการใช้คู่มือการใช้ฯ ในครั้งนี้ จำนวน 27 คน ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ได้รับการประเมิน ได้แก่ ครูโรงเรียนนำร่อง 3 แห่ง โดยเลือกครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 24 คน เลือกโดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

โรงเรียนบ้านเขาชีจรรย์ (ขนาดเล็ก) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีเนื้อที่ 7 ไร่ 81 ตารางวา มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่บริการ จำนวน 3 หมู่บ้าน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 120 คน และครู 10 คน

โรงเรียนวัดหนองจับเต่า (ขนาดกลาง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีเนื้อที่ 7 ไร่ 13 ตารางวา มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่บริการ จำนวน 2 หมู่บ้าน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 591 คน และครู 26 คน

โรงเรียนบ้านสัดหีบ (ขนาดใหญ่) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีเนื้อที่ 8 ไร่ 3 งาน 73 ตารางวา มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่บริการจำนวน 3 หมู่บ้าน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนนักเรียน 850 คน และครู 35 คน

2. กลุ่มผู้ประเมินคุณภาพมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มมื่อการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบประเมินความเหมาะสมชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (พงศ์เทพ จิระโร, 2552, หน้า 10) โดยกำหนดค่าเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ได้รับฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนาเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มมื่อการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมฉบับร่าง

2. ให้คณะกรรมการควบคุมคุุณชีพันธ์และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมในด้านภาษาและการสื่อความหมายของแบบประเมินความเหมาะสมแล้วนำเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

โดยในแบบประเมินความเหมาะสม ผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัด
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัด
- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

นำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of items objective congruence หรือ IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป งานวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง .60-1.00 จัดทำแบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ทดลองและคณะผู้ประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังจากที่ได้รับแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มฯ กลับคืนมา ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ แล้วนำแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มฯ มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์รายละเอียด (พงศ์เทพ จิระ โร, 2552, หน้า 12) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง กลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์คำตอบที่ได้จากส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการใช้ และการยอมรับในกลุ่มการใช้งานมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 1998) ได้แก่ 1) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) 2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) หลังจากการนำคู่มือฯ ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทดลอง และมีความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่นำไปทดลองใช้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามมีอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ที่มีต่อการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (พงศเทพ จิระโร, 2552, หน้า 10) โดยกำหนดค่าเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ได้รับฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง

2. ให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถามแล้วนำเสนอแนะไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความมีอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องที่มีต่อการใช้มาตรฐานตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ แล้วนำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์รายละเอียด (พงศเทพ จิระโร, 2552, หน้า 12) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมมาก

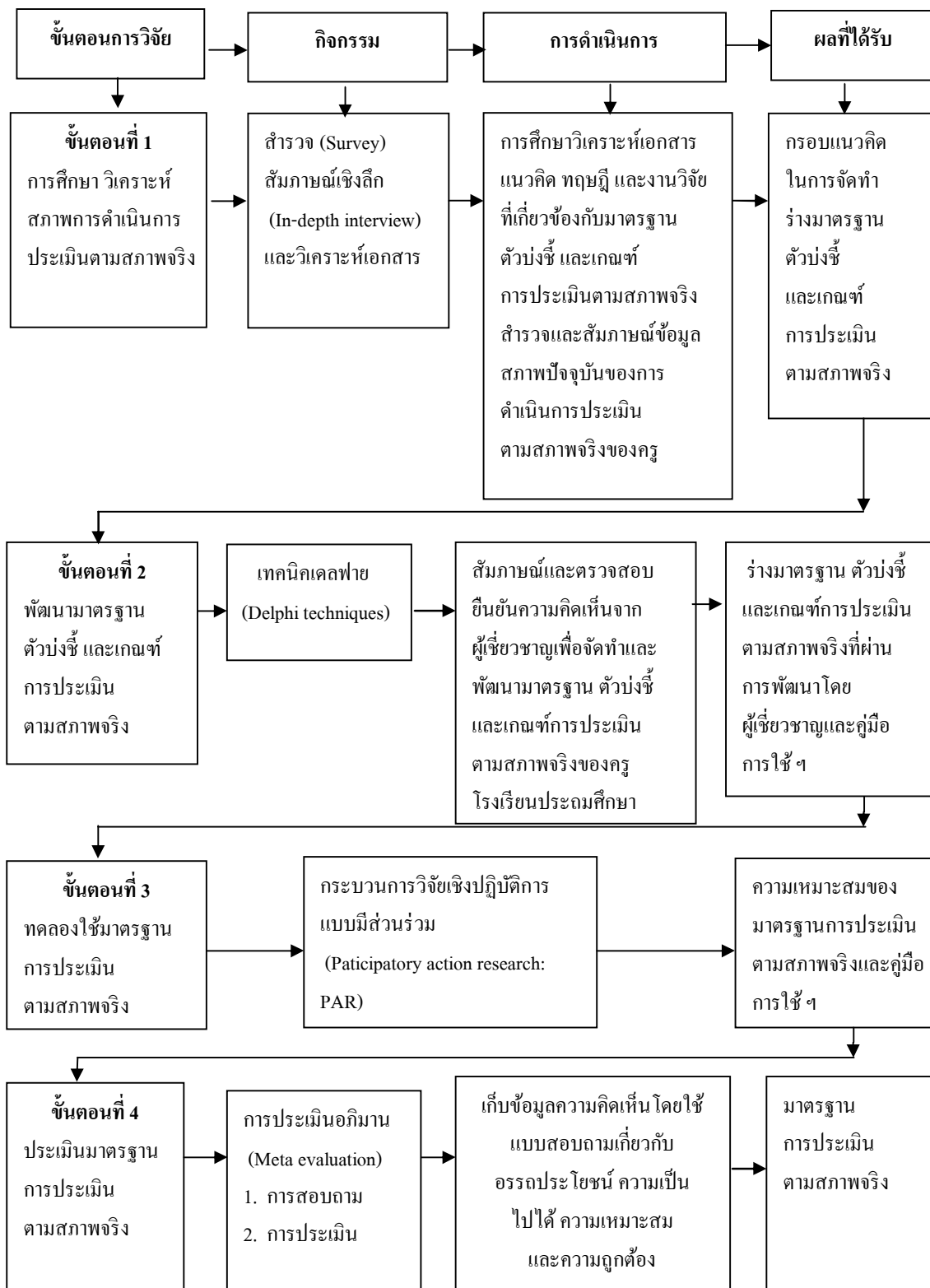
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2. การกำหนดค่าสถิติที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ได้ผ่านเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับได้แล้ว โดยกำหนดค่ามาตรฐานจากผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนที่ 2 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-5.00 หมายความว่า มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำไปปฏิบัติจริง

ขั้นตอนการดำเนินงานในการวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และ 4) เพื่อประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษา วิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง โดยการสำรวจจากการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 1967) ได้แก่ 1) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) 2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษา วิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง

วิเคราะห์จากการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏผล ดังตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค อายุ และวุฒิการศึกษา

สถานภาพ	จำนวน (386)	ร้อยละ
ภูมิภาค		
ภาคกลางและภาคตะวันออก	109	28.24
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	124	32.12
ภาคเหนือ	78	20.21
ภาคใต้	75	19.43
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	81	20.98
30-40 ปี	98	25.39
41-50 ปี	114	29.53
51 ปีขึ้นไป	93	24.10
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	229	59.33
ปริญญาโท	146	37.82
ปริญญาเอก	11	2.85

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 32.12 รองลงมาเป็นภาคกลางและภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 28.24 และภาคใต้มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.43 และด้านอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.53 รองลงมา มีอายุ 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.39 และอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.98 สำหรับด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.33 รองลงมา ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 37.82 และระดับปริญญาเอก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.85

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน

สถานภาพ	จำนวน (386)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการสอน		
1-5 ปี	71	18.40
6-15 ปี	108	27.98
16-25 ปี	114	29.53
26 ปีขึ้นไป	93	24.09
กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน		
ภาษาไทย	49	12.69
คณิตศาสตร์	49	12.69
วิทยาศาสตร์	49	12.69
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	49	12.69
ภาษาต่างประเทศ	48	12.44
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	48	12.44
สุขศึกษาและพลศึกษา	47	12.18
ศิลปะ	47	12.18

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มี ประสบการณ์ในการสอน 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.53 รองลงมา เป็น 6-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.98 และ พบว่า ผู้มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 12.69 รองลงมา เป็นกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 12.44 ส่วนครูในกลุ่ม
สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และศิลปะ ตอบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.18

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่สอน
และจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริง

สถานภาพ	จำนวน (386)	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียนที่สอน		
เล็ก นักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา	26	6.74
กลาง นักเรียน 121-600 คน	176	45.59
ใหญ่ นักเรียน 601-1,500 คน	120	31.09
ใหญ่พิเศษ นักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป	64	16.58
จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริง		
ไม่เคยได้รับการอบรม	105	27.20
ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง	189	48.96
ได้รับการอบรม 3 ครั้งขึ้นไป	92	23.84

จากตารางที่ 5 พบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นครูในโรงเรียนขนาดกลาง
คิดเป็นร้อยละ 45.59 รองลงมาเป็นครูที่สอนใน โรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 31.09
และครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.74 สำหรับจำนวนครั้ง
ที่ได้รับการอบรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริง พบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.96 รองลงมา ไม่เคยได้รับการอบรม คิดเป็นร้อยละ
27.20 และได้รับการอบรม 3 ครั้งขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.84

ตอนที่ 1.2 ความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏผล ดังตารางที่ 6-7

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของครูที่ตอบแบบคำถามถูก จำแนกตามข้อคำถาม
ตามแบบวัดความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง

ข้อที่	รายการ	จำนวนคน ตอบถูก	ร้อยละ (n = 386)
1	การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่ สอดคล้องกับชีวิตจริง	210	54.40
2	การประเมินตามสภาพจริงต้องใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง หลายวิธีประกอบกัน	381	98.70
3	การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้านของนักเรียนตามสภาพความเป็น จริงทั้งในและนอกห้องเรียน	326	84.45
4	การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมิน ความก้าวหน้าของนักเรียน	280	72.53
5	การประเมินตามสภาพจริง เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill assessment) แต่ไม่เน้นการประเมินทักษะการคิด ที่ซับซ้อน (Complex thinking skill)	176	45.59
6	การประเมินตามสภาพจริงมุ่งประเมินจากผลงานที่ปฏิบัติจริง มากกว่าประเมินผลจากการทดสอบด้านข้อสอบแบบ เลือกตอบ	264	68.39
7	การประเมินตามสภาพจริงต้องดำเนินการไปพร้อมกับ การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	278	72.02
8	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินคุณภาพอย่าง ต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด และวิธีการปฏิบัติของผู้เรียน	185	47.92
9	การประเมินตามสภาพจริงต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง (Ongoing formative) ตลอดเวลาและทุกสถานที่	180	46.63
10	การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนแสดงออกในหลาย ๆ ด้าน	212	54.92

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	จำนวนคน ตอบถูก	ร้อยละ (n = 386)
11	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกต สภาพงานปัจจุบัน (Current work) ของนักเรียนและสิ่ง ที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	207	53.62
12	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	228	59.06
13	ผลจากการประเมินตามสภาพจริงต้องสอดคล้องกับ พฤติกรรมกาปฏิบัติในชีวิตจริง	187	48.44
14	ผลจากการประเมินตามสภาพจริงสามารถทำนายชีวิต ในอนาคตของผู้เรียนได้	181	46.89
15	การประเมินตามสภาพจริง ผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	381	98.70
16	เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและการประเมินตามสภาพจริงต้องเป็น เกณฑ์ประเมินของการปฏิบัติมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่ผู้ใดผู้หนึ่งสร้างขึ้น	179	46.37
17	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงในแต่ละครั้งต้องเป็น เกณฑ์ที่คนทั่วไปยอมรับ	246	63.73
18	วิธีการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพ จริง คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงานหรือ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ	383	99.22
19	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการให้ความสำคัญ ในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียนมากกว่าเพื่อที่ผู้สอนจะได้ ส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ	189	48.98
20	การสังเกตสามารถใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริง ของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติได้	380	98.44
21	จุดมุ่งหมายของการประเมินตามสภาพจริงโดยวิธีตรวจ ผลงาน เพื่อต้องการทราบความรู้ความสามารถของผู้เรียน	224	58.03

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	จำนวนคน ตอบถูก	ร้อยละ (n = 386)
22	สิ่งที่ไม่ควรประเมินควบคู่ไปกับการประเมินชิ้นงาน คือ ความรู้สึกนึกคิด	287	74.35
23	หลักที่ถูกต้องในการตรวจผลงานในการประเมินตามสภาพ จริง คือ เกณฑ์การประเมินขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบ	189	48.96
24	การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อจัดทำแฟ้มสะสมผลงานควร คำนึงถึง ผลผลิตจะสะท้อนพัฒนาการและมีการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ ที่คล้ายคลึงกันตลอดภาคเรียน	218	56.47
25	แฟ้มสะสมผลงานเหมาะสำหรับครูเพราะสามารถใช้ได้ ตลอดเวลา	325	84.19
26	การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การวัดสภาพความเป็นอยู่ ในชีวิตจริงของผู้เรียน	195	50.51
27	หลักในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการประเมินตาม สภาพจริงจะต้องมีความกระตือรือร้นในสิ่งที่จะเรียนรู้ และเชื่อในการเรียนรู้	327	84.71
28	การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานควร รวบรวมผลงานให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วจึง ทำการประเมิน	345	89.37
29	การประเมินชิ้นงานของนักเรียน นักเรียนต้องประเมิน ด้วยตนเองเท่านั้น	179	46.37
30	กระบวนการประเมินตามสภาพจริงเป็นการแสดงจุดเด่น ของผู้เรียน	197	51.03

จากตารางที่ 6 พบว่า ข้อที่ 18 วิธีการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงานหรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและตอบถูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.22 รองลงมาเป็นข้อ 2 การประเมินตามสภาพจริงต้องใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งหลายวิธีประกอบกัน และข้อที่ 15 การประเมินตามสภาพจริง ผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน มีผู้ตอบถูกเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 98.70 ส่วนในข้อที่ 5 การประเมินตามสภาพจริงเน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill assessment) แต่ไม่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex thinking skill) กลุ่มตัวอย่างตอบถูกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.59

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามระดับความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง

ระดับ	ระดับความรู้ (%)	จำนวน	ร้อยละ
0	ไม่ผ่านเกณฑ์ (0-49)	45	11.66
1	อ่อน (50-59)	78	20.21
2	พอใช้ (60-69)	92	23.83
3	ดี (70-79)	123	31.87
4	ดีมาก (80-100)	48	12.43
รวม		386	100

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ระดับดี มากที่สุด (ร้อยละ 31.87 รองลงมา มีความรู้ระดับพอใช้ (ร้อยละ 23.83) และมีความรู้ระดับอ่อน (ร้อยละ 20.21)

ตอนที่ 1.3 ความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏผล ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลผล
1	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.25	0.45	มาก
2	ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม	4.24	0.53	มาก
3	ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก	4.35	0.48	มาก
4	เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง	3.85	0.91	มาก
5	ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการสรุปข้อความมากขึ้น	3.94	0.92	มาก
6	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสรุปข้อความที่ได้จากการปฏิบัติงาน	2.47	1.12	น้อย
7	ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.04	0.55	มาก
8	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง	4.40	0.32	มาก
9	ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองอยู่เสมอ	3.94	0.51	มาก
10	ส่งเสริมให้ผู้เรียนให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานทั้งในและนอกห้องเรียนมากขึ้น	4.29	0.54	มาก
11	ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น	4.17	0.85	มาก
12	ครูผู้สอนใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าการตัดสินได้-ตกของผู้เรียน	3.40	0.94	ปานกลาง
13	ครูผู้สอนปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ	3.14	0.93	ปานกลาง
14	เป็นเรื่องยากในการนำไปปฏิบัติ	2.46	0.98	น้อย
15	ทำให้ครูผู้สอนทำงานมากขึ้น	2.48	1.01	น้อย
16	ทำให้ครูผู้สอนเกิดความเครียด	2.43	1.09	น้อย
17	ทำให้ครูผู้สอนมีความสุขในการสอน	4.38	0.87	มาก
18	ทำให้ครูผู้สอนมีเวลามากขึ้น	3.45	0.91	ปานกลาง
19	การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นวิธีที่สะท้อนให้เห็นความสำเร็จในการสอนของครู	3.44	0.89	ปานกลาง
20	ครูผู้สอนรู้จักผู้เรียนแต่ละคนมากขึ้น	4.25	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย		3.66	0.87	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66, SD = 0.87$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40, SD = 0.32$) รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.35, SD = 0.48$) ส่วนความตระหนักที่เป็นเรื่องยากในการนำไปปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 2.46, SD = 0.98$)

ตอนที่ 1.4 การปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏผล ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลผล
1	มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมายและคำอธิบายรายวิชา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการประเมินผล การเรียน	4.57	0.25	มากที่สุด
2	มีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และสร้างเครื่องมือ การประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและ ทักษะพิสัย	4.40	0.54	มากที่สุด
3	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งจะกำหนดการประเมินผล การเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	2.49	1.04	น้อย
4	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งจะกำหนดเกณฑ์ในการให้ คะแนนและการแปลผลคะแนนที่ชัดเจน	1.44	1.13	น้อยที่สุด
5	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งจะจัดเตรียมเครื่องมือ การประเมินผลไว้ล่วงหน้า	2.56	0.98	ปานกลาง
6	การจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งจะแจ้งวิธีการประเมินผลการเรียน เกณฑ์การให้คะแนน ให้ผู้เรียนทราบ	3.75	0.34	มาก
7	การประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.83	0.29	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{X}	SD	แปลผล
8	การออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	1.28	1.17	น้อยที่สุด
9	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีศึกษาค้นคว้าความรู้ และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง	2.55	0.91	ปานกลาง
10	มีชิ้นงาน/ แฟ้มสะสมงานของผู้เรียนที่แสดงร่องรอยการประเมินตามสภาพจริง	3.04	0.69	ปานกลาง
11	การประเมินผลการเรียนจะเน้นการประเมินจากการแสดงออกหรือการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ	2.90	0.93	ปานกลาง
12	การประเมินผลการเรียนจะประเมินจากพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน	3.14	0.51	ปานกลาง
13	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งจะมองหาจุดเด่นของผู้เรียนมากกว่าที่จะมองหาจุดด้อยและส่งเสริมให้เต็มศักยภาพ	2.29	0.94	น้อย
14	ตรวจชิ้นงานทุกชิ้นและเก็บไว้เป็นคะแนน	3.55	0.45	มาก
15	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินผลงานของตนเอง	3.54	1.23	มาก
16	การประเมินผลการเรียนจะกำหนดเกณฑ์มาช่วยในการตัดสินใจ	3.96	0.98	มาก
17	การประเมินผลการเรียนจะไม่บอกเฉพาะคะแนนแต่จะบอกความหมายของคะแนนให้ผู้เรียนทราบด้วย	3.85	0.61	มาก
18	การประเมินผลการเรียนใช้ข้อมูลที่หลากหลายในการตัดสินผลการเรียน	2.47	1.12	น้อย
19	การประเมินผลการเรียนจะนำผลการประเมินมาพิจารณาความก้าวหน้าและพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ	2.64	1.25	ปานกลาง
20	เมื่อประเมินผลการเรียนแล้วจะแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ	4.50	0.45	มาก
รวมเฉลี่ย		3.13	0.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13, SD = 0.94$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ระดับมาก 7 ข้อ ระดับปานกลาง 6 ข้อ ระดับน้อย 3 ข้อและอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมายและคำอธิบายรายวิชาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.57, SD = 0.25$) รองลงมาได้แก่ เมื่อประเมินผลการเรียนแล้วจะแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ ($\bar{X} = 4.50, SD = 0.45$) ส่วนการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง การออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลมีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 1.28, SD = 1.17$)

ตอนที่ 1.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

ข้อคิดเห็นในการสร้างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในการสร้างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง จำแนกกลุ่มรายการความคิดเห็น ความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็น ปรากฏผล ดังตารางที่ 10-17

กลุ่มความคิดเห็นด้านคุณภาพครูผู้สอน

ตารางที่ 10 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านคุณภาพครู เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านคุณภาพครู	จำนวน (226 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	มีความรู้การประเมินผลตามสภาพจริง	58	25.66
2	การอบรม/ สัมมนา/ ศึกษาดูงาน	24	10.62
3	ครูเข้าสอนตรงเวลา	22	9.73
4	ความมั่นคงทางอารมณ์	20	8.85
5	ความเสมอภาคต่อผู้เรียน	19	8.41
6	ความยุติธรรม	16	7.08
7	ความตระหนัก	14	6.19
8	เจตคติที่ดีต่อผู้เรียน	11	4.88
9	ควบคุมชั้นเรียน	10	4.42
10	เทคนิคการสอน	9	3.98
11	การทำวิจัย	7	3.10
12	ความเป็นกันเองของครูที่มีต่อผู้เรียน	6	2.65
13	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	4	1.77

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านคุณภาพครู	จำนวน (226 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
14	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	3	1.33
15	เผยแพร่ผลงานของนักเรียน	2	0.89
16	การเป็นวิทยากร	1	0.44
	รวม	226	100

จากตารางที่ 10 กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นด้านคุณภาพครูผู้สอนที่ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 142 คน รวม 226 ความคิดเห็น มีจำนวน 16 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 มีความรู้การประเมินผลตามสภาพจริง ลำดับที่ 2 การอบรม/ สัมมนา/ ศึกษาดูงาน และลำดับที่ 3 ครูเข้าสอนตรงเวลา นอกจากนี้ยังเห็นว่า ครูผู้สอนควรมีความมั่นคง ทางอารมณ์ ความเสมอภาคต่อผู้เรียน ความยุติธรรม ความตระหนัก มีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน ควบคุม ชั้นเรียน มีเทคนิคการสอน การทำวิจัย มีความเป็นกันเองต่อผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานของนักเรียน และการเป็นวิทยากร ก็ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

กลุ่มความคิดเห็นด้านภาระงาน

ตารางที่ 11 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านภาระงาน เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านภาระงาน	จำนวน (98 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	35	35.71
2	สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	25	25.51
3	บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	14	14.29
4	เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	10	10.20
5	เหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน	8	8.17
6	เหมาะสมกับพื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน	4	4.08
7	เหมาะสมกับสถานที่การทำงาน	2	2.04
	รวม	98	100

จากตารางที่ 11 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านภาระงานที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 79 คน รวม 98 ความคิดเห็น มีจำนวน 7 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และลำดับที่ 3 บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังเห็นว่าภาระงานควรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน พื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน และเหมาะสมกับสถานที่การทำภาระงาน ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

กลุ่มความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 12 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (311 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	วิเคราะห์หลักสูตร	78	25.08
2	วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา	60	19.29
3	วิเคราะห์เนื้อหาสาระ	45	14.47
4	วิเคราะห์ผู้เรียน	44	14.15
5	แผนการจัดการเรียนรู้	42	13.51
6	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	34	10.93
7	แหล่งเรียนรู้	5	1.61
8	บรรยากาศ	3	0.96
	รวม	311	100

จากตารางที่ 12 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 300 คน รวม 311 คน ความคิดเห็น มีจำนวน 8 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตร ลำดับที่ 2 วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา และลำดับที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาสาระ นอกจากนี้ วิเคราะห์ผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศ ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

กลุ่มความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้

ตารางที่ 13 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้	จำนวน (305 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	97	31.80
2	เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้	65	21.31
3	สื่อหลากหลาย	45	14.75
3	ดึงดูดความสนใจ	29	9.51
4	เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	23	7.54
5	เหมาะสมกับสติปัญญาของผู้เรียน	18	5.90
6	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกและจัดทำสื่อ	16	5.26
7	จัดเก็บอย่างเป็นระบบ ระเบียบ	8	2.62
8	ราคาไม่แพง	4	1.31
	รวม	305	100

จากตารางที่ 13 กลุ่มตัวอย่างแสดงความความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้ที่ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 295 คน รวม 305 ความคิดเห็น มีจำนวน 8 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และลำดับที่ 3 สื่อหลากหลาย นอกจากนี้ สื่อต้องดึงดูดความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับสติปัญญาของผู้เรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกและจัดทำสื่อ จัดเก็บอย่างเป็นระบบ ระเบียบและราคาไม่แพง ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

กลุ่มความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผล

ตารางที่ 14 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผล เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผล	จำนวน (327 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	102	31.19
2	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	69	21.10
3	วัดผลด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	47	14.37
4	วัดและประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง	34	10.40
5	นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	28	8.56
6	แจ้งวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน	27	8.26
7	มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	12	3.67
8	แจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองทราบ	5	1.53
9	ประเมินผู้เรียนตลอดเวลาทุกสถานการณ์	3	0.92
	รวม	327	100

จากตารางที่ 14 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผลที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 310 คน รวม 327 ความคิดเห็น มีจำนวน 9 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และลำดับที่ 3 วัดผลด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย นอกจากนี้ วัดและประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล แจ้งวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน แจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองทราบ และประเมินผู้เรียนตลอดเวลาทุกสถานการณ์ ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

กลุ่มความคิดเห็นด้านวิธีการและเครื่องมือ

ตารางที่ 15 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านวิธีการและเครื่องมือ เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านวิธีการและเครื่องมือ	จำนวน (85 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	เครื่องมือสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	38	44.71
2	เครื่องมือหลากหลาย	21	24.70
3	เที่ยงตรง	14	16.47
4	เชื่อถือได้	7	8.24
5	เป็นปรนัย	3	3.53
6	นำไปใช้ได้	2	2.35
	รวม	85	100

จากตารางที่ 15 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านวิธีการและเครื่องมือที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 68 คน รวม 85 ความคิดเห็น มีจำนวน 6 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 เครื่องมือสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 เครื่องมือหลากหลาย และลำดับที่ 3 เที่ยงตรง นอกจากนี้ ต้องเชื่อถือได้ เป็นปรนัย และนำไปใช้ได้ ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

กลุ่มความคิดเห็นด้านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 16 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านเกณฑ์การประเมิน เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านเกณฑ์การประเมิน	จำนวน (64 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	ชัดเจนเป็นรูปธรรม	34	53.13
2	ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	17	26.56
3	ไม่มีความลำเอียง	9	14.06
4	ครอบคลุมความสามารถผู้เรียน	4	6.25
	รวม	64	100

จากตารางที่ 16 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านเกณฑ์การประเมิน ที่ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 42 คน รวม 64 ความคิดเห็น มีจำนวน 4 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 ชัดเจนเป็นรูปธรรม ลำดับที่ 2 ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย และลำดับที่ 3 ไม่มีความลำเอียง นอกจากนี้ เกณฑ์ต้องครอบคลุมความสามารถผู้เรียน ก็ควรกำหนดในมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงด้วย

กลุ่มความคิดเห็นด้านการสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ตารางที่ 17 ความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย

ลำดับที่	ความคิดเห็นด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน	จำนวน (41 ความคิดเห็น)	ร้อยละ
1	สรุปผลการเรียนจากครู ผู้เรียน เพื่อนและผู้ปกครอง	23	56.10
2	รายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	14	34.15
3	รายงานผลการเรียนระหว่างเรียนและสิ้นสุดภาคเรียน	3	7.32
4	นักเรียนนำเสนอผลงานตนเอง	1	2.43
	รวม	41	100

จากตารางที่ 17 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 82 คน รวม 100 ความคิดเห็น มีจำนวน 4 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 สรุปผลการเรียน จากครู ผู้เรียน เพื่อนและผู้ปกครอง ลำดับที่ 2 รายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และลำดับ ที่ 3 รายงานผลการเรียนระหว่างเรียนและสิ้นสุดภาคเรียน นอกจากนี้ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน ตนเอง ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ศึกษาสภาพปัจจุบันการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เลือก อย่างเจาะจง จำนวน 5 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันว่า หากมีมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง จะทำให้งานด้านการประเมินตามสภาพจริงของโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐานในเชิงวิชาการ มากยิ่งขึ้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการประเมินตามสภาพจริงได้อย่างถูกต้อง เทียบตรง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการประเมินตามสภาพจริงจะเป็น ประโยชน์และแนวทางสำหรับครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้พัฒนาและ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน โรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป สรุปได้ดังนี้

ด้านคุณภาพครู

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูใน โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “การพัฒนาจะไม่วันสำเร็จหากไม่เริ่มต้นจากการพัฒนาคนก่อน ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลนำไปใช้มากที่สุด คือ ครูหรือผู้ปฏิบัติ หากครู ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิดความเชื่อ การประเมินตามสภาพจริงก็ไม่อาจเกิด สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายได้ ครูจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้อันจะนำไปสู่ ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา ครูพัฒนาให้เป็นครูมืออาชีพ เพื่อให้มีศักยภาพในการพัฒนา การเรียนรู้ของนักเรียน” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 1: อายุ 35 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 1, สัมภาษณ์, 23 พฤษภาคม 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ถ้าจะทำให้การประเมินตามสภาพจริงมีมาตรฐาน อันดับแรก ที่สำคัญ คือ ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินสภาพจริง โดยการศึกษาเอกสาร การอบรม/ สัมมนา การศึกษาดูงาน และต้องนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง เพราะเมื่อเกิดปัญหาไม่เข้าใจตรงไหน ก็สอบถามผู้รู้” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 3: อายุ 43 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 3, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “จะประเมินตามสภาพจริง ก็ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการประเมิน ตามสภาพจริง และครูต้องทำอย่างจริงจังและมีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สอนแล้วนักเรียน สนุกสนาน มีความสุข นักเรียนไม่เบื่อจึงจะประสบความสำเร็จ” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 4: อายุ 36 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 4, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ครูต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์และ เทคโนโลยีเพื่อให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจากระบบอินเทอร์เน็ต” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 7: อายุ 52 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา, สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัล ครูสามารถหาข้อมูล ความรู้ในทุกเรื่องได้ และยังมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากมาย แต่สิ่งสำคัญคือ รู้แล้วนำมาปฏิบัติหรือไม่ สรุปง่าย ๆ คือ ครูต้องมีคุณภาพ” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 8: อายุ 37 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 8, สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ครูต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความตระหนักในความรับผิดชอบ หน้าที่การสอน เข้าสอนตรงเวลา ยุติธรรม ไม่ลำเอียง มีความเสมอภาคกับนักเรียนทุกคน” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 11: อายุ 41 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 11, สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2559)

สรุปผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินตามสภาพจริงจะประสบความสำเร็จ ได้นั้น ครูทุกคนต้องแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ มีคุณภาพตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอโดยเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการและศึกษาคูงาน
2. ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีบทบาทที่ถูกต้องและเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนในการวัดและประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ประสิทธิภาพด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน
4. ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการควบคุมชั้นเรียน ด้านภาระงาน

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูใน โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ดิฉันคิดว่า การประเมินตามสภาพจริงจะอาศัยการประเมินจากผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและกระบวนการปฏิบัติงานในสถานการณ์หรือภาระงานที่ได้มอบหมายให้กับผู้เรียน ครูต้องมีความรู้ในการกำหนดภาระงานให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 12: อายุ 39 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 12, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “สิ่งแรกที่จะมอบหมายงานให้นักเรียน คือ ครูต้องเลือกภาระงานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีความสามารถในระดับใดในการใช้ความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือวางแผนและปฏิบัติตามที่ตัวเองวางแผนไว้” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 15: อายุ 29 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 15, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ครูมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะการมอบหมายภาระงานให้นักเรียน ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน และสติปัญญาของผู้เรียนด้วย จึงจะทำให้การประเมินตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ถูกต้อง” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 19: อายุ 44 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 19, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ครูจะต้องมอบหมายภาระงานให้นักเรียนปฏิบัติซึ่งมีวิธีการปฏิบัติมากกว่าหนึ่งวิธีและเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือกชิ้นงานมาเพื่อการประเมิน” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 22: อายุ 51 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 22, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

สรุปผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การมอบหมายภาระงานให้ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ภาระงานตามสภาพจริง (Authentic task) เป็นภาระงานที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนใช้ความรู้ หรือทักษะระดับสูงในการปฏิบัติภาระงานให้เสร็จสมบูรณ์และตัดสินใจโดยใช้เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วยรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. ออกแบบภาระให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาใช้ปฏิบัติ
2. ภาระงานต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน และสติปัญญาของผู้เรียน
3. ภาระงานที่ออกแบบต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในด้านระดับความสามารถ วิธีการเรียนรู้ ภูมิหลังการศึกษาและวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้รูปแบบการเรียนรู้ความถนัดและความสนใจของตนเอง

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูใน โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ดิฉันคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถือเป็นหน้าที่หลักของการเป็นครูเลยล่ะ เพราะการที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานของการศึกษาชาติ ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทางกระทรวงได้กำหนดมาให้เรียบร้อยแล้ว เพียงแต่ครูต้องวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา วิเคราะห์เนื้อหาสาระ เป็นต้น” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 25: อายุ 49 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 25, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริงนั้น เราต้องเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนต้องหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ให้ผู้เรียนฝึกคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและครูผู้สอนกับผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ชัดเจนมากขึ้น” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 26: อายุ 33 ปี)
(ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 26, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสถานที่ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย มีจำนวน โต๊ะและเก้าอี้เพียงพอและเหมาะสม นอกจากนี้ควรจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เข้าใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 30: อายุ 56 ปี)
(ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 30, สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ครูต้องเตรียมหนังสือ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายและจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียนสำหรับค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 31: อายุ 48 ปี)
(ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 31, สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2559)

สรุปผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริงนั้น หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในชีวิตจริงและใกล้กับตัวนักเรียนมากที่สุด หรือเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติหรือแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย คำอธิบายรายวิชา วิเคราะห์เนื้อหาสาระ และวิเคราะห์ผู้เรียน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง

4. จัดกิจกรรมหลาย ๆ วิธี ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

5. จัดสถานที่ บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6. เตรียมหนังสือ เอกสาร เพิ่มเติมให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์อย่างสม่ำเสมอ

ด้านสื่อการเรียนรู้

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “สื่อมีความจำเป็นเพราะทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง แต่เราไม่มีเวลาจัดเตรียมสื่อได้ทุกชั่วโมง มีกิจกรรมเข้ามาเยอะมากจากหน่วยงานเอกชน ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด แต่ปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่สามารถค้นหาสื่อต่าง ๆ ได้อย่างทันสมัยและทันเหตุการณ์” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 19: อายุ 44 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 19, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กขาดงบประมาณในการผลิตสื่อและที่เก็บสื่อ ฉะนั้นจึงจัดหาวัสดุในท้องถิ่นซึ่งราคาไม่แพงโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อเมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต นักเรียนจะใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและจัดเก็บอย่างเป็นระบบสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวัตถุประสงค์อื่น ๆ ได้อีก” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 25: อายุ 29 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 25, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ก่อนจัดทำหรือจัดหา เราต้องควักดูวัตถุประสงค์การเรียนรู้ก่อนแล้วจึงจัดหาสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สื่อต้องหลากหลาย ราคาไม่แพง เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ดึงดูดความสนใจ มีเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและต้องจัดเก็บสื่ออย่างถูกต้องเหมาะสม” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 22: อายุ 28 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 22, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

สรุปผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สื่อการเรียนรู้เป็นตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้ต้องถูกกำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
 2. สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายตามสภาพจริง และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้
 3. สื่อสามารถดึงดูดความสนใจและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
 4. มีสื่อเพียงพอกับนักเรียน ใช้วัสดุทนทาน ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ
- ด้านการวัดและการประเมินผล**

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง โดยปกติคณะครูจะประเมินเอง และประเมินตอนสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา บางครั้งครูเราใช้ประเมินเด็กแค่วันสองวันที่ตัดสินผลการเรียนเด็กแล้วซึ่งถ้าเรามีความชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงแล้ว การประเมินจะถูกต้องและเชื่อถือได้” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 19: อายุ 44 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 19, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ดิฉันจะวางแผนการวัดและการประเมินผลตามตัวชี้วัดว่า จะทำการวัดและประเมินเมื่อไร ประเมินอย่างไร ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ก็ให้ คะแนนตามแบบที่เราออกแบบไว้” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 20: อายุ 45 ปี)
(ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 20, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ก่อนที่จะวัดผลและประเมินผล ผมจะแจ้งวิธีการและเกณฑ์การให้ คะแนนก่อนเรียนทุกครั้ง วัดและประเมินผลทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน พร้อมทั้งแจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อจะได้ ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ต่อไป” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 21: อายุ 47 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 21, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ดิฉันจะวัดและประเมินผลโดยยึดระเบียบการวัดและประเมินผล กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลไว้ล่วงหน้าและสอดคล้องกับหลักสูตร โดยให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินด้วยค่ะ” (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 22: อายุ 28 ปี) (ครูโรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 22, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2559)

สรุปผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การวัดและการประเมินผลเพื่อดูว่า นักเรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด ตอนใด แล้วครูพยายามสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ มีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของตนเอง รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 2. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม และแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น
 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง
 4. ประเมินผู้เรียนตลอดเวลาทุกสถานการณ์
 5. วัดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถในการทำงาน
 6. การวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน
ด้านวิธีการและเครื่องมือ
- ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้
ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “การตัดสินใจได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน ครูต้องใช้วิธีการและเครื่องมือ ในการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การทดสอบ แฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น

และการเลือกเครื่องมือก็ต้องเลือกให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้รู้ความสามารถของผู้เรียนโดยแท้จริง ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะได้พัฒนาและผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ก็ส่งเสริมสนับสนุนต่อไปได้ตรงจุด” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 25: อายุ 29 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 25, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “สำหรับผมถ้าจะให้คะแนนนักเรียน ผมจะสังเกตในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดเตรียมเครื่องมือประเมินให้พร้อมและเครื่องมือที่จำเป็นต้องมีความเที่ยงตรงคือ เครื่องมือวัดผลนั้นสามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดได้ ไม่ใช่วัดสิ่งอื่นที่ไม่ได้กำหนดไว้ว่าจะวัด ประเด็นนี้ถือว่ามีความสำคัญที่สุด และเครื่องมือต้องมีความเชื่อมั่น คือ เครื่องมือนั้นวัดครั้งใด ๆ ก็ได้ค่าเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 27: อายุ 38 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 27, สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2559)

สรุปให้ผู้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพจริง เน้นการลงมือปฏิบัติ เน้นการพัฒนาการทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถประเมินความสามารถของนักเรียนได้ถูกต้อง ตรงตามสภาพจริงซึ่งต้องเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการวัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือวัดผลต้องเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. เครื่องมือวัดผลมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

3. เครื่องมือต้องหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบทดสอบ เป็นต้น

ด้านเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “เราต้องการรู้ว่าคุณมีความรู้ในเรื่องที่สอนหรือไม่นั้น เราวัดด้วยเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่นแล้วเราก็สร้างเกณฑ์เพื่อประเมินสิ่งที่เราวัด โดยเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 28: อายุ 44 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 28, สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “การให้นักเรียนผ่านหรือไม่ผ่าน ดิฉันคิดว่า ครูต้องใช้เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง เรื่อง เพศ ศาสนา และเชื้อชาติ และครอบคลุมความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 30: อายุ 55 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 30, สัมภาษณ์, 6 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ครูควรเปิดเผยเกณฑ์ให้ผู้เรียนรับทราบว่าตนเองจะต้องทำภารกิจอะไร และมีเกณฑ์การประเมินผลอย่างไรจะทำให้เกิดการส่งเสริมระหว่างผู้เรียนและผู้สอนบรรลุเป้าหมายได้อย่างชัดเจน” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 31: อายุ 52 ปี)
(ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 31, สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่าผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จ หรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร ให้คะแนนสอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 34: อายุ 54 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 34, สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2559)

สรุปผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า เกณฑ์การประเมิน เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินผลหรือการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่แสดงถึงความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนความคิดทางด้านวิชาการของผู้เรียน
3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง เรื่อง เพศ ศาสนา และ

เชื้อชาติ

ด้านการสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อความจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “หลังจากประเมินผลผู้เรียนด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนครบทั้ง 3 ด้านแล้ว ดิฉันต้องรวบรวมผลการประเมินจากครู ผู้เรียน เพื่อน และผู้ปกครอง และสรุปผลจัดทำเป็นเอกสาร บันทึกข้อมูลตามแบบที่โรงเรียนกำหนด และรายงานพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบซึ่งเป็นหน้าที่ของคุณครู ซึ่งมีความสำคัญสำหรับผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะผู้เรียน ผู้ปกครองจะได้ทราบแล้วปรับปรุงแก้ไขต่อไป” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 36: อายุ 44 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 36, สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ดิฉันได้พบความจริง คือ ส่วนใหญ่ครูจะนำเสนอผลการประเมินเพียงแค่ว่าในระดับชั้นเรียน และการนำเสนอเพียงแค่ว่าแจ้งคะแนนให้ผู้เรียนทราบว่า ได้คะแนนเท่าใดผ่าน/ไม่ผ่าน เท่านั้น เพราะพอนำเสนอผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบ บางคนให้ความสำคัญ เพราะผู้ปกครองเขาสนใจและคาดหวังในตัวลูกของเขาสูง แต่บางคนกลับไม่สนใจผลการเรียน

ของลูกตนเอง เวลาเจอกับผู้ปกครองเขาก็ว่าแล้วแต่ครูจะจัดการกับลูกเขาอย่างไรก็แล้วแต่สมควร แต่ดิฉันก็ต้องรายงานการเรียน การทำงาน และความประพฤติให้ผู้ปกครอง และผู้บริหารทราบ อย่างสม่ำเสมอ” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 38: อายุ 53 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 38, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลสัมภาษณ์ครู “ผมจะรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบหลายวิธี เช่น บันทึกลงเป็นเอกสารตามแบบของโรงเรียน เขียนบรรยายพฤติกรรม สถิติปัญญา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทาง Facebook” (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 40: อายุ 54 ปี) (ครู โรงเรียนประถมศึกษา คนที่ 40, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2559)

สรุปผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและการนำเสนอผลงานเป็นวิธีการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง คือ การฝึกให้ผู้เรียนนำเสนองานที่ตนเองทำต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมการนำเสนอจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และสามารถสะท้อนความรู้ ความคิดของผู้เรียนต่อเรื่องนั้น นอกจากนั้นการนำเสนอผลงานยังส่งผลถึงความมั่นใจในตนเองของผู้เรียนได้ โดยการนำเสนอผลงานเป็นสัญญาณบ่งบอกว่างานของผู้เรียนมีความสำคัญพอที่จะให้ผู้อื่นรับรู้ และชื่นชมได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบ ปรับปรุงและเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ อย่างต่อเนื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสรุปรายงานผลของผู้เรียนต้องรวบรวมจากผลการประเมินของครู ผู้เรียน เพื่อน และผู้ปกครอง

2. รายงานพฤติกรรมกรเรียนรู้ การปฏิบัติงาน และความประพฤติดของผู้เรียน ในระหว่างเรียนหรือสิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง และผู้บริหารทราบด้วยวิธีการหลายวิธี ได้แก่ การบรรยายสั้น ๆ การบันทึกตามแบบของโรงเรียน และทาง Facebook เป็นต้น

3. นักเรียนนำเสนอผลงานต่อสาธารณชนด้วยปากเปล่า Website YouTube เป็นต้น โดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น

จากการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปประเด็นการประเมินตามสภาพจริงของครูได้ 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพครูผู้สอน
2. ด้านภาระงานการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ด้านสื่อการเรียนรู้
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
6. ด้านวิธีการและเครื่องมือ
7. ด้านเกณฑ์การประเมิน
8. ด้านการสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์

วิเคราะห์จากเอกสาร

ผลการศึกษการประเมินตามสภาพจริงโดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน

ของการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับผลการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปการประเมินตามสภาพจริงของครูได้ 8 ด้าน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริงทั้ง 8 ด้าน มีรายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการสร้างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
1. คุณภาพครู	มาตรฐานการปฏิบัติงาน ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556	ข้อ 1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้า อยู่เสมอ ข้อ 2. ตัดสินใจปฏิบัติการ ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิด แก่ผู้เรียน ข้อ 3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโต เต็มตามศักยภาพ ข้อ 8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้เรียน ข้อ 11. แสวงหาและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการพัฒนา

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
	ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับ การศึกษาระดับพื้นฐาน	ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 กระบวนการจัดการ เรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545)	การออกแบบมาตรฐานภาระงาน โดยพิจารณาประเด็นต่อไปนี้ 1) เป็นภาระงานที่ผู้เรียนได้ใช้ สมรรถภาพหลายด้าน ใช้องค์ความรู้ ที่ลึกซึ้ง 2) ผู้เรียนได้ใช้ทักษะหรือ กระบวนการคิดขั้นสูง 3) ภาระงานจะต้องมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง 4) เป็นภาระงานที่ส่งเสริม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน 5) เป็นภาระงานที่มีความหมายต่อ ผู้เรียน ทางจิตวิทยาหรือสังคมเพื่อ ความสำเร็จของผู้เรียนและ เป็นความภาคภูมิใจ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
2. ภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริง (ต่อ)		2) ออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับ เป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มา ใช้ปฏิบัติ 3) ภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติมีวิธีการ ปฏิบัติมากกว่าหนึ่งวิธี 4) เปิด โอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือก ชิ้นงานมาเพื่อการประเมิน
3. การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ตามสภาพจริง	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549)	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถ ทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะ ต่าง ๆ 2) ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ให้ผู้เรียน กับผู้สอนมีบทบาทร่วมกัน ให้ผู้เรียน ได้เรียนจากสถานการณ์จริงและสัมพันธ์ กับชีวิตจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วย ตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และ ประเมินผล

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
3. การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ตามสภาพจริง (ต่อ)	Newmann et al. (1995)	<p>หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้ความคิดขั้นสูง (Higher-order thinking) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการสังเคราะห์ การอธิบาย และการสรุปรวม เพื่อสร้างความเข้าใจ และความหมายใหม่ ๆ สำหรับผู้เรียน 2) การเรียนรู้จากแก่นความรู้ (Depth of knowledge) ให้ผู้เรียนเข้าถึงแก่นความคิดของเนื้อหาวิชา ใช้ความรู้ที่มากกว่าความรู้พื้นฐาน มีการสำรวจ ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความซับซ้อน 3) การเรียนรู้สู่การเชื่อมโยงกับโลกภายนอก (Connectedness to the world beyond the classroom) เชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาวิชาสู่ปัญหาสาธารณะหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อสามารถนำความรู้ที่เรียนรู้ในชั้นเรียนไปอธิบายปัญหาต่าง ๆ นอกชั้นเรียนหรือโลกแห่งความจริงได้

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
3. การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ตามสภาพจริง (ต่อ)		<p>4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Substantive conversation) ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเนื้อหาวิชากับผู้สอนและกับกลุ่มผู้เรียนด้วยกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ชัดเจนมากขึ้น</p> <p>5) ต้องสร้างบรรยากาศที่ส่งผลดีแก่การเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน (Mutual respect) ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน</p>
4. สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	ระชัย แสนรัมย์ (2550) อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2554)	<p>การผลิตและการใช้สื่อ</p> <p>1) เหมาะสมทั้งในด้านการลงทุนและการจัดลำดับความจำเป็น</p> <p>2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ</p> <p>3) ห้องปฏิบัติการผลิตสื่อต้องกว้างพอเหมาะ สามารถบรรจุคนและอุปกรณ์ได้ดีพอ มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานภายในห้อง</p> <p>4) สื่อต้องมีความเที่ยงตรงในการแปลข้อมูลสำหรับการสรุปผล</p>

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
4. สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง (ต่อ)	ลาวรรณ สกุลกรณาอารีย์ (2545) ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	การจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอน จะต้องมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการเรียน มีสื่อเพียงพอ ประหยัดเงิน และเวลาในการจัดทำ ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ข้อ 5 การจัดเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสม กับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ ในการจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	Meyer (1992) Worthen and Sanders (1993)	หลักการวัดและประเมินผล 1) ประเมินผลจากการปฏิบัติงานของ ผู้เรียน 2) ประเมินพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก มาตามที่คุณประเมินผลต้องการให้เกิดขึ้น 3) ประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดง ออกมานั้นต้องสามารถนำมาใช้ได้จริง ในชีวิตประจำวัน (Real-life context) การประเมินผลที่เน้นการประเมิน จากการปฏิบัติงานจริง มากกว่าการใช้ แบบทดสอบ และเน้นการตรวจสอบ การปฏิบัติงานในขณะที่ผู้เรียน ทำกิจกรรมบางอย่าง ที่มีความสำคัญ ต่อรายวิชาและจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
<p>5. การวัดและประเมินผล Hart (1994) การเรียนรู้ตามสภาพจริง (ต่อ)</p>	<p>สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2554)</p>	<p>หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง</p> <p>1) ประเมินผลโดยการเก็บรวบรวมและ จัดเตรียมข้อมูลเพื่อปฏิบัติตาม ความต้องการที่หลากหลายของ การประเมินผล</p> <p>2) ประเมินผลโดยเน้นทั้งการสะท้อนภาพ และวัดการปฏิบัติของผู้เรียนจากงาน (Task) และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตจริง (Real-life)</p> <p>หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง</p> <p>1) การประเมินผลโดยใช้วิธีการประเมิน ที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็น พฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของนักเรียน ในสถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งโลกปัจจุบัน (Real world situations)</p> <p>2) ประเมินผลโดยเน้นงานที่นักเรียน แสดงออกในการปฏิบัติ (Performance) เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) ผลผลิต (Products) และแฟ้มสะสม ผลงาน (Portfolio)</p>

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
5. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง (ต่อ)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554) สถาบันส่งเสริม วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี (2555)	<p>1) การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย</p> <p>2) การประเมินผลโดยเน้นประเมินทักษะ การคิดที่ซับซ้อน ทักษะการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติ ในสภาพจริง</p> <p>3) ประเมินผลโดยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย และเกิดขึ้นได้ในบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้ รวมทั้งเป็นการประเมินที่มีลักษณะแบบ ไม่เป็นทางการ</p> <p>1) การประเมินจากผลงานหรือ ผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามหลักฐาน ร่องรอยหรือผลที่เกิดจากการเรียนรู้</p> <p>2) การประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การสังเกต และการรวบรวมข้อมูล จากผลงานที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงสมรรถนะ ที่แท้จริงหรือใกล้เคียงของผู้เรียน</p> <p>3) การประเมินผลควรเน้นประเมินทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์</p>

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
6. วิธีการและเครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมิน ตามสภาพจริง (ต่อ)	ศิริชัย กาญจนวาสี (2544)	<p>การหาคุณภาพเครื่องมือประเมินตามสภาพจริง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นความสอดคล้องหรือความเหมาะสมของผลการวัดกับเนื้อเรื่องหรือเกณฑ์ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะที่มุ่งวัด 2) ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือวัดสิ่งที่ต้องการวัดไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งหรือวัดในสภาพการณ์ที่แตกต่างกันจะได้รับผลการวัดคงเดิม 3) ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึงความสามารถที่จะประเมินได้ข้อมูลที่แน่นอน โดยปราศจากอคติและความรู้สึกของบุคคล
7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง	Nitko (1996)	<p>เกณฑ์การประเมินภาระงาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เกณฑ์สะท้อนภาระงานตามสภาพจริง ซึ่งเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่มีนัยสำคัญ 2) สะท้อนสิ่งที่มีคุณค่าจากการปฏิบัติภาระงาน 3) นักเรียนสามารถนำไปประเมินการปฏิบัติภาระงานของตนได้ 4) เกณฑ์ครอบคลุมความสามารถของบุคคล 5) เข้าใจง่ายสำหรับผู้นำไปใช้ 6) แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริงได้

ตารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี	แนวคิด ทฤษฎีที่นำมากำหนด มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
7. เกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง (ต่อ)	พงศ์เทพ จิระโร (2552)	<p>เกณฑ์การประเมินที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีการกำหนดจากหลักการเชิงวิชาการ 2) มีความเป็นไปได้ 3) มีความยุติธรรม 4) สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการประเมินแต่ละครั้งหรือแต่ละวงรอบ 5) ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะ หรือผู้รับประโยชน์ร่วม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมิน
8. การสรุปผล ด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการและ ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน	สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ (2544)	<p>การนำเสนอผลงาน คุณลักษณะประการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงนั้นคือ ผู้เรียนมักได้รับการคาดหวังให้เสนอผลงานต่อสาธารณชน และเป็นการเสนอผลงานด้วยปากเปล่า (Oral presentation) กิจกรรมการนำเสนอทำให้เกิดความรู้ที่ยั่งยืน เนื่องจากผู้เรียนได้สะท้อนความรู้สึกลงใจของตนเองว่ารู้อะไร และนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้น ๆ อย่างแท้จริง</p>

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)

จากผลของการวิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง โดยการสำรวจจากการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 5 แห่ง และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จำนวน 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ และดำเนินการพัฒนาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการประเมินตามสภาพจริง จำนวน 17 ท่าน เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 พร้อมทั้งประเด็นเพิ่มเติมในการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนมาก มีผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ดิฉันคิดว่า ควรปรับตัวบ่งชี้ 1.4 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 3 ปรับเป็นกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนและเกณฑ์การพิจารณา ข้อ 4 ปรับเป็นสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการซักถาม แสดงความคิดเห็น และร่วมอภิปรายได้ มีความเหมาะสมและจัดลำดับความสำคัญได้ดีกว่าค่ะ” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1: อายุ 58 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว มีความครอบคลุมที่แสดงถึงคุณภาพครูผู้สอน มองทั้งมิติคุณวุฒิ พฤติกรรม การถ่ายทอด และการคุมชั้นเรียน โอเคทีเดียวทีเดียว เพราะครูในสถานศึกษา เป็นครูกลุ่มหลักที่ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน ดิฉันมีความเชื่อว่า ครูเก่ง เด็กเก่ง คุณลักษณะครูที่มีคุณภาพ คือ เป็นผู้ที่มิจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ให้ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3: อายุ 42 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2559)

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
 เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง
 จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน	100	-	เสนอแนะ....ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว มีความครอบคลุมที่แสดงถึง คุณภาพครูผู้สอน มองทั้งมิติ คุณวุฒิ พฤติกรรม การถ่ายทอด และการคุม ชั้นเรียน โอเคดีเลยทีเดียว
ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษา และการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการ	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. มีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน หรือมีประสบการณ์ในการสอน อย่างน้อย 2 ปี			
2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ การประเมินตามสภาพจริง อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	100	-	หลายปีแล้วที่ไม่มีการจัด อบรม/ ประชุม/ สัมมนา เชิงปฏิบัติการการประเมิน ตามสภาพจริง ควรหาโอกาส อบรมเพราะครูผู้ช่วยใหม่ ๆ มีจำนวนมากขึ้น

ตารางที่ 19 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ทางวิชาการ ด้านการประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	94.12	5.88	-
4. ศึกษา ประมวลความรู้ทางวิชาการและเผยแพร่ด้านการประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 4 เรื่อง	88.24	11.76	1. มิงงานวิจัยรองรับหรือไม่ในการปฏิบัติภาระงานปีการศึกษาละ 4 เรื่อง มากไปหรือไม่ น่าจะสัก 2 เรื่อง ภาคการศึกษาละ 1 เรื่อง น่าจะทำได้จริง 2. โอเค ครูพอทำได้ (หมายถึง เขียนบทความเผยแพร่ นะคะ) แต่ปีหนึ่งให้ทำตั้ง 4 เรื่อง ก็เยอะไป ควรปรับเกณฑ์ใหม่ เขียน Paper เผยแพร่อย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง
ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะ และพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอน	100	-	เสนอแนะ...เกณฑ์ การพิจารณาโอเคเลยที่เดียว แต่วัดยากนะคะ เห็นว่าจะใช้แบบบันทึกการสอน สังเกต และสัมภาษณ์ผู้เรียน ในงานวิจัยนี้โอเคค่ะ
เกณฑ์การพิจารณา 1. เข้าสอนตรงและครบเวลาที่กำหนด	100	-	-

ตารางที่ 19 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
2. ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วย ความยุติธรรมและมีความเสมอภาค	100	-	-
3. มีความมั่นคงทางอารมณ์และมี ทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน	100	-	-
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนการสอน	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพ ของครูผู้สอนด้านทักษะ การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิค วิธีในการกระตุ้น ความสนใจของผู้เรียนให้มี ส่วนร่วมในกระบวนการจัด การเรียนการสอนตามสภาพจริง			
2. มีเทคนิควิธีการสอน ที่หลากหลายตามสภาพจริง	94.12	5.88	น่าจะถอดข้อความออกมาเลย ว่าสภาพจริงเป็นอย่างไร เอาคำว่าสภาพจริงออก แล้ว อธิบายเพิ่มเป็นคำที่อ่านแล้ว เข้าใจได้ทันที
3. มีทักษะและความสามารถ ในการใช้อุปกรณ์การสอนที่ หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา และสถานการณ์ในการสอนตาม สภาพจริง	100	-	-

ตารางที่ 19 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
4. นำผลการประเมิน มาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	100	-	-
5. นำผลการวิจัยทางวิชาการด้าน การประเมินตามสภาพจริงเข้ามา ใช้ในกระบวนการเรียน การสอน	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของ ครูผู้สอนด้านการบริหารเวลา และการควบคุมชั้นเรียน	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้ อย่างเหมาะสมกับระยะเวลา ที่กำหนด			
2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไร สำคัญที่ควรจะต้องเน้นย้ำ เป็นพิเศษ	100	-	อ่านแล้ว เข้าใจ แต่น่าจะปรับ เรื่องการใช้สำนวนภาษาจะ
3. ควบคุมบรรยากาศในชั้นเรียน ให้ทุกคนสนใจและมีสมาธิกับ การเรียนการสอน	94.12	5.88	ปรับเป็นกระตุ้นให้ผู้เรียน มีความสุข สนุกสนาน กับการเรียน
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนการสอน และมีความสุข สนุกสนาน กับการเรียน	94.12	5.88	ปรับเป็นสร้างบรรยากาศ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการซักถาม แสดง ความคิดเห็นและร่วม อภิปรายได้

จากตารางที่ 19 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 17 ข้อ โดยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในแต่ละตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน เสนอแนะ....ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว มีความครอบคลุมที่แสดงถึงคุณภาพครูผู้สอน มองทั้งมิติคุณวุฒิ พฤติกรรม การถ่ายทอด และการคุมชั้นเรียน โอเคทีเดียวทีเดียว

ตัวบ่งชี้ 1.1 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 2 หลายปีแล้วที่ไม่มีการจัดอบรม/ประชุม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินตามสภาพจริง ควรหาโอกาสอบรมเพราะครูผู้ช่วยใหม่ ๆ มีจำนวนมากขึ้น และเกณฑ์การพิจารณา ข้อ 4 1) มีงานวิจัยรองรับหรือไม่ ในการปฏิบัติการงานปีการศึกษาละ 4 เรื่อง มากไปหรือไม่ น่าจะสัก 2 เรื่อง ภาคการศึกษาละ 1 เรื่อง น่าจะทำได้จริง 2) โอเค ครูพอทำได้ (หมายถึง เขียนบทความเผยแพร่ระยะ) แต่ปีหนึ่งให้ทำตั้ง 4 เรื่อง ก็เยอะไป ควรปรับเกณฑ์ใหม่ เขียน Paper เผยแพร่น้อยปีละ 1 เรื่อง

ตัวบ่งชี้ 1.2 เสนอแนะ...เกณฑ์การพิจารณาโอเคทีเดียว แต่วัดยากนะคะ เห็นว่าจะใช้แบบบันทึกการสอน สังเกต และสัมภาษณ์ผู้เรียน ในงานวิจัยนี้โอเคคะ

ตัวบ่งชี้ 1.3 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 2 การพิจารณาน่าจะถอดข้อความออกมาเลยว่าสภาพจริงเป็นอย่างไร เอาคำว่าสภาพจริงออก แล้วอธิบายเพิ่มเป็นคำที่อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที

ตัวบ่งชี้ 1.4 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 2 อ่านแล้ว เข้าใจ แต่น่าจะปรับเรื่องการใช้สำนวนภาษาละ เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 3 ปรับเป็นกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน และเกณฑ์การพิจารณา ข้อ 4 ปรับเป็นสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการซักถาม แสดงความคิดเห็นและร่วมอภิปรายได้

มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนมาก สำหรับตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ประเมินระดับตัวบ่งชี้ไว้ 4 ระดับ มีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “การที่ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ไว้ 4 ระดับ ดังนั้น ผมคิดว่า เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพก็ควรจะต้องมี 4 ระดับเช่นกัน เพื่อความเหมาะสมและง่ายต่อการคำนวณ และที่สำคัญการตั้งเกณฑ์ระดับไว้ 4 ระดับก็สามารถ

ให้สารสนเทศได้อย่างเพียงพอไม่ต่างจากเกณฑ์ 5 ระดับเท่าใดนัก” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4: อายุ 59 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4, สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ฉันคิดว่า ตัวบ่งชี้ 2.1 เกณฑ์การพิจารณาข้อที่ 4 อ่านแล้วคง ควรปรับภาษาให้เข้าใจง่าย เป็น “ผลหรือทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดขึ้นจากการทำงานที่มอบหมาย สอดคล้องกับความคิดขั้นสูงหรือคุณลักษณะที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ไม่รู้เข้าใจถูกหรือเปล่า)” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5: อายุ 45 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5, สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน 2559)

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงจากเทคนิคเคลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	100	-	-
2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	100	-	-

ตารางที่ 20 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
3. มีการบูรณาการวิทยากรด้าน ต่าง ๆ ในการปฏิบัติการระงาน การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
4. ทักษะหรือความสำเร็จที่ ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนสัมพันธ์ กับความคิดที่ซับซ้อนและลักษณะ นิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ ในการปฏิบัติการระงาน ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติ ภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสาน ระหว่างงานที่คุ้นเคยกับงานที่ แปลกใหม่	94.12	5.88	ปรับเป็น สถานการณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติการระ งาน/ ชิ้นงานผสมผสาน ระหว่างงานที่ทำเป็นปกติ กับการประยุกต์ชิ้นงานที่ แปลกใหม่
2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐาน ประสบการณ์ของผู้เรียน	100	-	-
3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ จากการเรียนการสอนไปใช้ ในสถานการณ์นอกห้องเรียนหรือ ในโลกของความเป็นจริง	100	-	-

ตารางที่ 20 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิด วิจารณ์งานในการปฏิบัติงาน	100	-	-
5. สถานการณ์ที่ผู้เรียน มีโอกาส อย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน	100	-	-
6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการ ทำกิจกรรมในห้องเรียน มาประยุกต์ใช้	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 2.3 ความเหมาะสม ของภาระงานตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน			
2. เหมาะสมกับประสบการณ์ของ ผู้เรียน	100	-	-
3. เหมาะสมกับพื้นฐานทาง สติปัญญาของผู้เรียน	100	-	-
4. เหมาะสมกับสภาพของ ธรรมชาติวิชา	100	-	-

จากตารางที่ 20 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 2 การกำหนด
ภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา
จำนวน 14 ข้อ โดยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย
รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์
การประเมินตามสภาพจริง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา ร้อยละ 80
ขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในแต่ละตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา
ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 2.2 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 1 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน/ ชิ้นงาน ผสมผสานระหว่างงานที่ทำเป็นปกติกับการประยุกต์ชิ้นงานที่แปลกใหม่

มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะตัวบ่งชี้ 3.1, 3.2 และ 3.3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกเกณฑ์ การพิจารณา โดยมีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ผมคิดว่า ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อม และความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณาน่าจะเน้นสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ส่วนนอกห้องเรียนน่าจะถามประมาณว่า สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้นอกห้องเรียน มันถามว่าเหมาะสมเฉย ๆ แต่ไม่โยงเข้าสู่สิ่งที่เราจะประเมินจริง ๆ” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 6: อายุ 48 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 6, สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการสอดคล้องการประเมินตามสภาพจริง อันนี้น่าจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนหรือไม่ ไม่แน่ใจ แต่อย่างไรแล้ว นอกจากความเพียงพอแล้ว ควรพิจารณาในเรื่อง ความทันสมัย และน่าเชื่อถือของเอกสารด้วย คือ หนังสือต่างประเทศจากผู้เขียนดัง ๆ มีความน่าเชื่อถือกว่าหนังสือไทยค่ะ” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1: อายุ 58 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2559)

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงจากเทคนิค
เดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม
ให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา	100	-	-
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	100	-	-
3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	100	-	-
4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้สัมพันธ์ กับพื้นฐานความรู้และความสนใจ ของผู้เรียน	100	-	-
5. กำหนดขอบเขตและวิธีการ ประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และวิธีสอน	100	-	-
6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น	100	-	-

ตารางที่ 21 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้และธรรมชาติ ของผู้เรียน	100	-	-
2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการ ที่หลากหลายด้วยตัวเอง	100	-	-
3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	100	-	-
4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนฝึกคิดโดยวิธีการ ที่เหมาะสมและหลากหลาย	100	-	-
5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และ ครูผู้สอนกับผู้เรียน	100	-	-
6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน	100	-	-
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง	100	-	-
8. ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	100	-	-

ตารางที่ 21 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผน การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา			
2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานรายวิชา	100	-	-
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	100	-	-
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการ เรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดย เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
5. วิเคราะห์กระบวนการ ประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัด และประเมินผลตามสภาพจริงที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	100	-	-
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่ง การเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-

ตารางที่ 21 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. กิจกรรมที่ให้นักเรียนมี ปฏิสัมพันธ์กับโลกของความเป็น จริง			
2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียน การสอนหลาย ๆ วิธี	100	-	-
3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542	100	-	-
4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน ในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกัน	100	-	-
5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว ไปยังสิ่งไกลตัว	100	-	-
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	100	-	-
7. มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอต่อการค้นคว้าข้อมูล	94.12	5.88	เปลี่ยนจากคำว่า “มี” เป็น “ใช้” ซึ่งไม่จ่นข้อ 7 มันจะ ซ้ำกับ มาตรฐานอื่น
8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ กับครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ	100	-	-

ตารางที่ 21 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อ การเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย	100	-	-
2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เร้าใจ จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ	100	-	-
3. ขนาดของห้องเรียนมีความ เหมาะสมไม่กว้างหรือแคบเกินไป ปลอดโปร่ง เงียบ ไม่มีเสียงและ กลิ่นรบกวน	100	-	-
4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ และเหมาะสม	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบ การจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้า ทางวิชาการสอดคล้องการประเมิน ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. เอกสารหรือตำราประกอบการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพียงพอ	94.12	5.88	นอกจากความเพียงพอ แล้ว ควรพิจารณาในเรื่อง ความทันสมัย และ

ตารางที่ 21 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
			น่าเชื่อถือของเอกสารด้วย คือ หนังสือต่างประเทศ จากผู้เขียนต่าง ๆ มีความ น่าเชื่อถือกว่าหนังสือไทย ค่ะ
2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสาร ทางวิชาการเกี่ยวกับ การประเมินตามสภาพจริงเพียงพอ	100	-	-
3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับ การประเมินตามสภาพจริงที่เป็น ความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่ ตลอดเวลา	100	-	-
4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้า ข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	94.12	5.88	ควรเพิ่มเติม คือ มีคอมพิวเตอร์สำหรับ ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ที่ทันสมัยและเพียงพอ

จากตารางที่ 21 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 3 การจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน
6 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 36 ข้อ โดยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจาก
การดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมากำหนด
เป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้และเกณฑ์
การพิจารณา ร้อยละ 80 ขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญบางท่าน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในแต่ละตัวบ่งชี้
และเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 3.4 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 7 เปลี่ยนจากคำว่า “มี” เป็น “ใช้” ซึ่งไม่ขึ้นข้อ 7 มันจะเข้ากับมาตรฐานอื่น

ตัวบ่งชี้ 3.6 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 1 นอกจากความเพียงพอแล้ว ควรพิจารณาในเรื่อง ความทันสมัย และน่าเชื่อถือของเอกสารด้วย คือ หนังสือต่างประเทศจากผู้เขียนดัง ๆ มีความน่าเชื่อถือกว่าหนังสือไทยค่ะ และเกณฑ์การพิจารณา ข้อ 4 ควรเพิ่มเติมคือ มีคอมพิวเตอร์ สำหรับศึกษาค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยและเพียงพอ

มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนมาก โดยมีผู้เชี่ยวชาญแสดงความ คิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ผมคิดว่า สื่อการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้สอนควรศึกษาถึงคุณสมบัติ และคุณลักษณะของสื่อการสอน ข้อดีและข้อจำกัดของสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจน การผลิตและใช้สื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้ร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และ เกณฑ์การพิจารณาได้ครอบคลุมดีมากครับ” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 9: อายุ 57 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 9, สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ดิฉันบอกได้เลยค่ะ ลำดับแรกของการเลือกสื่อ การสอน ผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนให้แน่นอนเสียก่อน เพื่อไว้วัตถุประสงค์นั้นเป็น ตัวชี้้นำในการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมและสื่อต้องทันสมัย น่าสนใจ มีราคาไม่แพงเกินไป เป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผู้วิจัยร่างไว้แล้ว โอเคค่ะ” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 10: อายุ 50 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 10, สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2559)

ผู้เชี่ยวชาญ ได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง
จากเทคนิคเคลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. มีสื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน แผนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
2. สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามสภาพจริง	94.12	5.88	ปรับเป็น...สื่อการเรียนรู้ มีความหลากหลาย ตามสภาพจริง
3. สื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	94.12	5.88	ปรับเป็น...สื่อการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้
4. สื่อจากของจริงไปสู่สัญลักษณ์	94.12	5.88	ปรับเป็น...สื่อแสดงจาก ของจริงไปสู่สัญลักษณ์
5. สื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจ และพัฒนาความคิดของผู้เรียน ได้เต็มศักยภาพ	100	-	-
6. มีสื่อเพียงพอ ประหยัดเงิน และเวลาในการจัดทำ	94.12	5.88	ขอเพิ่ม.. ใช้วัสดุทนทาน จะได้เชื่อมโยงกับตัวบ่งชี้ ในเรื่องเก็บรักษาสื่อด้วย คะ ถ้าวัสดุไม่ทนทาน ก็ไม่สามารถเก็บไว้ได้

ตารางที่ 22 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อน ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามสภาพ จริง	100	-	-
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการเลือกใช้และผลิตสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
4. เหมาะสมกับวัยและสติปัญญา ของผู้เรียน	94.12	5.88	เพิ่มเป็น...สื่อใช้งานง่าย เหมาะสมกับวัยและ สติปัญญาของผู้เรียน
5. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด	100	-	-
6. มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้ งานตามสภาพจริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	94.12	5.88	เพิ่มเติม...จัดทำทะเบียน สื่อการเรียนรู้ตามสภาพ จริงในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบ ออนไลน์

ตารางที่ 22 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	94.12	5.88	เพิ่มเติม....จัดทำบัญชี การยืมสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์
3. การทำความสะอาดสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้ และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ	100	-	-
4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพใช้งาน ได้ดี	100	-	-
5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงเหมาะสมกับประเภท ของสื่อ	100	-	-

จากตารางที่ 22 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้
ตามสภาพจริง ที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 17 ข้อ โดยเมื่อ
วิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์
เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน พบว่า
ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา ร้อยละ 80 ขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้
ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในแต่ละตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ตัวบ่งชี้ 4.1 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 2 ปรับเป็น...สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลาย
ตามสภาพจริง ข้อ 3 ปรับเป็น...สื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อ 4 ปรับ
เป็น...สื่อแสดงจากของจริงไปสู่สัญลักษณ์ และข้อ 6 ขอเพิ่ม. ใช้วัสดุทนทานจะได้เชื่อม ไปด้วยกับ
ตัวบ่งชี้ในเรื่องเก็บรักษาสื่อด้วยค่ะ ถ้าวัสดุไม่ทนทานก็ไม่สามารถเก็บไว้ได้

ตัวบ่งชี้ 4.2 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 4 เพิ่มเป็น...สื่อใช้งานง่ายเหมาะสมกับวัยและ
สติปัญญาของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 4.3 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 1 เพิ่มเติม...จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบออนไลน์ และข้อ 2 เพิ่มเติม.....จัดทำบัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนมาก โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “สำหรับ มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 5.2 ดิฉันคิดว่า เกณฑ์การพิจารณา และวิธีการประเมินเยอะเกินไป ไม่ควรมีเยอะจะเป็นการเพิ่มภาระงาน และจะวัดได้ไม่ตรงด้วย ควรเลือกวิธีการประเมินที่ สอดคล้องกับสิ่งที่เราจะวัดเพียงไม่กี่วิธีก็พอ ซึ่งจะทำให้วัดได้ตรงๆ ข้อมูลที่ได้ก็น่าเชื่อถือ ดีกว่าใช้ หลาย ๆ วิธี เก็บเยอะ แต่เด็กเขิน ครูเบื่อ ข้อมูลที่ได้ไม่น่าเชื่อถือ ไม่สะท้อนความสามารถเด็กที่ แท้จริง” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3: อายุ 42 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “จุดหมายเบื้องต้นของการประเมินผู้เรียน คือ เพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลป้อนกลับ ที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและเป็นปัจจุบัน ซึ่งงานวิจัย เล่มนี้ เขียนได้ครอบคลุมชัดเจนดี เพิ่มเติมบางข้อ” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 7: อายุ 45 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 7, สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2559) ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ ข้อมูลเพิ่มเติมดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิค
เดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 5 การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 5.1 ระบบในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	94.12	5.88	น่าจะเปลี่ยนเป็น การเตรียมระบบการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง น่าจะ เหมาะสมกว่า
เกณฑ์การพิจารณา			
1. มีระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงชัดเจน	100	-	-
2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง ตามระเบียบ	100	-	-
3. กำหนดให้มีคณะกรรมการ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
4. กำหนดระยะเวลาการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับหลักสูตรและเวลา เรียน	100	-	-

ตารางที่ 23 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. กำหนดการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	29.41	70.59	เกณฑ์การพิจารณาข้อนี้ ตัดออกค่ะ ชำซ้อนกับ ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 เกณฑ์ การพิจารณาข้อ 5
2. ใช้วิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง อย่างหลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม และเพิ่มสะสมงาน เป็นต้น	29.41	70.59	เกณฑ์การพิจารณาข้อนี้ ตัดออกค่ะ ชำซ้อนกับ ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 เกณฑ์ การพิจารณาข้อ 3
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
4. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง	100	-	-
5. ประเมินผู้เรียนตลอดเวลา ทุกสถานการณ์	94.12	5.88	แก้ไข...ประเมินผู้เรียน ตามสถานการณ์ของ วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ตารางที่ 23 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
6. แจกวิธีการประเมินผลและเกณฑ์ การให้คะแนนก่อนเรียน	100	-	-
7. ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะ พิสัยและจิตพิสัย	100	-	-
8. ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง	100	-	-
9. นำผลการประเมินมาใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน	100	-	-
10. แจกผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	100	-	-
1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียน ให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถ ในการทำงาน	100	-	-
2. เน้นพฤติกรรมที่เป็นความคิด ซ้ำซ้อนและวิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้	100	-	-
3. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อน เรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	100	-	-

ตารางที่ 23 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
4. คุณภาพของผลงานได้จาก การบูรณาการความรู้และทักษะ เข้าด้วยกัน	94.12	5.88	แก้ไข..นิยามคุณลักษณะ ที่ต้องการวัดให้เป็น พฤติกรรมที่วัดได้ตรง และชัดเจน

จากตารางที่ 23 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 18 ข้อ โดยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้ ร้อยละ 80 ขึ้นไป แต่ตัวบ่งชี้ 5.2 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 1 และ 2 เห็นด้วย ร้อยละ 29.41 ต่ำกว่าร้อยละ 80 และผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในแต่ละตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ตัวบ่งชี้ 5.1 น่าจะเปลี่ยนเป็น การเตรียมระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง น่าจะเหมาะสมกว่า

ตัวบ่งชี้ 5.2 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 1 ตัดออกค่ะ ซ้ำซ้อนกับตัวบ่งชี้ที่ 3.3 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 5 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 2 ตัดออกค่ะ ซ้ำซ้อนกับตัวบ่งชี้ที่ 6.1 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 3 และเกณฑ์การพิจารณาข้อ 5 แก้ไข...ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ของวัดอุปประสงค์การเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ 5.3 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 4 แก้ไข..นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรงและชัดเจน

มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงทุกตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “จากการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง โดยการสำรวจจากการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ได้ข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมเป็นอย่างดี ทำให้

มาตรฐานที่ 6 “ไม่ต้องมีการปรับแก้ไขได้เลย” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 10: อายุ 50 ปี) (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ทุกตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาชัดเจน เหมาะสม”

(ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 14: อายุ 55 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 14, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2559)

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติม ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	100	-	-
2. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	100	-	-
3. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงมีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น	100	-	-

ตารางที่ 24 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง ในระหว่างและสอดแทรกไปกับการจัดการเรียนรู้	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. มีเที่ยงตรง (Validity)	100	-	-
2. มีความเชื่อมั่น (Reliability)	100	-	-
3. มีความเป็นปรนัย (Objectivity)	100	-	-
4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)	100	-	-

จากตารางที่ 24 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 2 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 8 ข้อ โดยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ ร้อยละ 100

มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงทุกตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “สำหรับ มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อมีความชัดเจน ครอบคลุม สามารถเป็นมาตรฐานได้เป็นอย่างดี” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5: อายุ 45 ปี) ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5, สัมภาษณ์, 11 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ในมาตรฐานที่ 7 ชัดเจน ดี แต่ ขึ้นอยู่กับผู้ทำ
หน้าที่ประเมินครู ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ถูกต้อง สามารถ
ให้คำแนะนำกับครูได้ถูกหลักวิชาการ” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 6: อายุ 48 ปี) ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 6,
สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2559)

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติม ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง
จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตาม สภาพจริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบสำคัญของ เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. กำหนดมิติในการประเมินที่มี คุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะขึ้นไป ที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับตัดสินการตอบ หรือการปฏิบัติงานของผู้เรียน	100	-	-
2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือระดับ การปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะเพื่อระบุ ความหมายของแต่ละคุณลักษณะหรือ มิติ	100	-	-
3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ในการประเมินใน แต่ละมิติ	100	-	-
4. กำหนดคุณลักษณะที่ดีของสิ่งที่ ต้องการประเมิน	100	-	-

ตารางที่ 25 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนนในแต่ละ มิติของการประเมินตามสภาพจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. กำหนดผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการปฏิบัติการงาน ในแต่ละระดับ ตั้งแต่ในระดับดีมาก จนถึงต้องมีการปรับปรุง	100	-	-
2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับ พฤติกรรม การปฏิบัติหรือ องค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติ ของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อน ให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจาก การปฏิบัติ	100	-	-
3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละ ระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน	100	-	-
4. ปรับปรุงและทบทวนมิติ ในการประเมิน โดยพิจารณาว่า อยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ ในการปฏิบัติการงานของผู้เรียน อย่างแท้จริง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์ การประเมินตามสภาพจริง ก่อนนำไปปฏิบัติจริง	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณา			
1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง สะท้อนเป้าหมายหรือผลที่ต้องการ ให้เกิดแก่ผู้เรียน	100	-	-

ตารางที่ 25 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษา ชัดเจนเข้าใจง่าย	100	-	-
3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ไม่มีความลำเอียง เรื่อง เพศ เชื้อชาติ และอื่น ๆ	100	-	-
4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน	100	-	-
5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง สามารถสะท้อนความคิดทาง ด้านวิชาการของผู้เรียน	100	-	-
6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพ จริงครอบคลุมความสามารถที่ แท้จริงของผู้เรียน	100	-	-
7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ ในการประเมินการปฏิบัติภาระงาน การเรียนรู้ของตนเอง	100	-	-

จากตารางที่ 25 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 7 เกณฑ์ การประเมินตามสภาพจริงที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 15 ข้อ โดยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ ร้อยละ 100

มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนมาก มีตัวบ่งชี้ 8.2 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 5 ที่ต้องแก้ไขเพียงข้อเดียวเท่านั้น โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะต้องรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบผลด้านการเรียนรู้ ด้านการทำงานและด้านพฤติกรรมเพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 14: อายุ 55 ปี)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ “ผมคิดว่า มาตรฐานที่ 8 ชัดเจน ครอบคลุมในการที่จะรายงานผลให้นักเรียน ผู้ปกครองทราบ มีปรับปรุงตัวบ่งชี้ 8.2 เกณฑ์การพิจารณาข้อ 5 เพียงข้อเดียวเท่านั้น” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 11: อายุ 42 ปี) (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 11, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2559)

ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติม ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 คำร้อยละของคำตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน	100	-	-
เกณฑ์การพิจารณาใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน			
1. ครู	100	-	-

ตารางที่ 26 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
2. ผู้เรียน	100	-	-
3. เพื่อน	100	-	-
4. ผู้ปกครอง	100	-	-
ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผล	100	-	-
การเรียนรู้ตามสภาพจริง			
เกณฑ์การพิจารณา			
1. รายงานพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	100	-	-
2. รายงานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	100	-	-
3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	100	-	-
4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วยแบบตรวจสอบรายการ การบันทึกหรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐาน ประมาณค่า บันทึกความจำ เป็นต้น	100	-	-

ตารางที่ 26 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติม ของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
5. นักเรียนได้นำเสนอผลงาน ต่อสาธารณชนด้วยตนเอง โดยการนำเสนอด้วยปากเปล่า	88.24	11.76	แก้ไข...รายงานผลโดยให้ นักเรียนนำเสนอผลงาน ต่อสาธารณชนโดยผ่าน ช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น

จากตารางที่ 26 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานที่ 8 การสรุปผล
ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ประกอบด้วย
ตัวบ่งชี้ จำนวน 2 ข้อ และเกณฑ์การพิจารณา จำนวน 9 ข้อ โดยเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจาก
ผู้เชี่ยวชาญจากการดำเนินการด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 โดยใช้เกณฑ์เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป
นำมากำหนดเป็นมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกตัวบ่งชี้
และเกณฑ์การพิจารณา ร้อยละ 80 ขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ในตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 8.2 เกณฑ์การพิจารณา ข้อ 5 แก้ไข...รายงานผล โดยให้นักเรียนนำเสนอผลงาน
ต่อสาธารณชนโดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง
เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการ
วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 ไปปรึกษา
คณะกรรมการผู้ควบคุมคุชฎินิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง จากนั้น
ผู้วิจัยได้นำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องและได้
เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมมาจัดทำแบบสอบถามเพื่อพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการ

วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median: Mdn) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter quartile rangr: IQR) ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา ทั้ง 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ได้ข้อมูล ดังตารางที่ 27-34

ตารางที่ 27 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษา และการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ เกณฑ์การพิจารณา	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
1. มีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนหรือมี ประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 2 ปี	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมิน ตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ ทางวิชาการ ด้านการประเมิน ตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
4. ศึกษา ประมวลความรู้ ทางวิชาการและเผยแพร่ ด้านการประเมินตามสภาพจริง อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะ และพฤติกรรมที่เหมาะสม ของครูผู้สอน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เข้าสอนตรงและครบเวลา ที่กำหนด	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
2. ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วย ความยุติธรรมและมีความเสมอภาค	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนการสอน	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพ ของครูผู้สอนด้านทักษะการ ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิค วิธีในการกระตุ้นความสนใจของ ผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการ จัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
2. มีเทคนิควิธีการสอน ที่หลากหลายตามสภาพจริง เช่น สอนโดยการลงมือปฏิบัติ การใช้ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. มีทักษะและความสามารถ ในการใช้อุปกรณ์การสอน ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา และสถานการณ์ในการสอน ตามสภาพจริง	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
4. นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยน การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เต็มศักยภาพ	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
5. นำผลการวิจัยทางวิชาการ ด้านการประเมินตามสภาพจริงเข้า มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของ ครูผู้สอนด้านการบริหารเวลา และการควบคุมชั้นเรียน เกณฑ์การพิจารณา	3.70	4.20	4.60	0.90	มาก	สอดคล้อง
1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้ อย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่ กำหนด	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญ ที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความเหมาะสม	ความสอดคล้อง
3. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ทุกคนสนใจและมีสมาธิกับการเรียนการสอน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 27 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 4 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา 17 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความสอดคล้องทุกข้อ (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 28 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงาน การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้อง ระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตาม สภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. ความสอดคล้องระหว่างภาระ งานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุ เนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิด แก่ผู้เรียน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. มีการบูรณาการวิทยาการ ด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงาน การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. ทักษะหรือความสำเร็จที่ต้องการ ให้เกิดแก่ผู้เรียนสัมพันธ์กับความคิ ดที่ซับซ้อนและลักษณะนิสัยที่ ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามกลุ่ม สาระการเรียนรู้	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ ในการปฏิบัติภาระงาน ตามสภาพจริง	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติ ภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสาน ระหว่างงานที่ทำเป็นปกติกับ การประยุกต์ชิ้นงานที่แปลกใหม่	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐาน ประสบการณ์ของผู้เรียน	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนประยุกต์ ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอน ไปใช้ในสถานการณ์นอกห้องเรียน หรือใน โลกของความเป็นจริง	3.66	4.27	4.63	0.97	มาก	สอดคล้อง
4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิด วิจรณญาณในการปฏิบัติงาน	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
5. สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาส อย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำ กิจกรรมในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 2.3 ความเหมาะสม ของภาระงานตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
2. เหมาะสมกับประสบการณ์ ของผู้เรียน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. เหมาะสมกับพื้นฐาน ทางสติปัญญาของผู้เรียน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. เหมาะสมกับสภาพ ของธรรมชาติวิชา	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 28 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยเทคนิคเคลฟายรอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 3 ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา 14 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความสอดคล้องทุกข้อ (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีความเหมาะสมในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 29 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้สัมพันธ์ กับพื้นฐานความรู้และความสนใจ ของผู้เรียน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
5. กำหนดขอบเขตและวิธีการ ประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และวิธีสอน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้และธรรมชาติ ของผู้เรียน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการ ที่หลากหลายด้วยตัวเอง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนฝึกคิดโดยวิธีการ ที่เหมาะสมและหลากหลาย	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และครูผู้สอนกับผู้เรียน	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
8. ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผน การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานรายวิชา	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการ เรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดย เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
5. วิเคราะห์กระบวนการ ประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัด และประเมินผลตามสภาพจริงที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่ง การเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับโลกของความเป็นจริง	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธี	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัว	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกายสติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
7. ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอต่อการค้นคว้าข้อมูล	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อ การเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะดวก เรียบร้อย	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เร้าใจ จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
3. ขนาดของห้องเรียน มีความเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบ เกินไป ปลอดภัย เงียบ ไม่มีเสียง และกลิ่นรบกวน	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ และเหมาะสม	3.66	4.27	4.63	0.97	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบ การจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้า ทางวิชาการสอดคล้องการประเมิน ตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เอกสารหรือตำราประกอบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามสภาพจริงเพียงพอ มีความทันสมัยและความน่าเชื่อถือ	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความเหมาะสม	ความสอดคล้อง
2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงเพียงพอ	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตทันสมัยและเพียงพอ	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 29 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 6 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา 36 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความสอดคล้องทุกข้อ (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 30 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน
การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีสื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน แผนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.36	3.84	4.28	0.44	มาก	สอดคล้อง
2. สื่อการเรียนรู้ มีความหลากหลายตามสภาพจริง	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
3. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
4. สื่อแสดงจากของจริงไปคู่ สัญลักษณ์	3.66	4.27	4.63	0.97	มาก	สอดคล้อง
5. สื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจ และพัฒนาความคิดของผู้เรียน ได้เต็มศักยภาพ	3.36	3.84	4.28	0.44	มาก	สอดคล้อง
6. มีสื่อเพียงพอ ใช้วัสดุทนทาน ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนที่จะ นำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	3.66	4.27	4.63	0.97	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 30 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความเหมาะสม	ความสอดคล้อง
2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.36	3.84	4.28	0.44	มาก	สอดคล้อง
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้และผลิตสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
4. สื่อใช้ง่ายเหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของผู้เรียน	3.66	4.27	4.63	0.97	มาก	สอดคล้อง
5. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
6. มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้งานตามสภาพจริง	3.36	3.84	4.28	0.44	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบออนไลน์	3.70	4.20	4.60	0.90	มาก	สอดคล้อง
2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	3.80	4.27	4.63	0.83	มาก	สอดคล้อง
3. การทำความสะอาดสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ	3.66	4.27	4.63	0.97	มาก	สอดคล้อง
4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพใช้งานได้	3.36	3.84	4.28	0.44	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 30 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความเหมาะสม	ความสอดคล้อง
5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงเหมาะสมกับประเภทของสื่อ	3.36	3.84	4.28	0.44	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 30 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยเทคนิคเคลฟายรอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 3 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา 17 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องทุกข้อ (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีความเหมาะสมในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 31 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 5 การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริงชัดเจน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง ตามระเบียบ	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. กำหนดให้มีคณะกรรมการ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
4. กำหนดระยะเวลาการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับหลักสูตร และเวลาเรียน	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 31 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิธีวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
2. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
3. ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. แจ้งวิธีการประเมินผลและเกณฑ์ การให้คะแนนก่อนเรียน	4.25	4.45	4.65	0.40		สอดคล้อง
5. ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะ พิสัยและจิตพิสัย	4.25	4.45	4.65	0.40		สอดคล้อง
6. ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
7. นำผลการประเมินมาใช้ ในการพัฒนาผู้เรียน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
8. แจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 31 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถในการทำงาน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
2. เน้นพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการด้านความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรงและชัดเจน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 31 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยเทคนิคเคลฟายรอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 3 ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา 16 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความสอดคล้องทุกข้อ (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีความเหมาะสม

ในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 32 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน
การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40		สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและ เครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริงเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
2. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริงเหมาะสม และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง มีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 32 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความเหมาะสม	ความสอดคล้อง
4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง ในระหว่างและสอดคล้องไปกับ การจัดการเรียนรู้	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
1. มีความเที่ยงตรง (Validity)	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
2. มีความเชื่อมั่น (Reliability)	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
3. ความเป็นปรนัย (Objectivity)	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 32 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 2 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา 8 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความสอดคล้องทุกข้อ (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 33 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบ สำคัญของเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กำหนดมิติในการประเมินที่มี คุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะ ขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับ ตัดสินใจตอบหรือการปฏิบัติงาน ของผู้เรียน	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือ ระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะ เพื่อระบุความหมายของแต่ละ คุณลักษณะหรือมิติ	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ ในการประเมินในแต่ละมิติ	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. กำหนดคุณลักษณะที่ดี ของสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนน ในแต่ละมิติของการประเมินตาม สภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 33 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความเหมาะสม	ความสอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กำหนดผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการปฏิบัติภาระงานในแต่ละระดับ ตั้งแต่ในระดับดีมากจนถึงต้องมีการปรับปรุง	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติหรือองค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการปฏิบัติ	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. ปรับปรุงและทบทวนมิติในการประเมิน โดยพิจารณาว่าอยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ในการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนอย่างแท้จริง	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 33 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษา ชัดเจนเข้าใจง่าย	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ไม่มีความลำเอียง เรื่อง เพศ เชื้อชาติ ศาสนาและอื่น ๆ	4.18	4.42	4.66	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง สามารถสะท้อนความคิด ทางด้านวิชาการของผู้เรียน	4.08	4.04	4.72	0.64	มาก	สอดคล้อง
6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ครอบคลุมความสามารถที่แท้จริง ของผู้เรียน	4.07	4.35	4.63	0.56	มาก	สอดคล้อง
7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ ในการประเมินการปฏิบัติภาระงาน การเรียนรู้ของตนเอง	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 33 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงด้วยเทคนิคเคลฟายรอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 3 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์

การพิจารณา 15 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องทุกข้อ (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความเหมาะสมในการนำไปกำหนดเป็น มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 34 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รอบที่ 2 มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผล ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ ของผู้เรียน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา ใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน						
1. ครู	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
2. ผู้เรียน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
3. เพื่อน	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
4. ผู้ปกครอง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 34 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	Q_1	Mdn	Q_3	IQR	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
เกณฑ์การพิจารณา						
1. รายงานพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนให้ ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ทราบ	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง
2. รายงานผลการปฏิบัติภาระงาน ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะ ทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุด ภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วยแบบ ตรวจสอบรายการ การบันทึก หรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึกความจำ เป็นต้น	4.24	4.48	4.72	0.48	มาก	สอดคล้อง
5. รายงานงานผลโดยให้นักเรียน นำเสนอผลงานต่อสาธารณชน โดย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และ ด้วยตนเอง เป็นต้น	4.25	4.45	4.65	0.40	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 34 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลความคิดเห็นในแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยเทคนิคเคลฟายรอบที่ 2 ที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแนะนำเพิ่มเติมจากการสอบถามรอบที่ 1 มาใช้ประกอบด้วย รวม 2 ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา 9 ข้อ พบว่า ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความสอดคล้องทุกข้อ

(ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต่ำกว่า 1.5) สรุปว่า มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสมในการนำไปกำหนดเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

สรุปผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อร่างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเคลฟาย รอบที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามาตรฐานทั้ง 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมในการพัฒนาเป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สรุปเนื้อหาและส่วนประกอบของคู่มือ ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของคู่มือ กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือ ประโยชน์ของคู่มือและนิยามศัพท์เฉพาะ บทที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง แนวคิด หลักการ การประเมินตามสภาพจริง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และจรรยาบรรณ บทบาทและหน้าที่ผู้ประเมิน บทที่ 3 กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา ขั้นเตรียมการประเมิน ขั้นระหว่างการประเมินและขั้นหลังการประเมิน บทที่ 4 มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา กล่าวโดยสรุปคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง และมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ทั้งหมด 26 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพ 4 ระดับ บทที่ 5 คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง ซึ่งเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาคผนวก มีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบฟอร์มการเขียนรายงานการประเมิน (รายละเอียดฉบับสมบูรณ์ของกลุ่มมือแสดงในภาคผนวก ง)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้เทคนิค

การสนทนากลุ่ม (Focus group) ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR)

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของกลุ่มมือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการทดลองใช้กลุ่มมือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ศึกษาจากการที่ผู้วิจัยนำกลุ่มมือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนนำร่อง 3 แห่ง ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 24 คน และคณะผู้ประเมิน จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน ผลการประเมินความเหมาะสมของกลุ่มมือ ฯ ปรากฏดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ผลการประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

รายการประเมิน	\bar{X}	<i>SD</i>	แปลผล
1. กำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มืออย่างชัดเจน	4.96	0.04	มากที่สุด
3. ระบุแนวทางการใช้ประโยชน์ของกลุ่มอย่างชัดเจน	4.89	0.08	มากที่สุด
4. นิยามศัพท์เฉพาะอย่างชัดเจน ผู้ทำหน้าที่ประเมินทุกคน อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน	4.96	0.04	มากที่สุด
5. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องมีความถูกต้องตามหลักการทางทฤษฎี	4.85	0.14	มากที่สุด
6. เนื้อหาสาระมีประโยชน์สำหรับผู้ทำหน้าที่ประเมิน	4.81	0.17	มากที่สุด
7. กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความชัดเจน	4.78	0.24	มากที่สุด
8. อธิบายกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องนำเชื่อถือ	4.78	0.24	มากที่สุด
9. อธิบายกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องนำเชื่อถือ	4.85	0.14	มากที่สุด
10. วิธีการแปลผลการประเมินมาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริงมีความชัดเจน	4.93	0.12	มากที่สุด
11. แบบฟอร์มการเขียนรายงานผลการประเมินมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจน	4.78	0.24	มากที่สุด
12. อธิบายกระบวนการเขียนรายงานผลการประเมินมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงที่ต้องและนำเชื่อถือ	4.78	0.24	มากที่สุด
13. ขั้นตอนการพัฒนาคู่มือมีความถูกต้องนำเชื่อถือ	4.89	0.08	มากที่สุด
14. อธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริงชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.81	0.17	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.87	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 35 ผลการประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการใช้มาตรฐานการประเมิน
ตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้
กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.87

และอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ของคู่มือฯ อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 5.00

2. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรคในการใช้ และการยอมรับในคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 24 คน ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการใช้ และการยอมรับในคู่มือฯ ดังกล่าว ผลการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือฯ ดังกล่าวให้การยอมรับในคู่มือฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพราะใช้เป็นแนวทางการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นรูปธรรม ทำให้งานด้านการประเมินตามสภาพจริงของโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐาน เนื่องจากมีการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงอย่างชัดเจน ถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยผู้ทดลองใช้คู่มือฯ แสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้คู่มือฯ “ดิฉันเป็นครูมา 24 ปี แล้ว ยังไม่เคยมีการกำหนดมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาก่อน ดีใจมากค่ะ จะได้ว่าเราประเมินผลนักเรียนได้ถูกต้องเชื่อถือได้หรือไม่ ขอบคุณผู้วิจัยมาก ๆ ค่ะ” (ครูผู้ทดลองใช้คู่มือฯ คนที่ 1: อายุ 51 ปี) (ครูผู้ทดลองใช้คู่มือฯ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 23 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้คู่มือฯ “ผมเป็นครูผู้ช่วยครับ เคยเรียนมาบ้างแล้ว การประเมินตามสภาพจริง แต่ได้คู่มือฯ เล่มนี้มา ที่แรกผมไม่อยากจะอ่าน เพราะมี 78 หน้า แต่ได้ฟังคำชี้แจงจากผู้วิจัยแล้วน่าสนใจมาก มีประโยชน์สำหรับครูและผลดีกับนักเรียนเป็นอย่างมาก จึงได้ศึกษาคู่มือฯ ซึ่งอ่านเข้าใจง่าย มีรายละเอียดการใช้ชัดเจน ทำให้ผมมีความมั่นใจในการประเมินผลนักเรียนมากยิ่งขึ้น” (ครูผู้ทดลองใช้คู่มือฯ คนที่ 2: อายุ 26 ปี) (ครูผู้ทดลองใช้คู่มือฯ คนที่ 2, สัมภาษณ์, 23 มิถุนายน 2559)

ข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้คู่มือฯ “คู่มือฯ เล่มนี้ ดีมากค่ะมีเนื้อหาให้ศึกษาได้ เข้าใจมากขึ้น ทำให้กระบวนการประเมินผลมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ คิดว่าครูทุกคนยอมรับในคู่มือฯ เล่มนี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา คงไม่มีครูท่านใดไม่ยอมรับค่ะ” (ครูผู้ทดลองใช้คู่มือฯ คนที่ 4: อายุ 47 ปี) (ครูผู้ทดลองใช้คู่มือฯ คนที่ 3, สัมภาษณ์, 23 มิถุนายน 2559)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยการประยุกต์ใช้
มาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 1998) ได้แก่ 1) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility)
2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ด้านความถูกต้อง
(Accuracy)

ตารางที่ 36 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 1
คุณภาพครูผู้สอน

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.89	0.08	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 วุฒิการศึกษา และการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ เกณฑ์การพิจารณา	4.89	0.08	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
1. มีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน หรือมีประสบการณ์ในการสอน อย่างน้อย 2 ปี	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมิน ตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ ทางวิชาการด้านการประเมิน ตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. ศึกษา ประมวลความรู้ ทางวิชาการและเผยแพร่ ด้านการประเมินตามสภาพจริง อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง	4.89	0.08	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด

ตารางที่ 36 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 คุณลักษณะ และพฤติกรรมที่เหมาะสม ของครูผู้สอน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เข้าสอนตรงและครบเวลา ที่กำหนด	4.96	0.04	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
2. ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยความ ยุติธรรมและมีความเสมอภาค	4.96	0.04	มากที่สุด	4.89	0.08	มากที่สุด
3. มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน	4.89	0.08	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนการสอน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพ ของครูผู้สอนด้านทักษะ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.89	0.08	มากที่สุด
การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน						
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิค วิธีในการกระตุ้น ความสนใจของผู้เรียนให้มี ส่วนร่วมในกระบวนการจัด การเรียนการสอนตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. มีเทคนิควิธีการสอน ที่หลากหลายตามสภาพจริง เช่น สอนโดยการลงมือปฏิบัติ การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นต้น	4.96	0.04	มากที่สุด	4.89	0.08	มากที่สุด

ตารางที่ 36 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
3. มีทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในการสอนตามสภาพจริง	4.89	0.08	มากที่สุด	4.80	0.14	มากที่สุด
4. นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
5. นำผลการวิจัยทางวิชาการด้านการประเมินตามสภาพจริงเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ทุกคนสนใจและมีสมาธิกับการเรียนการสอน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด

ตารางที่ 36 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนการสอนและมี ความสุข สนุกสนานกับการเรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.89	0.08	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.91	0.18	มากที่สุด	4.83	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 36 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอน ด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้อันดับสูงสุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 วุฒิการศึกษาและการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 4.93

ตารางที่ 37 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระ งานการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้อง ระหว่างภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 37 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
3. มีการบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
4. ทักษะหรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อนและลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.74	0.22	มากที่สุด	4.67	0.25	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง						
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสานระหว่างงานที่ทำเป็นปกติกับการประยุกต์ชิ้นงานที่แปลกใหม่	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด

ตารางที่ 37 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จาก การเรียนการสอนไปใช้ ในสถานการณ์นอกห้องเรียน หรือในโลกของความเป็นจริง	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิด วิจรรณญาณในการปฏิบัติงาน	4.74	0.22	มากที่สุด	4.67	0.25	มากที่สุด
5. สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาส อย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการ ทำกิจกรรมในห้องเรียน มาประยุกต์ใช้	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ความเหมาะสมของ ภาระงานตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
2. เหมาะสมกับประสบการณ์ของ ผู้เรียน	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
3. เหมาะสมกับพื้นฐาน ทางสติปัญญาของผู้เรียน	4.78	0.16	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
4. เหมาะสมกับสภาพ ของธรรมชาติวิชา	4.78	0.16	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.71	0.12	มากที่สุด	4.68	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 37 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.93 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.89

ตารางที่ 38 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัด กิจกรรม การเรียนการสอน ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา	4.96	0.04	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.96	0.04	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ให้สัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้ และความสนใจของผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด

ตารางที่ 38 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
5. กำหนดขอบเขตและวิธีการ ประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และวิธีสอน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.94	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้และธรรมชาติ ของผู้เรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วย วิธีการที่หลากหลายด้วยตัวเอง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนฝึกคิด โดยวิธีการ ที่เหมาะสมและหลากหลาย	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับ ผู้เรียนและครูผู้สอนกับผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด

ตารางที่ 38 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
8. ออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผน การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา						
2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานรายวิชา	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการ เรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดย เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
5. วิเคราะห์กระบวนการ ประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัด และประเมินผลตามสภาพจริงที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 38 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งใน และนอกห้องเรียนให้เหมาะสม สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
1. กิจกรรมที่ให้นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับโลก ของความเป็นจริง	4.81	0.17	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียน การสอนหลาย ๆ วิธี	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน ในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างกัน	4.78	0.16	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว ไปยังสิ่งไกลตัว	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด

ตารางที่ 38 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
7. ใช้แหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลายและเพียงพอ ต่อการค้นคว้าข้อมูล	4.70	0.20	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ กับครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ	4.70	0.20	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อ การเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศ ถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ ที่เร้าใจ ชูใจและเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างเต็มตามศักยภาพ	4.81	0.17	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
3. ขนาดของห้องเรียน มีความเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบ เกินไป ปลอดภัย เรียบ ไม่มี เสียงและกลิ่นรบกวน	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด

ตารางที่ 38 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ และเหมาะสม	4.74	0.22	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบ การจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้า ทางวิชาการสอดคล้องการประเมิน ตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
1. เอกสารหรือตำราประกอบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามสภาพจริงเพียงพอ มีความทันสมัย และความน่าเชื่อถือ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับ การประเมินตามสภาพจริง เพียงพอ	4.67	0.32	มากที่สุด	4.63	0.44	มากที่สุด
3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับ การประเมินตามสภาพจริงที่เป็น ความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัย อยู่ตลอดเวลา	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้า ข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทันสมัยและเพียงพอ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.84	0.28	มากที่สุด	4.73	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 38 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์ มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผน การเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.93

ตารางที่ 39 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีสื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
2. สื่อการเรียนรู้ มีความหลากหลายตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. สื่อการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. สื่อแสดงจากของจริง ไปสู่สัญลักษณ์	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด

ตารางที่ 39 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
5. สื่อที่สามารถดึงดูด ความสนใจและพัฒนาความคิด ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
6. มีสื่อเพียงพอ ใช้วัสดุทนทาน ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อน ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเลือกใช้และผลิต สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. สื่อใช้ง่ายเหมาะสมกับวัย และสติปัญญาของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
5. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
6. มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้ งานตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.70	0.20	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด

ตารางที่ 39 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงในรูปแบบ ฐานข้อมูล (Database) หรือระบบ ออนไลน์	4.70	0.20	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	4.70	0.20	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
3. การทำความสะอาดสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้ และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ	4.67	0.32	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพ ใช้งานได้ดี	4.70	0.20	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงเหมาะสม กับประเภทของสื่อ	4.70	0.20	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.71	0.46	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 39 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.93 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปไ้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.89

ตารางที่ 40 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงชัดเจน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามระเบียบ	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. กำหนดให้มีคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 40 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิธีวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. กำหนดเกณฑ์การประเมินผล ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ ของวัตถุประสงค์ การเรียนรู้	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. แจกวิธีการประเมินผลและ เกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
5. ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะ พิสัยและจิตพิสัย	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
6. ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
7. นำผลการประเมินมาใช้ ในการพัฒนาผู้เรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
8. แจกผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 40 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียน ให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถ ในการทำงาน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. เน้นพฤติกรรมที่เป็น กระบวนการด้านความคิด ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. มีการวัดและประเมินผล ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัด ให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรง และชัดเจน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.91	0.23	มากที่สุด	4.88	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 40 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ นำเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.88 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปไ้ได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ นำเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 4.93

ตารางที่ 41 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 6
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมิน ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการ และเครื่องมือการประเมิน ตามสภาพจริง	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง เหมาะสมและสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
2. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
3. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง มีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง ในระหว่างและสอดแทรก ไปกับการจัดการเรียนรู้	4.85	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 41 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
1. มีความเที่ยงตรง (Validity)						
2. มีความเชื่อมั่น (Reliability)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. ความเป็นปรนัย (Objectivity)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.91	0.08	มากที่สุด	4.89	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 41 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96

ตารางที่ 42 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 7
เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบ สำคัญของเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กำหนดมิติในการประเมินที่มี คุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะ ขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับ ตัดสินการตอบหรือการปฏิบัติงาน ของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือ ระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะ เพื่อระบุความหมายของแต่ละ คุณลักษณะหรือมิติ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ ในการประเมินในแต่ละมิติ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. กำหนดคุณลักษณะที่ดี ของสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนน ในแต่ละมิติของการประเมิน ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 42 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กำหนดผลที่เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องจากการปฏิบัติภาระ งานในแต่ละระดับ ตั้งแต่ในระดับ ดีมากจนถึงต้องมีการปรับปรุง	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับ พฤติกรรม การปฏิบัติหรือ องค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติ ของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อน ให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิด จากการปฏิบัติ	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละ ระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. ปรับปรุงและทบทวนมิติ ในการประเมิน โดยพิจารณาว่า อยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ ในการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน อย่างแท้จริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์ การประเมินตามสภาพจริง ก่อนนำไปปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมาย หรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 42 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไม่มีความลำเอียง เรื่องเพศ เชื้อชาติ ศาสนาและอื่น ๆ	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนความคิดทางด้านวิชาการของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงครอบคลุมความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ในการประเมินการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ของตนเอง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.92	0.24	มากที่สุด	4.84	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 42 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 กำหนด

เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความเป็นไปได้
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่
ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96

ตารางที่ 43 ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 8
การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้เรียน

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผล ด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการและด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ ของผู้เรียน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา ใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน						
1. ครู	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. ผู้เรียน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. เพื่อน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. ผู้ปกครอง	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. รายงานพฤติกรรมผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 43 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	อรรถประโยชน์		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
2. รายงานผลการปฏิบัติ ภาระงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะ ทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุด ภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วยแบบ ตรวจสอบรายการ การบันทึก หรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึกความจำ เป็นต้น	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
5. รายงานงานผลโดยให้นักเรียน นำเสนอผลงานต่อสาธารณชน โดย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.95	0.07	มากที่สุด	4.91	0.08	มากที่สุด

จากตารางที่ 43 พบว่า ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ
และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้าน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.95 โดยตัวบ่งชี้
ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ

ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96

ตารางที่ 44 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 1
คุณภาพครูผู้สอน

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 วุฒิกการศึกษา และการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีคุณวุฒิกษัตริย์ตรงกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน หรือมีประสบการณ์ในการสอน อย่างน้อย 2 ปี	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมิน ตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ ทางวิชาการด้านการประเมิน ตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. ศึกษา ประมวลความรู้ ทางวิชาการและเผยแพร่ ด้านการประเมินตามสภาพจริง อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง	4.89	0.08	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด

ตารางที่ 44 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 คุณลักษณะ และพฤติกรรมที่เหมาะสม ของครูผู้สอน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เข้าสอนตรงและครบเวลา ที่กำหนด	4.93	0.12	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยความ ยุติธรรมและมีความเสมอภาค	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
3. มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนการสอน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพ ของครูผู้สอนด้านทักษะ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน						
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิค วิธีในการกระตุ้น ความสนใจของผู้เรียนให้มี ส่วนร่วมในกระบวนการจัด การเรียนการสอนตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. มีเทคนิควิธีการสอน ที่หลากหลายตามสภาพจริง เช่น สอนโดยการลงมือปฏิบัติ การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นต้น	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 44 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
3. มีทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในการสอนตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
4. นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
5. นำผลการวิจัยทางวิชาการด้านการประเมินตามสภาพจริงเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด	4.93	0.12	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ทุกคนสนใจและมีสมาธิกับการเรียนการสอน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 44 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนการสอนและมี ความสุข สนุกสนานกับการเรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.08	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.92	0.04	มากที่สุด	4.84	0.09	มากที่สุด

จากตารางที่ 44 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96

ตารางที่ 45 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระ งานการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้อง ระหว่างภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 45 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. มีการบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.81	0.17	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
4. ทักษะหรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อนและลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.81	0.17	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง						
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสานระหว่างงานที่ทำเป็นปกติกับการประยุกต์ชิ้นงานที่แปลกใหม่	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด

ตารางที่ 45 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จาก การเรียนการสอนไปใช้ ในสถานการณ์นอกห้องเรียน หรือในโลกของความเป็นจริง	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิด วิจรณ์ญานในการปฏิบัติงาน	4.74	0.22	มากที่สุด	4.67	0.25	มากที่สุด
5. สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาส อย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้และทักษะที่ได้รับจาก การทำกิจกรรมในห้องเรียน มาประยุกต์ใช้	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ความเหมาะสมของ ภาระงานตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. เหมาะสมกับประสบการณ์ของ ผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. เหมาะสมกับพื้นฐาน ทางสติปัญญาของผู้เรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
4. เหมาะสมกับสภาพ ของธรรมชาติวิชา	4.89	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.82	0.14	มากที่สุด	4.78	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 45 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.78 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.93

ตารางที่ 46 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัด กิจกรรม การเรียนการสอน ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.96	0.04	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.93	0.12	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ให้สัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้ และความสนใจของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด

ตารางที่ 46 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
5. กำหนดขอบเขตและวิธีการ ประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และวิธีสอน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้และธรรมชาติ ของผู้เรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วย วิธีการที่หลากหลายด้วยตัวเอง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนฝึกคิด โดยวิธีการ ที่เหมาะสมและหลากหลาย	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับ ผู้เรียนและครูผู้สอนกับผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด

ตารางที่ 46 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
8. ออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผน การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา						
2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานรายวิชา	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการ เรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดย เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
5. วิเคราะห์กระบวนการ ประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัด และประเมินผลตามสภาพจริงที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 46 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งใน และนอกห้องเรียนให้เหมาะสม สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	4.93	0.12	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
1. กิจกรรมที่ให้นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับโลก ของความเป็นจริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียน การสอนหลาย ๆ วิธี	4.93	0.12	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน ในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างกัน	4.81	0.17	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว ไปยังสิ่งไกลตัว	4.81	0.17	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด

ตารางที่ 46 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	4.81	0.17	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
7. ใช้แหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลายและเพียงพอ ต่อการค้นคว้าข้อมูล	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ กับครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อ การเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศ ถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ ที่เร้าใจ ชูใจและเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างเต็มตามศักยภาพ	4.81	0.17	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
3. ขนาดของห้องเรียน มีความเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบ เกินไป ปลอดภัย เงียบ ไม่มี เสียงและกลิ่นรบกวน	4.74	0.22	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด

ตารางที่ 46 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ และเหมาะสม	4.74	0.22	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบ การจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้า ทางวิชาการสอดคล้องการประเมิน ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เอกสารหรือตำราประกอบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามสภาพจริงเพียงพอ มีความทันสมัย และความน่าเชื่อถือ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับ การประเมินตามสภาพจริง เพียงพอ	4.78	0.16	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับ การประเมินตามสภาพจริงที่เป็น ความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัย อยู่ตลอดเวลา	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้า ข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทันสมัยและเพียงพอ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.86	0.18	มากที่สุด	4.82	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 46 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 5.00

ตารางที่ 47 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีสื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. สื่อการเรียนรู้ มีความหลากหลายตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
3. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. สื่อแสดงจากของจริง ไปสู่สัญลักษณ์	4.85	0.14	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด
5. สื่อที่สามารถดึงดูด ความสนใจและพัฒนาความคิด ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ	4.81	0.17	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด

ตารางที่ 47 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
6. มีสื่อเพียงพอ ใช้อีบุ๊กแทนทาน ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อน ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเลือกใช้และผลิต สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
4. สื่อใช้ง่ายเหมาะสมกับวัย และสติปัญญาของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
5. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
6. มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้ งานตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.81	0.17	มากที่สุด	4.74	0.22	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบออนไลน์	4.78	0.16	มากที่สุด	4.70	0.20	มากที่สุด

ตารางที่ 47 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	4.74	0.22	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
3. การทำความสะอาดสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้ และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ	4.74	0.22	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพ ใช้งานได้	4.74	0.22	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ ตามสภาพจริงเหมาะสม กับประเภทของสื่อ	4.74	0.22	มากที่สุด	4.67	0.32	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.83	0.35	มากที่สุด	4.77	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 47 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.77 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.93

ตารางที่ 48 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 5
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 5 การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีระเบียบการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริงชัดเจน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง ตามระเบียบ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
3. กำหนดให้มีคณะกรรมการ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.85	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. กำหนดระยะเวลาการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ตาม สภาพจริงสอดคล้องกับหลักสูตร และเวลาเรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 48 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการกำหนดวิธีวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. กำหนดเกณฑ์การประเมินผล ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. แจกวิธีการประเมินผลและ เกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
5. ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะ พิสัยและจิตพิสัย	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
6. ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
7. นำผลการประเมินมาใช้ ในการพัฒนาผู้เรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
8. แจกผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 48 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียน ให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถ ในการทำงาน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. เน้นพฤติกรรมที่เป็น กระบวนการด้านความคิด ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. มีการวัดและประเมินผล ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัด ให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรง และชัดเจน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.92	0.12	มากที่สุด	4.89	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 48 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ นำเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ นำเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 5.00

ตารางที่ 49 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 6
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมิน ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการ และเครื่องมือการประเมิน ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง เหมาะสมและสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
2. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
3. วิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง มีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง ในระหว่างและสอดแทรก ไปกับการจัดการเรียนรู้	4.85	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 49 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา	4.96	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
1. มีความเที่ยงตรง (Validity)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. มีความเชื่อมั่น (Reliability)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. มีความเป็นปรนัย (Objectivity)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.94	0.14	มากที่สุด	4.89	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 49 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5.00 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96

ตารางที่ 50 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 7
เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบ สำคัญของเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กำหนดมิติในการประเมินที่มี คุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะ ขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับ ตัดสินการตอบหรือการปฏิบัติงาน ของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือ ระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะ เพื่อระบุความหมายของแต่ละ คุณลักษณะหรือมิติ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ ในการประเมินในแต่ละมิติ	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. กำหนดคุณลักษณะที่ดี ของสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนน ในแต่ละมิติของการประเมิน ตามสภาพจริง	4.96	0.04	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 50 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	
เกณฑ์การพิจารณา						
1. กำหนดผลที่เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องจากการปฏิบัติภาระ งานในแต่ละระดับ ตั้งแต่ในระดับ ดีมากจนถึงต้องมีการปรับปรุง	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับ พฤติกรรม การปฏิบัติหรือ องค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติ ของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อน ให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิด จากการปฏิบัติ	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละ ระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
4. ปรับปรุงและทบทวนมิติ ในการประเมิน โดยพิจารณาว่า อยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ ในการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน อย่างแท้จริง	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์ การประเมินตามสภาพจริง ก่อนนำไปปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมาย หรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 50 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไม่มีความลำเอียง เรื่องเพศ เชื้อชาติ ศาสนาและอื่น ๆ	4.96	0.14	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนความคิดทางด้านวิชาการของผู้เรียน	4.89	0.14	มากที่สุด	4.85	0.14	มากที่สุด
6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงครอบคลุมความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน	4.85	0.14	มากที่สุด	4.81	0.17	มากที่สุด
7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ในการประเมินการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ของตนเอง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.92	0.24	มากที่สุด	4.84	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 49 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 กำหนด

เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความถูกต้อง
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่
ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96

ตารางที่ 51 ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานที่ 8
การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้เรียน

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผล ด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการและด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน	4.96	0.04	มากที่สุด	4.96	0.04	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ ของผู้เรียน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา ใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน						
1. ครู	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
2. ผู้เรียน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
3. เพื่อน	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. ผู้ปกครอง	4.96	0.14	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
เกณฑ์การพิจารณา						
1. รายงานพฤติกรรมผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 51 (ต่อ)

มาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริง	ความเหมาะสม		แปลผล	ความถูกต้อง		แปลผล
	\bar{X}	<i>SD</i>		\bar{X}	<i>SD</i>	
2. รายงานผลการปฏิบัติ ภาระงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.93	0.12	มากที่สุด	4.89	0.14	มากที่สุด
3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะ ทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุด ภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วยแบบ ตรวจสอบรายการ การบันทึก หรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึกความจำ เป็นต้น	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
5. รายงานงานผลโดยให้นักเรียน นำเสนอผลงานต่อสาธารณชน โดย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น	4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.94	0.15	มากที่สุด	4.92	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 51 พบว่า ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือ
และผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้าน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.94 โดยตัวบ่งชี้
ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ

ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 และ
ตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ
ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.93

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and development)
และการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง โดยการสำรวจจากการตอบ
แบบสอบถามด้านความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาสภาพปัจจุบัน
การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้การสังเกตและเข้าร่วมเก็บข้อมูลในสถานศึกษาพร้อมทั้ง
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากครูใน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 5 แห่ง โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 โรงเรียน
ประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน จำนวน 2 โรงเรียน กลุ่มที่ 2 โรงเรียน
ประถมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศ จำนวน
2 โรงเรียน และกลุ่มที่ 3 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสามอยู่ในระดับคุณภาพ
ดีมากทุกมาตรฐาน จำนวน 1 โรงเรียน และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) เกี่ยวกับการ
ประเมินตามสภาพจริง นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ จัดทำเป็นสารสนเทศ
เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยนำมาจัดทำเป็นร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์
การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2. พัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้เทคนิคเดลฟาย
(Delphi technique) โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive sampling) กำหนดเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาให้ครอบคลุมการพัฒนา
มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงจากบุคคล 4 กลุ่ม คือ คุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก
ทางการศึกษา สาขาการวิจัย วัสดุ และสถิติการศึกษา จำนวน 8 คน นักวิชาการผู้มีความรู้
ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานคุณภาพ
เชิงประจักษ์ด้านผลการทดสอบ O-NET สูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 3 คน และผู้มีส่วน

ในการกำหนดแนวนโยบายและกำกับติดตามคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

3. ทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง นำคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 3 แห่ง ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 24 คน และคณะผู้ประเมิน จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน และประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ฯ ดังนี้ 1) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการใช้ และการยอมรับในคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

4. ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 1998) ได้แก่ 1) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) 2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลความเหมาะสมของผู้ทดลองใช้คู่มือฯและผู้ประเมิน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. จากกรณีวิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริงโดยการสำรวจจากการตอบแบบสอบถามด้านความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาสภาพปัจจุบัน การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้การสังเกตและเข้าร่วมเก็บข้อมูลในสถานศึกษาพร้อมทั้ง สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากครูใน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ ทบทวนวรรณกรรม หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง สรุปได้ ดังนี้

วิเคราะห์จากการตอบแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 32.12 รองลงมาเป็นภาคกลางและภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 32.12 และภาคใต้มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.43 และด้านอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.53 รองลงมา มีอายุ 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.39 และอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.98 สำหรับด้านวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.33 รองลงมา ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 37.82 และระดับปริญญาเอก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.85 มีประสบการณ์ในการสอน 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.53 รองลงมาเป็น 6-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.98 และผู้มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 12.69 รองลงมา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 12.44 ส่วนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และศิลปะตอบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.18 ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นครูในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.59 รองลงมาเป็นครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 31.09 และครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.74 สำหรับจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริง ครูที่ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.96 รองลงมา ไม่เคยได้รับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 27.20 และได้รับการอบรม 3 ครั้งขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.84

1.2 ความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างมีความรู้วิธีการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงานหรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ มีความเข้าใจและตอบถูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.22 รองลงมา ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริงต้องใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งหลายวิธีประกอบกัน และการประเมินตามสภาพจริง ผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน มีผู้ตอบถูกเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 98.70 ส่วนการประเมินตามสภาพจริงเน้นการประเมิน

ทักษะพื้นฐาน (Skill assessment) แต่ไม่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex thinking skill) กลุ่มตัวอย่างตอบถูกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.59

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ระดับดี มากที่สุด (ร้อยละ 31.87 รองลงมา มีความรู้ระดับพอใช้ (ร้อยละ 23.83) และมีความรู้ระดับอ่อน (ร้อยละ 20.21)

1.3 ความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66, SD = 0.87$)

และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ และอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40, SD = 0.32$) รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.35, SD = 0.48$) ส่วนความตระหนักที่เป็นเรื่องยากในการนำไปปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 2.46, SD = 0.98$)

1.4 การปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13, SD = 0.94$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ระดับมาก 7 ข้อ ระดับปานกลาง 6 ข้อ ระดับน้อย 3 ข้อและอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมายและคำอธิบายรายวิชาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.57, SD = 0.25$) รองลงมาได้แก่ เมื่อประเมินผลการเรียนแล้วจะแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ ($\bar{X} = 4.50, SD = 0.45$) ส่วนการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง การออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลมีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 1.28, SD = 1.17$)

1.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

ข้อคิดเห็นในการสร้างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในการสร้างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง จำแนกกลุ่มรายการความคิดเห็น ความถี่ และค่าร้อยละของความคิดเห็น ดังนี้

1.5.1 กลุ่มความคิดเห็นด้านคุณภาพครูผู้สอน

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในด้านคุณภาพครูผู้สอนที่ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 142 คน รวม 226 ความคิดเห็น จำนวน 16 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 มีความรู้การประเมินผลตามสภาพจริง ลำดับที่ 2 การอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน และลำดับที่ 3 ครูเข้าสอนตรงเวลา นอกจากนี้ยังเห็นว่า ครูผู้สอนควรมีความมั่นคงทางอารมณ์ ความเสมอภาคต่อผู้เรียน ความยุติธรรม ความตระหนัก มีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน ควบคุมชั้นเรียน มีเทคนิคการสอน การทำวิจัย มีความเป็นกันเองต่อผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เผยแพร่ผลงานของนักเรียน และการเป็นวิทยากร ก็ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

1.5.2 กลุ่มความคิดเห็นด้านภาระงาน

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านภาระงานที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 79 คน รวม 98 ความคิดเห็น มีจำนวน 7 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และลำดับที่ 3 บรรลุนี้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังเห็นว่า ภาระงานควรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน พื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน และเหมาะสมกับสถานที่การทำงาน ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

1.5.3 กลุ่มความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 300 คน รวม 311 ความคิดเห็น มีจำนวน 8 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตร ลำดับที่ 2 วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา และลำดับที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาสาระ นอกจากนี้ วิเคราะห์ผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศ ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

1.5.4 กลุ่มความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนรู้ที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 295 คน รวม 305 ความคิดเห็น มีจำนวน 8 รายการ โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และลำดับที่ 3 สื่อหลากหลาย นอกจากนี้ สื่อต้องดึงดูดความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับสติปัญญาของผู้เรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกและจัดทำสื่อ จัดเก็บอย่างเป็นระบบ ระเบียบและราคาไม่แพง ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

1.5.5 กลุ่มความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านการวัดและการประเมินผลที่ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 310 คน รวม 327 ความคิดเห็น มีจำนวน 9 รายการ โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และลำดับที่ 3 วัดผลด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย นอกจากนี้ วัดและประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล แจ้งวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนน ก่อนเรียน มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน แจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองทราบ และประเมินผู้เรียนตลอดเวลาทุกสถานการณ์ ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

1.5.6 กลุ่มความคิดเห็นด้านวิธีการและเครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านวิธีการและเครื่องมือที่ควรกำหนด ในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 68 คน รวม 85 ความคิดเห็น มีจำนวน 6 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 เครื่องมือสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 เครื่องมือหลากหลาย และลำดับที่ 3 เพียงตรง นอกจากนี้ ต้องเชื่อถือได้ เป็นปรนัย และนำไปใช้ได้ ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

1.5.7 กลุ่มความคิดเห็นด้านเกณฑ์การประเมิน

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านเกณฑ์การประเมิน ที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 42 คน รวม 64 ความคิดเห็น มีจำนวน 4 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 ชัดเจน เป็นรูปธรรม ลำดับที่ 2 ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย และลำดับที่ 3 ไม่มีความลำเอียง นอกจากนี้ เกณฑ์ต้องครอบคลุมความสามารถผู้เรียน ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

1.5.8 กลุ่มความคิดเห็นด้านการสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง 82 คน รวม 100 ความคิดเห็น มีจำนวน 4 ประเด็น โดยมีความคิดเห็นลำดับที่ 1 สรุปผลการเรียนจากครู ผู้เรียน เพื่อนและผู้ปกครอง ลำดับที่ 2 รายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และลำดับที่ 3 รายงานผลการเรียนระหว่างเรียนและสิ้นสุดภาคเรียน นอกจากนี้ให้นักเรียนนำเสนอผลงานตนเอง ก็ควรกำหนดในมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วย

วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์และเอกสาร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง สรุปประเด็นการประเมินตามสภาพจริงของครูได้ 8 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพครูผู้สอน 2) ด้านภาระงานการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) ด้านวิธีการและเครื่องมือ 7) ด้านเกณฑ์การประเมิน และ 8) ด้านการสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่า มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษาและการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอน

ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ ให้กับผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียน

มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติการงานตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 2.3 ความเหมาะสมของภาระงานตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการสอดคล้องการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ

ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนนในแต่ละมิติของการประเมินตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง

มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ผลการพัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สรุปเนื้อหาและส่วนประกอบของคู่มือ ประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือ ประโยชน์ของกลุ่มและนิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง แนวคิด หลักการ การประเมินตามสภาพจริง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และจรรยาบรรณ บทบาทและหน้าที่ผู้ประเมิน

บทที่ 3 กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา ขั้นตอนเตรียมการประเมิน ขั้นตอนระหว่างการประเมินและขั้นหลังการประเมิน

บทที่ 4 มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา กล่าวโดยสรุปคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพ 4 ระดับ

บทที่ 5 คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง ซึ่งเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก มีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบฟอร์มการเขียนรายงานการประเมิน

3. การทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.87 และอยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มฯ อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 5.00

3.2 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการใช้ และการยอมรับในคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือฯ ดังกล่าว ให้การยอมรับในคู่มือฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. การประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 1998) ได้แก่ 1) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility)

2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลความเหมาะสมของผู้ทดลองใช้คู่มือ ฯ และผู้ประเมิน ดังนี้

ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน

ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 โดยตัวบ่งชี้ที่มี ค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะ การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 วุฒิการศึกษา และการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 4.93

ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริง

ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้อง ระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.93 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 และตัวบ่งชี้ที่มี ค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.89

ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มี ต่อมาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม สภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตาม สภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.93

สภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96

ค่าอรรถประโยชน์และค่าความเป็นไปได้ มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ค่าอรรถประโยชน์ของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.95 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อมาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.78 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.93

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่
ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 5.00
และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้อง
มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง
มีค่าเฉลี่ย 5.00

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83
โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง
มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.77 และตัวบ่งชี้
ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.93

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ
มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
มีค่าเฉลี่ย 4.92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าอรรถประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ
มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 และตัวบ่งชี้ที่มี
ค่าความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มี
ประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 5.00

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ ในการประเมินตามสภาพจริง

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด มีค่าเฉลี่ย 5.00 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 คุณลักษณะ

วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 5.00 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย 4.96

ค่าความเหมาะสมและค่าความถูกต้อง มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ค่าความเหมาะสมของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือและผู้ประเมินที่มีต่อ มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.94 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.96 และค่าความถูกต้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92 และตัวบ่งชี้ที่มีค่าความถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.93

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยมีหลายประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษา วิเคราะห์สภาพการประเมินตามสภาพจริง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ระดับดี (ร้อยละ 31.87) รองลงมา มีความรู้ระดับพอใช้ (ร้อยละ 23.83) และมีความรู้ระดับอ่อน (ร้อยละ 20.21) มีความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66, SD = 0.87$) มีการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13, SD = 0.94$) และข้อคิดเห็นในการสร้างมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นเชิงคุณภาพ สรุปได้ประเด็นการประเมินตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพครูผู้สอน 2) ด้านภาระงาน การเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) ด้านวิธีการและเครื่องมือ 7) ด้านเกณฑ์การประเมิน และ 8) ด้าน

การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริยา วนาพรรณ (2546) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งเปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงด้านการปฏิบัติงาน ตามเพศ อายุ ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ของครูวัดผลระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่าครูผู้สอนมีสภาพปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง วุฒิทางการศึกษาต่างกัน สอนอยู่ใน โรงเรียนขนาดต่างกัน มีสภาพของการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูผู้สอนมีปัญหาของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน ประสบการณ์การสอนต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกัน สอนอยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสภาพปฏิบัติของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัย ประสงค์ สกุลช่วง (2544) ที่ได้ศึกษาสภาพปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ครูมีการนำเอาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงไปใช้ในระหว่างที่มีการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางซึ่งปัญหาสำคัญที่ครูใน โรงเรียนประถมศึกษาประสบอยู่ ได้แก่ ความคลุมเครือไม่ชัดเจนในวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง มีภาระสอนหนังสือและงานพิเศษมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556) ที่ พบว่า ปัญหาของการปฏิรูปการศึกษาด้านครูผู้สอน คือ ครูจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ขาดทักษะการสอนและการประเมินตามสภาพจริง ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว นอกจากนี้ครูก็ยังมีภาระงานค่อนข้างมากทำให้ไม่มีเวลาเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครูในการเตรียมการสอน และการวิเคราะห์ผลการเรียนของผู้เรียน

2. ผลการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ มีประเด็นอภิปรายแบ่งตามมาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษา และการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสม

ของครูผู้สอน ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน
 ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียนสอดคล้องกับ
 ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้น
 พื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553, หน้า 57-59) ได้ระบุถึง
 ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และ
 สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556
 (หน้า 65-69) ได้ระบุถึง ข้อ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
 ข้อ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน ข้อ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้
 เติบโตเต็มตามศักยภาพ ข้อ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และข้อ 11 แสวงหาและใช้
 ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวะทัศน์ สุขสุวรรณ (2544,
 หน้า 163) กล่าวถึง มาตรฐานด้านการเรียนการสอนมาตรฐานที่ 11 ครูผู้สอนมีคุณลักษณะที่พึง
 ประสงค์ ตัวบ่งชี้ 1 มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตร ตัวบ่งชี้ 2 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตัวบ่งชี้ 3
 ใฝ่ศึกษาหาความรู้และปรับปรุงตนเอง ตัวบ่งชี้ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม ตัวบ่งชี้ 5 อุทิศเวลาให้กับ
 ทางราชการอย่างเต็มที่ ตัวบ่งชี้ 6 มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองและส่วนรวม ตัวบ่งชี้ 7
 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตัวบ่งชี้ 8 ศรัทธาต่อวิชาชีพครูและรักโรงเรียนเสมือนบ้าน ตัวบ่งชี้ 9 มีความรัก
 ความเมตตาต่อนักเรียน ตัวบ่งชี้ 10 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย
 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ตัวบ่งชี้ 11 มีความรู้เรื่องวิจัยและสามารถ
 ทำวิจัยได้ และตัวบ่งชี้ 12 เป็นนักประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ
 ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการ
 ให้เกิดกับผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง และตัวบ่งชี้ 2.3
 ความเหมาะสมของภาระงานตามสภาพจริง สอดคล้องกับหลักการของกรมวิชาการ
 กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 26-28) กล่าวว่า การออกแบบมาตรฐานภาระงาน โดยพิจารณา
 ประเด็นต่อไปนี้ 1) เป็นภาระงานที่ผู้เรียนได้ใช้สมรรถภาพหลายด้าน 2) ใช้องค์ความรู้ที่ลึกซึ้ง
 3) ผู้เรียนได้ใช้ทักษะหรือกระบวนการคิดขั้นสูง 4) ภาระงานจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับ
 สภาพการณ์จริง 5) เป็นภาระงานที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับ
 นักเรียน 6) เป็นภาระงานที่มีความหมายต่อผู้เรียนทางจิตวิทยาหรือสังคมเพื่อความสำเร็จของผู้เรียน
 และเป็นความภาคภูมิใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hart (1994, p. 10) กล่าวว่า คุณลักษณะของ
 ชิ้นงานมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) เป็นชิ้นงานหรือการปฏิบัติที่เป็นตัวแทนของกิจกรรมการเรียน
 การสอนที่มีความสอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน 2) สามารถทดสอบทักษะการคิดระดับสูงและ

ทักษะการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน มีใช้เพียงวัดระดับความรู้ ความจำ 3) ต้องการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์ผลงานหรือผลการปฏิบัติที่แสดงถึงผลการเรียนรู้ของตนเอง 4) สามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนในการบูรณาการความรู้และทักษะที่มีอยู่ในการทำผลงานที่มี 5) เป็นงานที่ออกแบบโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในด้านระดับความสามารถ วิธีการเรียนรู้ ภูมิหลังการศึกษาและวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้รูปแบบการเรียนรู้ความถนัดและความสนใจของตนเอง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Cole et al. (2000, p. 8) กล่าวว่า คุณลักษณะของภาระงาน 1) ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของภาระงานให้ชัดเจน และวิธีดำเนินการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ 2) ออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาใช้ปฏิบัติ 3) ภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติมีวิธีการปฏิบัติมากกว่าหนึ่งวิธี และ 4) เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือกชิ้นงานมาเพื่อการประเมิน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศรี ตุ่นทอง (2545, หน้า 160) ในขั้นที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี วรศิริ (2550, หน้า 207) ในขั้นที่ 2 ขั้นของการกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการสอดคล้องการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Newmann et al. (1995) กล่าวถึง หลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง ดังต่อไปนี้ 1) การใช้ความคิดขั้นสูง (Higher-order thinking) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการสังเคราะห์ การอธิบาย และการสรุปรวม เพื่อสร้างความเข้าใจ และความหมายใหม่ ๆ สำหรับผู้เรียน 2) การเรียนรู้จากแก่นความรู้ (Depth of knowledge) ให้ผู้เรียนเข้าถึงแก่นความคิดของเนื้อหาวิชา ใช้ความรู้ที่มากกว่าความรู้พื้นฐาน มีการสำรวจความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความซับซ้อน 3) การเรียนรู้สู่การเชื่อมโยงกับโลกภายนอก (Connectedness to the world beyond the classroom) เชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาวิชาสู่ปัญหาสาธารณะหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อสามารถนำความรู้ที่เรียนรู้ในชั้นเรียนไปอธิบายปัญหาต่าง ๆ นอกชั้นเรียนหรือโลกแห่งความจริงได้ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) กล่าวว่า

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี ดังนี้ 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถ ทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ 2) ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ให้ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกัน ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงและสัมพันธ์กับชีวิตจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการจัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผลและสอดคล้องกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553, หน้า 58) ได้ระบุถึง ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ข้อ 1 การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 2 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน ข้อ 3 การออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวะทัศน์ สุขสุวรรณ (2544, หน้า 163) กล่าวถึง มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 8 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และความถนัดได้ตามศักยภาพโดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคลและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศิริ ตุ่นทอง (2545, หน้า 160) ในขั้นที่ 4 การกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี วรศิริ (2550, หน้า 207) ในขั้นที่ 4 ขั้นของการกำหนดลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ออกแบบวิธีการเรียนรู้และกำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ระชัย แสนรัง (2550, หน้า 4) อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, (2554) กล่าวว่า การผลิตและการใช้สื่อ ดังนี้ 1) เหมาะสมทั้งในด้านการลงทุนและการจัดลำดับความจำเป็น 2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ 3) ห้องปฏิบัติการผลิตสื่อต้องกว้างพอเหมาะ สามารถบรรจุคนและอุปกรณ์ได้ดีพอ มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานภายในห้อง และ 4) สื่อต้องมีความเที่ยงตรงในการแปลข้อมูลสำหรับการสรุปผล และสอดคล้องกับแนวคิดของ ลาวรรณ สกุลกรณาอารีย์ (2545, หน้า 12) กล่าวว่า การจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอนจะต้องมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียน มีสื่อเพียงพอ ประหยัดเงินและเวลา

ในการจัดทำ และสอดคล้องกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553, หน้า 58) ได้ระบุถึง ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ข้อ 5 การจัดเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวะทัศน์ สุขสุวรรณ (2544, หน้า 163) กล่าวถึง มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 9 จัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ และตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Mayer (1992, p. 5) กล่าวว่า หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ 1) ประเมินผลจากการปฏิบัติงานของผู้เรียน 2) ประเมินพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาตามที่ผู้ประเมินผลต้องการให้เกิดขึ้น และ 3) ประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกมานั้นต้องสามารถนำมาใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (Real-Life Context) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Worthen and Sanders (1993, p. 14) กล่าวว่า การประเมินผลที่เน้นการประเมินจากการปฏิบัติงานจริง มากกว่าการใช้แบบทดสอบและเน้นการตรวจสอบการปฏิบัติงานในขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรมบางอย่างที่มีความสำคัญต่อรายวิชาและจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hart (1994, p. 10) กล่าวว่า 1) ประเมินผล โดยการเก็บรวบรวมและจัดเตรียมข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความต้องการที่หลากหลายของการประเมินผล 2) ประเมินผลโดยเน้นทั้งการสะท้อนภาพและวัดการปฏิบัติของผู้เรียนจากงาน (Task) และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (Real-life) และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ภู่วิภาดารัตน์ (2554, หน้า 93) กล่าวว่า 1) การประเมินผลโดยใช้วิธีการประเมินที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งโลกปัจจุบัน (Real World Situations) 2) ประเมินผลโดยเน้นงานที่นักเรียนแสดงออกในการปฏิบัติ (Performance) เน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) ผลผลิต (Products) และแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, หน้า 101) กล่าวว่า 1) การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนใช้วิธีการที่หลากหลาย 2) การประเมินผลโดยเน้นประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง 3) ประเมินผลโดยผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายและเกิดขึ้นได้ในบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้รวมทั้งเป็นการประเมินที่มีลักษณะแบบไม่เป็น

ทางการ และสอดคล้องกับหลักการของสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555, หน้า 96) กล่าวว่า 1) การประเมินจากผลงานหรือผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามหลักฐานร่องรอย หรือผลที่เกิดจากการเรียนรู้ 2) การประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การสังเกต และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงสมรรถนะที่แท้จริงหรือใกล้เคียงของผู้เรียน 3) การประเมินผลควรเน้นประเมินทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และสอดคล้องกับวิจัยของ ศิวะทัศน์ สุขสุวรรณ (2544, หน้า 163) กล่าวถึง มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 10 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม

มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง และ ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Brown (2001) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ดังนี้

1) การสังเกต เป็นวิธีการประเมินพฤติกรรมที่ง่ายสามารถทำได้ตลอดเวลา 2) การสัมภาษณ์ ควรมีการเตรียมคำถามล่วงหน้าที่น่าสนใจ ๆ ซึ่งทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3) บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถและคุณลักษณะพฤติกรรม 4) การรายงานตนเอง เป็นการประเมินผลที่ให้นักเรียนพูดหรือเขียนบรรยายสะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ วิธีการทำงานและคุณลักษณะของผลงานและสอดคล้องกับแนวคิดของ สมนึก นนธิจันทร์ (2542, หน้า 103) กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ มี ดังนี้ 1) การสังเกต 2) มาตรการส่วนประมาณค่า 3) การบันทึกพฤติกรรม 4) การสอบถาม 5) ระเบียบสะสม 6) การสัมภาษณ์ 7) แบบสำรวจรายการ 8) แบบพัฒนา และ สอดคล้องกับหลักการของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2544 หน้า) กล่าวว่า การหาคุณภาพเครื่องมือประเมินตามสภาพจริง ดังนี้ 1) ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นความสอดคล้องหรือความเหมาะสมของผลการวัดกับเนื้อเรื่องหรือเกณฑ์ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะที่มุ่งวัด 2) ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือวัดสิ่งที่ต้องการวัดไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งหรือวัดในสภาพการณ์ที่แตกต่างกันจะได้รับผลการวัดคงเดิม 3) ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง ความสามารถที่จะประเมินได้ข้อมูลที่แน่นอนโดยปราศจากอคติและความรู้สึกของบุคคล และสอดคล้องกับวิจัยของ ดวงดาว แซ่โจ้ว (2549, หน้า 72) กล่าวถึง มาตรฐานที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูผู้สอนใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินพัฒนาการของผู้เรียนที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ

มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนนในแต่ละมิติของการประเมินตามสภาพจริง และตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Nitko (1996, p. 263) กล่าวว่า เกณฑ์การประเมินภาระงาน มี ดังนี้ 1) เกณฑ์สะท้อนภาระงานตามสภาพจริง ซึ่งเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่มีนัยสำคัญ 2) สะท้อนสิ่งที่มีคุณค่าจากการปฏิบัติภาระงาน 3) นักเรียนสามารถนำไปประเมินการปฏิบัติภาระงานของตนได้ 4) เกณฑ์ครอบคลุมความสามารถของบุคคล 5) เข้าใจง่ายสำหรับผู้นำไปใช้ และ 6) แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริงได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 26) เกณฑ์การประเมินที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) มีการกำหนดจากหลักการเชิงวิชาการ 2) มีความเป็นไปได้ 3) มีความยุติธรรม 4) สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการประเมินแต่ละครั้งหรือแต่ละวงจรรอบ 5) ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะ หรือผู้รับประโยชน์ร่วม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมินและในขั้นตอนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศรี ตุ่นทอง (2545, หน้า 160) ในขั้นที่ 3 การกำหนดมิติในการประเมิน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี วรศิริ (2550, หน้า 210) ในขั้นที่ 3 ขั้นของการกำหนดวิธีการและ เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน

มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน และตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2544) กล่าวว่า การนำเสนอผลงาน คุณลักษณะประการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงนั้น คือ ผู้เรียนมักได้รับการคาดหวังให้เสนอผลงานต่อสาธารณชน และเป็นการเสนอผลงานด้วยปากเปล่า (Oral presentation) กิจกรรมการนำเสนอทำให้เกิดความรู้ที่หยั่งรากลึก เนื่องจากผู้เรียนได้สะท้อนความรู้สึกของตนว่ารู้อะไร และนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้น ๆ อย่างแท้จริง และ สอดคล้องกับวิจัยของ ดวงดาว แซ่โจ้ว (2549, หน้า 72) กล่าวว่า มาตรฐานที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 7 ครูผู้สอนแจ้งผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ผู้เรียนทราบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศรี ตุ่นทอง (2545, หน้า 160) ในขั้นที่ 6 การลงสรุป ความสามารถและคุณลักษณะของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2547, หน้า 272) ในขั้นที่ 5 ขั้นการสรุปความรู้จากการปฏิบัติงานตามสภาพจริงเพื่อเผยแพร่ให้บุคคลภายนอกได้รับทราบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี วรศิริ (2550, หน้า 210) ในขั้นที่ 6

ขึ้นของการสรุปผลด้านความรู้ ทักษะ/ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามสภาพจริง

ผลการพัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นคู่มือที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื่องจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์ในประเด็น ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือจากนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทิศนา แจมมณี (2538; สุนิตย์ เย็นสบาย, 2543; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554; คู่มือคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา, 2550; สุมาลี สังข์ศรี, 2553) ได้เขียนรายละเอียดของคู่มือ ดังนี้ บทที่ 1 บทนำ การเขียนเหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ ขอบเขตเนื้อหาในคู่มือ ประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากคู่มือ คำศัพท์สำคัญที่ใช้ในคู่มือ บทที่ 2 การวิเคราะห์งานและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์งาน หลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 ขั้นตอนดำเนินงาน/ ปฏิบัติการ บทที่ 4 กรณีตัวอย่าง บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ สรุปขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนางานปฐมนิเทศและบรรณานุกรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันจำโทสันติ งามเสริฐ (2551) คู่มือการใช้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และแนวทางการประเมินหลักสูตรระยะสั้น สำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพอากาศ ที่ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 กระบวนการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพอากาศ บทที่ 4 มาตรฐานการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพอากาศ บทที่ 5 คำอธิบาย มาตรฐาน ตัวบ่งชี้หลักและตัวบ่งชี้เฉพาะหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพอากาศ และภาคผนวก เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับแบบฟอร์มยื่นรายงานผลการประเมิน แบบบันทึก การสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3. การทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.87 และ อยู่ระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ของคู่มือฯ อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 5.00 อาจเป็นเพราะ ผู้ทดลองใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีความเห็นตรงกันว่า คู่มือฯจะทำให้เกิดประโยชน์

อย่างมากในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงและที่สำคัญ ผู้ทดลองใช้คู่มือฯ บางท่านยังให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยว่า “ดิฉันเป็นครูมา 24 ปี แล้ว ยังไม่เคยมีการกำหนดมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาก่อน ดีใจมากค่ะ จะได้ว่าเราประเมินผลนักเรียนได้ถูกต้องเชื่อถือได้หรือไม่ ขอบขอบคุณผู้วิจัยมาก ๆ ค่ะ”

3.2 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรคในการใช้ และการยอมรับในกลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้คู่มือฯ พบว่า กลุ่มผู้ทดลองใช้คู่มือฯ ดังกล่าว ให้การยอมรับในกลุ่มผู้ใช้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้วางแนวทางการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นรูปธรรม ทำให้งานด้านการประเมินตามสภาพจริงของโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐาน เนื่องจากมีการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงอย่างชัดเจน ถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยผู้ทดลองใช้คู่มือฯ ได้แสดงความคิดเห็นจากข้อสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ได้คู่มือฯ เล่มนี้มา ไม่อยากอ่าน เพราะมี 78 หน้า แต่ได้ฟังคำชี้แจงจากผู้วิจัยแล้วน่าสนใจมาก มีประโยชน์สำหรับครูและผลดีกับนักเรียนเป็นอย่างมาก จึงได้ศึกษาคู่มือฯ ซึ่งอ่านเข้าใจง่าย มีรายละเอียดการใช้ชัดเจน ทำให้มีความมั่นใจในการประเมินผลนักเรียนมากยิ่งขึ้น 2) คู่มือฯ เล่มนี้ มีเนื้อหาให้ศึกษาได้เข้าใจมากขึ้น ทำให้กระบวนการประเมินผลมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ คิดว่าครูทุกคนยอมรับในกลุ่มผู้ใช้คู่มือฯ เล่มนี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครูทุกท่านใดให้การยอมรับ

4. ผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 1998) ได้แก่ 1) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) 2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลความเหมาะสมจากผู้ทดลองใช้คู่มือฯ และผู้ประเมินพบว่า ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงและคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดังกล่าว ได้ผ่านกระบวนการในการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการนำหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงการประเมินตามสภาพจริง และการลงพื้นที่ภาคสนามแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้ได้สารสนเทศ

ที่มีความถูกต้อง แม่นยำและน่าเชื่อถือ มาใช้ในการสร้างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จากนั้นได้นำมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงและคู่มือฯ ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบถ่วงน้ำหนักจนได้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงและคู่มือฯ ที่มีคุณภาพ มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือตามหลักทางวิชาการ ก่อนนำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งถ้าผู้ใช้คู่มือฯ ดังกล่าว ใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความเข้าใจ ผลการประเมินที่ได้จะมีความถูกต้องและจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นสอดคล้องกันว่ามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงและคู่มือฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้เป็นมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงที่มีด้านอรรถประโยชน์ (Utility) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความถูกต้อง (Accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นระดับที่ยอมรับได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการนำคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและให้ความสำคัญกับกระบวนการประเมินตามสภาพจริง
2. หน่วยงานต้นสังกัด ควรมีนโยบายและกลยุทธ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการนำผลการประเมินตามสภาพจริง ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อได้รับทราบโดยทั่วกัน
4. สำหรับครูที่มีหน้าที่และมีโอกาสในการใช้คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ควรศึกษาการใช้คู่มือฯ อย่างละเอียดเพื่อให้การใช้คู่มือฯ ดังกล่าวมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับประเทศ

2. ควรมีการวิจัย ติดตาม การนำคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปใช้ในระยะเวลาว่ามีความเหมาะสมกับบริบทของการประเมินตามสภาพจริงเพียงไร เพื่อการพิจารณาในด้านการปรับรายละเอียดของคู่มือฯ ให้มีความเหมาะสมต่อไป

3. ควรทำวิจัยโดยนำโมเดลการออกแบบการวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคู่มือการประเมินมาตรฐานต่าง ๆ ที่ยังไม่มีกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินมาตรฐานนั้น ๆ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรรวิ บุญชัย. (2546). *เทคนิคการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับช่วงชั้นที่ 1-4 (ประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: กรอบและแนวการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พ.ศ. 2553*. เข้าถึงได้จาก <https://www.ops.moe.go.th/ops2017/index.php/> กฎ-ระเบียบ/ประกาศ
- กิตติยา ภมรคล. (2546). *การพัฒนาคู่มือการวิเคราะห์ปัญหานักเรียนสำหรับครูมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2545). *สู่การเรียนรู้แท้*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ขนิษฐา วิทยานุมาส. (2530). *การวิจัยแบบเดลฟาย: เทคนิคและปัญหาที่พบในการวิจัย*. *รวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา*. (หน้า 24-39). กรุงเทพฯ: กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. (2556). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 130 ง., หน้า 65-69.

- จุมพล พูลภัทรชีวัน. (2545). *การวิจัยอนาคตแบบ EDFR. แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต โปชันนคร. (2540). *การเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง: การประเมินตามสภาพที่แท้จริง*. ปัตตานี: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี.
- ชอบ เข้มกลัด และ โกวิท พวงงาม. (2547). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเชิงประยุกต์*. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2540). *คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). *การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2550). *การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร: การประยุกต์ใช้การประเมินอภิमान*. คุษฎีนิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงดาว แซ่โจ้ว. (2549). *การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- คำริ บุญชู. (2540). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. *วารสารวิชาการ*, 6, 16-20.
- ทรงศรี คู่หนอง. (2545). *การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน*. ปรินญานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาทดสอบและวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ทวีศักดิ์ นพเกษตร. (2541). *การปฏิรูปการศึกษา: การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการวัดประเมินตามสภาพจริงจากการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้วิธีการเรียนตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา*. คุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรคุษฎีบัณฑิต, เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2543). *14 วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา เขมมณี. (2545). *กระบวนการเรียนรู้: ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ*.

กรุงเทพฯ: พัฒนาวิชาการ (พ.ว.).

ธงชัย สันติวงษ์. (2533). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธำรง ชูทัพ. (2543). *รูปแบบการเรียนการสอนแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: พีพีพรีนซ์.

ธำรง ชูทัพ. (2544). *เทคนิคการจัดการเรียนแบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: พีพีพรีนซ์.

ธีรพัฒน์ ฤทธิทอง. (2544). *รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชัน.

ธีรพัฒน์ ฤทธิทอง. (2545). *การประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). *กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมิน*

และการประกัน. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชัน.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2547). *หลักการและวิธีการประเมินอภิมาน*. ใน *เอกสารประกอบคำบรรยายการ*

ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง วิธีการประเมินอภิมาน (Meta evaluation). กรุงเทพฯ:

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา. (2547). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*.

เชียงใหม่: สิริลักษณ์การพิมพ์.

นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. *สังคมศาสตร์และ*

มนุษยศาสตร์, 2(7), 61-61.

นิพล รัตนพันธ์. (2543). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.

นิโลบล นิมกัธรัตน์. (2543). *การวิจัยการศึกษา*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญใจ ศรีสถิตยน์รากร. (2550). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพยาบาทศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:

ยู แอนด์ ไอ อินเตอร์มีเดีย.

บุญศรี พรหมมาพันธ์. (2547). *การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคล*

ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ประสงค์ สกุลซัง. (2544). *ความเข้าใจสภาพการปฏิบัติและเจตคติต่อการวัดและประเมินผล*

การเรียนตามสภาพจริงของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

กาฬสินธุ์. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา,

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปราณี เถลิงพล. (2540). *การแนะแนวและการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ:

สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- ผดุงชัย ภู่งพันธ์. (2548). การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมิน. ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการประเมินและการจัดการ โครงการประเมิน หน่วยที่ 4 (หน้า 166-189). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ฝ่ายวิชาการสุตรไพศาล. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545-2549.
กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2552). การวิจัยประเมิน โครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: บัณฑิตเอกสาร.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2545). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิต
และการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- พันธ์ทิพย์ รามสูต. (2540). การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนา
การสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิณทิพย์ ราชโรจน์. (2550). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซ่อมเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหรรษาสุจิตต์วิทยา 2 จังหวัดสุพรรณบุรี.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชญ์ ฟองศรี. (2549). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- พิชญ์ ฟองศรี. (2551). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- เพ็ญศรี วรศิริ. (2550). การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
วิจัยและประเมินผลการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภรณ์ มหานนท์. (2529). การประเมินประสิทธิผลขององค์การ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. (2542). แนวทาง
การนำวิธีการประเมินสภาพจริง (Authentic assessment) โดยแฟ้มผลงาน (Portfolio)
ไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษา.
อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- มัญญู วงศ์นารี. (2524). คำนิยมทางการบริหารสำหรับพัฒนาองค์กรของไทย. กรุงเทพฯ:
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- แมน รตทอง. (2544). *ประสิทธิผลในการให้บริการของสถานีตำรวจ: กรณีศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจนครบาล ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 4. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- ยุทธ ไกรวรรณ. (2545). *พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.*
- รัตนะ บัวสนธ์. (2550). *ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: คำสมัย.*
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). *วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและการประเมิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- รุจโรจน์ แก้วอุไร. (2550). *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายใยแมงมุม. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- ลาวรรณ สกฤตกรณาอริย์. (2549). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542: กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.*
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์เลิฟเพรส.*
- วิทยา ด้านดำรงกุล. (2546). *การบริหาร. กรุงเทพฯ: ธีรด์เวฟ เอ็ดดูเคชั่น.*
- วิริยา วนาพรรณ. (2546). *การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- ศราวุธ สังกะเพศ. (2551). *การประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2546). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร มาวรณา. (2546). *ผลการใช้ทักษะการสื่อสารและการประเมินผลตามสภาพจริงที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 เรื่อง การนำเสนอข้อมูล*. ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษามหาบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิวะทัศน์ สุขสุวรรณ. (2544). *การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนต้นแบบการประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระยืน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2544). *หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2542). *มาตรฐานครุวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. กรุงเทพฯ: อรุณสภาคพรวัว.
- สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. (2542). *แนวทางการนำวิธีการประเมินสภาพจริงโดยเพิ่มผลงานไปใช้ในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษา*. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2540). *การเรียนการสอนและการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน*. สุรินทร์: รุ่งชนเกียรติออฟเซ็ท.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2542). *การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงของผู้เรียน โดยใช้ Portfolio*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมโภชน์ อเนกสุข. (2548). *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 3(1), 18.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. เชียงใหม่: เดอะโนเวลจด์ เซ็นเตอร์.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. (2554). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2549). *วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ งามเสริฐ. (2551). *การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และแนวทางการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กอทัพอเรือ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *การวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พัฒนาการของคุณภาพนักเรียน ประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวทางการประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: แม็ทซ์พอยท์.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงการศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2545). *ชุดวิชาการวิจัยชุมชน*. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ ฟรินติ้ง
- สาโรช บัวศรี. (2526). *จริยธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- สิทธิณัฐ ประพุทธนิตินสาร. (2546). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุนิตย์ เย็นสบาย. (2543). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- สุภางค์ จันทวนิช. (2548). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2540). *การใช้พหุปัญญาในห้องเรียน*. *วารสารวิชาการ*, 1, 53-59.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2553). *การเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุริย์ แก้วเศษ. (2553). *รูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2541). *แฟ้มสะสมผลงาน*. กรุงเทพฯ: ที.พี.พริน.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ที.พี.พริน.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2550). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2548). *หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์. (2546). *การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. ปรินซิพนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำนาจ ช่างเรียน. (2542). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อุทัย หิรัญโต. (2536). *หลักการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฟันนี่พับลิชชิ่ง.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ฟันนี่.
- เอกรินทร์ สิมหาศาล. (2546). *การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: บู้ค พอยท์.
- Arnold, H. T., & Feldman, D. C. (1986). *Intergroups conflict in organization behavior*. New York: McGraw-Hill.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

- Borg, W. R., & Gall, M. D. (1989). *Educational research: An introduction* (5th ed.). White Plains, NY: Longman.
- Brown, M. C. (2001). Collegiate desegregation and the public black college: A new policy mandate. *Journal of Higher Education*, 72, 46-62.
- Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management: A macro approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Cole, D. J., Ryan, C. W., Kick, E., & Mathies, B. K. (2000). *Portfolio accross the curriculum and beyond* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Cresswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods* (2nd ed.). Thousand Oaks, California: Sage.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Gay, G. (1996). *Authentic assessment*. Retrieved from <http://snow.utoronto.ca/Learn2/greg/4294/authasmt.html>
- Hall, R. H. (1991). *Organizations structure, processes and education*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Hart, D. (1994). *Authentic assessment: A handbook for educators*. New York: Assison-Wesley.
- Herman, J. L., Gearhart, M., & Baker, E. L (1993). Assessing writing portfolios: Issues in the validity and meaning of scores. *Educational Assessment*, 1(3), 201-224.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational administrations: Theory research and practice* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Jensen, C. (1996). *Delphi in depth: Power techniques from the experts berkeley*. Singapore: McGraw-Hill.
- Johnson, P. L. (1993). *ISO 900 Meeting the new international standard*. Singapore: McGraw-Hill.
- Joyce, B., & Weil, M. (1980). *Models of teaching* (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner* (3rd ed.). Geelong, Victoria: Deakin University Press.
- Madaus, G., Scriven, M., & Stufflebeam, D. (1984). *Evaluation models*. Boston: Kluwer Nijhoff.
- Meyer, C. A. (1992). What's the difference between authentic and performance assessment? *Educational Leadership*, 49(8), 127-143.

- Mintah, J. (2003). Authentic assessment in physical education: Prevalence of use and perceived impact on students' self-concept, motivation, and skill achievement. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 7(3), 162-171.
- Newman, P. M., Secada, W. G., & Wehlage, G. G. (1995). *A guide to authentic instruction and assessment: Vision, standards and scoring*. Madison: Wisconsin Center for Educational Research.
- Nitko, A. J. (1996). *Educational assessment of student* (2nd ed.). Champaign, Illinois: Assessment Strategies for Elementary Physical Education Champaign.
- Pfeiffer, S. I. (2001). Professional psychology and the gifted: Emerging practice opportunities. *Professional Psychology: Research and Practice*, 32(2), 175-18
- Price, J. W. (1999). Authentic assessment and its results in a middle school classroom. *Masters Abstract International*, 37(1), 151.
- Richey, R. C., & Nelson, W. A. (1996). Developmental research. In D. H. Jonassen (Ed.), *Handbook of research for educational communications and technology* (pp.1213-1242). New York: Macmillan.
- Schiemer, S. (2000). *Assessment strategies for elementary physical education*. Champaign, Illinois: Human Kinetics.
- Scott-Little, C., Hamann, M. S., & Jurs, S. G. (2002). Evaluations of afterschool programs: A meta-evaluation of methodologies and narrative synthesis of findings. *American Journal of Education*, 23, 387-419.
- Scriven, M. S. (1967). *The methodology of evaluation: In perspectives of curriculum evaluation*. Chicago: Rand McNally.
- Stake, R. E. (1967). *Evaluation the art in education: A responsive approach*. Chicago: Charts E. Merrill.
- Stufflebeam, D. L. (1967). *Education evaluation and decision making*. Itasca, IL: P.E.
- Stufflebeam, D. L. (1974). *Meta-evaluation*. Kalamazoo, MI: Western Michigan University Evaluation Center.
- Stufflebeam, D. L. (1985). Stufflebeam's improvement-oriented evaluation. In D. L. Stufflebeam & A. J. Shinkfield (Eds.), *Systematic evaluation* (pp. 151-207). Boston: Kluwer-Nijhoff.

- Stufflebeam, D. L. (1998). Conflicts between standards-based and postmodernist evaluations: Toward rapprochement. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 12(3), 287-296.
- Stufflebeam, D. L. (2000). The CIPP model for evaluation. In D. L. Stufflebeam, G. F. Madaus, & T. Kellaghan (Eds.), *Evaluation models viewpoints on educational and human services evaluation* (2nd ed.) (pp. 280-317). Boston, MA: Kluwer Academic.
- Suchman, R. (1967). *Inquiry in the curriculum*. New York: McGraw-Hill.
- Walton, R. E. & Gaffney, M. E. (1991). Research action and participation: The merchant shipping case. In W. F. Whyte (ed.), *Participatory Action Research*. Newbury Park, California: Sage.
- Wiggins, G. (1989). The futility of trying to teach everything of importance. *Educational Leadership*, 47(3), 44-48.
- Wiggins, G. (1990). *The case for authentic assessment*. Retrieved from <http://www.shsu.edu/wcb/schools/SHSU>
- Wiggins, G. (1993). A true test: Toward more authentic and equitable assessment. *Phi Delta Kappan*, 70(9), 703-713.
- Witkin, R., & Altschuld, J. (1995). *Planning and conducting needs assessments*. Thousand Oaks, CA, Sage.
- Winkelmen, T. A., & McKaig, C. (1983), Parental expectations of school health services. *The Journal of School Health*, 59(6), 400-403.
- Worthen, B., & Sanders, J. (1993). *Educational evaluation*. New York: Longman.
- Yamane, T. (1978). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วยเทคนิคเคลฟาย
- รายชื่อผู้ประเมินกลุ่มทดลองใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ดร.ศจี จิระโร (ค.ค. สาขาวิชาการวัดและประเมินผล) ตำแหน่งอาจารย์ประจำ
สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ดร.มุกดา อามาลีนา (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่งหัวหน้า
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ดร.รุ่งนภา จันทรา (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ
กลุ่มงานวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราญบุรีธานี

ดร.ศิริพร งามแสง (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่งนักวิชาการ
สาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี

ดร.เรวดี จันทร์ศรีมิโชติ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง ครู
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18

2. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงด้วยเทคนิคเดสฟาย

กลุ่มที่ 1 คุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษา สาขาการวิจัย วัดผลและ
สถิติการศึกษา จำนวน 8 คน ได้แก่

ดร.สุวัฒนา จิตต์รัตนจรูญ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ โรงเรียนบ้านสวายไทรภูมิ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 13

ดร.พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณ โฉม (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ดร.อรทัย แก้วทิพย์ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ดร.จิตรารวรรณ นุตราช (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง
รองผู้อำนวยการ วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษก
หนองจอก

ดร.มุกดา อามาลีนา (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ดร.ศิราพร งามแสง (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่งนักวิชาการ สาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี

ดร.อ้อวดี สุนทรวิภาต (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านพัฒนาระบบการประชุม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ

ดร.มยุรี เสือคำราม (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการผู้มีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน
ดร.ศจี จิระโร (ค.ค. สาขาวิชาการวัดและประเมินผล) ตำแหน่งอาจารย์ประจำสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ดร.ไพฑูรย์ สังข์สวัสดิ์ (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ วิทยาลัยการอาชีพอ่างทอง

ดร.ศิริรัตน์ ตระกูลจิตมั่น (ปร.ค. สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา) สำนักบริหารกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

กลุ่มที่ 3 ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานคุณภาพเชิงประจักษ์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน

นายวุฒิชัย วีระวัฒน์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

นางอภิรมย์ เป็นสุข ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสัดหีบ วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

นางสาวพรพิศ อภิชาติพงศ์ชัย ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลบางพระ วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

กลุ่มที่ 4 ผู้มีส่วนในการกำหนดแนวนโยบายและกำกับติดตามคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

ดร.ธนกฤตย์ มงคลวงษ์ (ปร.ค. สาขาการบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ดร.ศิริลักษณ์ เส็งมี (ปร.ค. สาขาการบริหารการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนวัด
บุญญราศี วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

นางสาวอัมพร บำรุงผล ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบ้านนา วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
- หนังสือจริยธรรม

ที่ ศธ ๖๖๒๑/ว ๐๗/๕๓

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลพทบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย.

เรียน ดร.ศจี จิระโร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เค้าโครงย่อดุชฎีนิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพยุงศรี ว่างโส นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุชฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐาน
การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี
แย้มภสิกร ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในกรณีนี้ คณะศึกษาศาสตร์
ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๗๖

โทรสาร ๐-๓๘๑๐-๒๐๗๖

ที่ ศธ ๖๖๒๑/ว๑๘๘๙

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพวงศรี ว่างไสว นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนามาตรฐาน
การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี
แย้มกสิกร ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากครู จำนวน ๔๔๐
โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๑๐ มิถุน
พ.ศ. ๒๕๕๙ อนึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา
เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๗๖

โทรสาร ๐-๓๘๓๙-๓๒๕๑

ผู้วิจัยโทร. ๐๘-๖๑๔๕-๔๒๑๔

ที่ ศธ ๒๒๑๘/ว ๑๘๐๐

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.อ้อวดี สุนทรวิภาต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบขอการวิพากษ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพยุศรี ว่างไสว นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐาน
การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย
ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี
แย้มกสิกร ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการวิพากษ์เพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์
ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๗๖

โทรสาร ๐-๓๘๓๙-๓๒๕๑

ผู้วิจัยโทร. ๐๘-๖๑๔๕-๔๒๑๔

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๑๘๒๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการทดลองมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองจับเต่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพยุศรี ว่างไสว นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนามาตรฐาน
การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี
แย้มกสิกร ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการทดลองข้อมูลจากครู
โดยผู้วิจัยขออนุญาตทดลองมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๗๖

โทรสาร ๐-๓๘๓๙-๓๒๕๑

ผู้วิจัยโทร. ๐๘๖๑๔๕-๔๒๑๔

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว๑๙๕๓

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นกรรมการประเมินครูกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย

เรียน นางณภัทร ทวีผลดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางพยุศรี ว่างโส นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณวุฒินิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐาน
การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้
กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” ในความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยม
กลสิกร ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนประเมินครูกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นกรรมการประเมินครู กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๔ คน เพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๗๖

โทรสาร ๐-๓๘๓๙-๓๒๕๑

ผู้วิจัยโทร. ๐๘-๖๑๔๕-๔๒๑๔

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๑. ชื่อวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย)

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ)

THE DEVELOPMENT OF AUTHENTIC ASSESMENT
STANDARDS FOR TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION
BY PARTICIPATORY ACTION RESEARCH

๒. ชื่อนิสิต นางพยุศรี วังโส

หลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

รหัสประจำตัว ๕๓๘๑๐๑๗๗ สาขาวิชา

วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ภาคปกติ

ภาคพิเศษ

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย:

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณารายละเอียดวิทยานิพนธ์ เรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว
ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

- ๑) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างการวิจัย
- ๒) วิธีการที่เหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย
(Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- ๓) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็น
สิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มีมติเห็นชอบ ดังนี้

(✓) อนุมัติโครงการวิจัย

() ไม่อนุมัติ

๔. วันที่ให้การอนุมัติ:.....๒๙.....เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

ภาคผนวก ค

- เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามสำหรับครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง
 - ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง
3. แบบสอบถามนี้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลอันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางพวงศรี วังโส

นิติปรัชญาเอก สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

30-40 ปี

41-50 ปี

51 ปีขึ้นไป

2. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการสอน

1-5 ปี

6-15 ปี

16-25 ปี

26 ปีขึ้นไป

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน

ภาษาไทย คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ

5. ขนาดของโรงเรียนที่สอน

เล็ก นักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา

กลาง นักเรียน 121-600 คน

ใหญ่ นักเรียน 601-1,500 คน

ใหญ่พิเศษ นักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

6. จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริง

ไม่เคยได้รับการอบรม

ได้รับการอบรม 1-2 ครั้ง

ได้รับการอบรม 3 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ทั่วยข้อความที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ตามความเข้าใจของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง		
2.	การประเมินตามสภาพจริงต้องใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งหลายวิธีประกอบกัน		
3.	การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้านของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน		
4.	การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน		
5.	การประเมินตามสภาพจริง เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill assessment) แต่ไม่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex thinking skill)		
6.	การประเมินตามสภาพจริงมุ่งประเมินจากผลงานที่ปฏิบัติจริงมากกว่าประเมินผลจากการทดสอบด้านข้อสอบแบบเลือกตอบ		
7.	การประเมินตามสภาพจริงต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง		
8.	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด และวิธีการปฏิบัติของผู้เรียน		
9.	การประเมินตามสภาพจริงต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง (Ongoing formative) ตลอดเวลาและทุกสถานที่		

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
10.	การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงออกในหลาย ๆ ด้าน		
11.	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current work) ของนักเรียนและสิ่งทีนักเรียนได้ปฏิบัติจริง		
12.	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน		
13.	ผลจากการประเมินตามสภาพจริงต้องสอดคล้องกับพฤติกรรม การปฏิบัติในชีวิตจริง		
14.	ผลจากการประเมินตามสภาพจริงสามารถทำนายชีวิตในอนาคตของผู้เรียนได้		
15.	การประเมินตามสภาพจริง ผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน		
16.	เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและการประเมินตามสภาพจริงต้องเป็นเกณฑ์ประเมินของการปฏิบัติมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ผู้ใดผู้หนึ่งสร้างขึ้น		
17.	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงในแต่ละครั้งต้องเป็นเกณฑ์ที่คนทั่วไปยอมรับ		
18.	วิธีการประเมินและเครื่องมือใช้ในการประเมินตามสภาพจริง คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงานหรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ฯลฯ		
19.	การประเมินตามสภาพจริงเป็นการให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียนมากกว่าเพื่อที่ผู้สอนจะได้ส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ		
20.	การสังเกตสามารถใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติได้		
21.	จุดมุ่งหมายของการประเมินตามสภาพจริง โดยวิธีตรวจผลงาน เพื่อต้องการทราบความรู้ความสามารถของผู้เรียน		

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
22.	สิ่งที่ไม่ควรประเมินควบคู่ไปกับการประเมินชิ้นงาน คือ ความรู้สึกนึกคิด		
23.	หลักที่ถูกต้องในการตรวจผลงานในการประเมินตามสภาพจริง คือ เกณฑ์การประเมินขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบ		
24.	การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อจัดทำแฟ้มสะสมผลงานควรคำนึงถึง ผลผลิตจะสะท้อนพัฒนาการและมีการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ ที่คล้ายคลึงกันตลอดภาคเรียน		
25.	แฟ้มสะสมผลงานเหมาะสำหรับครูเพราะสามารถใช้ได้ ตลอดเวลา		
26.	การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การวัดสภาพความเป็นอยู่ ในชีวิตจริงของผู้เรียน		
27.	หลักในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการประเมินตาม สภาพจริงจะต้องมีความกระตือรือร้นในสิ่งที่จะเรียนรู้ และเชื่อในการเรียนรู้		
28.	การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานควรรวบรวม ผลงานให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วจึงทำการประเมิน		
29.	การประเมินชิ้นงานของนักเรียน นักเรียนต้องประเมิน ด้วยตนเองเท่านั้น		
30.	กระบวนการประเมินตามสภาพจริงเป็นการแสดงจุดเด่น ของผู้เรียน		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความตระหนักด้านการประเมินตามสภาพจริง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง

ของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน					
2.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม					
3.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก					
4.	เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง					
5.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการสรุปข้อความมากขึ้น					
6.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสรุปข้อความที่ได้จากการปฏิบัติงาน					
7.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
8.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง					
9.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองอยู่เสมอ					
10.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานทั้งในและนอกห้องเรียนมากขึ้น					
11.	ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด
12.	ครูผู้สอนใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าการตัดสิน ได้-ตกของนักเรียน					
13.	ครูผู้สอนปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ					
14.	เป็นเรื่องยากในการนำไปปฏิบัติ					
15.	ทำให้ครูผู้สอนทำงานมากขึ้น					
16.	ทำให้ครูผู้สอนเกิดความเครียด					
17.	ทำให้ครูผู้สอนมีความสุขในการสอน					
18.	ทำให้ครูผู้สอนมีเวลามากขึ้น					
19.	การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นวิธีที่สะท้อนให้เห็นความสำเร็จในการสอนของครู					
20.	ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติงานด้านการประเมินตามสภาพจริง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	มีการวิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลการเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.	มีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และสร้างเครื่องมือการประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย					
3.	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งจะกำหนดการประเมินผลการเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
4.	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งจะกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและการแปลผลคะแนนที่ชัดเจน					
5.	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้งจะจัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลไว้ล่วงหน้า					
6.	การจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งจะแจ้งวิธีการประเมินผลการเรียน เกณฑ์การให้คะแนน ให้ผู้เรียนทราบ					
7.	การประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดกระบวนการเรียนรู้					
8.	ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล					
9.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีศึกษาหาความรู้ และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง					
10.	มีชิ้นงาน/ แฟ้มสะสมงานของผู้เรียนที่แสดงร่องรอยการประเมินตามสภาพจริง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	การประเมินผลการเรียนจะเน้น การประเมินจากการแสดงออก หรือการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ					
12.	การประเมินผลการเรียนจะประเมิน จากพฤติกรรมที่สะท้อนถึง ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน					
13.	การประเมินผลการเรียนแต่ละครั้ง จะมองหาจุดเด่นของผู้เรียนมากกว่า ที่จะมองหาจุดด้อยและส่งเสริมให้ เต็มศักยภาพ					
14.	ตรวจชิ้นงานทุกชิ้นและเก็บไว้เป็น คะแนน					
15.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินผล งานของตนเอง					
16.	การประเมินผลการเรียนจะกำหนด เกณฑ์มาช่วยในการตัดสินใจ					
17.	การประเมินผลการเรียนจะไม่บอก เฉพาะคะแนนแต่จะบอกความหมาย ของคะแนนให้ผู้เรียนทราบด้วย					
18.	การประเมินผลการเรียนใช้ข้อมูล ที่หลากหลายในการตัดสินใจ ผลการเรียน					
19.	การประเมินผลการเรียนจะนำผล การประเมินมาพิจารณา ความก้าวหน้าและพัฒนาผู้เรียนเต็ม ตามศักยภาพ					
20.	เมื่อประเมินผลการเรียนแล้วจะแจ้ง ผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

.....
คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิจัย เรื่อง
 การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำคุณิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติ
 การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร
 เป็นประธานควบคุมคุณิพนธ์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร เป็นกรรมการควบคุมคุณิพนธ์
 และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ผู้วิจัยต้องการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดจากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการดำเนินการประเมินตาม
 สภาพจริง ข้อมูลบริบทของโรงเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินการประเมินตามสภาพจริง
 ของครู โดยการสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงความรู้ด้านการประเมินตามสภาพจริง
 ความตระหนักต่อการประเมินตามสภาพจริง และการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของครูโรงเรียน
 ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ
 การประเมินตามสภาพจริงทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนามาตรฐาน
 ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน แนวคิด ทฤษฎีการประเมินผลสัมฤทธิ์/ ประสิทธิภาพ กระบวนการ
 วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิมาน ผู้วิจัยจึงขอ
 ความอนุเคราะห์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากท่าน โดยการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์
 ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ข้อมูลอันมีคุณค่ายิ่งในการพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษา

นางพวงศรี วังโส

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
ตำแหน่ง.....วิทยฐานะ.....สถานที่ทำงาน.....
ประสบการณ์ในการสอน.....ปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน.....

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. การประเมินผลการเรียนรู้ของครูที่ปฏิบัติการในการจัดการเรียนรู้ ทำอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. กระบวนการเตรียมการเพื่อการประเมินตามสภาพจริง เตรียมการอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. กระบวนการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. มีวิธีการอย่างไรที่เชื่อได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงนั้นเชื่อถือได้ (มีความเชื่อมั่น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1
เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟาย ในเรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำคชชฎินิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาคชชฎินิพนธ์ สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร เป็นประธานควบคุมคชชฎินิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร เป็นกรรมการควบคุมคชชฎินิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

กรอบแนวคิดในการวิจัยเกิดจากการศึกษางานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากครูในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงจากการประมวลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการประเมินตามสภาพจริงที่ปรากฏเป็นเชิงประจักษ์ ได้กรุณาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนามาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางพยุศรี วังโส

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (รอบที่ 1)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย/ ช่องแสดงความคิดเห็นด้วย และไม่เห็นด้วย กับประเด็นมาตรฐาน
ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่นำเสนอและกรุณาให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม
เพื่อพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงให้มีคุณภาพต่อไป

ตอนที่ 1 ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....อายุ.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 รายการ ความคิดเห็นหรือแนวคิดในแต่ละมาตรฐาน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็น เพิ่มเติมของ ผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน		
ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษาและการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทางวิชาการ <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. มีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอนหรือมีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 2 ปี 2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิง ปฏิบัติการการประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง		

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ทางวิชาการ ด้านการประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง</p> <p>4. ศึกษา ประมวลความรู้ทางวิชาการและเผยแพร่ ด้านการประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 4 เรื่อง</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอน</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าสอนตรงและครบเวลาที่กำหนด 2. ปฏิบัติกับนักเรียนด้วยความยุติธรรม และมีความเสมอภาค 3. มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม <p>ในกระบวนการเรียนการสอน</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิควิธีในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง 2. มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายตามสภาพจริง 3. มีทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในการสอนตามสภาพจริง 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>4. นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ</p> <p>5. นำผลการวิจัยทางวิชาการด้านการประเมินตามสภาพจริงเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอน</p> <p>ด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียน</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <p>1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ</p> <p>3. ควบคุมบรรยากาศในชั้นเรียนให้ทุกคนสนใจและมีสมาธิกับการเรียนการสอน</p> <p>4. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน</p>			
<p>มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <p>1. ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน</p>			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>3. มีการบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p>4. ทักษะหรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อนและลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง</p> <p>เกณฑ์การพิจารณา</p> <p>1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสานระหว่างงานที่คุ้นเคยกับงานที่แปลกใหม่</p> <p>2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน</p> <p>3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในสถานการณ์นอกห้องเรียนหรือในโลกของความเป็นจริง</p> <p>4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิดวิเคราะห์ในการปฏิบัติงาน</p> <p>5. สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน</p> <p>6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้</p>			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 2.3 ความเหมาะสมของภาระงานตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 2. เหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน 3. เหมาะสมกับพื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน 4. เหมาะสมกับสภาพของห้องเรียน			
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง			
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา 2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้สัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้และความสนใจของผู้เรียน 5. กำหนดขอบเขตและวิธีการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและวิธีสอน 6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน 2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายด้วยตัวเอง 3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดโดยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย 5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และครูผู้สอนกับผู้เรียน 6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง 8. ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล 			
<p>ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา 2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา 3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p>5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับโลกของความเป็นจริง 2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธี 3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน 5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัว 6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 7. มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอต่อการค้นคว้าข้อมูล 8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชนองค์กรต่าง ๆ 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย 2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เร้าใจ จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ 3. ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบเกินไป ปลอดโปร่ง เงียบ ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน 4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอและเหมาะสม 			
<p>ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้แหล่งค้นคว้าทางวิชาการสอดคล้องการประเมินตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารหรือตำราประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพียงพอ 2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงเพียงพอ 3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา 4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง			
ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. สื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง 3. สื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4. สื่อจากของจริงไปสู่สัญลักษณ์ 5. สื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจและพัฒนาความคิดของผู้เรียน ได้เต็มศักยภาพ 6. มีสื่อเพียงพอ ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ 			
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3. เหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของผู้เรียน 4. มีประสิทธิภาพสำหรับการทำงานตามสภาพจริง 5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง 6. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3. การทำความสะอาดสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ 4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ 5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงเหมาะสมกับประเภทของสื่อ 			
<p>มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 5.1 ระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงชัดเจน 2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามระเบียบ 3. กำหนดให้มีคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4. กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> กำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม และแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามสภาพจริง ประเมินผู้เรียนตลอดเวลาทุกสถานการณ์ แจ้งวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน แจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถในการทำงาน 2. เน้นพฤติกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์และวิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้ 3. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน 4. คุณภาพของผลงานได้จากการบูรณาการความรู้และทักษะเข้าด้วยกัน 			
<p>มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงมีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น 4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างและสอดคล้องกับการเรียนรู้ 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเชื่อมั่น (Reliability) 2. มีความเที่ยงตรง (Validity) 3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) 4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability) 			
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง			
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดมิติในการประเมินที่มีคุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับตัดสินการตอบหรือการปฏิบัติงานของผู้เรียน 2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะเพื่อระบุความหมายของแต่ละคุณลักษณะหรือมิติ 3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ในการประเมินในแต่ละมิติ 4. กำหนดคุณลักษณะที่ดีของสิ่งที่ต้องการประเมิน 			
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนนในแต่ละมิติของการประเมินตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการปฏิบัติภาระงานในแต่ละระดับ จากการปฏิบัติภาระงานตั้งแต่ในระดับดีมาจนถึงต้องมีการปรับปรุง 			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
<p>2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติหรือองค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการปฏิบัติ</p> <p>3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน</p> <p>4. ปรับปรุงและทบทวนมิติในการประเมิน โดยพิจารณาว่าอยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ในการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนอย่างแท้จริง</p>			
<p>ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <p>1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน</p> <p>2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย</p> <p>3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไม่มีความลำเอียง เรื่อง เพศ เชื้อชาติและอื่น ๆ</p> <p>4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนความคิดทางด้านวิชาการของผู้เรียน</p> <p>6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงครอบคลุมความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน</p> <p>7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ในการประเมินการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ของตนเอง</p>			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน			
ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและ คุณลักษณะของผู้เรียน เกณฑ์การพิจารณา ใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน 1. ครู 2. ผู้เรียน 3. เพื่อน 4. ผู้ปกครอง			
ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เกณฑ์การพิจารณา 1. รายงานพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ทราบ			
2. รายงานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ			
3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะทั้งในระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ 4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอ ด้วยแบบตรวจสอบรายการ การบันทึก หรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึก ความจำ เป็นต้น			

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
5. นักเรียนได้นำเสนอผลงานต่อสาธารณชนด้วยตนเองโดยการนำเสนอด้วยปากเปล่า			

แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2
เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟาย ในเรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำคุษฎินิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาคุษฎินิพนธ์ สาขาวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร เป็นประธานควบคุมคุษฎินิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร เป็นกรรมการควบคุมคุษฎินิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

กรอบแนวคิดในการวิจัยเกิดจากการศึกษางานวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเป็นการพัฒนามาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 โดยได้ประมวลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในรอบแรกมาสรุปเป็นประเด็น ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้กรุณาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงให้มีประสิทธิภาพโดยทำเครื่องหมาย/ ลงในช่องความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม
- 4 หมายถึง เห็นด้วย ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่ามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางพยุศรี วังโส

นิติปรัชญญาเอก สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา

ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ.....สกุล.....

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน						
ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษาและการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการ						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. มีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน หรือมีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 2 ปี						
2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ การประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง						
3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ทางวิชาการ ด้านการ ประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง						
4. ศึกษา ประมวลความรู้ทางวิชาการและเผยแพร่ด้าน การประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง						
ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสม ของครูผู้สอน						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. เข้าสอนตรงและครบเวลาที่กำหนด						
2. ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยความยุติธรรมและ มีความเสมอภาค						
3. มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน						
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน การสอน						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิควิธีในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง						
2. มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายตามสภาพจริง						
3. มีทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในการสอนตามสภาพจริง						
4. นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ						
5. นำผลการวิจัยทางวิชาการด้านการประเมินตามสภาพจริงเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน						
ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียน						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด						
2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ						
3. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ทุกคนสนใจและมีสมาธิกับการเรียนการสอน						
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน						
3. มีการบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
4. ทักษะหรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อนและลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้						
ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสานระหว่างงานที่ทำเป็นปกติกับการประยุกต์ชิ้นงานที่แปลกใหม่						
2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน						
3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในสถานการณ์นอกห้องเรียนหรือในโลกของความเป็นจริง						
4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิดวิจารณ์ญาณในการปฏิบัติงาน						
5. สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้						
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ความเหมาะสมของภาระงานตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
2. เหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน						
3. เหมาะสมกับพื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน						
4. เหมาะสมกับสภาพของธรรมชาติวิชา						
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา						
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้						
3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล						
4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้สัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้และความสนใจของผู้เรียน						
5. กำหนดขอบเขตและวิธีการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและวิธีสอน						
6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น						
ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายด้วยตัวเอง						
3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิด โดยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย						
5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและครูผู้สอนกับผู้เรียน						
6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง						
8. ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล						
ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
เกณฑ์การพิจารณา						
1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา						
2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา						
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน						
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับโลกของความเป็นจริง						
2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธี						
3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542						
4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน						
5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว ไปยังสิ่งไกลตัว						
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล						
7. ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอต่อการค้นคว้าข้อมูล						
8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ						
ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะอาด ระบายร้อย						
2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เข้าใจ จูงใจและเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ						
3. ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบเกินไป ปลอดภัย เงียบ ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอและเหมาะสม						
ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ แหล่ง ค้นคว้าทางวิชาการสอดคล้องการประเมินตามสภาพจริง						
เกณฑ์การพิจารณา						
1. เอกสารหรือตำราประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามสภาพจริงเพียงพอ มีความทันสมัย และความน่าเชื่อถือ						
2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับ การประเมินตามสภาพจริงเพียงพอ						
3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา						
4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตทันสมัยและเพียงพอ						
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
เกณฑ์การพิจารณา						
1. มีสื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง						
2. สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายตามสภาพจริง						
3. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้						
4. สื่อแสดงจากของจริงไปสู่สัญลักษณ์						
5. สื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจและพัฒนาความคิด ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ						
6. มีสื่อเพียงพอ ใช้วัสดุทนทานประหยัดเงินและเวลา ในการจัดทำ						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้และผลิตสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
4. สื่อใช้ง่ายเหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของผู้เรียน						
5. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด						
6. มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้งานตามสภาพจริง						
ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบออนไลน์						
2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์						
3. การทำความสะอาดสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ						
4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพใช้งานได้						
5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงเหมาะสมกับประเภทของสื่อ						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. มีระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงชัดเจน						
2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามระเบียบ						
3. กำหนดให้มีคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
4. กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน						
ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
2. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
3. ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้						
4. แจงวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน						
5. ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย						
6. ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
7. นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน						
8. แจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ						
ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถในการทำงาน						
2. เน้นพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการด้านความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ						
3. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน						
4. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรงและชัดเจน						
ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
2. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงมีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น						
4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างและสอดแทรกไปกับการจัดการเรียนรู้						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. มีความเที่ยงตรง (Validity)						
2. มีความเชื่อมั่น (Reliability)						
3. ความเป็นปรนัย (Objectivity)						
4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)						
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง						
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. กำหนดมิติในการประเมินที่มีคุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับตัดสินการตอบหรือการปฏิบัติงานของผู้เรียน						
2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะเพื่อระบุความหมายของแต่ละคุณลักษณะหรือมิติ						
3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ในการประเมินในแต่ละมิติ						
4. กำหนดคุณลักษณะที่ดีของสิ่งที่ต้องการประเมิน						
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนนในแต่ละมิติของการประเมินตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. กำหนดผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการปฏิบัติภาระงานในแต่ละระดับ ตั้งแต่ในระดับดีมากจนถึงต้องมีการปรับปรุง						
2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติหรือองค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการปฏิบัติ						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน						
4. ปรับปรุงและทบทวนมิติในการประเมิน โดยพิจารณาว่าอยู่บนพื้นฐานประสพการณ์ในการปฏิบัติการงานของผู้เรียนอย่างแท้จริง						
ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน						
2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย						
3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไม่มีความลำเอียงเรื่อง เพศ เชื้อชาติ ศาสนาและอื่น ๆ						
4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน						
5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนความคิดทางด้านวิชาการของผู้เรียน						
6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงครอบคลุมความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน						
7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ในการประเมินการปฏิบัติการงานการเรียนรู้ของตนเอง						

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน						
ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u> ใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน						
1. ครู						
2. ผู้เรียน						
3. เพื่อน						
4. ผู้ปกครอง						
ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง						
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u>						
1. รายงานพฤติกรรมผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ						
2. รายงานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ						
3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ						
4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วยแบบตรวจสอบรายการ การบันทึกหรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึกความจำ เป็นต้น						
5. รายงานงานผลโดยให้นักเรียนนำเสนอผลงานต่อสาธารณชนโดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น						

แบบสอบถามความเหมาะสม

เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความเหมาะสมของกลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินสภาพของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำคชฎินิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาคชฎินิพนธ์ สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร เป็นประธานควบคุมคชฎินิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร เป็นกรรมการควบคุมคชฎินิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ท่าน ได้กรุณาแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนา
กลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ให้มีประสิทธิภาพโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- 5 หมายถึง กลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง กลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง กลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง กลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง กลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางพยุศรี วังโส

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ.....สกุล.....
 ตำแหน่ง..... วิทยฐานะ..... โรงเรียน.....
 อายุ.....ปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเหมาะสมของกลุ่มผู้ใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. กำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างชัดเจน					
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้กลุ่มอย่างชัดเจน					
3. ระบุแนวทางการใช้ประโยชน์ของกลุ่มอย่างชัดเจน					
4. นิยามศัพท์เฉพาะอย่างชัดเจน ผู้ทำหน้าที่ประเมินทุกคน อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน					
5. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องมีความถูกต้องตามหลักการทางทฤษฎี					
6. เนื้อหาสาระมีประโยชน์สำหรับผู้ทำหน้าที่ประเมิน					
7. กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความชัดเจน					
8. อธิบายกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องนำเสนอเชื่อถือ					
9. อธิบายกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องนำเสนอเชื่อถือ					
10. วิธีการแปลผลการประเมินมาตรฐานการประเมิน ตามสภาพจริงมีความชัดเจน					
11. แบบฟอร์มการเขียนรายงานผลการประเมินมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจน					
12. อธิบายกระบวนการเขียนรายงานผลการประเมินมาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงที่ต้องนำเสนอเชื่อถือ					
13. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือมีความถูกต้องนำเสนอเชื่อถือ					

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
14. อธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริงชัดเจนและเข้าใจง่าย					
รวมเฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะ/ ความคิดเห็น

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การยอมรับในคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความเป็นอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง
เรื่อง การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความเป็นอรรถประโยชน์
ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องของมาตรฐานการประเมินสภาพของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำคชช. วัตถุประสงค์ สาขาวิจัย
วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร
เป็นประธานควบคุมคชช. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร เป็นกรรมการ
ควบคุมคชช. และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ท่าน ได้กรุณาแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนา
มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ให้มีประสิทธิภาพโดยทำเครื่องหมาย/ ลงในช่องความคิดเห็น
ของท่าน ดังนี้

- 5 หมายถึง มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางพยุศรี วังโส

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา

ภาคผนวก ง

-คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก
สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติทางการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีการศึกษา 2560

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

นางพยุศรี วังโส (ผู้วิจัย)

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แยมกลีกร (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร. พงศ์เทพ จิระโร (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุติมา รัตนพลแสนย์ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)

คำนำ

คู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำคชยฎินิพนธ์ เรื่อง “ การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ” ในคู่มือนี้มีส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ บทนำ เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง บรรณานุกรม และภาคผนวก ดังนั้น ในการนำคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปใช้นั้น จำเป็นต้องศึกษาคู่มือฯ นี้อย่างละเอียดเพื่อให้การพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จ

การพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังกล่าว ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกสิกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์ ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยในระหว่างขั้นตอนของการดำเนินการพัฒนาคู่มือดังกล่าว ตลอดจน ได้รับความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำคู่มือฯ ฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หวังว่าคู่มือฯ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนและประเมินตามสภาพจริงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวัฒนธรรมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พยุศรี วังโส

สารบัญ

		หน้า
	คำนำ	ข
	สารบัญ	ค
	บทที่	
1	บทนำ.....	1
	หลักการและเหตุผล.....	1
	วัตถุประสงค์ของกลุ่ม.....	2
	กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือ.....	2
	ประโยชน์ของกลุ่ม.....	2
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2	เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง	4
	แนวคิด หลักการ การประเมินตามสภาพจริง	4
	มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน.....	8
	จรรยาบรรณ บทบาทและหน้าที่ผู้ประเมิน.....	13
3	กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียน ประถมศึกษา.....	14
4	มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา.....	33
5	คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินสภาพจริง.....	52
	บรรณานุกรม.....	64
	ภาคผนวก.....	68

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการประเมินผลการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา เป็นวิธีการประเมินที่กล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ซึ่งทุกฝ่ายคาดหวังว่าการประเมินตามสภาพจริงจะเป็นกระบวนการนำมาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ถูกต้องเที่ยงตรง เมื่อผลการประเมินสามารถสะท้อนภาพความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ถูกต้อง กระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนา ก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในที่สุดจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน (ส.วาสนา ประมวลพฤกษ์, 2544, หน้า 212)

การประเมินผลที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดก็คือ การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เป็นการประเมินที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ในชีวิตจริง ทั้งนี้เพื่อให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า มีความหมายต่อผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการสังเกต การจดบันทึก ตัวอย่างงาน การอภิปราย การทดลอง การนำเสนอความคิดเห็น การแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง ในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โครงการงานและวิธีการต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นพบและสร้างความรู้เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคมแล้วสะสมผลงานและกระบวนการทำงานเหล่านั้นไว้ พร้อมกับความคิดเห็นที่ได้จากผู้เกี่ยวข้อง สะสมเป็นแฟ้มผลงานจะสะท้อนถึงศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่แท้จริงของนักเรียน ซึ่งจะประเมินออกมาอยู่ในลักษณะของระดับคุณภาพหรือคะแนนก็ได้ (ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, 2542, หน้า 2)

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสรุปตามกรอบความคิดและแนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ กล่าวถึงการประเมินผลไว้ว่า การประเมินเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ถูกกำหนดไว้ การประเมินผลจะต้องควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นลักษณะการประเมินตามสภาพจริง (สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2542, หน้า 26) และการประเมินผลจะต้องปฏิบัติตลอดเวลาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูจะต้องดำเนินการอย่างถูกต้องและเข้าใจ

จากความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงดังที่ได้กล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า เครื่องมือวัดผลที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มักใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบและพฤติกรรมที่วัดก็เป็นพฤติกรรมในระดับต้น ๆ ในด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ ความจำ และความเข้าใจ ส่วนความคิดขั้นสูง ความคิดที่ซับซ้อน กระบวนการ คุณลักษณะ และทักษะการปฏิบัติ มักถูกละเลยในการวัดและประเมินผล และในปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษายังไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงที่จะนำมาใช้ในการควบคุมคุณภาพ การติดตามคุณภาพและการประเมินคุณภาพการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงของครู ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการระดมความรู้ ความคิดจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้มีส่วนร่วมในการสร้างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไว้กำกับให้กระบวนการการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีสารสนเทศมากพอที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วัตถุประสงค์ของกลุ่ม

1. เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการประเมินตามสภาพจริงได้ตามมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
2. เพื่อเป็นเอกสารอ้างอิงด้านการประเมินตามสภาพจริงสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อนำเสนอมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้คู่มือ

ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ของคู่มือ

1. ทำให้งานด้านการประเมินตามสภาพจริงของโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐานในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงอย่างชัดเจน

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการประเมินตามสภาพจริงได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการประเมินตามสภาพจริงจะเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน โรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คู่มือ หมายถึง เอกสารประกอบการดำเนินการด้านการประเมินตามสภาพจริงของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน

2. มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง หมายถึง ข้อกำหนดในการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงที่ใช้ควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบคุณภาพและประเมินคุณภาพ ในการประเมินผลการเรียน

บทที่ 2

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด หลักการ การประเมินตามสภาพจริง

ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง

นักการศึกษาได้นิยามความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้ (Wiggins, 1990, p. 214; Meyer, 1992, pp. 36-40 อ้างถึงใน นาดยา ปิรันธนานนท์, 2545, หน้า 214; Haury, 1993, pp. 78-79; Tritschler, 2000, pp. 605-606; Miller, 2002, pp. 79-80; Kimball & Hopple, 2003, pp. 122-130; Mueller, 2003, pp. 245-250; สมนึก นนธิจันทร์, 2540, หน้า 73; อุทุมพร จามรมาน, 2540, หน้า 2; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 30; สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ, 2544, หน้า 93-98; กรมวิชาการ, 2545, หน้า 20; สุวิมล ว่องวานิช, 2546, หน้า 13; ศิริชัย กาญจนวาที, 2546, หน้า 13; เอกรินทร์ สีมหาศาล, 2546, หน้า 12)

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) หรือการประเมินทางเลือก (Alternative assessment) หมายถึง การประเมินความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนจากผลงานหรือการกระทำ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้วยตนเอง ในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดซับซ้อน กระบวนการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจและต้องประเมินอย่างต่อเนื่องโดยใช้เครื่องมือวัดหลากหลายวิธี เพื่อประเมินการปฏิบัติวันต่อวันในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน ตัดสินใจความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนอง โดยการแสดงออก ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงเพื่อแก้ปัญหา ลงมือกระทำหรือผลิตจากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงคุณค่าความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

แนวคิด หลักการในการประเมินตามสภาพจริง

ผู้เชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผลกล่าวถึงแนวคิดและหลักการในการประเมินตามสภาพจริงไว้หลายท่าน ที่สำคัญมี ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 183; อนุวัติ คุณแก้ว, 2548, หน้า 113) กล่าวไว้ว่า

1. การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill assessment) แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex thinking skill) ในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
2. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน
3. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current work) ของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
4. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการผูกติดนักเรียนกับงานที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากงานหลาย ๆ ชิ้น
5. ผู้ประเมินควรมีหลาย ๆ คน โดยมีการประชุมระหว่างกลุ่มผู้ประเมินเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
6. การประเมินต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
7. นำการประเมินตนเองมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง
8. การประเมินตามสภาพจริง ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

สรุป แนวคิด หลักการในการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินความก้าวหน้าและการแสดงออกของนักเรียน การประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย

ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

นักวิชาการในด้านการวัดและประเมินผลได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงตามสภาพจริงไว้หลายท่าน ที่สำคัญมี ดังนี้ (Lund, 1997, pp. 25-28, 40 cited in Baumgartner et al., 2003, pp. 132-133; อุทุมพร จามรมาน, 2540, หน้า 2; สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ, 2544, หน้า 101-102; ชำรง ชูทัพ, 2544, หน้า 32-33; ชีรพัฒน์ ฤทธิทอง, 2544, หน้า 183; กรมวิชาการ, 2545, หน้า 159)

ลักษณะที่สำคัญของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการใช้ข้อมูลอย่างหลากหลาย เพื่อสรุปว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความรู้สึกรู้คิดในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์สภาพจริงที่ผู้เรียนเป็นอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ การลงมือปฏิบัติงาน หรือการผลิตชิ้นงาน

ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้ (อนุวัติ คุณแก้ว, 2548, หน้า 115 อ้างถึงใน ส.วาสนา ประवालพฤกษ์, 2544, หน้า 1)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ต้องสอดคล้องกับสาระ มาตรฐาน จุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาด้วย
2. กำหนดขอบเขตในการประเมิน ต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น
3. กำหนดผู้ประเมิน โดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสม กับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่ม/ โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง/ พักกลางวัน ฯลฯ
6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมิน มาวิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่า ผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้ คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้ อาจกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงเป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง หลักสูตรท้องถิ่นและความต้องการของ นักเรียน มีแนวทางของงานที่ปฏิบัติ กำหนดกรอบและวิธีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้ประเมิน และผู้ถูกประเมิน

วิธีการและเครื่องมือประเมินตามสภาพจริง

ในอดีตทั้งครูและนักวัดผลถูกชี้นำด้วยความเชื่อที่ว่า “ถ้าสิ่งใดไม่สามารถวัดได้ สิ่งนั้นก็ไม่มีค่าที่ทำการสอน” ผลที่ตามมาก่อให้เกิดการเน้นการสอนทักษะที่ง่ายต่อการวัดและความรู้ เนื้อหามากเกินไป ความเคลื่อนไหวของการประเมินตามสภาพจริงได้พลิกผันความเชื่อดังกล่าว เป็น “หากสิ่งใดมีค่าควรแก่การเรียนรู้ สิ่งนั้นย่อมมีค่าควรแก่การประเมิน” การประเมินตามสภาพจริงไม่ได้หมายความว่า เป็นการล้มเลิกการประเมินความรู้ เนื้อหาในการประเมิน

ตามสภาพจริงนั้น ความรู้และทักษะมีความสำคัญและมีอาจแยกออกจากกันได้ งานในการประเมินตามสภาพจริงนั้นเป็นการบูรณาการทั้งความรู้และทักษะเข้าด้วยกัน ซึ่งจากแนวคิดนักวิชาการหลายท่าน ได้จำแนกวิธีการประเมินตามสภาพจริงได้หลายวิธี ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชั้นเรียนได้ เช่น (1) การสังเกต โดยครู (Teacher observations) (2) การสังเกตโดยเพื่อน (Peer observations) (3) การประเมินตนเอง (Self-assessment) (4) โครงการของผู้เรียน (Student projects) (5) บันทึกการปฏิบัติงานของผู้เรียน (Student logs) (6) บันทึกกอนุทินของผู้เรียน (Student journals) การประเมินตนเอง (Self-assessment) (4) โครงการของผู้เรียน (Student projects) (5) บันทึกการปฏิบัติงานของผู้เรียน (Student logs) (6) บันทึกกอนุทินของผู้เรียน (Student journals) (7) โครงการกลุ่ม (Group projects) (8) แฟ้มสะสมงาน (Portfolios) (9) ชิ้นงาน/ภาระงาน (Event tasks) (10) บทบาทสมมติ (Role-plays) (11) การสัมภาษณ์ (Interviews) (12) เรียงความ (Essays) (13) การตอบคำถามแบบอิสระ (Open response questions) (14) ความสามารถของผู้เรียน (Student performances) เป็นต้นซึ่งวิธีการประเมินตามสภาพจริงดังกล่าวข้างต้นนั้นพอสรุปเป็นวิธีการหลัก ๆ ได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (Baumgartner et al, 2003, p. 133; Lund & Kirk, 2002, pp. 22-28; Hart, 1994, pp. 222-228)

1. การสังเกต (Observation) หรือข้อมูลที่ครูเก็บรวบรวมจากผู้เรียนในแต่ละวัน
2. ตัวอย่างการปฏิบัติงาน (Performance sample) หรือผลผลิตที่เป็นรูปธรรมซึ่งเป็นหลักฐานแสดงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เช่น ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio assessment)
3. การทดสอบแบบใหม่และวิธีการเสมือนการทดสอบ (Tests and test-like) หรือการวัดสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในเวลาและสถานที่จัดไว้โดยเฉพาะ เช่น การประเมินการปฏิบัติตามสภาพจริง (Performance authentic assessment)

การหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลจากสภาพจริง

คุณภาพของการประเมินสภาพจริงเป็นสิ่งที่ทำให้การประเมินสภาพจริงมีความชัดเจนยิ่งขึ้น นักการศึกษาหลายท่านสรุปได้ ดังนี้ (ส. วาสนา ประवालพฤษย์, 2540, หน้า 58; กรมวิชาการ, 2540, หน้า 24-25)

1. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ความสามารถให้คะแนนได้คงที่แม้จะสอบอีกครั้งด้วยข้อสอบฉบับเดิมหรือใกล้เคียง แต่การประเมินการแสดงผลออกของนักเรียนนั้น ครูจะต้องวิจารณ์ปรับกระบวนการให้คะแนนอยู่เสมอ วิธีการให้ครู 2 คนให้คะแนนงานชิ้นเดียวกัน ว่าจะมีความคลายตามกันก็นับว่าใช้ได้ นอกจากนั้นความเชื่อมั่นของการประเมินอย่างไม่เป็นทางการนั้น จะเกิดความมีทักษะในการประเมินบ่อย ๆ จากงานหลาย ๆ สถานการณ์

2. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง เครื่องมือที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดหรือสามารถวัดได้ตรงจุดประสงค์ของการวัด

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง ความสามารถที่จะประเมินได้ข้อมูลที่แน่นอนโดยปราศจากอคติและความรู้สึกของบุคคล

สรุปได้ว่า คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรง ซึ่งวัดได้ตรงจุดประสงค์ของการวัด และความเชื่อมั่นซึ่งวัดได้คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ผลตรงเสมอ

มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน

ความสำคัญของตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ ดังนั้น จึงมีผู้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ กันหลายความหมาย ดังนี้ อุทุมพร จามรمان (2544, หน้า 21; กรมสามัญศึกษา, 2545, หน้า 89; ศิริชัย กาญจนาวาสี, 2547, หน้า 82; บุญศรี พรหมมาพันธุ์, 2547, หน้า 91; พงศ์เทพ จิระโร, 2552, หน้า 25)

สรุปความหมายของตัวชี้วัดได้ว่า หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปรหรือสิ่งที่บอกรายภาพเพื่อสะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน ในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพของสถานการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการนำข้อมูลหรือตัวแปรหรือข้อความจริงมาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าหรือคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นลักษณะของสภาพการณ์นั้น ๆ

คุณสมบัติสำคัญของตัวบ่งชี้

ศิริชัย กาญจนาวาสี (2547, หน้า 84-86) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติสำคัญของตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความตรง (Validity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องชี้วัดได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1 มีความตรงประเด็น (Relevant) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้ตรงประเด็นมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด เช่น GPA ใช้เป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

1.2 ความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวชี้วัดจะต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่มุ่งวัดหรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดอย่างครบถ้วน เช่น อุณหภูมิร่างกายเป็นตัวชี้วัดสภาวะการมีไข้ของผู้ป่วย

2. ความเที่ยง (Reliability) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องชี้วัดคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือชี้วัดได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.1 ความเป็นปรนัย (Objectivity) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวชี้วัดควรขึ้นอยู่กับสถานะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย

2.2 มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum error) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 27) กล่าวว่า ตัวบ่งชี้ที่ดีเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความชัดเจน สามารถวัดได้ชัดเจนจะทำให้ผลการประเมินมีความตรง มีความถูกต้อง ครอบคลุมและสามารถสะท้อนคุณภาพโครงการได้ดีทำให้ผลการประเมินประสิทธิภาพผู้ใช้ผลประโยชน์มีสารสนเทศที่จะก่อประโยชน์สูงสุดต่อสิ่งที่มุ่งประเมิน นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาได้ตรงประเด็นทันเวลา หรือนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ ตัวบ่งชี้ที่ไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ทำให้การวัดไม่มีความตรง (Validity) ขาดความเที่ยง (Reliability) ทำให้ผลการประเมินผิดพลาด ไม่ครอบคลุมไม่สามารถสะท้อนคุณภาพโครงการได้ นำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมโครงการที่ผิดจุดที่ควรได้รับการพัฒนา หรือนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดทำให้เกิดความสูญเสียหรือทำให้มีความสูญเปล่ามากกว่าที่ควรจะเป็น

การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2547, หน้า 92) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับวิธีการสร้างหรือการพัฒนาตัวชี้วัด มีหลายวิธีด้วยกัน โดยทั่วไปต้องใช้หลักเหตุผลทั้งหมดกำหนดค่านิยามตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นว่ามีความหมายอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงปรากฏการณ์เรื่องใด วิธีการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดทางการศึกษา โดยทั่วไปมีอยู่ 3 วิธี

1. เป็นการกำหนดตัวแปรหรือการรวมตัวแปรจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกันแล้วนำตัวแปรเหล่านั้นไปใช้งาน
2. เป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันด้วยวิธีทางคณิตศาสตร์ โดยอาศัยข้อกำหนดเชิงทฤษฎี
3. เป็นการสร้างตัวชี้วัดโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นำมาวิเคราะห์แล้วจัดกลุ่มตัวแปรโดยอาศัยหลักทางสถิติ

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 27) กล่าวว่า การกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมินเป็นการระบุสิ่งที่ต้องการประเมินให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนสะดวกและชัดเจนในการวัดควรเขียนเป็นคำนาม (Noun) โดยวัตถุประสงค์ในการประเมินอาจมีเพียง

ตัวบ่งชี้เดียวหรือมากกว่าหนึ่งตัวบ่งชี้ก็ได้ แต่ควรเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ และควรเป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสียและการแบ่งตัวบ่งชี้อาจมีวิธีการแบ่งได้หลายวิธี ได้แก่

การแบ่งตัวบ่งชี้ตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน ตัวบ่งชี้ด้านครู และตัวบ่งชี้ด้านผู้บริหาร

การแบ่งตัวบ่งชี้เชิงระบบ เช่น ตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยนำเข้า ตัวบ่งชี้ที่เป็นกระบวนการ และตัวบ่งชี้ที่เป็นผลผลิต

การแบ่งตัวบ่งชี้ตามชนิดของข้อมูล อาจแบ่งเป็นตัวบ่งชี้ออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ และตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ

การแบ่งชี้ตามระดับการวัด (Scale of measurement) ได้แก่ การแบ่งตัวชี้ออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ระดับนามบัญญัติ ตัวบ่งชี้ระดับเรียงอันดับ ตัวบ่งชี้ระดับอันตรภาคและตัวบ่งชี้สัดส่วน

ในที่นี้จะแบ่งตัวบ่งชี้ออกเป็น 4 ประเภท ตามระดับการวัด ดังนี้

1. นามบัญญัติ (Nominal scale) เป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้เป็นเชิงคุณลักษณะ จัดเป็นกลุ่ม ๆ ค่าที่ได้ไม่ต่อเนื่อง ช่วงไม่เท่า หากค่าเฉลี่ยไม่ได้ เช่น เพศ อาชีพ หรือ ตัวบ่งชี้ด้านครู ด้านผู้บริหารของ สมศ.ที่วัดโดยใช้ Rubric score เช่น ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมของครู

2. เรียงอันดับ (Ordinal scale) เป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้เป็นเชิงคุณลักษณะ จัดกลุ่ม ๆ ค่าที่ได้ไม่ต่อเนื่อง เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก หรือเรียงจากก่อนมาหลัง ช่วงไม่เท่า หากค่าเฉลี่ยไม่ได้ เช่น ชั้นยศทหาร ตำรวจ ลำดับการเข้าเส้นชัย ตัวบ่งชี้คุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยที่กำหนด เช่น ระดับหนึ่งในห้าของประเทศไทย หรือตัวบ่งชี้ประเภทกระบวนการปฏิบัติที่วัดโดยใช้ Rubric score กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่ต้องทำตามขั้นตอน หนึ่ง สอง สาม

3. อันตรภาค (Interval scale) เป็นตัวอย่างที่วัดได้เป็นเชิงประมาณ ค่าที่ได้ต่อเนื่อง เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก ช่วงเท่า หากค่าเฉลี่ยแต่มีศูนย์ไม่แท้ เช่น ผลสัมฤทธิ์คะแนนผลการเรียนวิชาต่าง ๆ หรือตัวบ่งชี้ประเภท ความพึงพอใจแต่โครงการ

4. สัดส่วน (Ratio scale) เป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้เชิงปริมาณ ค่าที่ได้ต่อเนื่อง เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก ช่วงเท่า หากค่าเฉลี่ยได้มีศูนย์แท้ เช่น ร้อยละของผลงานวิจัย ร้อยละของผู้ผ่านมาตรฐานวิชาชีพ

จากที่กล่าวมาแล้ว ตัวบ่งชี้เป็นสิ่งที่บอกถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของสิ่งที่จะประเมินควรเขียนให้เป็นคำนาม สามารถวัดได้อยู่ในระดับการวัดใด ระดับการวัดหนึ่ง ดังกล่าว

ก่อนลงมือประเมินควรวิเคราะห์ให้ได้ว่าวัตถุประสงค์การประเมินแต่ละวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้ใดบ้างที่จะสะท้อนถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของโครงการ ซึ่งแต่ละวัตถุประสงค์ในการประเมินอาจประกอบด้วย ตัวบ่งชี้เดียว สองตัวบ่งชี้ หรือหลายตัวบ่งชี้ก็ได้

กรณีตัวอย่างการกำหนดตัวบ่งชี้ของการประเมิน

ตัวอย่างการกำหนดตัวบ่งชี้ที่มีความหลากหลาย และมีความชัดเจนที่พบได้โดยทั่วไป ได้แก่ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ที่ใช้การประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา ซึ่งมีตัวบ่งชี้หลายประเภท แต่ละตัวบ่งชี้ระบุวิธีการวัด และเกณฑ์ไว้ค่อนข้างชัดเจน สำหรับตัวบ่งชี้ในการประเมิน โครงการฝึกอบรมมักเป็นตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ (Project objective) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน (Evaluation object) เป็นหลัก

ความหมายของเกณฑ์การประเมิน

คำว่า เกณฑ์ มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549, หน้า 80) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้หรือส่วนประกอบการ (Performance) ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของระดับพฤติกรรมที่ยอมรับได้ ระดับของเกณฑ์ที่เหมาะสมควรผันแปรอยู่ระหว่างปกติวิสัยและมาตรฐาน

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2547, หน้า 95) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำหรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2548, หน้า 185) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้หรือส่วนประกอบการ ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของระดับพฤติกรรมที่ยอมรับได้

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 28) กล่าวว่า เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ระดับที่กำหนดขึ้นและเป็นที่ยอมรับกันในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเพื่อใช้เป็นสิ่งที่นำมาเทียบเคียงกับค่าที่ได้จากผลการวัดตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจึงควรสอดคล้องกับระดับการวัด (Scale of measurement) วิธีวัด (Measure methodology) การใช้เกณฑ์ที่ยอมรับกันโดยทั่วไปถือว่าเป็นมาตรฐาน (Standard)

สรุปได้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ระดับที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลลัพธ์ที่ได้

คุณลักษณะของเกณฑ์การประเมิน

ในการวัดและประเมินสิ่งใดก็ตามจำเป็นต้องมีเกณฑ์ เพราะเกณฑ์ คือ ข้อกำหนดที่เป็นบรรทัดฐานในการตัดสินคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกณฑ์เปรียบเสมือนแนวทางที่ใช้ประเมินหรือชี้วัดคุณภาพ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549, หน้า 79) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเกณฑ์การประเมินว่าควรมีความเที่ยงตรงถูกต้อง สมเหตุสมผล และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2548, หน้า 185-186) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของเกณฑ์การประเมินที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความทำทหายและเป็นไปได้ เกณฑ์ที่ดีจะต้องเป็นความคาดหวังอันทำทหายและอยู่ในวิสัยที่จะบรรลุตามความคาดหวังนั้นได้
 2. สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เกณฑ์สามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพสังคม และสถานการณ์ เช่นเมื่อมีการบรรลุผลตามเกณฑ์ในระดับหนึ่งแล้วอาจมีการตั้งเกณฑ์ที่มีมาตรฐานที่สูงยิ่งขึ้นไป
 3. ได้รับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประเมินและผู้ใช้ผลการประเมิน เกณฑ์ที่ดีจะต้องเป็นที่ยอมรับจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมิน
- พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 28) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ที่ดีมีหลักการกำหนดเชิงวิชาการ มีความเป็นไปได้อ มีความน่าเชื่อถือได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้รับประโยชน์ร่วม อันประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมิน จะทำให้ผลการประเมินได้รับการยอมรับ เกณฑ์ที่ดีสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการประเมินแต่ละครั้ง หรือแต่ละวงรอบจะทำให้ผู้รับการประเมินหรือหน่วยงานที่ถูกประเมินได้มีการพัฒนา เกณฑ์ที่ดีจึงควรมีความทำทหาย และมีความยุติธรรมกับผู้รับการประเมินทุกคน ทุกกลุ่มหรือทุกหน่วย หากหลักเกณฑ์ขาดหลักการเชิงวิชาการ กำหนดเกณฑ์ที่เป็นไปไม่ได้ ผลการประเมินย่อมไม่เกิดประโยชน์ อาจบั่นทอนการปฏิบัติลดประสิทธิภาพผลงาน เกณฑ์ที่ขาดความเชื่อถือจะไม่ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนเสีย จะทำให้ผลการประเมินไม่ได้รับการยอมรับ เกณฑ์ที่กำหนดถาวรปรับเปลี่ยนไม่ได้ บางครั้งทำให้ไม่เกิดความทำทหายทำให้ไม่เกิดการพัฒนา บางครั้งเกณฑ์ที่ขาดความยุติธรรมกับทุกคนทุกกลุ่ม หรือทุกหน่วย ผู้รับประเมินนำไปสู่ความแตกแยก การร้องเรียน หรืออาจเกิดสิ่งไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ตามมา การกำหนดเกณฑ์การประเมินต้องมีการสอดคล้องกับผลการวัด ประกอบด้วย เกณฑ์ภายในซึ่งใช้กับการประเมิน

แบบอิงกลุ่ม เป็นการที่ได้จากการเทียบเคียงภายในสิ่งที่รับการประเมินกันเอง และเกณฑ์ภายนอก ที่ใช้ในการประเมินแบบอิงเกณฑ์เป็นการกำหนดมาก่อนหรือจากมาตรฐานที่มีกำหนดไว้แล้ว เกณฑ์ที่ใช้ในการพัฒนามีได้หลายค่าจาก 1 ผลการวัด เช่น ในกรณีค่าเฉลี่ยจากมาตรประมาณค่า (Rating scale) ที่พบได้โดยทั่วไปมีการแปลความหมายอยู่ 2 แบบ คือ การแปลความหมายโดยใช้จุดกึ่งกลางชั้น (Midpoint average) กับ การแปลความหมายโดยการกำหนดช่วงเท่า (Interval equal) ในการประมาณค่าจากค่าเฉลี่ย มาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ประเภทของเกณฑ์

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2547, หน้า 95) ได้จำแนกเกณฑ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์และเกณฑ์สัมบูรณ์ โดย เกณฑ์สัมพัทธ์เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลที่เคยทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัย สำหรับเกณฑ์สัมบูรณ์เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับทางวิชาชีพ หรือคุณภาพของสิ่งนั้นอันเป็นที่ยอมรับของ

อุทุมพร จามรมาน (2544) ได้เสนอไว้ว่า เกณฑ์อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เกณฑ์ตามเนื้อหาสาระ (Content criterion) เป็นการระบุว่า ควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง นิยมใช้ในเรื่องหลักสูตรว่า นักเรียนที่จบหลักสูตรมีความรู้อะไรบ้าง (ไม่คำนึงถึงระดับของความสามารถ)

2. เกณฑ์ตามการปฏิบัติ (Performance criteria) เป็นการระบุว่า คนสามารถปฏิบัติงาน ตำแหน่งงานได้มากน้อยเพียงใด หรือมีความรู้มากน้อยเพียงใด เท่าไร เกณฑ์ตามการปฏิบัติ แยกได้ 4 แบบ คือ

2.1 เกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum criterion) เป็นการระบุว่า อย่างน้อยที่สุดคนควรทำอะไรได้บ้าง

2.2 เกณฑ์ขั้นสูง (Maximum criterion) เป็นการระบุว่า อย่างมากคนควรทำอะไรได้บ้าง

2.3 เกณฑ์มาตรฐาน (Standard criterion) เป็นการระบุว่า ตัวเทียบอยู่ระดับที่คนส่วนใหญ่ยอมรับ เป็นค่าตรงกลาง หรืออยู่ระดับกลาง ไม่สูงหรือต่ำ เกณฑ์มาตรฐานส่วนใหญ่ได้จากกลุ่มปกติ (Normative group) หรือกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวแทนประชากร

พงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า 29) กล่าวว่า ในแต่ละวัตถุประสงค์ของการประเมิน อาจประกอบด้วยตัวบ่งชี้เพียงตัวเดียวหรือมากกว่า แต่ละตัวบ่งชี้จะต้องมีระดับการวัดที่ชัดเจน ผลการวัดแต่ละตัวบ่งชี้จำเป็นต้องนำไปเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สะท้อนคุณภาพของสิ่ง

ที่ประเมิน นำมาใช้ในการจัดลำดับ หรือใช้ในการตัดสินใจคุณค่า การกำหนดเกณฑ์ที่พบโดยทั่วไป นิยมใช้ในการประเมินมี 2 ลักษณะ คือ

1. เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute criteria) เป็นการกำหนดระดับที่เป็นคุณภาพ ระดับที่ควรจะมีควรจะเป็นหรือควรจะได้จากโครงการ การกำหนดอาจทำโดยผู้จัดทำโครงการ คือ กำหนดอยู่ในตัวโครงการ หรืออยู่ในเป้าหมายโครงการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ประเมิน เช่น การกำหนดผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม 80% ระดับที่กำหนดขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย หรือผู้ถือประโยชน์ร่วม (Stakeholder) ทั้งผู้ประเมิน ผู้รับการประเมินและผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้รับบริการ ฯลฯ

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative criteria) ในบางกรณี เป็นการเทียบเคียงกันเองภายในผลการวัดคราวนั้น ๆ เช่น เทียบเคียงกันเองระหว่างการประเมินทั้งสามด้าน และหรือเป็นการเปรียบเทียบระหว่างแต่ละข้อรายการที่นำมาวัด แต่ละวัตถุประสงค์แต่ละตัวบ่งชี้ในโครงการเดียวกัน หรือเป็นการเทียบเคียงกันเองระหว่างผลการวัดตัวบ่งชี้เดียวกันของแต่ละโครงการย่อย หรือเป็นการเทียบเคียงจากโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันและเป็นโครงการที่จัดว่าประสบความสำเร็จ ก็สามารถทำได้

การกำหนดเกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์อาจทำโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น

1. กำหนดโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การกำหนดโดยค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี 5 ปี
3. เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในแต่ละช่วงเวลา
4. การใช้มาตรฐานโดยใช้กันอยู่ทั่วไป
5. การใช้เกณฑ์จากเป้าหมายโครงการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าเกณฑ์ที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีการกำหนดจากหลักการเชิงวิชาการ
2. มีความเป็นไปได้
3. มีความยุติธรรม
4. สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในการประเมินแต่ละครั้ง

หรือแต่ละวงรอบ

5. ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะ หรือผู้รับประโยชน์ร่วม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลการประเมิน

การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ดีต้องมีการสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ซึ่งตัวบ่งชี้ก็ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน การนำเสนอกรณีตัวอย่างเกณฑ์เพื่อแสดงให้เห็นที่มาของ

เกณฑ์และความสอดคล้องดังกล่าว จึงจะนำเสนอโดยนำสรุปรายงานผลการประเมินโครงการมา แสดงพร้อมกับการประเมิน (Evaluation framework) ของการประเมินโครงการนั้น ๆ โดยทั่วไปกรอบการประเมินประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญได้แก่ วัตถุประสงค์ในการประเมิน ตัวบ่งชี้ วิธีการวัดและเครื่องมือ แหล่งข้อมูล การวิเคราะห์หรือสถิติ และเกณฑ์ อาจมีความแตกต่างกันบ้าง ตามผู้ประเมินแต่ละคนแต่ละคณะ หรือแต่ละทีม โดยทั่วไปจะครอบคลุมตามมิติข้างต้น ซึ่งกรอบการประเมินมักแนบอยู่ที่ส่วนแรกหรือส่วนท้ายของวิธีดำเนินการ ซึ่งหากเป็น การทำวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) กรอบการประเมินจะต้องมีความสอดคล้องกับข้อความ ในวิธีการดำเนินการวิจัย ครอบคลุม การออกแบบกลุ่ม การออกแบบวัดและการออกแบบวิเคราะห์ ในกระบวนการวิจัย

จรรยาบรรณ บทบาทและหน้าที่ผู้ประเมิน

จรรยาบรรณผู้ประเมิน

ผู้ทำหน้าที่ประเมินบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนใดควรมีจรรยาบรรณของผู้ประเมิน ดังนี้

1. มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม โปร่งใส มีความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ รายงานสิ่งที่พบตามความเป็นจริง มีหลักฐานสนับสนุน
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ยอมให้อิทธิพลใด ๆ มาเบี่ยงเบนผลการประเมินไปจากความเป็นจริง
3. รักษาความลับของข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคลที่ได้รับระหว่างดำเนินการประเมิน
4. ไม่รับและไม่เรียกร้องสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
5. ไม่แสวงผลประโยชน์ให้ตนเองหรือผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

บทบาทและหน้าที่ผู้ประเมิน

ในการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา ผู้ประเมินมีบทบาทและหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา สร้างความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินให้กับครูทราบ
2. รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบหลักฐานข้อมูลเพื่อการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา
3. ประมวล วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริง

บทที่ 3

กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง ของครู โรงเรียนประถมศึกษา

กระบวนการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการประเมิน 2) ขั้นระหว่างการประเมิน และ 3) ขั้นหลังการประเมิน ตามรายละเอียด ดังนี้

ขั้นเตรียมการประเมิน เป็นการวางแผนสำหรับการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่

1. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร โดยดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ประเมิน จำนวน 3-5 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดการเรียนการสอนและจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง มีเจตคติที่ดีต่อการประเมินผล และมีแรงจูงใจในการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู โรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนี้ควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและการเขียนรายงานผลการประเมิน

2. จัดอบรมผู้ประเมินก่อนที่จะถึงวันประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง เจตคติต่อการประเมินผลตามสภาพจริง

3. เตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรสนับสนุนอื่น ๆ ได้แก่ งบประมาณสำหรับการประเมิน สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการประเมิน เช่น ห้องทำงาน สื่ออุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูล

4. ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

5. กำหนดกรอบการประเมิน ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ในแต่ละตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งผู้ให้ข้อมูล ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การตัดสิน ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดความรับผิดชอบ และบทบาทหน้าที่ของผู้ประเมิน ซึ่งมีหลักในการมอบหมายงานดังต่อไปนี้

5.1 แบ่งตามความถนัดหรือความเชี่ยวชาญของผู้ประเมิน เช่น ด้านการเรียน การสอน สื่อเทคโนโลยี และการประเมินผล เป็นต้น

5.2 แบ่งตามประเด็นที่ต้องการตรวจสอบ เช่น แบ่งตามมาตรฐาน หรือตัวบ่งชี้ เป็นต้น

5.3 แบ่งตามประเภทข้อมูล เช่น ข้อมูลพื้นฐานของครู การจัดเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น ในการเก็บข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งควรมีผู้เก็บรวบรวมข้อมูล เรื่องดังกล่าว 2 คน เพื่อให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทั้งนี้ผู้ที่มีความถนัดในเรื่องใด ควรเป็นผู้รับผิดชอบหรือเป็นตัวหลักในเรื่องนั้น ๆ

กรอบการประเมินมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์และแนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน (4 ตัวบ่งชี้)		
ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษา และการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนหรือ มีประสบการณ์ในการสอน อย่างน้อย 2 ปี 2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมิน ตามสภาพจริงอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง 3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ทาง วิชาการ ด้านการประเมินตามสภาพ จริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง 4. ศึกษา ประมวลความรู้ทาง วิชาการและเผยแพร่ด้าน การประเมินตามสภาพจริง อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. วุฒิการศึกษาของ ครูผู้สอน 2. เกียรติบัตรการอบรม/ ประชุม/ สัมมนา เชิงปฏิบัติการ 3. หนังสือเชิญเป็นวิทยากร 4. เอกสารทางวิชาการ

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
<p>ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะ และพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าสอนตรงและครบเวลาที่กำหนด 2. ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยความยุติธรรม และมีความเสมอภาค 3. มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ครูผู้สอน 3. การสัมภาษณ์ผู้เรียน
<p>ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิควิธีในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง 2. มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายตามสภาพจริง เช่น สอนโดยการลงมือปฏิบัติ การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นต้น 3. มีทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในการสอนตามสภาพจริง 4. นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ 5. นำผลการวิจัยทางวิชาการด้านการประเมินตามสภาพจริงเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ครูผู้สอน 3. การสัมภาษณ์ผู้เรียน 4. ผลงานการวิจัยของครูผู้สอน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพ ของครูผู้สอนด้าน การบริหารเวลาและ การควบคุมชั้นเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้ อย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่ กำหนด 2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญ ที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ 3. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน 4. สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการซักถาม แสดง ความคิดเห็นและร่วมอภิปรายได้ 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกต 2. การสอบถามผู้เรียน
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงาน การเรียนรู้ตามสภาพจริง (3 ตัวบ่งชี้)		
ตัวบ่งชี้ 2.1 ความ สอดคล้องระหว่างภาระ งานการเรียนรู้ตามสภาพ จริงกับผลการเรียนรู้ที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสอดคล้องระหว่างภาระ งาน การเรียนรู้ตามสภาพจริงกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุ เนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิด แก่ผู้เรียน 3. มีการบูรณาการวิทยาการด้าน ต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงาน การเรียนรู้ตามสภาพจริง 4. ทักษะที่เกิดกับผู้เรียนจากภาระ งานสอดคล้องกับความคิดขั้นสูง หรือคุณลักษณะที่ต้องการตาม วัตถุประสงค์ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด ตัวอย่างภาระงาน/ ชิ้นงาน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
<p>ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสานระหว่างงานที่ทำเป็นปกติกับการประยุกต์ชิ้นงานที่แปลกใหม่ 2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน 3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในสถานการณ์นอกห้องเรียนหรือในโลกของความเป็นจริง 4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิด วิเคราะห์ ในการปฏิบัติงาน 5. สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน 6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวอย่างภาระงาน/ ชิ้นงาน 2. การสังเกตการปฏิบัติภาระงาน
<p>ตัวบ่งชี้ 2.3 ความเหมาะสมของภาระงานตามสภาพจริง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 2. เหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน 3. เหมาะสมกับพื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน 4. เหมาะสมกับสภาพของธรรมชาติวิชา 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวอย่างภาระงาน/ ชิ้นงาน 2. การสังเกต 3. การสัมภาษณ์ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ส่งเสริมให้เกิด การเรียนรู้ตามสภาพจริง (6 ตัวบ่งชี้)		
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนด ลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตาม สภาพจริง	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา 2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้สัมพันธ์ กับพื้นฐานความรู้และความสนใจ ของผู้เรียน 5. กำหนดขอบเขตและวิธีการ ประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหาและวิธีสอน 6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ตาม สภาพจริงที่กำหนดขึ้น 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบการจัด การเรียนรู้การสังเกตการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน 2. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน
ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้และธรรมชาติของ ผู้เรียน 2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการ ที่หลากหลายด้วยตัวเอง 3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ ผู้เรียนฝึกคิด โดยวิธีการที่เหมาะสม และหลากหลาย 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบการจัดการ เรียนรู้ 2. การสังเกตการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน 3. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และครูผู้สอนกับผู้เรียน 6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง 8. ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	
ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา 2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา 3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด 1. ตรวจสอบการจัด การเรียนรู้ 2. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน
	4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผลโดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	<p>6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>	
<p>ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับโลกของความเป็นจริง 2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธี 3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน 5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัว 6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกายสติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 7. ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอต่อการค้นคว้าข้อมูล 8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
<p>ตัวบ่งชี้ 3.5</p> <p>สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ที่เหมาะสมสงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย 2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เร้าใจ จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ 3. ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสม ไม่กว้างหรือแคบเกินไป ปลอดภัย ปลอดโปร่ง เงียบ ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน 4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ และเหมาะสม 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสังเกตสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ 2. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน
<p>ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการ สอดคล้องการประเมินตามสภาพจริง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารหรือตำราประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพียงพอ ความทันสมัย และความน่าเชื่อถือ 2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงเพียงพอ 3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นความรู้ใหม่ๆ และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา 4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยและเพียงพอ 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบ 2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน 3. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพ จริง (3 ตัวบ่งชี้)		
ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง	<ol style="list-style-type: none"> 1. สื่อการเรียนรู้ที่ถูกกำหนดไว้ในแผนการจัด การเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลาย ตามสภาพจริง 3. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4. สื่อแสดงจากของจริงไปสู่ สัญลักษณ์ 5. สื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจ และพัฒนาความคิดของผู้เรียนได้ เต็มศักยภาพ 6. มีสื่อเพียงพอใช้วัสดุทนทาน ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบการจัด การเรียนรู้ 2. ตรวจสอบสื่อการเรียนรู้ 3. การสอบถามครู/ ผู้เรียน
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนที่จะ นำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ตาม สภาพจริง 2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตามสภาพจริง 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการเลือกการใช้และผลิตสื่อ การเรียนรู้ตามสภาพจริง 4. สื่อใช้งานง่ายเหมาะสมกับวัย และสติปัญญาของผู้เรียน 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบการจัด การเรียนรู้ 2. ตรวจสอบสื่อการเรียนรู้ 3. การสังเกตการใช้สื่อ 4. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	5. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด 6. มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้งานตามสภาพจริง	
ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบออนไลน์ 2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ 3. การทำความสะอาดสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ 4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี 5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงเหมาะสมกับประเภทของสื่อ	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด 1. ทะเบียนจัดทำสื่อ 2. บัญชีการยืมสื่อ 3. ตรวจสอบสภาพสื่อการเรียนรู้และสถานที่เก็บ 4. การสังเกตการใช้สื่อ 5. การสอบถามครู/ ผู้เรียน
มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง (3 ตัวบ่งชี้)		
ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	1. มีระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงชัดเจน 2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามระเบียบ 3. กำหนดให้มีคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด 1. ระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2. คำสั่ง คณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3. ปฏิทินการวัดและประเมินผล

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	4. กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน	
ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3. ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4. แจกแจงวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน 5. ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย 6. ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง 7. นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 8. แจกแจงผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. การสังเกตการจัด การเรียนการสอน 3. การสอบถามครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง
ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถในการทำงาน 	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด <ol style="list-style-type: none"> 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. การสังเกตการจัด การเรียนการสอน 3. การสอบถามครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	<p>2. เน้นพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการด้านความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน</p> <p>4. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรงและชัดเจน</p>	
<p>มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง (ตัวบ่งชี้)</p>		
<p>ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง</p>	<p>1. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>2. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>3. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงมีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น</p> <p>4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างและสอดคล้องไปกับการจัดการเรียนรู้</p>	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> -แผนการจัดการเรียนรู้ -เครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง -การสอบถามครู/ ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพ เครื่องมือการประเมินตาม สภาพจริง	1. มีความเที่ยงตรง (Validity) 2. มีความเชื่อมั่น (Reliability) 3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) 4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด บันทึกการหาคุณภาพ เครื่องมือ
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์ การประเมินตามสภาพจริง (3 ตัวบ่งชี้)		
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนด องค์ประกอบสำคัญของ เกณฑ์การประเมินตาม สภาพจริง	1. กำหนดมิติในการประเมินที่มี คุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะ ขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับ ตัดสินการตอบหรือการปฏิบัติงาน ของผู้เรียน 2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือ ระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะ เพื่อระบุความหมายของแต่ละ คุณลักษณะหรือมิติ 3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ในการ ประเมินในแต่ละมิติ 4. กำหนดคุณลักษณะที่ดีของสิ่งที่ ต้องการประเมิน	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด 1. ตรวจสอบเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง 2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนด คะแนน ในแต่ละมิติของการ ประเมินตามสภาพจริง	1. กำหนดผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการปฏิบัติภาระงานในแต่ละ ระดับ จากการปฏิบัติภาระงานตั้งแต่ ในระดับดีมากจนถึงต้องมี การปรับปรุง	แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด 1. ตรวจสอบเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง 2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	<p>2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิบัติหรือองค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการปฏิบัติ</p> <p>3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน</p> <p>4. ปรับปรุงและทบทวนมิติในการประเมิน โดยพิจารณาว่าอยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ในการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนอย่างแท้จริง</p>	
<p>ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง</p>	<p>1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน</p> <p>2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย</p> <p>3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไม่มีความลำเอียง เรื่อง เพศ เชื้อชาติ ศาสนาและอื่น ๆ</p> <p>4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนความคิดทางด้านวิชาการของผู้เรียน</p>	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <p>1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง</p> <p>2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน</p>

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	<p>6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ครอบคลุมความสามารถที่แท้จริง ของผู้เรียน</p> <p>7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ใน การประเมินการปฏิบัติภาระงาน การเรียนรู้ของตนเอง</p>	
<p>มาตรฐานที่ 8 การสรุปผล ด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการและด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน</p>		
<p>ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ ความสามารถและ คุณลักษณะของผู้เรียน</p>	<p>ใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครู 2. ผู้เรียน 3. เพื่อน 4. ผู้ปกครอง 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการประเมินจากครู ผู้เรียน เพื่อนและ ผู้ปกครอง 2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน
<p>ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานพฤติกรรมกรเรียนรู้ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ 2. รายงานผลการปฏิบัติภาระงาน ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องทราบ 3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะ ทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุด ภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทราบ 	<p>แหล่งข้อมูล/ วิธีวัด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง 2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด
	4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วยแบบ ตรวจสอบรายการ การบันทึกหรือ การบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึกความจำ เป็นต้น 5. รายงานงานผลโดยให้นักเรียน นำเสนอผลงานต่อสาธารณชนโดย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ค้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น	

ขั้นระหว่างการประเมิน เป็นการดำเนินการประเมินมาตรฐานการประเมิน

ตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามที่ได้วางแผนไว้ ได้แก่

1. คณะผู้ประเมินดำเนินการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู จะใช้เวลาในการประเมินทั้งสิ้นรวม 3 วัน

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบการประเมินที่วางไว้ในขั้นเตรียมการประเมินและสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามความเหมาะสม ข้อมูลหลักฐานที่คณะผู้ประเมินรวบรวมนั้น จะต้องเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนชัดเจน เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้เพื่อให้สามารถสะท้อนภาพที่เป็นจริง ในการนี้คณะผู้ประเมินจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังต่อไปนี้

2.1 แนวทางการรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลหลักฐาน ในการรวบรวมข้อมูล ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้ว่าสามารถให้ข้อสรุปที่ชัดเจน เชื่อถือได้ และตรงกับความเป็นจริงที่สุด หากยังไม่ชัดเจนหรือยังไม่ครอบคลุม ครบถ้วน จะต้องรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งคณะผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญในการเก็บรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลหลักฐาน ดังนี้

2.1.1 ใช้วิธีการที่หลากหลายในการรวบรวมข้อมูล วิธีการหลักที่ใช้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการประเมิน 4 วิธี ได้แก่

การสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้ประเมินควรเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าว่าจะถามเรื่องใดบ้าง ซึ่งจะให้คำตอบที่ครบถ้วนและควรใช้คำถามแบบปลายเปิด เพื่อหลีกเลี่ยงการชี้นำ ส่วนการบันทึกข้อมูลอาจจะอัดเทปถ้าผู้ให้การสัมภาษณ์ยินยอม หากเป็น

การสัมภาษณ์กลุ่ม ไม่ควรเป็นกลุ่มใหญ่เกิน 5-6 คน และควรส่งคำถามกระจายให้ครบทุกคน อาจจะเป็นลักษณะของการประชุม โดยคณะผู้ประเมินเป็นผู้เสนอประเด็นและให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะของการสนทนากลุ่มก็ได้

การสังเกต ที่ใช้ในการตรวจเยี่ยมมี 2 วิธี คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เช่น การเข้าไปนั่งในชั้นเรียนเพื่อสังเกตสภาพและพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เช่น ผู้ประเมินสังเกตแบบอยู่ห่าง ๆ ซึ่งควรมีการกำหนดประเด็นที่จะสังเกต เช่น พฤติกรรมการเรียนการสอน การถามตอบของนักเรียน ความกระตือรือร้นในการเรียน เป็นต้น

การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนความประพฤติ เป็นต้น
- แฟ้มสะสมผลงานนักเรียน
- แผนการจัดการเรียนรู้ รายการสื่อและอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น

การใช้เครื่องมือ มีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น แบบบันทึก แบบสอบถาม เป็นต้น

2.2 การตรวจสอบความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูล วิธีที่ใช้กันมาก

คือ การตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) คือ การพิจารณาความถูกต้อง ความสอดคล้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลจาก 3 แหล่งหรือ 3 วิธีการ ดังนี้

- ตรวจสอบข้อมูลจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน

- ตรวจสอบจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ เป็นต้น

3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลครบแล้ว คณะผู้ประเมินร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู วิธีการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจง การคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าร้อยละ หรือการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ โดยหลักการตัดสินผลประเมินตัวบ่งชี้ต่าง ๆ พิจารณาจากคำนิยามการได้ตามเกณฑ์ ดังนี้

5 = ระดับดีมาก ครูสามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ 80% ขึ้นไป

4 = ระดับดี ครูสามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ 60%-79%

3 = ระดับพอใช้ ครูสามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ 40%-59%

2 = ระดับปรับปรุง ครูสามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ 20%-39%

1 = ระดับต้องปรับปรุง ครูสามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ 0%-19%

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อคณะผู้ประเมินรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วจะต้องให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ทันทีกแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาปรับปรุงการประเมินตามสภาพจริงให้ถูกต้องมากขึ้น แต่ถ้าข้อมูลส่วนไหนที่คณะผู้ประเมินเห็นว่ายังไม่สามารถให้ข้อมูลป้อนกลับได้ในช่วงเวลานั้น อาจขอเลื่อนการให้ข้อมูลป้อนกลับในครั้งต่อไปของการประเมินหรือในช่วงเวลาที่เหมาะสมอาจจะอยู่ในลักษณะของการจัดประชุมที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในขณะนั้น

ขั้นหลังการประเมิน

กระบวนการขั้นหลังการประเมินมีดังต่อไปนี้

1. เมื่อคณะผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินมาตรฐานการประเมินสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษาเสร็จสิ้นและให้ข้อมูลป้อนกลับในภาพรวมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องภารกิจครั้งสุดท้ายก็คือ คณะผู้ประเมินจะต้องร่วมกันจัดทำรายงานผลการประเมินมาตรฐานการประเมินสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา จากข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ ทั้งหมดที่รวบรวมได้

2. หลังจากทีคณะผู้ประเมินร่วมกันจัดทำรายงานผลการประเมินเสร็จแล้วจะต้องส่งรายงานผลการประเมินดังกล่าวให้กลับผู้บริหารสถานศึกษาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา (Content) และด้านวิธีวิทยา (Methodology) ซึ่งประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการประเมิน

3. คณะผู้ประเมินปรับปรุงแก้ไขรายงานผลการประเมินตามคำแนะนำของผู้บริหารสถานศึกษา (ถ้ามี)

4. ส่งรายงานผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษาฉบับสมบูรณ์ให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารวิชาการ หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับแนวทางในการเขียนรายงานผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา มี ดังนี้

รูปแบบการเขียนรายงานผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

รายงานผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงควรประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) ส่วนนำ (2) ส่วนสาระ และ (3) ภาคผนวก รายละเอียดในแต่ละส่วนมี ดังนี้

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ

2. ส่วนสาระ ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

2.2 ผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

2.3 สรุปผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

2.3.1 จุดเด่นของโรงเรียน

2.3.2 จุดอ่อนของโรงเรียน

2.3.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

3. ภาคผนวก

3.1 กำหนดการตรวจเยี่ยม

3.2 รายงานคณะผู้ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

บทที่ 4

มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา

มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา

เนื่องจาก การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต้องการพัฒนาทักษะการประเมินตามสภาพจริงให้แก่ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาและกำหนดมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 8 มาตรฐาน ดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน

มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

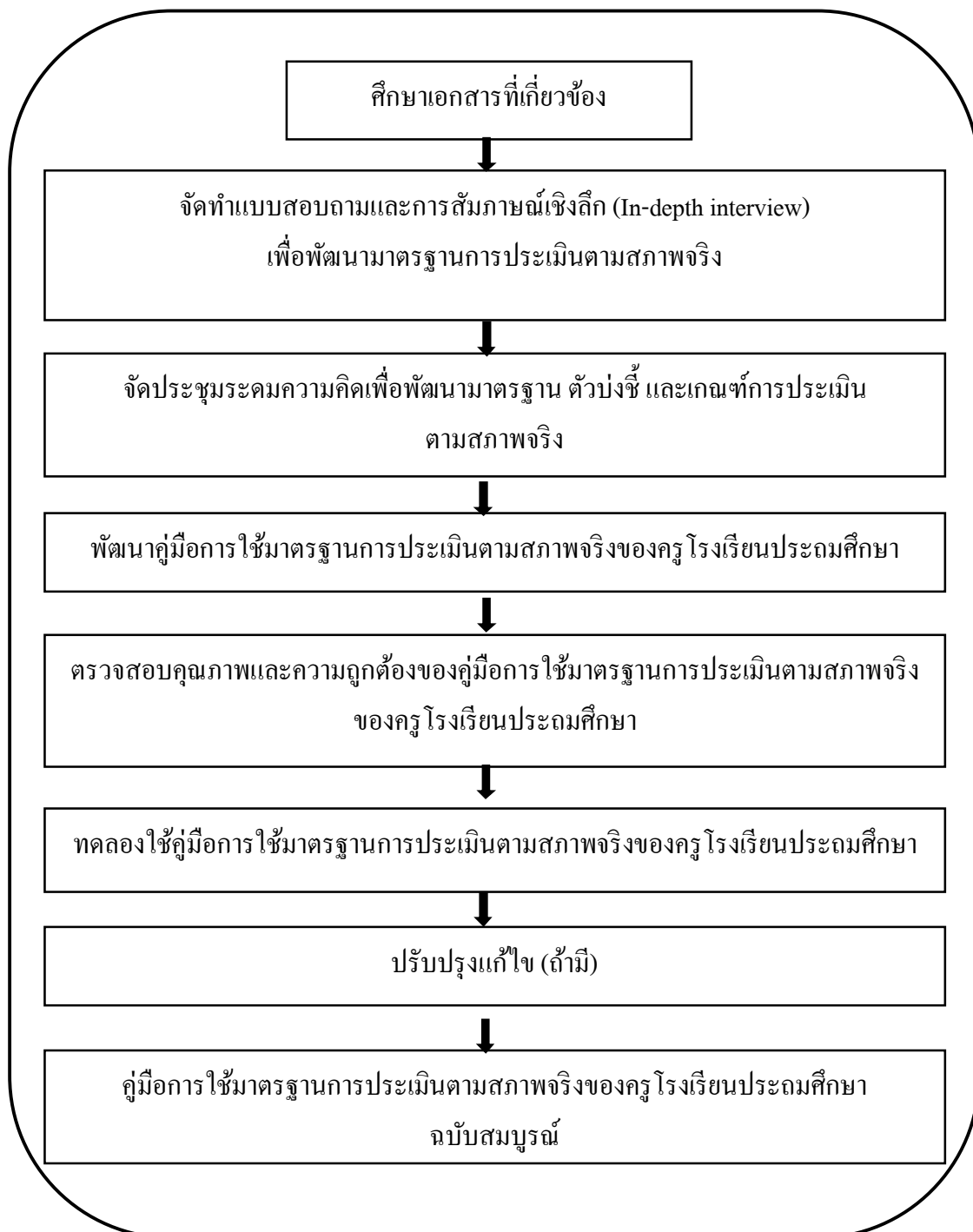
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของผู้เรียน

กระบวนการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา

ปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษายังไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงที่จะนำมาใช้ในการควบคุมคุณภาพ การติดตามคุณภาพและการประเมินคุณภาพ การดำเนินการประเมินตามสภาพจริงของครู ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังกล่าว จึงพัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4-1 ขั้นตอนพัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระบวนการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา เริ่มจากผู้วิจัยทบทวนเอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง อันได้แก่ ทิศนา เขมมณี (2538; สุนิตย์ เย็นสบาย, 2543; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา, 2547; คู่มือคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา, 2550; สุมาลี สังข์ศรี, 2553) และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ พันจำโทสันติ งามเสริฐ (2551) คู่มือการใช้มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และแนวทาง การประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพเรือ

จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบที่จะนำมาใช้เป็น กรอบในการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง เพื่อเป็นเอกสารประกอบการสัมภาษณ์ เชิงลึก (In-depth interview) และดำเนินการร่างมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ตามสภาพจริง นำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)

ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการระดมความคิด ผู้วิจัยจึงพัฒนาคู่มือการใช้มาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content analysis) คุณภาพด้านความเที่ยงตรง (Reliability) ของคู่มือด้วยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง แบบสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ตรวจสอบระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) จากนั้นนำคู่มือไปทดลองใช้และตรวจสอบประสิทธิภาพคู่มือโดยผู้ทดลองใช้คู่มือดังกล่าว ตามมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน (Stufflebeam, 1998) ได้แก่ (1) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) (2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) (3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) และ (4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ และสัมภาษณ์ผู้ทดลองใช้ ในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ความเป็นไปได้ และการยอมรับในคู่มือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) และพัฒนาให้เป็นคู่มือการใช้มาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษาฉบับสมบูรณ์

ตารางที่ 4-1 จำนวนมาตรฐาน และตัวบ่งชี้

มาตรฐาน	จำนวนตัวบ่งชี้
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน	4
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	6
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3
มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง	2
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง	3
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	2
รวม	26

ตารางที่ 4-2 จำนวนมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน				
ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษาและการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการ				
เกณฑ์การพิจารณา				
1. มีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนหรือมีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 2 ปี	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
2. มีการเข้ารับการอบรม/ ประชุม/ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ การประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง				

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<p><u>เกณฑ์การพิจารณา (ต่อ)</u></p> <p>3. เป็นวิทยากร บรรยายความรู้ทางวิชาการ ด้านการประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง</p> <p>4. ศึกษา ประมวลความรู้ทางวิชาการและเผยแพร่ด้านการประเมินตามสภาพจริงอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง</p>				
<p>ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอน</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <p>1. เข้าสอนตรงและครบเวลาที่กำหนด</p> <p>2. ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยความยุติธรรมและมีความเสมอภาค</p> <p>3. มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน</p> <p>4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน</p>	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
<p>ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <p>1. มีกระบวนการสอนหรือเทคนิควิธีในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง</p> <p>2. มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายตามสภาพจริง เช่น สอนโดยการลงมือปฏิบัติ การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นต้น</p> <p>3. มีทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในการสอนตามสภาพจริง</p>	มี 1-2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ	มี 5 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<u>เกณฑ์การพิจารณา (ต่อ)</u> 4. นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ 5. นำผลการวิจัยทางวิชาการด้านการประเมินตามสภาพจริง เข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน				
ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านการบริหารเวลา และการควบคุมชั้นเรียน <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. สอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด 2. ครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ 3. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน 4. สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการซักถาม แสดงความคิดเห็นและร่วมอภิปรายได้	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง				
ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถทำให้บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<p>3. มีการบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงาน การเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p>4. ทักษะที่เกิดกับผู้เรียนจากภาระงานสอดคล้องกับความคิดขั้นสูงหรือคุณลักษณะที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>				
<p>ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <p>1. สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสานระหว่างงานที่ทำเป็นปกติกับการประยุกต์ชิ้นงานที่แปลกใหม่</p> <p>2. สถานการณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน</p> <p>3. สถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในสถานการณ์นอกห้องเรียนหรือในโลกของความเป็นจริง</p> <p>4. สถานการณ์ที่ผู้เรียนใช้การคิดวิจารณ์ญาณในการปฏิบัติงาน</p> <p>5. สถานการณ์ที่ผู้เรียนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน</p> <p>6. สถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้</p>	มี 1-2 ข้อ	มี 3-4 ข้อ	มี 4-5 ข้อ	มี 6 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
ตัวบ่งชี้ 2.3 ความเหมาะสมของภาระงานตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 2. เหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน 3. เหมาะสมกับพื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน 4. เหมาะสมกับสภาพของธรรมชาติวิชา	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง				
ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา 2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4. วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้สัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้และความสนใจของผู้เรียน 5. กำหนดขอบเขตและวิธีการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและวิธีสอน 6. วิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น	มี 1-2 ข้อ	มี 3-4 ข้อ	มี 5 ข้อ	มี 6 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<p>ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน 2. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายด้วยตัวเอง 3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดโดยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย 5. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และครูผู้สอนกับผู้เรียน 6. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง 8. ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล 	มี 1-2 ข้อ	มี 3-4 ข้อ	มี 5-6 ข้อ	มี 7-8 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<p>ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา 2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา 3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน 4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้) โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง 	<p>มี 1-2 ข้อ</p>	<p>มี 3-4 ข้อ</p>	<p>มี 5 ข้อ</p>	<p>มี 6 ข้อ</p>
<p>ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับโลกของความเป็นจริง 2. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธี 3. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 4. ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน 	<p>มี 1-2 ข้อ</p>	<p>มี 3-4 ข้อ</p>	<p>มี 5-6 ข้อ</p>	<p>มี 7-8 ข้อ</p>

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<p><u>เกณฑ์การพิจารณา (ต่อ)</u></p> <p>5. ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัว</p> <p>6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>7. ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอต่อการค้นคว้าข้อมูล</p> <p>8. มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน องค์กร ต่าง ๆ</p>				
<p>ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคาร สถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <p>1. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย</p> <p>2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เร้าใจ จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ</p> <p>3. ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบเกินไปปลอดภัย โปร่ง เรียบ ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน</p> <p>4. มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอและเหมาะสม</p>	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<p>ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการสอดคล้องการประเมินตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารหรือตำราประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพียงพอ ความทันสมัย และความน่าเชื่อถือ 2. ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงเพียงพอ 3. ห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา 4. มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นหาข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตทันสมัยและเพียงพอ 	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง				
<p>ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p><u>เกณฑ์การพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สื่อการเรียนรู้ที่ถูกต้องกำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายตามสภาพจริง 3. สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 4. สื่อแสดงจากของจริงไปสู่สัญลักษณ์ 5. สื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจและพัฒนาความคิดของผู้เรียน ได้เต็มศักยภาพ 6. มีสื่อเพียงพอ ใช้วัสดุทนทาน ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ 	มี 1-2 ข้อ	มี 3-4 ข้อ	มี 5 ข้อ	มี 6 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกการใช้และผลิตสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4. สื่อใช้งานง่ายเหมาะสมกับวัยและสติปัญญาของผู้เรียน 5. ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัด 6. มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้งานตามสภาพจริง	มี 1-2 ข้อ	มี 3-4 ข้อ	มี 5 ข้อ	มี 6 ข้อ
ตัวบ่งชี้ 4.3 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. จัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบออนไลน์ 2. จัดทำบัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ 3. การทำความสะอาดสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงก่อนใช้และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ 4. ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ 5. สถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงเหมาะสมกับประเภทของสื่อ	มี 1-2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ	มี 5 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง				
ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. มีระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงชัดเจน 2. ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามระเบียบ 3. กำหนดให้มีคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4. กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้อง <u>หลักวิชาการ</u> <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3. ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้	มี 1-2 ข้อ	มี 3-4 ข้อ	มี 5-6 ข้อ	มี 7-8 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<u>เกณฑ์การพิจารณา</u> (ต่อ) 4. แจกวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน 5. ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย 6. ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง 7. นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 8. แจกผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ				
ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. มีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถในการทำงาน 2. เน้นพฤติกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์และวิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้ 3. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน 4. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรงและชัดเจน	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง				
ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงมีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น 4. กำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างและสอดแทรกไปกับการจัดการเรียนรู้	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. มีความเที่ยงตรง (Validity) 2. มีความเชื่อมั่น (Reliability) 3. มีความเป็นปรนัย (Objectivity) 4. มีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง				
ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. กำหนดมิติในการประเมินที่มีคุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับตัดสินการตอบหรือการปฏิบัติงานของผู้เรียน 2. กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะเพื่อระบุความหมายของแต่ละคุณลักษณะหรือมิติ 3. กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุดบนมาตรวัดเพื่อใช้ในการประเมินในแต่ละมิติ 4. กำหนดคุณลักษณะที่ดีของสิ่งที่ต้องการประเมิน	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนนในแต่ละมิติของการประเมินตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. กำหนดผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการปฏิบัติภาระงานในแต่ละระดับ จากการปฏิบัติภาระงานตั้งแต่ในระดับดีมากจนถึงต้องมีการปรับปรุง 2. เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิบัติหรือองค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากการปฏิบัติ	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
<u>เกณฑ์การพิจารณา (ต่อ)</u> 3. จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์ การให้คะแนน 4. ปรับปรุงและทบทวนมิติในการประเมิน โดยพิจารณาว่า อยู่บนพื้นฐานประสบการณ์ในการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียน อย่างแท้จริง				
ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไป ปฏิบัติจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมาย หรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน 2. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย 3. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงไม่มีความลำเอียง เรื่อง เพศ เชื้อชาติ ศาสนาและอื่น ๆ 4. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนผล การเรียนรู้ของผู้เรียน 5. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสามารถสะท้อนความคิด ทางด้านวิชาการของผู้เรียน 6. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงครอบคลุม ความสามารถที่ แท้จริงของผู้เรียน 7. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ในการประเมินการปฏิบัติ ภาระงานการเรียนรู้ของตนเอง	มี 1-2 ข้อ	มี 3-4 ข้อ	มี 5-6 ข้อ	มี 7 ข้อ

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้/ เกณฑ์	เกณฑ์การประเมินระดับตัวบ่งชี้ (ระดับคะแนน)			
	1	2	3	4
มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน				
ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของ ผู้เรียน <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> ใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน 1. ครู 2. ผู้เรียน 3. เพื่อน 4. ผู้ปกครอง	มี 1 ข้อ	มี 2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ
ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง <u>เกณฑ์การพิจารณา</u> 1. รายงานพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้น ในห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ 2. รายงานผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นใน ห้องเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ 3. รายงานผลการเรียนรู้เป็นระยะทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อ สิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ 4. รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วย แบบตรวจสอบรายการ การบันทึกหรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึกความจำ เป็นต้น 5. รายงานผลโดยให้นักเรียนนำเสนอผลงานต่อสาธารณชน โดย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น	มี 1-2 ข้อ	มี 3 ข้อ	มี 4 ข้อ	มี 5 ข้อ

บทที่ 5

คำอธิบายมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพครูผู้สอน หมายถึง คุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ อันได้แก่ คุณวุฒิการศึกษา ความรู้ การพัฒนาความรู้ของตนเอง บุคลิกลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นครู ทักษะด้านการสอนและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 1.1 วุฒิการศึกษาและการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง ครูผู้สอนมีคุณวุฒิการศึกษาตรงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนหรือมีประสบการณ์ในการสอนมากพอสมควร และมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการ อันได้แก่ การเข้ารับการอบรม/ประชุม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการ การได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายความรู้ทางวิชาการอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง การศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ หรือศึกษา ประมวลความรู้ทางวิชาการและเผยแพร่อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน
2. เกียรติบัตรการอบรม/ประชุม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการ
3. หนังสือเชิญเป็นวิทยากร
4. เอกสารทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอน

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอนเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมของครูผู้สอนในระหว่างที่มีการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ เข้าสอนตรงและครบเวลาที่กำหนด ปฏิบัติกับผู้เรียนด้วยความยุติธรรมและมีความเสมอภาค มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. บันทึกการเข้าสอน
2. การสัมภาษณ์ผู้เรียน
3. การสัมภาษณ์ครูผู้สอน
4. การสังเกต

ตัวบ่งชี้ 1.3 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง ครูผู้สอนมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้

มีกระบวนการสอนหรือเทคนิควิธีในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วม
 ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย มีทักษะและความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ในการสอน
 และนำผลการวิจัยทางวิชาการเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อ
 คุณภาพด้านการสอนและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์ครูผู้สอน
3. การสัมภาษณ์ผู้เรียน
4. ผลงานการวิจัยของครูผู้สอน

ตัวบ่งชี้ 1.4 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนด้านการบริหารเวลาและการควบคุมชั้นเรียน

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง ครูผู้สอนสามารถดำเนินการสอนตามที่วางแผนไว้ในแต่ละ

ครั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสอนตามเนื้อหาที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสมกับระยะเวลา
 ที่กำหนดโดยไม่เร่งรีบจนเกินไปและครูผู้สอนรู้ว่าเนื้อหาอะไรสำคัญที่ควรจะต้องเน้นย้ำเป็นพิเศษ
 นอกจากนี้ครูผู้สอนสามารถควบคุมชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถควบคุมบรรยากาศ
 ในชั้นเรียนให้ทุกคนสนใจและมีสมาธิกับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
 ในกระบวนการเรียนการสอนและมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับ
 คุณภาพด้านการเรียนของผู้เรียน

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. การสังเกตการสอน
2. การสอบถามผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติหรือเรียนรู้และกำหนดภาระงาน/ ชิ้นงาน ให้มีความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน โดยสถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานใช้พื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน ภาระงานมีความเหมาะสม โดยนักเรียนต้องใช้ทักษะ ความรู้ ความคิดระดับสูงหรือการสืบสวนสอบสวน (Inquiry) ในการปฏิบัติ โดยผลจากการปฏิบัติต้องสามารถสะท้อนผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนได้อย่างแท้จริง

ตัวบ่งชี้ 2.1 ความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การกำหนดภาระงาน/ ชิ้นงานต้องมีความสอดคล้องระหว่างภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้สามารถทำให้บรรลุเนื้อหาและทักษะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน มีการบูรณาการวิทยาการด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทักษะหรือความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนสัมพันธ์กับความคิดที่ซับซ้อนและลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

ตัวอย่างภาระงาน/ ชิ้นงาน

ตัวบ่งชี้ 2.2 สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง สถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ ชิ้นงานผสมผสานระหว่างงานที่คุ้นเคยกับงานที่แปลกใหม่ เป็นสถานการณ์ที่ใช้พื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอน ไปใช้ในสถานการณ์นอกห้องเรียน หรือในโลกของความเป็นจริง ใช้การคิดวิจรรณญาณในการปฏิบัติงาน ผู้เรียนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงานและสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตัวอย่างภาระงาน/ ชิ้นงาน
2. การสังเกตการปฏิบัติภาระงาน

ตัวบ่งชี้ 2.3 ความเหมาะสมของภาระงานตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง ภาระงาน/ ชิ้นงานต้องมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน พื้นฐานทางสติปัญญาของผู้เรียน สภาพของธรรมชาติวิชาและการจัดบรรยากาศของห้องเรียน

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตัวอย่างภาระงาน/ ชิ้นงาน
2. การสังเกต
3. การสัมภาษณ์ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ การจัดเตรียมเอกสารและแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และคำอธิบายรายวิชา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้สัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้และความสนใจของผู้เรียน กำหนดขอบเขตและวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและวิธีสอน และวิเคราะห์ภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่กำหนดขึ้น

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้
2. การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 3.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การกำหนดกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ฝึกคิด ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมด้วยตัวเอง และให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ครูผู้สอนกับผู้เรียน มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้
2. การสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 3.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชา สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้
2. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 3.4 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับโลกของความเป็นจริง ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธี ดำเนินกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัวมีส่วนร่วมทางกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอต่อการค้นคว้าข้อมูล มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชนองค์กรต่าง ๆ

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 3.5 สภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารเรียน สถานที่ที่เหมาะสม สงบเงียบ อากาศถ่ายเท สะอาด เรียบร้อย จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เข้าใจ จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสม ไม่กว้างหรือแคบเกินไป ปลอดภัย เรียบ ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอและเหมาะสม

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. การสังเกตสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่
2. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 3.6 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ แหล่งค้นคว้า ทางวิชาการสอดคล้องตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง เอกสารหรือคำราประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพียงพอ ทันสมัยและน่าเชื่อถือ ห้องสมุดมีหนังสือ เอกสารทางวิชาการที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงเพียงพอ มีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตรวจสอบ
2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน
3. การสัมภาษณ์ครู/ ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 4 สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสอนของครูไปถึงผู้เรียน โดยพิจารณาลักษณะสื่อการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และการเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 4.1 ลักษณะสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีความหลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นสื่อจากของจริงไปสู่สัญลักษณ์ สามารถดึงดูดความสนใจและพัฒนาความคิดของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพและมีเพียงพอใช้วัสดุทนทาน ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตรวจสอบสื่อการเรียนรู้
3. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การเตรียมสื่อให้พร้อมก่อนที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้และผลิตสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง สื่อใช้งานง่ายเหมาะสมกับวัย และสติปัญญาของผู้เรียน ใช้สื่ออย่างคุ้มค่าและประหยัดมีประสิทธิภาพสำหรับการใช้งานตามสภาพจริง

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตรวจสอบสื่อการเรียนรู้
3. การสังเกตการใช้สื่อ
4. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 4.1 การเก็บรักษาสื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) หรือระบบออนไลน์ บัญชีการยืมสื่อการเรียนรู้ การทำความสะอาดสื่อการเรียนรู้ก่อนใช้และหลังใช้อย่างสม่ำเสมอ ซ่อมแซมสื่อการเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และสถานที่เก็บสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับประเภทของสื่อ

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ทะเบียนจัดทำสื่อ
2. บัญชีการยืมสื่อ
3. ตรวจสอบสภาพสื่อการเรียนรู้ และสถานที่เก็บ
4. การสังเกตการใช้สื่อ

5. กรอบตามครู/ ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการวัดผลการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการและลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 5.1 เตรียมระบบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง มีระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ชัดเจน ปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงตามระเบียบ กำหนดให้มีคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. คำสั่ง คณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
3. ปฏิทินการวัดและประเมินผล

ตัวบ่งชี้ 5.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ และถูกต้องตามหลักวิชาการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กำหนดเกณฑ์การประเมินผลให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประเมินผู้เรียนตามสถานการณ์ของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ แจ้งวิธีการประเมินผลและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนเรียน ประเมินด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ประเมินผลโดยผู้เรียน ผู้สอน เพื่อนและผู้ปกครอง นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน แจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. การสังเกตการจัดการเรียนการสอน

3. การสอบถามครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง

ตัวบ่งชี้ 5.3 ลักษณะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่จะวัดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านความคิด ทักษะกระบวนการ เจตคติ และความสามารถในการทำงาน เน้นพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการ ด้านความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ตรงและชัดเจน

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. การสังเกตการจัดการเรียนการสอน
3. การสอบถามครู ผู้เรียนและผู้ปกครอง

มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง หมายถึง วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงต้องมีคุณลักษณะและคุณภาพการประเมินตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 6.1 คุณลักษณะเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง วิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีความหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น กำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างและสอดคล้องไปกับการจัดการเรียนรู้

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. เครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง
3. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 6.2 คุณภาพเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง คุณภาพเครื่องมือการประเมินตามสภาพจริงต้องมีความเที่ยงตรง (Validity) ความเชื่อมั่น (Reliability) ความเป็นปรนัย (Objectivity) และมีความสามารถในการนำไปใช้ (Usability)

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

บันทึกการหาคุณภาพเครื่องมือ

มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่ 7 เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การกำหนดองค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง กำหนดคะแนนในแต่ละมิติและกำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง

ตัวบ่งชี้ 7.1 กำหนดองค์ประกอบสำคัญของเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การกำหนดมิติในการประเมินที่มีคุณลักษณะตั้งแต่หนึ่งคุณลักษณะขึ้นไปที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับตัดสินการตอบหรือการปฏิบัติงานของผู้เรียน กำหนดนิยามคุณลักษณะหรือระดับการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะเพื่อระบุความหมายของแต่ละคุณลักษณะหรือมิติ กำหนดค่ามาตรวัด (Scale) เช่น 4-6 จุด บนมาตรวัดเพื่อใช้ในการประเมินในแต่ละมิติและกำหนดคุณลักษณะที่ดีของสิ่งที่ต้องการประเมิน

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ตรวจสอบเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง
2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 7.2 กำหนดคะแนนในแต่ละมิติของการประเมินตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การกำหนดผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการปฏิบัติภาระงานในแต่ละระดับ ตั้งแต่ในระดับดีมากจนถึงต้องมีการปรับปรุง เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรม การปฏิบัติหรือองค์ประกอบที่เห็นจากการปฏิบัติของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการปฏิบัติ จัดเตรียมตัวอย่างงานในแต่ละระดับตามเกณฑ์การให้คะแนน ปรับปรุงและทบทวนมิติในการประเมินโดยพิจารณาว่าอยู่บนพื้นฐานประสพการณ์ในการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนอย่างแท้จริง

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง
2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงก่อนนำไปปฏิบัติจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงสะท้อนเป้าหมายหรือผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย ไม่มีความลำเอียง เรื่อง เพศ เชื้อชาติ ศาสนาและอื่น ๆ สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ความคิดทางด้านวิชาการ ครอบคลุมความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและใช้ในการประเมินการปฏิบัติภาระงานการเรียนรู้ของตนเอง

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. เกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง
2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 8 การสรุปผลด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง การสรุปความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และรายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้ 8.1 สรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง การสรุปความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินจากครู ผู้เรียน เพื่อนและ ผู้ปกครอง

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. ผลการประเมินจากครู ผู้เรียน เพื่อนและ ผู้ปกครอง
2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 8.2 การรายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ หมายถึง รายงานพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลการปฏิบัติภาระงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นระยะทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนให้ผู้ปกครอง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ รายงานผลการเรียนรู้หลายวิธี อาทิ การนำเสนอด้วยแบบตรวจสอบรายการ การบันทึกหรือการบรรยายสั้น ๆ มาตรฐานค่า บันทึกความจำ เป็นต้น และให้นักเรียนได้นำเสนอ นักเรียนนำเสนอผลงานต่อสาธารณชนผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ด้านเอกสาร Website, YouTube และด้วยตนเอง เป็นต้น

แนวทางการเก็บข้อมูล/ วิธีวัด

1. รายงานผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
2. การสอบถามครู/ ผู้เรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542 ก). *การประเมินผลจากสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชรินทร์ เจริญไชย. (2557). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริง โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ*. คุษฎีบัณฑิตการศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธำรง ชูทัพ. (2544). *เทคนิคการจัดการเรียนแบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: พีพีพรินท์.
- ธีรพัฒน์ ฤทธิทอง. (2545). *การประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นาคยา ปิลันธนานนท์. (2545). *จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญยาพร สารมะโน. (2559). *คู่มือการใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. คุษฎีบัณฑิตการศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2552). *การวิจัยประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ชลบุรี: บัณฑิตเอกสาร.
- พินิจ โทสันติ งามเสริฐ. (2551). *คู่มือการประเมินมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคลากรสายแพทย์ กองทัพรือ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. (2542). *แนวทาง การนำวิธีการประเมินสภาพจริง (Authentic assessment) โดยแฟ้มผลงาน (Portfolio) ไปใช้ในการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษา*. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2544). *หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สมนึก นนธิจันทร์. (2542). *การเรียนรู้การสอน การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงของผู้เรียน โดยใช้ Portfolio*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ THE KNOWLEDGE CENTER.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2542). *แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). *รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2548). *หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. เอกสารสำเนา.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พันนี้พับลิชชิ่ง.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2546). *การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- Baumgartner, T. A. (2003). *Measurement for evaluation in physical education and exercise science* (7th ed.). Boston, Massachusetts: McGraw-Hill.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Hart, D. (1994). *Authentic assessment: A handbook for educators*. Menlo Park, California: Addison-Wesley.
- Haurly, D. L. (1993). *Assessing student performance in science*. Retrieved from <http://thailis.uni.net.th/eric/detail.nsp>
- Wiggins, G. (1990). *The case for authentic assessment, practical assessment, research & evaluation*. Retrieved from <http://edresearch.org/pare/getvn.asp?V=2&n=2>
- Kimball, S. R., & Hopple, C. (2003). *Assessment definitions*. Retrieved from <http://www.pecentral.org/assessment/assessmentdef.html>
- Lund, J. L. (1997). Authentic assessment: Its development and applications. *Journal For Physical Education, Recreation and Dance*, 68(7), 25-28.
- Lund, J. L., & Kirk, M. F. (2002). *Performance-based assessment for middle and high school physical education*. Champaign, Illinois: Human Kinetics.

- Miller, D. K. (2002). *Measurement by the physical educator: Why and how* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Mueller, J. (2003). *Mueller's glossary of authentic assessment terms*. Retrieved from <http://jonathan.mueller.faculty>
- Stufflebeam, D. L. (1967). *Education evaluation and decision making*. Itasca, IL: P.E.
- Tritschler, K. (2000). *Practical measurement and assessment* (5th ed.). Philadelphia, Pennsylvania: Lippincott Williams & Wilkins.

ภาคผนวก
แบบฟอร์มการเขียนรายงาน

รายงานการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของครู
โรงเรียน.....

โรงเรียน.....
ที่ตั้ง.....

พ.ศ.....

คณะกรรมการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
ของครูโรงเรียน.....

คำนำ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คณะกรรมการผู้ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
ตอนที่	
1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน.....	
2 ผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง.....	
3 สรุปผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง.....	
-จุดเด่นของโรงเรียน.....	
-จุดอ่อนของโรงเรียน.....	
-ข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง.....	
บรรณานุกรม.....	
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก.....	
ภาคผนวก ข.....	

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

1. ประวัติและสภาพทั่วไปโดยย่อของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อมูล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

ผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่.....

ตัวบ่งชี้ที่.....

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล..... (บรรยายรายละเอียดวิธีการ
เก็บข้อมูล เช่น สัมภาษณ์ใครกี่คน เรื่องอะไร หรือตรวจสอบเอกสาร
อะไร.....

ผลการประเมิน

..... (บรรยายผลจากการเก็บข้อมูลข้างต้น)

ผลการประเมินระดับ..... (ดี หรือพอใช้ หรือปรับปรุง)

ตัวบ่งชี้ที่.....

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล..... (บรรยายรายละเอียดวิธีการ
เก็บข้อมูล เช่น สัมภาษณ์ใครกี่คน เรื่องอะไร หรือตรวจสอบเอกสาร
อะไร.....

ผลการประเมิน

..... (บรรยายผลจากการเก็บข้อมูลข้างต้น)

ผลการประเมินระดับ..... (ดี หรือพอใช้ หรือปรับปรุง)

ตอนที่ 3

สรุปผลการประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

มาตรฐานที่.....

จุดเด่นของโรงเรียน

1. (ข้อมูลจากตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินระดับดี.....
.....)
- 2.....
.....
- 3.....
.....

จุดอ่อนของโรงเรียน

1. (ข้อมูลจากตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง เช่น
ยังขาด.....ยังไม่มี.....ยังไม่ดำเนินการ)
- 2.....
.....
- 3.....
.....

ข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรฐานที่.....

- 1..... (เป็นข้อเสนอแนะในภาพรวมเพื่อให้โรงเรียนพัฒนามาตรฐานฯ ซึ่ง
ต้องสอดคล้องกับจุดอ่อนของโรงเรียน)
- 2.....
.....

ภาคผนวก จ

- กำหนดการตรวจเยี่ยมโรงเรียน
- รายนามคณะผู้ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

กำหนดการตรวจเยี่ยมโรงเรียน

โรงเรียน.....
 (ช่วงเวลาการตรวจเยี่ยม)

วันที่.....

08.30-09.30 น. กิจกรรม การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

วันที่.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

วันที่.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

กิจกรรม.....

ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....

15.00-16.00 น. กิจกรรม การกล่าวรายงานผลการประเมินด้วยวาจา

ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ โรงเรียนได้รับผลการประเมิน รวมทั้ง

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา

ประเมินมาตรฐานการประเมิน

ตามสภาพจริง

รายนามคณะผู้ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง

คณะผู้ประเมินได้เดินทางมาตรวจเยี่ยม โรงเรียน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 โดยคณะผู้ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริงของโรงเรียน.....มีรายนาม ดังนี้

- 1..... ประธานกรรมการ
- 2..... กรรมการ
- 3..... กรรมการและเลขานุการ

ลงชื่อ.....

(.....)

ประธานกรรมการผู้ประเมินมาตรฐานการประเมินตามสภาพจริง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....